

แผ่นดินของเรา

WIND, SAND and STARS

Antoine De Saint Exupery

ผู้แปล : โคทม-พรทิพย์ อารียา, ๒๕๑๖

คำนำ

เรื่อง ราวเชิงสารคดีใน "แผ่นดินของเรา" อาจไม่ดึงดูดผู้อ่านในนาที่แรกที่ ได้สัมผัส และอาจทำให้ผู้อ่านบางคนมองข้ามไป

น่าเสียดายหากเป็นเช่นนั้น เพราะในความเรียบเรียงของตัวอักษร "แผ่นดิน ของเรา" มีเรื่องราวล้าลึกมากมาย ที่บ่งบอกถึงความคิดอันละเอียดอ่อนลึกซึ้งของ ผู้เขียน ทั้งทัศนคติต่อชีวิต ต่อโลกและต่อเพื่อนมนุษย์ หลาย ๆ ตอนทำให้เราต้องหยุด คิด และเหม่อมองออกไปข้างนอกเพื่อถามไถ่กับตัวเอง

คำถามและความรู้สึกหนึ่งในหลาย ๆ คำถามก็คือ ทุกวันนี้ตัวเราเองเป็น เพียง "กองดิน" หรือเป็นมนุษย์ พวกเราได้ผ่านเข้าไปในแม่พิมพ์ร้ายกาจอันใดที่ได้ จารึกรอยไว้เป็นเหมือนเครื่องปั้น สัตว์เมื่อแก่ยังรักษาความสง่างามไว้ ทำไมดินเหนียว ที่เป็นมนุษย์นี้จึงนุบสลายไป

ความคิด ความรู้สึกของ Exupery เป็นความคิด คำถามในเชิงปรัชญา แต่ด้วยท่วงทำนองที่เรียบเรียง ผสานกับการตั้งเหตุการณ์ เรื่องราวของผู้คนที่ผ่านพบมา เป็นตัวคลี่คลาย เป็นเรื่องราวที่น่าติดตามโดยตลอด

คนที่เคยอ่าน "เจ้าชายน้อย" วรรณกรรมอมตะของผู้เขียนคนเดียวกันนี้ มาแล้ว คงได้ความรู้สึกร่วมบางอย่างในทำนองเดียวกันจาก "แผ่นดินของเรา" แม้ว่า "รส" ของเรื่องจะเป็นคนละแบบ สิ่งที่ทำให้งานของ Exupery ยืนยงมาได้ตลอดยุค สมัย และคงจะยืนยาวไปอีกนาน ก็คือเนื้อหาที่เป็นคำถามถึงมวลมนุษยชาติ การเห็น ความงามของการมีชีวิตอยู่ คำถามของ Exupery ไม่ได้ทำให้เรารู้สึกสิ้นหวัง ไร้ค่า ตรงกันข้าม รายละเอียดในเรื่องราว "แผ่นดินของเรา" ได้ทำให้เรารู้สึกเสมือนว่า พลัง ในตัวของเราได้ก่อตัวขึ้นทีละนิด ๆ โดยไม่รู้ตัว เราถูกกระตุ้นให้ได้สัมผัสกับ "แก่น" ของสัจจะ ซึ่งมีอยู่ในตัวเราทุกคน เพียงแต่จะมีโอกาสให้เข้าถึงเพียงใดเท่านั้นเอง ตอนหนึ่งเขาจึงกล่าวว่า "ฉันคงพลาดวัตถุประสงค์ไป ถ้าหากผู้อ่านจะเข้าใจว่า ฉันเชื่อ

เชิญผู้อ่านให้ชื่นชมมนุษย์เหนือสิ่งอื่นใด สิ่งที่น่าชื่นชมก่อนสิ่งอื่นคือสถานการณ์ที่เปิดโอกาสให้มนุษย์เราตื่นตัวต่างหาก....."

สิ่งหนึ่งที่เป็นเสน่ห์ในเนื้อหาและทำให้เราฉกคิด ก็คือการพูดถึงสายสัมพันธ์ของความเป็นมนุษย์ สิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่คนทั่วไปมักมองข้าม กระทั่งมนุษย์ทุกวันนี้กลายเป็นคนหยาบกระด้าง เหมือนดักแด่ชักใยหุ้มตัวเองเอาไว้กันเกือบหมด "กิโยเม" เพื่อนคนสำคัญคนหนึ่งของผู้เขียน คือคนที่ให้บทเรียนภูมิศาสตร์อันแปลกประหลาดแก่เขา การสื่อสารทางใจกับ "ต้นส้มสามต้น แกะสามสิบตัว ลำธารสายเล็ก ๆ และกระท่อมของชาวนาสามี ภรรยา" สิ่งเหล่านี้ไม่ได้อยู่ในความสนใจของนักภูมิศาสตร์คนใด แต่เป็นเสมือนแผนที่ในใจของนักบินบางคนที่ยังมองเห็นคุณค่า

การได้ท่องไปในความเว้งว่างของท้องฟ้า เฝ้ามองหมู่เมฆ ดวงดาว เหมือนนักสำรวจจักรวาล และชีวิตพลัดหลงกลางทะเลทราย คือฉากในชีวิตจริงที่ก่อกำเนิดโลกแห่งจินตนาการอันไพศาลของผู้เขียน นำเสียดายที่ Exupery ต่วนจากไปในวัยที่ยังหนุ่ม เขาน่าจะได้สร้างสรรค์งานออกมาให้เราได้ชื่นชมกันอีก การจากไปของเขาช่างเหมือนกับการจากไปของตัวละครในโลกมายาอย่างน่าฉงน สิ่งที่ยังอยู่ก็คือความคิด จิตใจ ที่ฝากไว้ให้คนรุ่นหลัง Exupery ได้ทำในสิ่งที่เขาเองได้กล่าวไว้ในตอนหนึ่งว่า "...การเป็นมนุษย์ คือความรู้สึกที่ว่าทำอะไรก็ตามในชีวิตของเรา เหมือนเป็นการนำก้อนหินก้อนหนึ่งเข้าไปร่วมในการก่อสร้างโลกที่กำลังดำเนินอยู่..."

ความหมาย หรือ แก่นแท้ของการมีชีวิตอยู่ในโลกนี้ บางทีก็เหมือนเส้นผมบังภูเขา ใกล้ชิดกับเราที่สุด ในขณะที่เดียวกันก็ห่างไกลจนสุดเอื้อม ในโลกนี้มีหนังสือมากมายหลายล้านเล่ม แต่มีเพียงไม่กี่เล่มที่อยู่ในใจของเรา และบางที... อาจคือชีวิตของเรา

"เหลืองฝ้ายค่า"

๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๕

เสน่ห์แห่งทะเลทรายรวมทั้งภาพถ่ายสวยงามอื่น ๆ
Stock photo gallery by travel and adventure photographer J.F.
Maion

- **NOMADS'S LAND** by J.F.Maion

แผ่นดินของเรา
WIND, SAND and STARS
Antoine De Saint Exupery

มนุษย์เราเรียนรู้จากพื้นแผ่นดินมากกว่าที่จะเรียนรู้จากหนังสือใด ๆ แผ่นดินสอนให้เรารู้จักตัวเอง โดยการเรียนรู้จากอุปสรรคต่าง ๆ

แต่เพื่อที่จะให้บรรลุผล เราจำต้องอาศัยเครื่องมือ ชาวนาอาศัยคันไถ ช่างไม้อาศัยเลื่อยและกบ เพื่อดันหาความลับบางอย่างจากธรรมชาติ สิ่งที่เขาค้นพบนั้นเป็นความจริงสำหรับมนุษย์ทุกคน

ในทำนองเดียวกันเครื่องมือก็อาจเป็นเครื่องมือนำเราเข้าพัวพันกับปัญหาเก่าแก่ของมนุษย์ได้

มโนภาพ ของคืนแรกที่ฉันบินไปอาร์เจนตินา ยังคงติดตาฉันอยู่เสมอ คืนนั้นท้องฟ้ามืดสนิท จะเห็นก็แต่แสงไฟเบื้องล่างที่กระจัดกระจายอยู่และดูริบหรี่เหมือนแสงดาว

ท่ามกลางความมืดที่ปกคลุมอยู่นั้น ไฟแต่ละดวงเหมือนกับจะคอยบอกเราว่า ที่ตรงนั้นแหละมีสิ่งมหัศจรรย์ที่รู้จักนึกคิด ในบ้านหลังนั้นอาจมีใครกำลังอ่านหนังสือ ครุ่นคิด หรือเล่าความในใจสู่กันฟัง ที่บ้านหลังถัดไปอาจมีใครพยายามหยั่งความลึกของท้องฟ้า หรือกำลังเหนื่อยอ่อนกับการคำนวณเกี่ยวกับกลุ่มดาวอันโตรเมดา ที่โน่นเล่าเขากำลังแสดงความรักต่อกัน นอกเมืองออกไปในชนบทแสงไฟที่สว่างวอมแวมอยู่ตามที่ต่างๆ ดูราวกับว่าจะร้องขอเชื้อเพลิง ส่วนแสงที่เลื่อนรางลงไปอีกคงเป็นแสงจากบ้านกวี บ้านครูหรือบ้านช่างไม้ อย่างไรก็ตาม

ท่ามกลางแสงประทีปแห่งชีวิตเหล่านี้ หน้าต่างก็บานเล่าที่ปิดอยู่ ดาวก็ดวงที่ไม่ยอมส่องแสง และคนอีกจำนวนเท่าไรที่ยังหลับใหลอยู่...

เราน่าจะพยายามเข้าถึงซึ่งกันและกัน น่าจะพยายามติดต่อกับไฟบางดวงเหล่านั้น ที่ยังส่องแสงอยู่ห่าง ๆ กันออกไปในชนบท

บทที่ ๑ สายการบิน

ในปี ค.ศ. 1926 ฉันเพิ่งสมัครเข้าเป็นนักบินฝึกหัดของสายการบินลาเตโกแอร์ ซึ่งเปิดเส้นทางบินระหว่างตุลส์กับดาการ์ก่อนบริษัทอาเอโรปอสตาลและบริษัทแอร์ฟรานซ์

ที่นั่นฉันเริ่มเรียนวิชาชีพ และได้รับการฝึกหัดในทำนองเดียวกันกับเพื่อนๆ ก่อนที่จะได้รับเกียรติเป็นนักบินขนส่งไปรษณีย์ เราเรียนการทดสอบเครื่องบิน หัดบินระหว่างตุลส์กับแปร์ปีญัง และเรียนอุตุนิยมวิทยาที่นาเปือในโรงเก็บเครื่องบินอันเย็นเยือก

สิ่งที่ทำให้เราหวาดกลัวในตอนนั้นก็คือภูเขาในประเทศสเปนซึ่งเรายังไม่รู้จัก และผู้ที่เราเคารพก็เห็นจะเป็นพวกนักบินรุ่นพี่ เราพบเขาเหล่านั้นในห้องอาหารท่าทางขริมๆ หางเห็นเล็กน้อย และมักจะให้คำแนะนำแก่เราอย่างวางท่า

เมื่อนักบินรุ่นพี่คนหนึ่งกลับจากอัสกินเดหรือกาซาบลังกาช้ากว่ากำหนด เลื่อนหนึ่งที่สวมอยู่ยังเปียกปอนไปด้วยฝน ถ้าพวกเราคนหนึ่งเลียบเคียงถามเขาเกี่ยวกับการเดินทางก็จะได้คำตอบเพียงสั้นๆ ที่ทำให้เรารู้สึกทิ้งมาก เพราะคำตอบนั้นชวนให้นึกถึงอันตรายต่างๆ ในวันที่มีพายุฝน นึกถึงหน้าผาที่ตั้งตระหง่าน พายุที่พัดแรงราวกับว่าจะโค่นต้นไม้ใหญ่ มังกรดำที่เฝ้าปากทางเข้าหุบเขา และแสงฟ้าแลบเป็นประกายเหนือยอดเขา

นักบินรุ่นพี่เหล่านี้รู้จักที่จะทำให้เราเคารพเขาเป็นอย่างดี บางครั้งความเคารพนั้นจะยืนยาวนานอยู่ตลอดไป สำหรับเขาคนหนึ่งที่ยินไปแล้วไม่กลับมา

ฉันยังจำได้ถึงวันหนึ่งที่บุรีกลับมา บุรีเป็นนักบินสูงอายุคนหนึ่ง ซึ่งในเวลาต่อมาได้สิ้นชีวิตไปในเทือกเขากอร์บีแอร์ วันนั้นเขามานั่งอยู่ในหมู่พวกเรา กินอย่างช้าๆ ไม่พูดไม่จาอะไรเลย ไหล่ค่อมด้วยความเคยชิน คินนั้นเป็นคินหนึ่งที่อากาศวิปริตตลอดเส้นทางบิน ท้องฟ้ามืดมัวไปด้วยเมฆฝน ภูเขาแลดูคล้ายกับว่าจะเคลื่อนที่ไปมาได้ เหมือนกับปืนใหญ่ที่หลุดออกจากแท่นและกำลังกลิ้งไปมาอยู่บนดาดฟ้าเรือรบสมัยโบราณ

ฉันมองบุรี กลืนน้ำลายและรวบรวมความกล้าเข้าไปในที่สุดว่า ขับเครื่องบินกลับมาี่ลำบากไหม บุรีไม่ได้ยิน เขาก็มหันหน้าอยู่กับจานอาหาร หน้าผากเต็มไปด้วยรอยย่น ทั้งนี้เพราะว่าในเครื่องบินที่เปิดประทุนได้นั้นยามเมื่ออากาศเลว นักบินจะต้องเอนตัวออกไปข้างนอกกระจกเพื่อให้เห็นชัดเจนขึ้น เสียงหวีดก้องของลมที่ตีปะทะใบหน้า จะยังคงก้องอยู่ในหูเป็นเวลานาน

ในที่สุดบุรีก็เงยหน้าขึ้น ราวกับว่าเพิ่งจะรู้ตัวและได้ยินคำถามของฉัน เขาโพล่งหัวเราะออกมาด้วยน้ำเสียงอันแจ่มใส เสียงหัวเราะนั้นทำให้ฉันปลื้มและแปลกใจ เพราะปกติแล้วบุรีไม่ค่อยจะหัวเราะเลย เสียงหัวเราะหนอยเดียวนั้นดูจะให้ความเห็น้อยของเขาบรรเทาลง เขาไม่ให้คำอธิบายอื่นใดเกี่ยวกับชัยชนะของเขา หากก้มหน้าลงไปอีกและเริ่มเคี้ยวต่อไป อย่างเจี๊ยบๆ

ในห้องอาหารที่ขมขมัว ท่ามกลางเจ้าหน้าที่ผู้น้อยทั้งหลายที่กำลังพักผ่อน หลังจากที่ได้เห็นดีเห็นอกกับงานประจำวัน เพื่อนที่มีไหล่ค่อมของเรานั้น ช่าง

เต็มไปด้วยศักดิ์ศรีอย่างประหลาด ท่วงทีภายนอกอันไม่อ่อนโยนของเขา ช่อกลักษณะของผู้ที่ได้ชัยชนะต่อมังกร

ในที่สุด วันที่ฉันถูกเรียกเข้าไปในห้องทำงานผู้อำนวยการก็มาถึง เขาพูดกับฉันสั้นๆ ว่า

"คุณออกเดินทางได้ พรุ่งนี้"

ฉันยืนนิ่งอยู่ รอฟังว่าเขาจะพูดอะไรต่อไป หลังจากเงียบไปครู่หนึ่ง เขาพูดเสริมขึ้นว่า

"คุณรู้คำสั่งดีแล้วใช่ไหม"

เครื่องยนต์ในสมัยนั้นไม่ให้ความปลอดภัยเท่าเครื่องยนต์ในสมัยนี้ บ่อยครั้งมันจะหยุดทำงานลงทันทีโดยไม่บอกกล่าว พร้อมทั้งส่งเสียงโครมครามราวกับขามแตก และเราจำเป็นต้องร่อนลงบนพื้นดินอันขรุขระของประเทศสเปน ซึ่งไม่ค่อยจะมีที่ร่อนลงในยามฉุกเฉินนัก เรามักจะพูดว่า

"ที่นี่เมื่อเครื่องยนต์พัง เครื่องบินก็ตกพังตามไปในไม่ช้า"

เครื่องบินนั้นยังหาใหม่ได้ ที่สำคัญก็คืออย่าไปชนกับหน้าผาหินเข้าอย่างจังๆ ก็แล้วกัน

ดังนั้นเราจึงได้รับคำสั่งห้ามไม่ให้บินอยู่เหนือเมฆ เหนือบริเวณเทือกเขา มิฉะนั้นจะได้รับการลงโทษอย่างหนัก เพราะถ้าทำเช่นนั้น เครื่องบินเมื่อเกิดการขัดข้องก็จะพุ่งฝ่าปยุเมฆสีขาวลงไป และอาจจะชนยอดเขาที่มองไม่เห็นได้ ด้วยเหตุนี้ ในคำวันนั้น เสียงเนิบๆ ของผู้อำนวยการก็เน้นถึงคำสั่งเป็นครั้งสุดท้ายอีกทีว่า

"การขับเครื่องบินในสเปนโดยอาศัยแต่เข็มทิศบินเหนือปยุเมฆนั้น น่าดูมาก แต่..."

เสียงนั้นเนิบลงไปอีก

"แต่จำไว้เถิดว่า ใต้ปยุเมฆลงไปในนั้นคือ....นिरันดร"

สิ่งที่พบเมื่อเวลาบินขึ้นไปเหนือปยุเมฆ คือโลกอันสงบ แต่ในจับพลัน โลกนั้นก็กลับมีความหมายที่ฉันไม่รู้จึกมาก่อน ภาพที่สวยงามกลับกลายเป็นกับดักอันหนึ่ง ฉันนึกเห็นภาพกับดักสีขาวยันไพศาลแผ่ขยายอยู่แทบเท่าฉัน ซึ่งภายใต้ันหาเต็มไปด้วยความสับสนอลเวงของมนุษย์หรือเสียงอึกทึกของรถราในเมืองอย่างที่คิดๆ ไว้ไม่ แต่จะมีความเจียบสงัดยิ่งขึ้นไปอีก และสันติภาพอันถาวรเหนืออื่นใด

สำหรับฉันแล้วปยุเมฆขาวนั้นเป็นเหมือนพรมแดนระหว่างโลกที่แท้จริงกับโลกที่ไม่มีตัวตน ระหว่างสิ่งที่เคยรู้จักกับสิ่งที่ไม่อาจรู้จักได้ ฉันเริ่มเข้าใจแล้วว่า เราให้ความหมายต่อทัศนียภาพหนึ่งตามแต่วัฒนธรรม อารยธรรม และอาชีพของเรา ชาวเขารู้จักปยุเมฆสีขาวเหล่านี้เหมือนกัน แต่เขาก็ไม่ได้ให้ความหมายอันไม่น่าเชื่อว่าเป็นพรมแดนดังกล่าวเลย

เมื่อฉันออกมาจากห้องนั้น ฉันมีความรู้สึกภูมิใจอย่างเต็มที่ คราวนี้แหละ แต่เขารู้ ถึงคราวที่ฉันจะมีหน้าที่รับผิดชอบต่อผู้โดยสารและไปรษณีย์ที่จะไปยังแอฟริกา แต่ในขณะที่เดียวกัน ฉันก็รู้สึกงัวตัวตัวเองยังขาดสมรรถภาพ รู้สึกว่าตัวเองยังไม่พร้อม สเปนเป็นประเทศที่ขาดที่หลบภัย ฉันกลัวว่าถ้าเครื่องเกิดขัดข้องอย่างน่ากลัวขึ้นมา ก็จะหาลานลงไม่ได้ แม้ว่าได้พยายามศึกษาแผนทีดูแล้วแต่ฉันก็ให้ความสว่างอะไรแก่ฉันไม่ได้

คืนนั้นฉันจึงไปหาเพื่อนที่ชื่อ กิโยเม ด้วยใจที่เต็มไปด้วยความภาคภูมิใจและความไม่มั่นใจระคนกัน กิโยเมเคยบินเส้นทางนี้มาก่อนฉัน เขาต้องรู้เคล็ดลับอะไรบางอย่าง ฉันต้องการให้เขาชี้ทางให้

เมื่อฉันมาถึงบ้านเขา เขายิ้มให้ฉันและพูดว่า

"ฉันทราบข่าวแล้ว ดีใจไหม?"

เขาเดินไปที่ตู้เพื่อหยิบขวดเหล้าเปอร์ดโตและแก้ว แล้วเดินยิ้มกลับมาพร้อมทั้งพูดว่า

"ดื่มให้กับการบินครั้งนี้กันเถอะ ทุกอย่างคงเรียบร้อยเชื่อฉันซิ"

เขารู้จักให้กำลังใจแก่ผู้อื่น ในทำนองเดียวกันกับตะเกียงที่ให้แสงสว่าง เขาผู้นี้แหละที่อีก 2-3 ปีต่อมา ได้เป็นผู้ทำลายสถิติเที่ยวบินไปรษณีย์ข้ามเทือกเขาอันเดส และเทือกเขาดำนแอตแลนติกได้

ในคืนนั้นเขาสวมเสื้อพับแขน ยืนกอดดอกอยู่ใต้แสงตะเกียง เขาพูดกับฉันสั้นๆ พร้อมด้วยรอยยิ้มที่อ่อนโยนที่สุดว่า

"พายุ หมอก หิมะ อาจจะทำให้เราลำบากใจในบางครั้ง แต่ขอให้คิดถึงคนอื่นที่เคยเผชิญสิ่งเหล่านี้มาก่อน แล้วบอกกับตัวเองว่า อะไรที่คนอื่นทำได้ เราย่อมทำได้เช่นกัน"

อย่างไรก็ตาม ฉันคลี่แผนที่ออกมาและขอให้เขาช่วยทบทวนความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับการเดินทางให้ฉันฟังสักหน่อย และภายใต้แสงตะเกียงนั้น ในขณะที่ก้มหน้าก้มตาศึกษาแผนที่อยู่ร่วมกัน ฉันรู้สึกอบอุ่นใจขึ้นอีกครั้งเหมือนกับตอนเป็นนักเรียน

บทเรียนภูมิศาสตร์ที่ฉันได้เรียนจากเขา ช่างแสนประหลาดอะไรเช่นนั้น ก็โยเยเม ไม่ได้สอนฉันเกี่ยวกับสเปน แต่พยายามทำให้สเปนกลายเป็นเพื่อนฉัน เขาไม่ได้พูดเกี่ยวกับอุทกศาสตร์ จำนวนพลเมือง หรือจำนวนสัตว์เลี้ยง เขาไม่ได้พูดถึงเมืองกัวดิซ แต่พูดถึงต้นส้มสามต้นซึ่งขึ้นอยู่ริมทุ่งนาใกล้ๆ ตัวเมือง

"ระวังต้นส้มให้ดี ทำเครื่องหมายไว้ในแผนที่ด้วย....."

และในแผนที่นั้นเจ้าส้มสามต้นก็มีความสำคัญยิ่งกว่าเขียรา เนวาดา เสียอีก เขาไม่ได้พูดถึงเมืองลอร์กา แต่พูดถึงบ้านนาที่เต็มไปด้วยชีวิตชีวาหลังหนึ่งแถวๆ นั้น พูดถึงชาวนาสามภรรยาคนหนึ่งซึ่งอยู่ห่างไกลไปจากเราถึงห้าร้อยกิโลเมตร แต่ก็เป็นผู้ที่มีความสำคัญเหลือคณนา เขาทั้งสองเปรียบเหมือนผู้เฝ้ากระโจมไฟที่มีไหล่เขาเป็นประภาคาร พร้อมเสมอที่จะให้ความช่วยเหลือต่อเพื่อนมนุษย์ในบริเวณนั้น

เช่นนี้เอง เราได้นำมาซึ่งรายละเอียดต่างๆ ที่นักภูมิศาสตร์ทั่วโลกได้ลิ้มเลือนและไม่ใส่ใจที่จะแจ้งไว้ในแผนที่ นักภูมิศาสตร์สนใจแต่แม่น้ำแอเบอร์อะที่ไหลผ่านเมืองใหญ่ๆ เท่านั้น แต่ไม่สนใจลำธารเล็กๆ ที่พอจะหล่อเลี้ยงไม้ดอกไม้ประดับอยู่ในหมู่กอหญ้าทางตะวันตกของเมืองโมดริล

"ระวังสายธารนี้ให้จงดี จดลงไว้ในแผนที่ด้วย"

ไอ้ เจ้าทุ่งน้อยแห่งโมดริล ฉันจะจำเจ้าไว้ให้ดี ดูเจ้าไม่มีพิษสงอะไรหรอก จะมีก็เพียงกบไม้กึ่งตัวที่ขึ้นชมอยู่กับเสียงอันแผ่วเบาของเจ้า แต่เจ้าจะนอนหลับไหลไปก็หาไม่ เจ้าซ่อนตัวอยู่ในทุ่งหญ้าซึ่งฉันอาจใช้เป็นสนามบินยามฉุกเฉิน แม้ว่าเจ้าจะอยู่ไกลออกไปสองพันกิโลเมตร เจ้าก็ยังไม่วาย สอดส่องตามคอยทำฉัน เพื่อว่ามีโอกาสเมื่อไรก็จะทำให้ฉันเป็นเปลวไฟในทันที.....

แกะมูทะลุสามสิบตัวนั้นก็เหมือนกัน ฉันยืนหยัดพร้อมที่จะเผชิญกับมัน มันรอฉันอยู่บนไหล่เขาที่ตรงนั้น พร้อมเสมอที่จะวิ่งเข้าใส่

"พอเธอคิดว่าทุ่งหญ้านั้นปลอดภัย ในทันทีนั้น เจ้าแกะสามสิบตัวก็จะวิ่งพรวดเข้ามาได้ลูกล่อ"

ฉันได้แต่ยิ้มตอบ อัศจรรย์ใจในเล่ห์กระเท่ของเจ้าแกะเหล่านั้น

สเปน จากแผนที่ภายใต้แสงตะเกียงค่อยๆ กลายมาเป็นเมืองแห่งเทพนิยาย ฉันทำเครื่องหมายกากบาทแสดงที่หลบภัยและหลุมพรางต่างๆ ฉันทำเครื่องหมายบอก

ตำแหน่งขานาสาสมัครของคุณ ตลอดจนแกะสามสิบตัวและลำธาร ฉันใส่คนเลี้ยงแกะที่ถูกลืมนั้นลงบนแผนที่อย่างบรรจง

เมื่อจากก็โหมเมาแล้ว ฉันอยากจะเดินเล่นสักเล็กน้อย อากาศในฤดูหนาว ค่อนข้างเย็นเยือก ฉันยกปกเสื้อคลุมขึ้นแล้วเดินไปในระหว่างผู้คนที่ไม่รู้จักและไม่รู้ถึงความศรัทธาที่เริ่มมีในตัวฉันขณะนี้

นี่คือความลับของฉัน ฉันภูมิใจที่จะเดินเคียงไหล่ไปกับคนแปลกหน้าเหล่านี้ พร้อมทั้งเก็บความลับในใจ พวกเขาโง่และไม่แยแสฉันหรอก แต่ความวิตกกังวลและความในใจของเขา เขาฝากมันไว้กับฉัน ผู้ที่จะนำลงไปรษณีย์ไปในตอนเช้าวันพรุ่งนี้ เขามอบความหวังทั้งหลายไว้ในอุ้งมือของฉัน

ดังนั้นในขณะที่เดินปะปนไปกับพวกเขา ฉันรู้สึกว่าตัวฉันซึ่งสวมเสื้อคลุมอันอบอุ่นอยู่ที่นี่เป็นเสมือนผู้รักษาผลประโยชน์ให้พวกเขา โดยที่เขาไม่ทราบความรู้สึกหวังใยของฉันเลย พวกเขาไม่รับรู้เช่นกันถึงสภาพวิปริตของอากาศที่ฉันรู้สึกในค่ำคืนนั้น ขณะที่พายุหิมะอาจจะกำลังก่อตัวอยู่ และจะนำความยากลำบากมาสู่การเดินทางครั้งแรกของฉัน เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ต้องเอาชีวิตเป็นเดิมพัน ผู้คนที่เดินไปมานี้จะเรียนรู้สภาพอากาศจากดวงดาวที่ค่อยๆ ดับลงดวงแล้วดวงเล่าได้อย่างไร มีฉันคนเดียวเท่านั้นที่รู้เห็น ฉันได้รับรู้ตำแหน่งของศัตรูก่อนเริ่มเปิดฉากรบกันเสียแล้ว..... อย่างไรก็ดี ฉันเริ่มตระหนักในความใหญ่หลวงของหน้าที่ที่ฉันจะต้องรับผิดชอบ

เมื่อมายืนอยู่ข้างหน้าร้านที่สว่างไสวและประดับประดาด้วยของขวัญวันคริสต์มาส ทรัพย์สมบัติต่างๆ ในโลกนี้ดูราวกับว่ามารวมกันอยู่ในตู้หนึ่ง และฉันก็ได้ลิ้มรสอันมีนเมาของความภาคภูมิใจที่จะสละสิ่งเหล่านี้ไป แก้วเจียรระโนอันแวววาวสำหรับงานฉลองตอนกลางคืนหรือว่าคอมพิวเตอร์หรือหนังสือเหล่านี้ จะสำคัญอะไรกับฉันเล่า ขณะนี้ฉันกำลังฝ่าเข้าไปในละอองหมอกและเริ่มเป็นนักบินที่ต้องลิ้มรสความยากลำบากของเที่ยวบินกลางคืนแล้ว

ฉัน ถูกปลุกให้ตื่นเมื่อตอนตีสาม ผลักบานเกล็ดให้เปิดออก สังเกตว่าข้างนอกฝนกำลังตกอยู่ ฉันแต่งตัวอย่างเรียบง่าย

ครึ่งชั่วโมงต่อมา ฉันนั่งอยู่บนกระเปาะเดินทางใบเล็กของฉันบนบาทวิถีซึ่งเจ็มนองไปด้วยฝน รถเมล์ที่จะผ่านมารับฉันในวันที่ออกปฏิบัติงานวันแรก เพื่อนร่วมงานหลายคนก็ได้มาคอยด้วยใจระทึกเช่นนี้เหมือนกัน ในที่สุดรถเมล์ก็ไต่ล่องออกมาจากมุมถนน มันเป็นรถสมัยเก่าที่ส่งเสียงโครมครามขณะที่วิ่งไป เพื่อนร่วมงานคนอื่นๆ ก็คงเคยมานั่งเบียดเสียดกับเจ้าหน้าที่ศุลกากรที่นั่งสัปหงก และเสมียนสองสามคน เช่นเดียวกับฉันในขณะนี้ รถเมล์คันนี้มีกลิ่นอับเหมือนกับสำนักงานคร่ำเซระและเประอะฝุ่น หรือห้องทำงานเก่าๆ ที่มีใครหมกชีวิตทั้งชีวิตอยู่ในนั้น รถหยุดทุกๆ ห้าร้อยเมตรเพื่อรับเลขานุการ เจ้าหน้าที่ศุลกากรหรือเจ้าหน้าที่ตรวจงาน ผู้ที่ขึ้นอยู่ก่อนและกลับไปพักหนึ่ง แล้วก็อุ้งมือรับค่าทักษายของผู้ที่ขึ้นมาใหม่ ซึ่งรับเบียดเสียดหาที่นั่งเท่าที่จะทำได้ และกลับตามไปข้างในทันที

หนทางที่วิ่งผ่านไปนั้นปูด้วยหินที่ไม่สม่ำเสมอ เป็นเส้นทางที่มัวช้า เส้นทางหนึ่งของตุลส รถวิ่งผ่านเสาไฟฟ้าข้างทางไป สนามบินใกล้เข้ามา นักบินที่นั่งปะปนอยู่กับเจ้าหน้าที่ดูไม่ต่างอะไรไปจากคนอื่น แต่สำหรับเขาที่แหละ รถเมล์เก่าโกโรโกโสคันนี้เป็นเสมือนรังใหม่เก่าๆ ที่หุ้มตัวดักแด่ เพราะเขาจะเปลี่ยนแปลงร่างไปในขณะที่ก้าวลงจากมัน เพื่อนักบินทุกคน ในรุ่งเช้าวันหนึ่งคล้ายๆ กับในวันนี้ก็เคยรู้สึกแล้วเช่นกันว่า จากสภาพของผู้ที่น้อยที่ไม่สลักสำคัญและหวาดหวั่นอยู่กับอารมณ์ของเจ้าหน้าที่ตรวจงานนั้น เขาจะกลายมาเป็นผู้รับผิดชอบเที่ยวบินไปรษณีย์ไปยังสเปนและแอฟริกาในอีกสามชั่วโมงข้างหน้า เขาจะต้องเผชิญกับเจ้ามังกรในท่ามกลางสายฟ้า

แลบที่แปลบปลาบอยู่เหนือภูเขาฮอสปีตาลี ในอีกชั่วโมงต่อมาเขาก็จะเอาชนะมันได้ และจะต้องตัดสินใจอย่างเสรีและมีอำนาจสิทธิ์ขาดว่า จะบินอ้อมไปทางทะเลดีหรือจะบินข้ามเทือกเขา อัลกอยโดยตรง ในอีกไม่ช้าเขาก็จะเป็นผู้พิชิต พายุ ภูเขา และ มหาสมุทร

เพื่อนนักบินทุกคน ในรุ่งเช้าวันหนึ่งคล้ายๆ กับในวันนี้ก็เคยรู้สึกเช่นนี้แล้ว เช่นกันว่า จากสภาพของใครคนหนึ่งในจำนวนผู้โดยสารรถเมล์ธรรมดาใต้ท้องฟ้าอัน ขมุกขมัวยามฤดูหนาวของตุลัส เขาจะกลายมาเป็นผู้มีอำนาจเต็ม ซึ่งในอีกห้าชั่วโมง ข้างหน้าก็จะละทิ้งฤดูหนาว หิมะ และฝนของภูมิภาคในแถบเหนือไว้เบื้องหลัง โดย ไม่แยแสต่อฤดูหนาวอีกต่อไป เขาจะเบาเครื่องยนต์และร่อนดิ่งลงสู่ดินแดนแห่งฤดูร้อน อันเจิดจ้าด้วยแสงแดดของเมืองอาลีกันเต

รถเมล์เก่าๆ แบบนี้หมดสมัยไปแล้ว แต่ฉันยังจำสภาพที่เรียบๆ และไม่ค่อย อำนวยความสะดวกของมันได้ดี มันเป็นสัญลักษณ์อันหนึ่งซึ่งหมายถึงการเตรียมตัว ที่จำเป็น เพื่อที่จะได้มาอย่างยากเย็นซึ่งความปิติยินดีแห่งอาชีพ ทุกอย่างในในรถเมล์ดู เรียบๆ อย่างน่าจับใจ

ฉันยังจำได้ว่าในรถนี้เองเมื่อสามปีก่อนฉันได้ทราบข่าวการตายของเลกรี แวง จากการสนทนาที่ได้แลกเปลี่ยนคำพูดกันไม่เกินกว่าสิบคำ เลกรีแวงเป็นหนึ่งใน จำนวนนักบินกว่าร้อยคนของสายการบินของเราที่หายสาบสูญไปอย่างไม่มีร่องรอยใน เมฆหมอก

ดีสามของคืนวันนั้น ท่ามกลางความเงียบเช่นเดียวกันนี้ เราได้ยินเสียงของ ผู้อำนวยความสะดวกขึ้นในความมืดกับเจ้าหน้าที่ตรวจงานว่า

"เมื่อคืนนี้ เลกรีแวง ไม่ได้ร่อนลงที่กาซาบลังกา"

"หรือครับ" เจ้าหน้าที่ตรวจงานพยายามจ้วงเจียขึ้นจากภวังค์ และเพื่อแสดง ความพิณอบพิเทา เขาพูดเสริมต่อไปว่า "หรือครับ เขาข้ามไปไม่ได้ก็เลยบินกลับมาใช้ ใหม่ครับ?" คำตอบจากท้ายรถมีเพียงสั้นๆ ว่า

"ไม่"

เราคอยฟังต่อไปแต่ก็ๆ ไม่มีคำอธิบายอื่นตามมา วินาทีแล้ววินาทีเล่าที่ผ่านไป ทำให้เห็นชัดขึ้นทุกทีว่า คำตอบนั้นมีเพียงแต่คำว่า "ไม่" นี้ไม่มีการอุทธรณ์ใดๆ เลกรีแวงไม่ใช่แต่จะไม่ได้ร่อนลงที่กาซาบลังกาเท่านั้น แต่จะไม่ร่อนลงที่ไหนอีกเลย

ตั้ง นั้นในตอนเช้าวันนี้ เจ้าตู่แห่งการบินเที่ยวแรกเป็นคราวที่ฉันจะต้อง ผ่านพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์ แห่งอาชีพเช่นกัน เมื่อมองออกไปทางหน้าต่างรถเห็นถนน เปียกโชกเป็นมันปลาบด้วยแสงสะท้อนจากโคมไฟริมถนน และเห็นน้ำที่เจิ่งอยู่พรู่วเป็น ระลอกไปกับแรงลม ฉันรู้สึกไม่มั่นใจ คิดว่า "สำหรับการบินเที่ยวแรกนี้ ฉันช่างมีโชค น้อยเหลือเกิน" ฉันเงยหน้าขึ้นมองเจ้าหน้าที่ตรวจงาน

"อากาศไม่ดีนะครับ" เขาเหลียวไปทางหน้าต่างมองอย่างเนือยๆ และพิมพ์่า ขึ้นในที่สุดว่า

"ไม่แน่หรอกครับ"

ฉันถามตัวเองบ้างว่าอากาศไม่ดีนี่เขาดูกันอย่างไร เมื่อคืนที่แล้วก็โยเมได้ ลบคำพยากรณ์ไม่ดีต่าง ๆ ที่นักบินรุ่นพี่คนอื่นได้ขู่เราไว้ด้วยรอยยิ้มของเขา แต่คำพูด เหล่านั้นหวนกลับมาสู่ความทรงจำของฉันอีก

"คนที่ไม่รู้จักเส้นทางบินทุกๆ กระเบียดนิ้ว ถ้าเจอพายุหิมะ ก็น่าเสียใจด้วย น่าเสียใจด้วยจริงๆ..."

เขาเหล่านั้นต้องการที่จะรักศักดิ์ศรีของรุ่นพี่ของเขาไว้ เขามักจะพยักหน้า หักๆ และมองเรากิ่งสมเพช คล้ายกับว่ากำลังปลงตกในความอ่อนหัดไม่เพียงสาของเรา มีนักบินก็คนแล้วที่ใช้รถเมล์คันนี้แหละเป็นที่พักพิงแหล่งสุดท้าย สักหกสิบหรือแปดสิบ

กระมัง คนขับรถก็เป็นคนขริมๆ คนนี้ และก็เป็นเวลาเช้าที่มีฝนตกเช่นเดียวกัน

ฉันมองไปรอบๆ ตัวเห็นแสงสว่างวอมแวมในความมืดและแสงบุหรืที่ลุกวาบขึ้นเข้าจ้งหะกับห้วงคิด ห้วงคิดที่ไม่ทะเยอทะยานของพนักงานแก็ ๆ เขาเหล่านี้ได้เป็นเพื่อนร่วมขบวนในการเดินทางครั้งสุดท้ายของนักบินก็คนแล้ว ฉันได้ยินเสียงสนทนากันค่อยๆ ในเรื่องส่วนตัวทำนองปรับทุกข์เรื่องโรครภัย เงินทอง ความยุ่งยากในบ้าน คำพูดเหล่านี้บ่งว่าพวกเขาฝังตัวเองอยู่ในกรอบกำแพงที่แสนเศร้า ภาพนี้ทำให้ฉันเริ่มเข้าใจชะตาชีวิตของคนขึ้นมาทันที เพื่อนเอ๋ย เจ้าเป็นเสมียนแก็ๆ ที่ไม่เคยมีใครมาแนะทาง ให้เจ้าหลุดพ้นไปจากกำแพงนี้ ความสงบสุขของเจ้า เจ้าได้สร้างขึ้นมามีการอุดหนุนทุกรุ้ที่แสงจะลอดเข้ามาถึง แบบเดียวกับพวกปลวก เจ้าขดตัวอยู่กับฐานะความมั่นคงอย่างปานกลาง อยู่กับกิจวัตรประจำวัน และการกระทำซ้ำซากที่น่าอึดอัดของชีวิตในชนบท เจ้าสร้างกำแพงอันต่ำต้อยขึ้นเพื่อบดบังลม สายน้ำและแสงดาว เจ้าไม่เคยคิดที่จะร่นวายใจไปกับแก่นแท้ของปัญหา ในเมื่อเจ้าก็พยายามมากอยู่แล้ว กว่าจะล้มสภาพมนุษย์ของตัวเองได้ เจ้าไม่ได้อาศัยอยู่ในพิภพที่เร่รอนอยู่ในอวกาศ เจ้าไม่ได้ตั้งปัญหาที่ตอบไม่ได้ เจ้าเป็นเพียงชนชั้นกลางของตุลส ไม่มีใครมาสะกิดไหล่เจ้า เมื่อยังไม่สายเกินไป บัดนี้ดินที่เจ้าใช้เป็นที่เกราะก็แห้งและแข็งแล้ว ส่วนหนึ่งในตัวเจ้าซึ่งอาจจะเป็นนักดนตรี กวี หรือนักดาราศาสตร์ ก็ไม่อาจจะตื่นขึ้นมาได้อีกแล้ว

ฉันเลิกบ่นเรื่องพายุฝน โดยอำนาจพิเศษแห่งอาชีพ ในอีกสองชั่วโมงข้างหน้า ฉันจะเผชิญกับมังกรดำ และยอดเขาที่มีประกายสายฟ้าแลบปกคลุมอยู่ และเมื่อตกกลางคืนหลังจากชัยชนะฉันก็จะดูทิศทางจากกลุ่มดาว เทียบบินปฐมฤกษ์ของเราที่เป็นไปเช่นนี้

ส่วนมากการเดินทางของเราไม่มีปัญหาอะไร เราร่อนลงอย่างสบายอย่างกับผู้เชี่ยวชาญในอาชีพ เส้นทางของเราได้รับการสำรวจแล้วอย่างดี ไม่ใช่การผจญภัยอีกแล้วสำหรับนักบิน ข้างเครื่อง และพนักงานวิทยุ แต่เป็นการเข้าห้องปฏิบัติการมากกว่า เราปฏิบัติตามเข็มบนหน้าปัดโดยไม่ต้องอาศัยการดูทิวทัศน์ ส่วนภูเขาที่ตระหง่านอยู่ในความมืดภายนอกก็ไม่เชิงเป็นภูเขา แต่กลับเป็นอำนาจลึกลับที่จำต้องคอยคำนวณระยะทางมากกว่า พนักงานวิทยุจดตัวเลขอย่างสงบเสงี่ยมภายใต้แสงตะเกียง ข้างเครื่องคอยทำเครื่องหมายบนแผนที่ นักบินคอยแก็เส้นทางถ้าหากว่าภูเขานั้นเลื่อนที่ไปหรือถ้ายอดเขาที่เราต้องการอ้อมไปทางซ้ายกลับมาตั้งเผชิญอยู่เบื้องหน้า เราทำสิ่งเหล่านี้อย่างเจียบๆ และชะม้กเขม้นแบบการเตรียมรบ ส่วนพนักงานวิทยุที่ประจำอยู่บนพื้นดินนั้นเล่า เขาก็ทำหน้าที่จดรายงานวิทยุของเราลงในสมุดอย่างเรียบร้อย ในแต่ละวินาทีที่ได้รับ

"เที่ยงคืนสี่สิบ บินตามเส้นทาง 230 ทุกอย่างปกติ"

ในระหว่างที่เจ้าหน้าที่ประจำเครื่องบินปฏิบัติการอยู่เช่นนี้ เขาจะไม่รู้สึกวากำลังเคลื่อนที่ไป แต่คล้ายกับวากำลังอยู่ในทะเลลึกในตอนกลางคืน ห่างไกลจากที่หมายใดๆ เสียงเครื่องยนต์ที่กระหึ่มอยู่เป็นส่วนหนึ่งของบรรยากาศในห้องนักบินที่เปิดไฟสว่าง เวลาผ่านไป หน้าปัด เข็ม และหลอดวิทยุทำงานอันลึกลับของมันไป วินาทีแล้ววินาทีเล่า การกระทำที่ดูลึกลับ คำพูดแลกเปลี่ยนสั้นๆ และการตั้งใจทำงานเหล่านี้เป็นการเตรียมผลงานอันนามห้ศจรยที่จะเกิดขึ้น เมื่อเวลานั้นมาถึง นักบินก็จะชะโงกไปมองที่กระจกหน้าได้อย่างมั่นใจ แสงทองที่สุกสว่างอยู่เบื้องล่างในความมืดก็คือแสงจากสนามบินที่เขากำลังจะร่อนลง

อย่างไรก็ดีพวกเราทุกคนก็เคยประสบด้วยตัวเองในบางครั้งว่า ในสถานการณ์ฉุกเฉินของการเดินทางครั้งหนึ่งนั้น แม้ว่าจะอยู่ห่างจากสนามบินเพียง 2 ช.ม. เราก็รู้สึกคล้ายกับว่าอยู่ห่างอย่างบอกไม่ถูก ยิ่งเสียวกว่าไปหลงอยู่ในประเทศอินเดียหรือที่อื่นซึ่งเราไม่คิดหวังแล้วว่าจะได้กลับออกมา

เมื่อ แอมรอมช บินข้ามมหาสมุทรแอตแลนติกได้ด้วยเครื่องบินทะเลเป็นครั้งแรก ในตอนใกล้ค่ำขณะที่บินอยู่ไม่ห่างจากโปโตนิวร์นิก เขาเห็นพายุหมุนเบื้องหน้า ลำน้ำที่ถูกพายุหอบขึ้นไปกำลังเพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกทีราวกับว่าจะประสานกันเป็นกำแพงขวางกัน แล้วดวงอาทิตย์ก็ดับแสงลง ทิ้งสิ่งที่กำลังก่อตัวอยู่เบื้องหน้านั้นไว้ในความมืด ชั่วโมงหนึ่งต่อมา ขณะที่กำลังบินลัดเลาะอยู่ใต้หมู่เมฆ เขาก็หลุดเข้าไปในอาณาจักรอันน่าสะพรึงกลัว น้ำทะเลที่ลมหอบขึ้นไปเป็นลำ ชับซ้อนอยู่เป็นจำนวนมาก ดูเผินๆ เหมือนกับจะหยุดนิ่งอยู่ประหนึ่งเสาสีดำของวิหาร ปลายข้างบนแผ่กว้างออกไปราวกับรับน้ำหนักของเพดานรูปโค้งซึ่งดำทึบและลอยต่ำอยู่ แสงจันทร์ส่องลอดลงมาตามรอยแยกกระหว่างเสากระทบกับพื้นวิหารอันเย็นยะเยือกของทะเล

แอมรอมชบินผ่านวิหารร่างนั้นไป ลัดเลาะจากช่องแสงหนึ่ง อ้อมเสามหึมาอันเกิดจากน้ำทะเลที่ถูกลมดูดขึ้นไป เขาใช้เวลาสี่ชั่วโมงบินตามเส้นทางของแสงจันทร์จนถึงประตูดวงจันทร์ข้างเป็นภาพที่มหัศจรรย์อะไรเช่นนั้น เมื่อแอมรอมชข้ามโปโตนิวร์นิกไปแล้ว เขารู้สึกตัวว่าไม่ได้ทันหวาดกลัวเลย

แอมรอมช

ฉันยังจำเหตุการณ์ในทำนองนี้ที่เกิดขึ้นกับตัวฉันได้เช่นกัน เวลานั้นเป็นเวลาที่เราารู้สึกเหมือนกับว่าได้มาอยู่ที่เขตแดนของโลกแห่งความฝันกับความจริง ในตลอดคืนวันนั้นสัญญาณวิทยุบอกทิศทางที่ส่งมาจากสนามบินในซาฮาราผิดพลาดหมด เเนร์พนักงานวิทยุกับฉันต่างก็หลงเชื่อสัญญาณเหล่านั้นด้วยกันทั้งคู่ ต่อเมื่อมองผ่านเมฆลงมาเห็นประกายน้ำ เราก็ก้มหน้าเข้าหาฝั่งในทันที หารู้ไม่ว่าได้ถลาลึกเข้ามาในทะเลเป็นเวลานานเท่าไรแล้ว เราไม่แน่ใจว่าบินไปได้จนถึงฝั่ง เพราะอาจจะมีน้ำมันไม่พอ

อย่างไรก็ตามเมื่อถึงฝั่งแล้วก็ไม่แน่ใจว่าจะบินไปถึงสนามบินได้หรือไม่ ในเวลานั้นพระจันทร์กำลังจะพ้นขอบฟ้าไป

เราเป็นเหมือนคนหูหนวกอยู่แล้วเมื่อปราศจากสัญญาณวิทยุและนี่ก็กำลังจะเป็นคนตาบอดไปอีกด้วย พระจันทร์ค่อยๆ ลับไปในหมอกสีขาวคล้ายแถบหิมะทิ้งไว้แต่แสงเรืองๆ คล้ายแสงไฟที่กำลังจะมอด ท้องฟ้าเบื้องบนเริ่มปกคลุมไปด้วยเมฆเช่นกัน

ตอนนี้ไปเราก็บินอยู่ระหว่างเมฆและหมอกในโลกที่ปราศจากแล้วซึ่งแสงและสิ่งสัมผัส หอบังคับการได้แต่ตอบเราว่า "ไม่สามารถที่จะบอกตำแหน่งของเราได้"

"จับทิศทางไม่ได้....จับทิศทางไม่ได้...."

ตอบมาเหมือนกับว่าเสียงของเราไปถึงเขาจากทุกแห่งหนรอบด้านจนไม่รู้ว่ามีมาจากที่ใด เมื่อเราเริ่มจะหมดหวังแล้วนั้นก็พอดีเห็นจุดสว่างจุดหนึ่งทางขอบฟ้าด้านซ้าย ฉันรู้สึกยินดีอย่างเหลือล้น เเนร์ฮัมเพลงเบาๆ พลังหันมามองทางฉัน แสงนั้นต้องมาจากสนามบินแน่ๆ คงเป็นแสงจากลานบิน เพราะว่าแสงทุกแห่งในซาฮาราจะดับลงในเวลากลางคืน เหลือแผ่นดินอันกว้างใหญ่ไว้ในความมืด อย่างไรก็ตามแสงนั้นกระพริบอยู่นิดหน่อยแล้วก็ดับลง ปรากฏว่าเราได้บินเข้าไปดาวดวงหนึ่งที่กำลังลับขอบฟ้า แต่ยังคงทอแสงอยู่สองสามนาทีในหมู่เมฆหมอกก่อนที่จะลับหายไป จากนั้นเรายังเห็นแสงอื่นๆ อีก และทุกครั้งเราก็บินตั้งไปหามันด้วยความหวังอันร้อนรน ถ้าแสงนั้นสว่างอยู่นานหน่อย เราก้ทำการทดสอบที่มีความหมายสำคัญยิ่ง นั่นคือ เเนร์จะติดต่อไปยังหอบังคับการซิสเนรอส

"เห็นไฟแล้ว ขอให้เปิดปิดไฟสามครั้ง"

ที่หอบังคับการซิสเนรอส ไฟก็จะเปิดปิดสามครั้ง แต่แสงที่เราเห็นยังคง

สว่างอยู่ ช่างไม่ยอมมกระพริบเลย เจ้าดาวดวงน้อยที่ไม่ยอมรับฟังคำสั่งจากใคร แม้ว่าน้ำมันจะร่อยหรอลงทุกที เราก็อัดติดเบ็ดทองเสียทุกครั้งไม่ได้ แต่ละครึ่งเราคิดว่านั่นคือแสงสว่างจากโคมไฟ แต่ละครึ่งนั้นหมายถึงสนามบินและการรอดชีวิต แล้วเราก็ต้องผละจากดาวดวงนั้นไป

จากนั้นมาเรารู้สึกว่าตัวเองหลงอยู่ในห้วงเวหาท่ามกลางหมู่ดาวนับร้อยที่สุดเอี่ยม ขณะที่เราเฝ้ามองดาวดวงเดียวที่เป็นพิภพของเรา ในดาวดวงนั้นแหละที่เราจะพบทิวทัศน์ที่คุ้นเคย บ้านที่เป็นมิตรและความอบอุ่นที่เราต้องการ เรากำสั่งเฝ้ามองดาวอยู่เพียงดวงเดียว

ท่านอาจจะหัวเราะถ้ารู้ว่าฉันกำลังนึกถึงอะไรอยู่ในตอนนั้น แม้ในระหว่างอันตราย เราก็อดร่นวายกับความต้องการของร่างกายไม่ได้ ในตอนนั้นฉันหิวและกระหายน้ำ เรื่องที่ฉันนึกถึงอยู่ก็คือว่า ถ้าเราบินถึงซิสเนรอสเราจะเติมน้ำมันให้เต็มแล้วบินต่อไปถึงกาซาบลังกา ตอนรุ่งสางหมดหน้าที่แล้ว! เนรีกับฉันจะเข้าไปในเมือง

ที่นั่นร้านอาหารเปิดแต่เช้าตรู่...เราจะเลือกโต๊ะเหมาะๆ ที่สบายๆ สั่งขนมปังร้อนๆ และกาแฟมากินกัน พูดคุยกันถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมา นั่นแหละจะเป็นของขวัญแห่งรุ่งอรุณที่เราได้รับจากชีวิตในทำนองเดียวกับคนบ้านนอกแก่ ๆ ที่ต้องการรูปวาดเหรียญตราหรือลูกประคำเพื่อที่จะขายซึ่งในศาสนาหรือต้องการค่าพูดง่ายๆ เพื่อที่จะให้เป็นที่น่าสนใจ ฉันเองก็เช่นกัน ความสุขในชีวิตของฉันจะมารวมกันอยู่ในอีกแรกของกาแฟที่ร้อนและหอมหวาน ในอาหารที่ประกอบด้วย นม กาแฟ และข้าวสาลี อาหารนี้เป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างฉันกับทุ่งหญ้าอันแสนสวยกับไร่สวนในประเทศอันห่างไกล ฉันต้องการมันเพื่อสัมพันธ์กับโลกกว้าง

ท่ามกลางหมู่ดาวมากมายนี้ มีเพียงดวงเดียวเท่านั้นที่เตรียมอาหารเมื่อเช้าอันหอมหวานรอเราไว้ตอนเช้าตรู่อยู่แค่เอื้อม ระยะทางระหว่างเครื่องบินของเรากับพื้นพิภพดูจะห่างออกไปจนจะบินไปไม่ถึงอยู่แล้ว

ในระหว่างกลุ่มดาวเหล่านี้ความสมบูรณ์พูนสุขทั้งหลายหลงอยู่ในสะเก็ดดาวดวงไหนหนอ นักดาราศาสตร์ชื่อเนรี ก็พยายามมองหาและวิ่งวอนให้ดาวช่วยเป็นใจ

ทันใดนั้นเอง กำปั้นของเขามากระแทกไหล่ฉัน ในกระดาศที่ยื่นมานั้นมีข้อความว่า

"วิเศษ ฉันกำลังรับคลื่นชัดแจ๋วเลย..."

หัวใจเต้นแรง ฉันรอให้เขาจดและยื่นข้อความที่ได้รับมาให้ฉัน ห้าหกด่านนั้นคงจะช่วยให้เราไม่ได้ ในที่สุดฉันก็ได้รับพรจากสวรรค์ ขาวนั้นมาจากกาซาบลังกาซึ่งเราได้จากมาเมื่อคืนวันก่อนแต่ถูกส่งต่อมาให้เราเข้าไปหน่อย จู่ ๆ ก็มาถึงเราซึ่งตอนนี้อยู่ห่างถึงสองสามพันกิโลเมตร และกำลังหลงอยู่เหนือทะเลท่ามกลางหมู่เมฆและหมอก มันเป็นสาส์นจากข้าราชการในสังกัดของกรมการบินที่กาซาบลังกา มีใจความว่า

"เนื่องด้วยนายแซงเตก ซูเปรีได้บินขึ้นจากสนามบินกาซาบลังกาโดยบินเฉียดหลังคาโรงเก็บเครื่องบินมากเกินไป จึงจำเป็นต้องรายงานให้สำนักงานที่ปารีสทราบเพื่อพิจารณาลงโทษต่อไป"

ฉันได้บินเฉียดหลังคาโรงเก็บเครื่องบินจริงๆ ข้าราชการผู้นั้นก็ทำถูกต้องตามหน้าที่แล้วที่จะไม่พอใจ ถ้าเป็นที่สนามบิน ฉันคงจะรับฟังคำว่ากล่าวอย่างนอบน้อมแต่ตอนนี้ไม่ใช่เวลาที่จะรับฟัง

คำว่ากล่าวนั้นช่างฟังดูประหลาดมาก ท่ามกลางดวงดาวอันประปราย หมอกที่กระจายอยู่ และการคุกคามของทะเลเบื้องล่าง เรากำชะตาชีวิตของเราอยู่รวมทั้งชะตากรรมของพิสดุ์ประชาธิปไตยและเครื่องบินลำนี้ เรายากลำบากเต็มที่อยู่แล้ว จะไยดีกับความโกรธซึ่งของข้าราชการผู้นั้นทำไมเล่า แต่แทนที่จะไม่พอใจ เนรีและฉันกลับปลื้มปิติอย่างเหลือล้น เขาทำให้เรารู้สึกว่าที่นี่เราเป็นนายของตัวเอง ข้าราชการผู้นั้นเป็นแค่นายสิบ คงไม่ทันเห็นว่าเราเลื่อนยศเป็นนายร้อย เขามากวนใจเราในขณะที่เรากำลังท่องเที่ยวไประหว่างดาวหมีใหญ่กับดาวธนู ในสถานการณ์เช่นนี้ สิ่งเดียวที่ควรแก่การ

สนใจคือการทรยศของดวงจันทร์.....

สิ่งที่ริบดวนและเป็นสิ่งเดียวที่ข้าราชการผู้นั้น หรือคนทั้งโลกควรกระทำ ก็คือบอกตัวเลขที่ถูกต้องเพื่อให้เราสามารถคำนวณตำแหน่งของเราได้ ตัวเลขที่เราได้รับนั้นผิดพลาดหมด ส่วนเรื่องอื่นๆ แล้ว ทั้งโลกน่าจะเก็บไว้ได้ชั่วคราวก่อน เนริสส่งกระดาษมาให้อีกแผ่นหนึ่ง

"แทนที่จะมัวมั่งอยู่กับเรื่องบ้าบอ ทำไมไม่มีใครช่วยพาให้เราไปให้ถึงที่โหนดสักแห่งหนึ่ง...."

ในที่นี้ "ใคร" สำหรับเนริสหมายถึงมนุษย์ทั้งหมดในโลกอันกว้างใหญ่ ที่มีทั้งรัฐสภา วุฒิสภา กองทัพบก กองทัพเรือ และแม้กระทั่งจักรพรรดิ ในขณะที่อ่านทวนข้อความของคนไร้สติที่คิดว่าเราจะสนใจใยดีเขานั้นเราก็เบนหน้าไปสู่ดาวพุธ

ข้างเป็นการบังเอิญอย่างยิ่งที่เราพ้นอันตรายมาได้ในคราวนั้น ตอนนั้นเราหมดหวังแล้วที่จะบินไปถึงซิสเนรอส ฉันตัดสินใจบินไปในทิศทางตั้งฉากกับชายฝั่ง จนกว่าน้ำมันจะหมด อย่างน้อยยังมีโอกาสบ้างที่จะไม่ตกทะเล แต่ขณะนี้เราหลงอยู่ที่ไหนก็ไม่รู้ดูข้างเป็นเคราะห์ร้ายของเราที่คงจะต้องร่อนลงในเวลากลางคืนที่มีหมอกหนาเช่นนี้ โอกาสที่จะร่อนลงโดยสวัสดิภาพข้างมีน้อยเหลือเกิน แต่ก็ไม่มีทางเลือกที่ดีกว่านี้แล้ว สถานการณ์เวลานี้เห็นได้ชัดจนฉันได้แต่ยกไหล่เมื่อเนริสส่งข้อความมาให้ อีกถ้าหากเราได้รับมันก่อนหน้านี้สักชั่วโมงหนึ่งก็ควรจะช่วยเราไว้ได้

"ติดต่อกับซิสเนรอสได้แล้ว บอกมาว่า 216 นาสงสัย"

ซิสเนรอสเพิ่งจะโผล่ออกมาจากความมืด มันอยู่ถัดไปจากทางซ้ายของเรานั้นเอง แต่ในระยะทางบินเท่าไหลระ เนริกับฉันปรึกษากันสองสามคำก็ตกลงกันได้ว่า ถ้าจะเสี่ยงบินไปทางซิสเนรอสก็คงจะบินไปไม่ถึงชายฝั่งเสียด้วยซ้ำ เนริสวิหตุตอบไปว่า

" น้ำมันเพียงหนึ่งชั่วโมง จะบินไป 93"

อย่างไรก็ดีเราเริ่มได้รับสัญญาณติดต่อจากสถานีอื่นๆ เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ มีเสียงจาก อากาศรี กาชาบลังกา และดาการ์ ปะปนมากับเสียงที่ได้รับจากซิสเนรอส

สถานีวิหตุตามเมืองเหล่านั้นแจ้งเหตุไปยังสนามบินและนายสถานีก็แจ้งต่อไปยังเพื่อนร่วมงานของเรา เขาเหล่านั้นค่อยๆ ทอยยก้นมาล้อมรอบเราเหมือนกับล้อมรอบเตียงคนป่วย ข้างเป็นความอบอุ่นที่ไร้ประโยชน์แต่ก็เป็นความอบอุ่นอยู่ดี เราได้รับแต่คำแนะนำที่ช่วยอะไรเราไม่ได้แต่ก็ข้างอ่อนหวานอะไรเช่นนั้น! ทันใดนั้นตุลสตี้นขึ้นมาก ตูลสสถานีดันทางที่อยู่ห่างไปถึงสี่พันกิโลเมตรก็แทรกบทสนทนา

ของเราเข้ามาโดยไม่บอกกล่าว

"เครื่องบินที่ขับเบอร์ เอฟ....(ฉันลืมเบอร์ไปแล้ว) ไซ้ไหม?"

"ไซ้"

"อย่างนั้นยังเหลือน้ำมันอีกสำหรับสองชั่วโมง ถึงเก็บน้ำมันของเครื่องมีความจุพิเศษ มุ่งสู่ซิสเนรอส"

เช่นนี้เองจากความจำเป็นบังคับของหน้าที่ โลกจะเปลี่ยนแปลงและดูสวยงามขึ้น แต่ในการที่จะให้ความหมายใหม่ต่อทิวทัศน์เก่าแก่ของโลก นักบินไม่จำเป็นต้องเผชิญอันตรายอย่างเช่นในคืนนั้นดอก

ทิวทัศน์ที่ข้าชากยอมเป็นที่เบื่อหน่ายต่อผู้โดยสาร แต่หาได้เป็นเช่นนั้นไม่สำหรับเจ้าหน้าที่บนเครื่องบิน กลุ่มเมฆที่ขวางหน้าอยู่ไม่เป็นเพียงภาพที่น่าดูเท่านั้น แต่เป็นปัญหาที่เขาต้องเผชิญโดยใช้ทั้งสมองและร่างกายเขาพิจารณา มัน วัดมัน ติดต่อกับมัน แล้วก็ว่าได้ ยอดเขาที่อยู่ไกลออกไป ถ้าใกล้เข้ามา จะมีลักษณะอย่างไร ท่ามกลางแสงจันทร์นี้ น่าจะหมายตำแหน่งไว้ใช้คำนวณเส้นทางหรือถ้าหากว่าภายนอกมืดสนิท นักบินไม่ค่อยแน่ใจในตำแหน่งของตัวเองว่าบินถูกเส้นทางหรือไม่ ยอดเขานั้นจะเปลี่ยนมาเป็นลูกระเบิด เป็นภัยที่จะอุบัติขึ้นได้ทุกขณะของคืนนั้น ในทำนองเดียวกันกับทุนระเบิดที่ลอยอยู่ในทะเลตามยถากรรมจะเป็นภัยต่อทะเลในเขตนั้นนั่นเอง สำหรับทะเลก็เช่นนั้น ผู้โดยสารธรรมดาจะไม่สังเกตเห็นพายุ จากที่สูงเช่นนี้เขาไม่อาจประมาณขนาดของคลื่นได้ ระลอกคลื่นดูคล้ายกับว่าหยุดนิ่งอยู่กับที่ จะเห็นก็แต่ปลายคลื่นสีขาวแตกเป็นฟอง ดูเป็นริ้วรอยเหมือนกับพื้นดินที่แตกกระแหง แต่ทะเลเช่นนี้พนักงานบินทราบดีว่า จะรอนลงไม่ได้ ฟองน้ำสีขาวที่เห็นเป็นริ้วสวยงามนั้นเป็นเสมือนดอกไม้พิษสำหรับเขา

แม้ว่าการเดินทางจะราบรื่นและไม่ว่าจะบินอยู่ในที่ใด นักบินยอมไม่เป็นเพียงแต่ผู้รู้เห็นเท่านั้น เพราะนอกจากจะมองแล้ว เขายังต้องไต่ตรองเกี่ยวกับสีของดินและฟ้า ระลอกคลื่นในทะเลแลแสงทองของอาทิตย์ตอนใกล้ค่ำ ในทำนองเดียวกับชาวนาที่เดินสำรวจพื้นนาของเขาจะสำรวจดูจากร่องรอยนาบับชนิดว่าฤดูกาลล่วงเลยไปถึงไหนแล้ว จะรอนจะหนาว น้ำจะน้อยจะมากอย่างไร นักบินอาชีพก็เช่นกันจะต้องคอยพยากรณ์ว่าจะมีหิมะ มีหมอก หรือว่าคืนนั้นอากาศจะแจ่มใส

เครื่องจักรกลไม่ได้ทำให้คนเราห่างเหินไปจากปรากฏการณ์ทั้งหลายของธรรมชาติอย่างที่เราอาจคิดไว้ในตอนแรก แต่มันกลับทำให้คนเผชิญกับปรากฏการณ์เหล่านั้นอย่างลึกซึ้งขึ้นไปอีกเสียด้วยซ้ำ ในยามพายุฝน นักบินจะต้องต่อสู้โดยมีธงไปรษณีย์เป็นเดิมพันกับเทพเจ้าแห่งภูเขา ทะเล และพายุอยู่อย่างเดียวดาย ในท้องฟ้าอันกว้างใหญ่

บทที่ ๒ เพื่อนร่วมงาน

- ๑ -

แมรมอชกับเพื่อนบางคนได้ร่วมกันเปิดเส้นทางใหม่ระหว่างกาชาบลังกากับดาการ์ ข้ามทะเลทรายซาฮาราในแถบที่ยังไม่ได้อยู่ใต้ความปกครองของฝรั่งเศส เครื่องยนต์สมัยนั้นเอาแน่ไม่ค่อยได้ ครั้งหนึ่งเกิดพายุเอาจนทำให้แมรมอชตกลงไปอยู่ในอุ้งมือของพวกมัวร์ซึ่งสิ่งเลที่จะฆ่าเขาทิ้งเสีย หลังจากควบคุมตัวไว้สิบห้าวันพวกเขาก็ขายแมรมอชไป แมรมอชก็กลับมาทำการขนส่งไปรษณีย์บินข้ามดินแดนเดียวกันนี้อีกตามเดิม

เมื่อเริ่มเปิดเส้นทางบินสายอเมริกา แมรมอชในฐานะผู้บุกเบิกถูกส่งไปสำรวจเส้นทางบินช่วงบัวโนสแอส-ซานตืออาโก ครั้นสร้างเส้นทางซาฮาราสำเร็จแล้ว เขาก็ไปสร้างเส้นทางอีกสายหนึ่งข้ามเทือกเขาอันเดส เครื่องบินที่เขาใช้มีเพดานบินห้าพันสองร้อยเมตรแต่ยอดเขาบางยอดของอันเดสสูงกว่าเจ็ดพันเมตร แมรมอชต้องพยายามหาช่องเขาเพื่อที่จะบินข้ามไป

เมื่อเสร็จจากทะเลทรายก็มาเผชิญกับภูเขา มาเผชิญกับยอดแหลมที่มีหิมะปลิวไปเป็นทางยาวเมื่อต้องแรงลม เขาได้เห็นสีของท้องฟ้าและภูเขาจางลงอย่าง

จับพลันตอนก่อนเกิดพายุหิมะ ได้บินผ่านอากาศที่ปั่นป่วนซึ่งถ้าเป็นระหว่างหน้าผาแล้ว นักบินจะต้องต่อสู้กับคันบังคับอย่างเอาเป็นเอาตายพอๆ กับการดวลมีดทีเดียว

แมรมอชเอาตัวเข้าไปเสี่ยงในการต่อสู้นั้น โดยที่เขาไม่รู้จึกคู่ต่อสู้มาก่อน และไม่รู้ว่าจะเอาชีวิตไปทิ้งเสียหรือไม่ แมรมอช "พยายาม" เพื่อคนอื่น เมื่อพยายามบ่อยครั้งเข้า แมรมอชก็ไปติดอยู่ในภูเขาอันเดส เข้าจนได้

เขามาอับปางอยู่บนที่ราบสูงระดับสี่พันเมตรที่มีผาตั้งชัน เขากับช่างเครื่องพยายามอยู่สองวันที่จะได้ลงมา แต่ไม่สำเร็จในการเสี่ยงขั้นสุดท้าย เขาผลักเครื่องบินให้แล่นออกไป มันกระดอนอยู่กับพื้นดินอันขรุขระ แล้วหล่นลงจากหน้าผา ในขณะที่ตกลงมานั้น เครื่องบินมีความเร็วพอที่จะบังคับได้อีก แมรมอชขีดหน้าสูสันเขา และบินเฉี่ยวสันเขาผ่านไป

อากาศหนาวบนภูเขาทำให้หน้าแข็งตัวและขยายตัวจนท้อต่างๆ ปรีไปหมด เครื่องบินของแมรมอชก็ขัดข้องอีกหลังจากที่บินไปได้เพียงเจ็ดนาที่ แต่เบื้องล่างลงไปพื้นราบแห่งซิลีก็รอคอยเขาอยู่ราวกับดินแดนในฝัน

วันต่อมา เขาก็ออกบินอีก เมื่อสำรวจเทือกเขาอันเดสเสร็จสิ้นลง และศึกษาเทคนิคในการบินข้ามภูเขาอย่างเรียบร้อยแล้ว แมรมอชก็มอบเส้นทางบินช่วงนี้ให้แก่กีโยเม ส่วนเขาก็ทำการบุกเบิกการบินในตอนกลางคืนต่อไป

ในขณะนั้นการติดตั้งไฟในสนามบินยังไม่สู้เรียบร้อยนัก บนลานบินในตอนกลางคืนที่มีดสนิมหิมะเพียงตะเกียงน้ำมันสามดวงวางเรียงไว้สำหรับชี้ทางให้ แมรมอชร่อนลงเท่านั้น แต่เขาก็ทำสำเร็จและเริ่มเปิดเที่ยวบินตอนกลางคืน

เมื่อการบินตอนกลางคืนไม่เป็นปัญหาอีกต่อไปแล้ว แมรมอชก็ลองบินข้ามมหาสมุทร ในปี ค.ศ. 1931 เป็นครั้งแรกที่ไปรษณีย์จากตุลัสถึงบัวโนสไอเรสใช้เวลาเพียงสี่วันเท่านั้น ในขณะที่บินกลับเครื่องบินของเขาเกิดขัดข้องเรื่องน้ำมันเครื่องกลางมหาสมุทรแอตแลนติกได้ขณะมีพายุแต่เรือลำหนึ่งก็ช่วยแมรมอช ฝูงไปรษณีย์และพนักงานบินไว้ได้

จะเห็นได้ว่าแมรมอชได้แผ้วถางทางในทะเลทราย ภูเขา ความมืดและทะเลไว้ บ่อยครั้งที่เดียวที่เขาอับปางลงกลางทะเลทราย ภูเขา ความมืดและทะเล แต่ทุกครั้งก็รอดตัวมาได้เขาก็กลับไปบินใหม่อีก ในที่สุดหลังจากทำงานมาได้ 12 ปี ขณะที่เขากำลังบินอยู่เหนือมหาสมุทรแอตแลนติกได้อีกครั้งหนึ่ง เราได้รับสัญญาณสั้นๆ จากเขาว่าเครื่องยนต์ด้านขวาเกิดขัดข้อง แล้วก็เงียบไป ชาวนั้นไม่ค่อยน่าวิตกเท่าไร

แต่อย่างไรก็ดีหลังจากที่เขาเงียบหายไปสิบนาทีแล้ว ทุกๆ สถานีวิทยุตลอดเส้นทางบินตั้งแต่ปารีสถึงบัวโนสแอสเรส เผ้ารอกการติดต่อจากเขาอย่างกระวนกระวายใจ สิบนาทีของชีวิตประจำวันไม่มีความหมายอะไร แต่สิบนาทีที่ต้องเฝ้ารอฟังข่าวจากเครื่องบิน ช่างเต็มไปด้วยความหมายอะไรเช่นนี้ ในระหว่างที่เฝ้ารอนั้น เหตุการณ์หนึ่งได้เกิดขึ้นซึ่งเรายังไม่รู้ว่าเป็นเช่นไร แต่จะเป็นเรื่องธรรมดาหรือ โศกเศร้าก็ตามที่ มันก็สิ้นสุดลงไปแล้วตามประกาศิตของพรหมลิขิตที่ไม่มีอุทธรณ์ฎีกา อั้งหัดถ์แห่งชะตากรรมบังคับให้เครื่องบินร่อนลงไปในทะเลแล้วอย่างนิมนวลหรือว่าพังยับเยินไป

แต่ทว่าคำตัดสินนั้นยังไม่ได้ประกาศให้ทราบแก่ผู้ที่เฝ้ารอ คงไม่มีพวกเราคนไหนหรอกที่ไม่เคยได้เฝ้ารอและค่อยๆ เห็นความหวังลดหายลงไปทุกทีๆ ความเงียบนั้นเป็นเสมือนโรคร้ายที่ค่อยๆ ลุกลาม เรายังหวังอยู่อีก แต่เวลาก็เนิ่นนานไป แล้วก็สายเข้าทุกที เราต้องยอมรับในที่สุดว่าเพื่อนของเราจะไม่กลับมาอีกแล้ว เขานอนสงบอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่งในมหาสมุทรแอตแลนติกซึ่งเขาเคยตระเวนข้ามไปมาบ่อยๆ

ในที่สุดแมรมอชก็ถอนตัวออกไปอยู่เบื้องหลังผลงานของเขา *ประจักษ์*

ชานาซึ่งเมื่อเก็บเกี่ยวและมัดฟ่อนข้าวเรียบร้อยแล้ว ก็นอนพักลงในนาของเขา เมื่อเพื่อนคนหนึ่งจากเราไปเช่นนี้ ความตายของเขาคล้ายกับการออกปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่ง ซึ่งแรกทีเดียวยังไม่สร้างความอาลัยเหมือนการตายแบบอื่นๆ จริงอยู่เขาจากเราไปไกลในเที่ยวบินสุดท้าย แต่ความต้องการของเราที่จะพบเห็นเขาไม่รุนแรงเท่าการขาดข้าวขาดน้ำหรือ

อันที่จริงเราเคยชินที่จะพบกันนานๆ ครั้ง ในเมื่อพวกนักบินอย่างเรากระจัดกระจายกันอยู่ทั่วโลกระหว่างปารีสกับซานติอาโกแห่งชิลี เราแยกกันอยู่เหมือนอย่างทหารยามที่ไม่ค่อยจะได้พุดกัน เพื่อนร่วมงานเป็นเสมือนสมาชิกของครอบครัวใหญ่ซึ่งอยู่กันคนละทิศละทางจะมารวมกันได้ที่นี่และที่นั่นก็ด้วยความบังเอิญของเส้นทางที่จะพาไป ในยามเย็นเมื่อได้มานั่งร่วมโต๊ะกันอีกที่กาซาบลังกา ดาการ์ หรือบัวโนสแอสเรส หลังจากที่ไม่ได้เจอกันเป็นแรมปี เราก็กินทนากันถึงเรื่องที่เคยพูดค้างไว้ เรารื้อฟื้นความทรงจำเก่าๆ แล้วเราก็แยกกันไป

แผ่นดินนี้จึงดูทั้งอ้างว้างและสมบูรณ์พร้อมพรั่งไปด้วยสิ่งอันงดงามอันลึกลับและซ่อนเร้นยากที่จะเข้าถึงได้ แต่เราก็กะพรวดไปเสมอ สุดแท้แต่อาชีพจะพาไปไม่วันใดก็วันหนึ่ง ชีวิตแบบนี้ทำให้เราอยู่ห่างจากเพื่อนและไม่มีโอกาสได้คิดถึงกันมากนัก เขาจะอยู่ที่ใดก็ไม่รู้ แต่แม้ว่าจะเจียบและถูกสลิไปบ้าง เขาก็ยังคงเป็นเพื่อนที่ซื่อตรงอยู่เสมอถ้าเส้นทางมาบรรจบกันเมื่อใด เราก็กักทายนันด้วยความปีติยินดีอย่างเหลือล้น แต่แน่ละเราต้องรอ.....

และแล้วทีละเล็กละน้อยเราก็คพบว่าเราจะไม่ได้นินเสียงหัวเราะอันสดใสของเพื่อนคนนั้นอีกแล้ว เราจะไม่มีโอกาสพบกับสิ่งอันงดงามนั้นอีกต่อไป ตั้งแต่บัดนั้นมาเราจะเริ่มอาลัยอาวรณ์อย่างแท้จริง หัวใจของเราไม่ถึงกับปวดร้าวระบม แต่ก็เศร้าหมองอย่างบอกไม่ถูก แน่นอนทีเดียว ไม่มีอะไรเลยที่จะมาทดแทนเพื่อนที่สูญเสียไปได้ เพื่อนเก่านั้นจะหาใหม่ไม่ได้แล้ว ไม่มีอะไรหรอกที่จะมีค่าล้ำเลิศเกินกว่าความทรงจำร่วมกัน ความยุ่งยากที่เคยเผชิญมาด้วยกัน การทะเลาะ การคืนดี และความรู้สึกต่างๆ ระหว่างเรา มิตรภาพเช่นนี้จะมีขึ้นใหม่ไม่ได้แล้ว จะให้เราหวังพึ่งพารมไม้ที่เพิ่งจะปลูกใหม่ได้อย่างไร นี่แหละชีวิต

เราเริ่มสะสมความมั่งคั่งก่อน เราได้ปลูกฝังมิตรภาพไว้เป็นแรมปี บัดนี้ถึงคราวแล้วที่เวลานั้นเองจะมาถอดถอนและทำลายสิ่งที่เราสะสมไว้ เพื่อนๆ จะทิ้งเราไปที่ละคนๆ แต่ไปความอาลัยอาวรณ์จะมีปะปนอยู่กับความสำนึกเจียบๆ ของวัยที่ล่วงเลย นี่แหละคือคตินิยมที่แรมมอซซ์และเพื่อนๆ สอนให้เราๆ ก่อนอื่น

ความยิ่งใหญ่ของอาชีพก็คือว่า อาชีพสามารถรวมคนเข้าด้วยกัน ในโลกนี้มีสมบัติที่แท้จริงเพียงสิ่งเดียว นั่นคือมนุษยสัมพันธ์ การทำงานเพียงเพื่อวัตถุประสงค์แต่อย่างเดียว เป็นการสร้างคุกให้ตัวเอง เราจะขังตัวเองอยู่อย่างเดียวตายกับสมบัติที่ไม่ต่างอะไรกับผงธุลี เพราะมันไม่สามารถจะให้อะไรที่เป็นความหมายต่อชีวิตได้

ถ้าจะหาว่าความทรงจำใดของฉันเป็นความทรงจำที่แน่นแฟ้นและยืนนานที่สุด ถ้าจะนับว่าชั่วโมงไหนบ้างที่มีความสำคัญต่อฉันมาก ฉันก็จะพบอย่างแน่นอนทีเดียวว่า ไม่มีทรัพย์สินสมบัติใดๆ ที่จะให้ความทรงจำหรือชั่วโมงเหล่านั้นแก่ฉันได้ เราไม่อาจจะซื้อมิตรภาพของคนเช่นแรมมอซซ์หรือเพื่อนร่วมงาน ซึ่งชีวิตต่อสู้อันร่วมกันมาได้สร้างสายสัมพันธ์ระหว่างเราไว้ชั่วนิรันดร์กาล

การบินในคืนนั้นท่ามกลางดาวนับแสน ความสันติสุข และความรู้สึก

เป็นไทแก่ตัวเองในชั่วเวลาสองสามชั่วโมง ทุกสิ่งเหล่านี้ไม่สามารถจะหาซื้อได้ด้วยเงินทอง การมองโลกในโฉมหน้าใหม่หลังจากการเดินทางอันยากลำบาก ต้นไม้ ดอกไม้ ผู้หญิง หรือเสียงหัวเราะอันแจ่มใสที่เราเปล่งออกมายามเมื่อรู้สึกเหมือนฟื้นชีวิตขึ้นใหม่ในตอนรุ่งอรุณนั้น สิ่งละอันพันละน้อยซึ่งเป็นเสมือนรางวัลแห่งเหนื่อยยาก ทุกสิ่งเหล่านี้ไม่สามารถจะหาซื้อได้ด้วยเงินทอง

คืนนั้นก็เช่นกัน คืนที่ผุดขึ้นมาในความทรงจำของฉันในขณะนี้ คืนที่เราไปตกอยู่ในต่างแดน เครื่องบินสามลำของบริษัทการบินอาเอโรโอสตาล เกิดขัดข้องพร้อมกันที่ริมฝั่งริโอ เด โอโร ในเวลาใกล้ค่ำ ริแกลร์ลงมาก่อนเพราะก้านลูกสูบหัก บรูการ่อนตามลงมาเพื่อช่วยเพื่อน เหตุขัดข้องเล็กน้อยทำให้เขาไม่สามารถบินขึ้นได้ ฉันตามลงมาเป็นคนสุดท้าย

เวลานั้นอากาศเริ่มโพล้เพล้แล้ว เราตัดสินใจที่จะซ่อมแซมเครื่องบินของบรูกา แต่ต้องรอให้เข้าก่อนจึงจะทำได้สำเร็จ เมื่อปีที่แล้วเครื่องบินของกูร์ปี และเอรามได้เกิดขัดข้องลงที่นี้เหมือนกัน พวกเขาถูกชาวอาหรับนอกความปกครองของฝรั่งเศสฆ่าตาย เรารู้ว่าในตอนนี้นำอาหารราว 3,000 คน ตั้งกระโจมอยู่ใกล้ๆ กับโบชาดอร์ เครื่องบินที่ร่อนลงมาทั้งสามลำอาจเห็นได้แต่ไกล และพวกเขาคงจะรู้แล้ว คืนนี้อาจจะเป็นการรอดนอนครั้งสุดท้ายของเราก็คงได้

เราเตรียมสถานที่พักสำหรับคืนนั้น และได้ขนลังสินค้า 5-6 ลังลงจากเครื่องบิน เอาของข้างในออกแล้ววางมันเป็นวงกลม เอาลังทำเป็นซุ้มแล้วจุดเทียนไว้ในนั้น ลังนั้นกำบังลมไม่ได้เท่าไรนัก และเทียนก็ดับหรืออยู่ในลัง เช่นนี้เอง ในใจกลางทะเลทรายบนส่วนที่ราบและว่างเปล่าของโลก เราซึ่งอยู่โดดเดี่ยวห่างไกลเหมือนในบุพกาล ก็ได้สร้างหมู่บ้านมนุษย์ขึ้น เราอยู่รวมกันในตอนเวลากลางคืนที่ลานกว้างในหมู่บ้านของเรา ซึ่งความจริงเป็นเพียงผืนทรายเล็กๆ ล้อมรอบด้วยแสงริบหรี่จากลัง เรารออรุณรุ่งที่จะนำความปลอดภัยหรือรอพวกมัวร์ก็ไมรู้

ทำไมหนอคืนนั้นฉันจึงมีความรู้สึกเหมือนกับว่าเป็นคืนวันคริสต์มาส เราเล่าเรื่องสู้กันฟัง หยอกล้อและร้องเพลงกันอย่างสนุกสนาน เรามีความรู้สึกที่แรงกล้าและร่าเริงเหมือนอยู่กลางงานฉลองอันพร้อมพร้อม แต่ความจริงแล้วเราแสนที่จะยากไร้ มีแต่ลม ทราย และดาวเป็นเพื่อน แร้นแค้นเหมือนนักบวชผู้บำเพ็ญพรต บนผืนทรายเล็กๆ ที่มีดสลับนี้ คนหกเจ็ดคนที่ไม่มีอะไรเหลืออยู่แล้ว นอกจากความทรงจำของเขา ก็แบ่งปันกันซึ่งความทรงจำอันเป็นสมบัติที่ไม่อาจจะแลเห็นได้

ในคืนนั้นแหละ เราได้มาเจอกันในที่สุด ก่อนหน้านี้เราเดินอยู่ข้างเคียงกันมาเป็นเวลานาน ต่างฝ่ายก็อยู่ในความครุ่นคิดของตัวเองหรือไม่ก็แลกเปลี่ยนคำพูดซึ่งไม่มีสาระอะไร มาบัดนี้อันตรธานได้มาถึง เราต้องอยู่เคียงบ่าเคียงไหล่กัน เรามาพบว่าเราอยู่ในหมู่คณะเดียวกัน **ความนึกคิดของคนเราจะกว้างออกไปต่อเมื่อเราได้มีสตินึกถึงความคิดของผู้อื่น** เมื่อเป็นเช่นนี้ เราจะมองกันด้วยใบหน้าอันยิ้มแย้ม ในทำนองเดียวกันกับนักโทษที่เพิ่งถูกปลดปล่อย จะตะลึงลานตากับความกว้างใหญ่ของทะเล

-2-

กิ โยเมเพื่อนรัก ฉันอยากจะพูดเรื่องเธอสักหน่อย

ฉันจะไม่เน้นถึงความกล้าหาญหรือความสามารถในการบินของเธออย่างมากมายจนกระทั่งเธอกระดากใจ แต่ฉันอยากจะเล่าถึงการผจญภัยที่ยิ่งใหญ่ของเธอ เพื่อเน้นถึงอีกสิ่งหนึ่งมากกว่า มีคุณสมบัติอันหนึ่งซึ่งไม่รู้ว่าจะเรียกมันว่าอะไรดี อาจจะเรียกได้ว่า "ความหนักแน่น" ซึ่งก็ไม่เชิงเพราะคุณสมบัตินี้จะมิคู่ไปกับความร่าเริงแจ่มใส

ที่สุดก็ได้ นี่ควรเป็นคุณสมบัติของช่างไม้ ผู้ซึ่งพิจารณาท่อนไม้ที่เขาจะเอามาใช้อย่าง
กันว่ามันมีฐานะเท่าเทียมกับเขา เขาหยิบไม้ขึ้นมากะและวัด เขาจะไม่ทำอะไรอย่าง
ลวกๆ แต่จะฝักความดีเด่นทั้งหมดของเขาไว้กับผลงาน

ครั้งหนึ่งฉันเคยอ่านเรื่องราว ซึ่งกล่าวสรรเสริญการผจญภัยของเธอ ฉัน
อยากจะลบล้างภาพซึ่งผิดเพี้ยนนั้นเสียที ตามภาพนั้นเธอชอบพูดเย้ยหยันอย่างสบาย
อารมณ์ เมื่ออยู่ท่ามกลางภัยอันตรายอันยิ่งใหญ่หรือเมื่ออยู่เฉียดกับความตายราวกับว่า
ความกล้าหาญนั้นจะมีค่าต่ำต้อยเพียงแต่คำพูดอวดดีแบบเด็กๆ อันที่จริงแล้วเธอไม่ค่อย
รู้สึกว่าเป็นที่จะต้องพูดเยาะเย้ยคู่ต่อสู้ก่อนที่จะเผชิญหน้าด้วย ต่อหน้าพายุฝนเธอ
รับรู้ว่า "นี่แหละนะพายุฝน" เธอยอมรับและวินิจฉัยมัน

กีโยเมเพื่อนรัก ขอให้เรื่องราวที่ฉันจะเล่านี้เป็นประจักษ์พยานแห่งความ
ระลึกถึงของฉัน ในฤดูหนาวนั้น เธอได้สูญหายไปขณะที่บินข้ามอันเดสเป็นเวลาห้า
สิบชั่วโมงแล้ว ฉันกลับจากปาตาโกเนียมาสมทบกับเดอเลย์ ที่เมนโดซาเราทั้งสองต่างบิน
ค้นหาเธอเป็นเวลาห้าวันเต็มในย่านขุนเขาเหล่านั้น แต่ก็ไม่พบอะไรเลย

เครื่องบินเพียงสองลำไม่อาจจะเพียงพอได้ แม้จะใช้ฝูงบินร้อยลำ บิน
สำรวจเป็นเวลาร้อยปี ก็คงสำรวจเทือกเขามหึมาที่มียอดสูงถึงเจ็ดพันเมตรไม่ได้ทั่ว
ในขณะนั้นเราหมดหวังแล้ว พวกลักลอบสินค้าและแม่กระทั่งพวกโจรที่รับจ้างฆ่าคน
เพียงเพื่อไม่กี่สตางค์ ก็ยังไม่กล้านำเราและพวกกู้ภัยได้ขึ้นไปบนภูเขา

"เราจะไปตายเปล่าๆ อันเดสในฤดูหนาวจะไม่ยอมปล่อยให้ใครกลับลงมา
เลย"

เมื่อเดอเลย์และฉันบินกลับมาที่ซานติอาโก ข้าราชการชาวชิลีก็แนะนำ
เหมือนกันว่าควรงดการค้นหาได้แล้ว "ในฤดูหนาวเช่นนี้ แม้ว่าเพื่อนคุณจะไม่ตายเมื่อ
เครื่องบินตก ก็คงจะทนความหนาวในตอนกลางคืนไม่ได้ ถ้าอยู่ข้างบนนั้นตอนกลางคืน
ละก็คงแข็งเป็นน้ำแข็งไปแล้ว" เมื่อฉันกลับมาบินวนเวียนอยู่ระหว่างหน้าผาและยอด
แหลมของอันเดสอีกครั้งหนึ่ง ฉันรู้สึกคล้ายกับว่าไม่ได้ค้นหาเธอแล้ว แต่เป็นเพียงอยู่
เฝ้าร่างของเธออย่างเจียมๆ ในวิหารใหญ่แห่งหิมะมากกว่า

ในที่สุด ในวันที่เจ็ด ขณะที่ฉันพักกินอาหารเที่ยงอยู่ที่ร้านอาหารแห่งหนึ่ง
ในเมนโดซา มีคนผลักประตูเข้ามาและร้องว่า

"กีโยเมยังไม่ตาย !"

เป็นเพียงคำพูดสองสามคำ แต่ทุกคนที่นั่นแม้คนที่ไม่รู้จักกันก็แสดงความดี
ใจต่อกันและกันหมด

สิบนาทีก่อนที่ฉันจะบินขึ้นพร้อมกับช่างเครื่องสองคน คือเลอแฟเวรอ และ
อาบรี สิบนาทีก่อนที่ฉันจะร่อนลงบนถนนที่เลียบชายฝั่งซานราฟาเอล ไม่รู้เหมือนกันว่ารู้
ได้อย่างไรว่า นั่นคือรถที่กำลังพาเธอไปที่ไหนสักแห่งหนึ่ง การพบกันของเราในครั้งนั้น
ช่างน่าประทับใจ ต่างคนต่างร้องไห้ เรากอดเธอไว้แน่นในอ้อมแขน เธอยังไม่ตาย นั่น
เป็นสิ่งมหัศจรรย์ราวกับว่า เธอชุบชีวิตของเธอเองขึ้นมาใหม่ ในตอนนั้นเธอกำลัง
ประโยคหนึ่งออกมา ซึ่งเป็นประโยคแรกที่เราฟังเข้าใจ มันแสดงถึงความภาคภูมิใจซึ่ง
มนุษย์เท่านั้นจะมีได้

"สิ่งที่ฉันทำนั้น สาบานได้ว่า ไม่มีสัตว์ตัวไหนจะทำได้"

เธอเล่าอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นให้เราฟังในเวลาต่อมา

วันนั้นมีพายุหิมะในเทือกเขาอันเดสทางด้านประเทศชิลี หิมะตกหนัก หนา

ถึงห้าเมตรภายในเวลาสี่สิบแปดชั่วโมง ท้องฟ้ามืดสนิท ชาวอเมริกันของบริษัทการบิน แพนแอมต้องบินกลับแต่เธอก็ยังบินขึ้นจนได้ เพื่อที่จะค้นหาช่องทางโหวที่จะผ่านเมฆขึ้นไป ในที่สุดเธอก็พบช่องทางโหวหรือกับดักนั้นถัดไปทางใต้หน่อยแล้วจึงบินมุ่งหน้าไปยังอาร์เจนตินา โดยรักษาระดับบินไว้ที่หกพันห้าร้อยเมตร บินอยู่เหนือกลุ่มเมฆที่อยู่สูงเพียงหกพันเมตร ทั้งที่เธอเขานั้นจะเห็นเพียงยอดสูงๆ บางยอดที่ทะลุเมฆขึ้นมาเท่านั้น

บางครั้งเมื่อเครื่องบินตกหลุมอากาศ นักบินจะรู้สึกวิตกกังวลอย่างประหลาด เครื่องบินลดระดับลงเรื่อยๆ แม้ว่าเครื่องยนต์จะเป็นปกติ เขาพยายามขีดหน้าขึ้นเพื่อไม่ให้เสียระดับมาก แต่ความเร็วจะลดลง การทรงตัวจะไม่ดีและระดับก็ยังคงลดลงอีก ถ้าปล่อยคันบังคับเพราะชกกลัวว่าได้ขีดหน้ามากเกินไป เครื่องบินจะเอียงไปทางซ้ายหรือขวาตามกระแสลมและจะบินเลี้ยวไหล่เขาไปทางด้านที่แรงลมพัดสะท้อนไหล่เขาออกมาพวงลำเครื่องไว้บ้าง แต่ระดับก็ยังคงลดลงอีก ดูเหมือนว่าท้องฟ้าทั้งท้องฟ้าลอยต่ำลงมา นักบินจะมีความรู้สึกว้าวุ่นที่เหตุการณ์ที่เผชิญอยู่นี้ดูเป็นวิกฤติการณ์แห่งจักรวาลเลยทีเดียว ไม่มีสถานที่ใดที่จะให้หลบภัยได้

เขาพยายามกลับลำเพื่อบินกลับไปยังเขตที่อากาศพวงเครื่องบินไว้ เขตที่อากาศหนาแน่นและประคองเครื่องบินได้อย่างแข็งแรงราวกับว่ามีเสารองรับ แต่เขาก็ไม่พบเสานั้นที่ไหนเลย ทุกอย่างกำลังสลายตัวและพังทลายลง เครื่องบินจะลอยต่ำลงสู่กลุ่มเมฆที่ค่อยๆ เคลื่อนขึ้นมาและกลืนทุกอย่างเข้าไป

"หูดหวัดจะไปเจอกับหลุมอากาศเข้าที่หนึ่งแล้ว" เขาเล่าให้เราฟัง "แต่ตอนนั้นฉันยังไม่ค่อยแน่ใจ" หลุมอากาศอาจมีได้เหนือเมฆที่คล้ายกับว่าหยุดนิ่งอยู่ แต่ความจริง เมฆนั้นสลายตัวและรวมกันใหม่อยู่ตลอดเวลาเหนือภูเขาสูง ภูมิอากาศช่างแปลกประหลาดมาก..... เมฆอะไรเช่นนั้น!.....

"ในทันทีที่หลุดเข้าไปในหลุมอากาศ ฉันปล่อยคันบังคับยึดที่นั่งไว้มันเพื่อไม่ให้กระเด็นออกไปจากเครื่องบิน การกระเทือนรุนแรงมากจนกระทั่งไหล่ฉันกระแทกกับสายรัดระบบไปหมดแทบว่าสายรัดจะขาด อีกทั้งไม่อาจฟังเครื่องวัดต่างๆ เพื่อจะทรงตัวเพราะเกล็ดน้ำแข็งมาเกาะจับเต็มไปหมด เครื่องบินเลยหมุนกลิ้งลงมาคล้ายหมวกที่ปลิวตามลม จากหกพันถึงสามพันห้าร้อยเมตร"

"ที่สามพันห้า ฉันเหลือบเห็นอะไรดำๆ อยู่ในแนวนอน จึงตั้งลำได้สำเร็จ ฉันจำได้นั่นคือทะเลสาบ ลากูมา ตีอามันเต ฉันรู้ว่ามันอยู่ในหุบเขารูปกรวย ซึ่งด้านหนึ่งคือภูเขาไฟไมปู มียอดสูงหกพันเก้าร้อยเมตร แม้ว่าจะหลุดพ้นมาจากก้อนเมฆนั้นแล้ว ฉันก็ยังไม่สามารถมองเห็นอะไรได้ เนื่องจากพายุหิมะที่กระหน่ำอยู่อย่างหนัก ฉันไม่อาจบินขึ้นจากทะเลสาบ มิฉะนั้นจะต้องชนกับหุบเขา ฉันจึงบินอยู่รอบๆ สูงจากผิวน้ำนั้นประมาณสามสิบเมตรจนกระทั่งน้ำมันหมด ฉันหมุนอยู่เช่นนั้นสองชั่วโมงก่อนที่จะร่อนลงและพลิกคว่ำไป เมื่อหลุดออกมาจากเครื่องบินได้ ฉันก็ค้อมไปด้วยแรงลม พยายามลุกขึ้นยืนแต่ก็ต้องล้มลงไปอีก ฉันได้แต่คลานเข้าไปใต้ท้องเครื่องบินและขุดหิมะใช้เป็นที่กำบัง ฉันเอาถุงไปรษณีย์มาคลุมตัวและรออยู่ที่นั่นเป็นเวลาสี่สิบแปดชั่วโมง"

"หลังจากนั้นพายุก็สงบลง ฉันเริ่มออกเดินและเดินอยู่ห้าวันกับสี่คืนเต็มๆ"

ดูสภาพของเธอเมื่อตอนกลับมาซิ ก็โง่เม เธอยังจำเธอได้ดีหรอก แต่ผิวเธอใหม่เกรียมแดงและเหี่ยวจนราวกับคนแก่!

คืนนั้นฉันพาเธอบินกลับมาที่เมนโดซา ที่นั่น เตียงซึ่งปูดด้วยผ้าขาวเธออยู่แต่ฉันไม่ช่วยบรรเทาอะไรมากนัก มันไม่ได้ช่วยคลายความเจ็บปวดลง ร่างกายที่ปวดระบมทำให้เธออ่อนกระสับกระส่ายพลิกตัวไปมา ร่างกายนั้นไม่ยอมหลับลงเพราะไม่อาจล้มโซดหินและหิมะได้ สิ่งเหล่านั้นทั้งร่องรอยเหลืออยู่ ฉันสังเกตเห็นหน้าของเธอที่ฟกช้ำและดำคล้ำคล้ายผลไม้หมักที่ถูกกระทบกระแทก เธอดูน่าเกลียดและดูทันททุกข์ทรมาน มือทั้งสองที่เคยรับใช้ในการงานเป็นอย่างดี บัดนี้ใช้ไม่ได้เพราะแข็งชาไปหมด เมื่อเธอลุกขึ้นนั่งที่ขอบเตียงเพื่อที่จะหายใจให้สะดวก เท้าทั้งสองของเธอที่ห้อยลงมาดูยังไม่พ้นจากความหนาว การเดินทางของเธอคล้ายกับว่ายังไม่สิ้นสุดลง เธอยังหอบอยู่

เมื่อเธอพลิกตัวไปมา พยายามที่จะหลับลง เธอก็อดที่จะนึกถึงภาพต่างๆ ไม่ได้ ภาพเหล่านั้นเหมือนกับว่ามาเตรียมรออยู่แล้ว พร้อมที่จะวิ่งพร้อออกมาหมุนเวียนในหัวทันที แล้งมันก็พร้อกันออกมา ครั่งแล้วครั่งเล่า เธอก็ต้องเริ่มการต่อสู้กับศัตรูซึ่งคืนชีพมาได้ใหม่ทุกที ฉันทงน้ำตีสานให้

"ตีมเถอะ เพื่อนยาก"

"ฉันทงยังแปลกใจอยู่ไม่หาย เลยรู้ใหม่..."

เธอเป็นเหมือนนักมวยที่สะบักสะบอมหลังจากช้ยชนะ การผลญภัยอันพิสดารไม่อาจเลื่อนหายไจากความทรงจำได้ ในคืนนั้นเธอเล่าเรื่องต่างๆ ให้เราฟังอย่างสับสนเป็นห้วงๆ

บางตอนเธอเล่าว่ากำลังไต่สันเขาสูงสี่พันห้าร้อยเมตร โดยปราศจากไม้ค้ำปีนภูเขา เชือก และเสปีียง

บางตอนเธอเล่าว่ากำลังไต่ไปตามหน้าผาชัน มือ เท้าและหัวเขาโขมไปด้วยเลือด ฟันฝ่าอากาศที่หนาวเย็นถึงลบสี่สิบองศา เลือด กำลังวังชาและสติค่อยๆ หมดไปจากตัวเธอแต่เธอก็ยังคงเดินต่อไปอย่างดีอรั้นแบบมด บางทีก็เดินย้อนกลับมาเพื่อจะอ้อมสิ่งกีดขวาง ลูกขึ้นหลังจากที่หกล้ม หรือไม้ก็ไต่ขึ้นมาตันอยู่ที่ขอบเหว

อย่างไรก็ดีเธอไม่อาจหยุดพักได้ เพราะมิฉะนั้นเธอจะไม่สามารถลุกขึ้นมาจากหิมะได้อีกเลย แนละ เวลาเธอล้มลื่นลงไป เธอจะต้องรีบลุกขึ้นโดยเร็ว มิฉะนั้นร่างกายก็จะแข็งที่อออยู่ตรงนั้น ทุกๆ วินาทีที่ผ่านไป ความเย็นแทรกซึมเข้าไปในร่างกายหลังจากล้มลงไป ถ้าหากจะต้องการนอนพักสักหนึ่งนาที่ กล้ามเนื้อก็จะเย็นชา และจะไม่สามารถพยุงให้ลุกขึ้นอีกได้ เธอพยายามต่อต้านความเย้ายวน "ในหิมะ" เธอบอกฉันท

"ไม่มีแม้กระทั่งสัญชาตญาณของการอยู่รอด หลังจากที่ได้เดินอยู่สองสามสัวัน สิ่งเดียวที่ต้องการคือการนอน ฉันทงก็อยากนอน แต่ก็พูดกับตัวเองว่า ถ้าเมียรู้ว่าฉันทงยังไม่ตาย คงเชื่อว่าฉันทงกำลังเดินอยู่ เพื่อนๆ ก็เชื่อว่าฉันทงกำลังเดินอยู่ ทุกคนมีความเชื่อในตัวฉันทง ฉันทงจะช้วมากถ้าฉันทงไม่เดิน" และเธอก็เดิน

เธอใช้มีดแหะรองเท้าออกมามากขึ้นเรื่อยๆ ทุกๆ วัน เพื่อไม่ให้บิบบเท้าที่แข็งและบวมของเธอมากเกินไป เธอเล่าความในใจอันประหลาดให้ฉันทงฟังว่า

เทือกเขาอันเดส (Andes)

"รู้ใหม่ว่าหลังจากเดินได้สองวัน สิ่งที่ฉันทงพยายามมากที่สุดก็คือ พยายามที่จะไม่คิด ฉันทงทรมานมากเหลือเกินและสถานการณ์ของฉันทงดูหมดหวังจริงๆ เพื่อไม่ให้เสียกำลังใจเดิน ฉันทงจะต้องไม่พิจารณาสถานการณ์ของตนเอง แต่ฉันทงไม่อาจควบคุมสมองของฉันทงได้ มันหมุนตัวเป็นกังหัน อย่งไรก็ดี ฉันทงยังพอเลือกภาพให้มันได้ ฉันทงนึกเรื่องหนังหรือหนังสือให้มัน แต่มันก็นึกถึงเรื่องราวเหล่านั้นโดยตลอดอย่างรวดเร็ว แล้วก็ฉันทงกลับมาถึงสถานการณ์ปัจจุบันทุกครั้ง ฉันทงก็ต้องนึกเรื่องอื่นให้มันอีก....."

อย่างไรก็ดี มีอยู่หนหนึ่งที่เธอล้มนอนคว่ำอยู่ในหิมะและไม่ยอมลุกขึ้นอีก เธอเหมือนนักมวยที่หมดอาลัยตายอยาก นอนฟังเสียงนับแต่ละครั้งคล้ายกับดังมาจากที่อันแสนไกล จนกระทั่งนับถึงสิบแล้วมันก็จะสายเกินไป

"ฉันทำทุกอย่างเท่าที่ทำได้แล้ว ไม่มีความหวังเหลืออยู่เลยจนทนทุกข์ทรมานต่อไปอีกทำไม" เพียงแต่หลับตาเท่านั้นแล้วทุกอย่างก็จะสงบสุขสำหรับเธอ โขดหิน น้ำแข็ง หิมะ ก็จะอันตรธานไป

เปลือกตานี้ช่างมีอำนาจมหัศจรรย์ เพียงแต่หรีลงมา การกระแทก การหกล้ม บาดแผล ความหนาวจับกระดูกและชีวิตที่เป็นภาระอยู่ ทุกอย่างจะอันตรธานไป ไม่ต้องลากชีวิตอีกต่อไปแล้ว ก็ในตอนนั้นเราไม่ต่างอะไรกับวัวควายและชีวิตก็เป็นภาระหนักยิ่งกว่าแอกใดๆ เธอเริ่มลิ้มรสความหนาวนั้นแล้ว ความหนาวที่กลายเป็นยาพิษคล้าย ๆ กับมอร์ฟินและกำลังจะทำให้เธอเปี่ยมไปด้วยความสุข มีความรู้สึกอยู่ว่าหัวใจยังเต้นอยู่และในทรวงอกมีอะไรที่อ่อนโยนและมีค่าซุกซ่อนอยู่ ความรู้สึกจากส่วนอื่นๆ ของร่างกายค่อยๆ หดไป ร่างกายเป็นเหมือนสัตว์ที่เคยได้รับแต่ความทุกข์ทรมานเริ่มจะเปลี่ยนเป็นหินที่เฉยเมยและหมดความรู้สึกแล้ว ความละเอียดใจของเธอก็หดไป เธอไม่ได้ยินเสียงเรียกของเราอีกแล้ว

อันที่จริงเสียงเรียกนั้นคล้ายกับเป็นเหมือนฝันมากกว่าและในฝันนั้นเธอก็ออกเดินตามเสียงเรียกนั้น ก้าวเท้ายาวๆ ออกไปอย่างราบรื่นเข้าสู่ทุ่งราบและความสราญใจ เข้าสู่โลกที่แสนนุ่มนวลสำหรับเธออย่างง่ายดายอะไรเช่นนี้ แล้วก็โยเมผู้ตระหนี่ก็ตัดสินใจที่จะไม่ให้การกลับคืนมาของเธอแก่เรา แต่แล้วเสียงท้วงติงก็ดังมาจากห้วงลึกสุดของจิตสำนึก รายละเอียดที่ชัดเจนอันหนึ่งก็ผุดขึ้นมาท่ามกลางความฝัน

"ฉันคิดถึงเมียฉัน กรรมกรรมประกันภัยคงช่วยไม่ให้เธออยากแค้น จริงซี แต่กรรมกรรมนั้น....."

ในกรณีของการหายสาบสูญ การตายจะถูกยอมรับเป็นทางการหลังจากนั้นสี่ปี รายละเอียดอันนี้ปรากฏกับเธออย่างเด่นชัดและลบบภาพอื่นๆ หมด

ในขณะที่เธอนอนคว่ำอยู่บนไหล่เขาที่ชันมาก เมื่อฤดูร้อนมาถึงร่างกายของเธอก็จะไหลลิ่งปะปนไปกับโคลน ลงไปในหุบเหวใดสักแห่งหนึ่งของเทือกเขาอันเดส เรื่องนี้เธอรู้ดี และรู้อีกเช่นกันว่าห่างจากเธอไปข้างหน้าห้าสิบลเมตรมีโขดหินสูงตั้งอยู่

"ฉันคิดว่า ถ้าฉันลุกขึ้น ฉันคงเดินไปถึงที่นั่นได้และถ้าฉันไปแทรกตัวอยู่ระหว่างก้อนหิน เมื่อถึงฤดูร้อนคงมีใครมาพบร่างฉัน" เมื่อลุกขึ้นมาแล้ว เธอก็เดินต่อไปอีกสองคืนกับสามวัน เธอไม่คิดจะไปได้ไกลเท่าไรหรอก

"มีหลายสิ่งบอกฉันว่าจุดจบใกล้จะมาถึง เช่นว่าฉันต้องหยุดทุกๆ สองชั่วโมงเพื่อแหะรองเท้าออกอีกและเอาหิมะมาถูนวดเท้าซึ่งบวม หรือเพียงเพื่อพักให้หายเหนื่อย เมื่อจวนวันสุดท้ายฉันชักจะเริ่มหลงลืม ออกเดินไปครู่ใหญ่แล้วจึงเพิ่งนึกขึ้นได้ ทุกครั้งฉันจะลืมนอะไรไว้สักอย่างหนึ่ง ครั้งแรกเป็นถุงมือ ซึ่งสำคัญมากสำหรับอากาศหนาวเช่นนี้ ฉันวางมันไว้ตรงหน้า แล้วก็ออกเดินไปโดยลืมนเก็บมันขึ้นมา ครั้งต่อมาเป็นนาฬิกาแล้วก็มิดพับ แล้วก็เข็มทิศ ทุกครั้งที่หยุดฉันก็ยากจนลงทุกที

"ทางเดียวที่ช่วยให้รอดคือก้าวเท้าออกไป ก้าวแล้วก้าวเล่า ก้าวเดียวกันนั่นเองที่เริ่มใหม่โดยไม่มีที่สิ้นสุด"

"สิ่งที่ฉันทำนั้นสาบานได้ว่าไม่มีสัตว์ตัวไหนจะทำได้"

ประโยคนี้ช่างประเสริฐสุด เพราะมันมุ่งถึงลักษณะมนุษย์ ให้เกียรติมนุษย์ และจัดลำดับขั้นที่แท้จริง ประโยคนี้ฉันยังจำมันได้ดี

ในที่สุดเธอก็กลับไปหมดสิ้นความรู้สึก แต่เมื่อร่างกายที่เหวอะหะยับเยินและไหม้เกรียมนี้ตื่นขึ้นมาอีก ความรู้สึกก็จะกลับคืนมา จิตสำนึกจะกลับมามีอำนาจควบคุมร่างกายนี้ใหม่ ร่างกายก็จะกลับมาเป็นเพียงเครื่องมือ กลับมาเป็นเพียงผู้รับใช้ตามเดิม อย่างไรก็ตามเธอก็รู้จักกล่าวถึงความภาคภูมิใจในความสามารถของเครื่องมือที่ดีนี้เช่นกัน

"หลังจากเดินได้สามวันโดยไม่มีอาหาร เธอลองคิดดูซิว่าหัวใจของฉันนะ มันชักจะส่าระสายแล้ว นั่นแหละ ตอนที่ฉันกำลังไต่เลียบหน้าผาที่ชันอยู่ กำลังขุดรูเพื่อที่จะใช้ยึดเกาะอยู่เหนือความว่างเปล่า หัวใจเจ้ากรรมก็เกิดรวนเร มันเต้นแล้วก็หยุด

เด่นไม่เป็นจังหวะ ฉันรู้สึกว่ ถ้าหากมันรวนเรต่อไปอีกแค่วินาทีเดียว ฉันคงปล่อยมือแน ฉันหยุดนิ่งและตั้งใจฟัง เธอรู้ใหม่ว่าไม่เคยเลย ไม่เคยจริงๆ ที่ฉันจะรู้สึกว่ามีใจจดจ่ออยู่กับ กับเสียงของเครื่องยนต์ในเครื่องบิน เท่ากับในสองสามนาที่นั่นที่ฉันมีใจจดจ่ออยู่กับ หัวใจของตัวเอง ฉันบอกมันว่า

"เอาน่า พยายามอีกนิดเถอะ เดินต่อไปอีกหน่อย....."

"มันเป็นหัวใจที่มีคุณภาพดีแม้จะรวนเรบ้างแต่ก็ยังคงเดินต่อไปอยู่เรื่อย ๆ ลอง คิดดูซิว่าฉันภูมิใจกับมันสักแค่ไหน!"

ที่เมนโดซาในห้องที่ฉันเฝ้าเธออยู่ เธอก็หลับลงในที่สุด เธอนอนอย่าง กระสับกระส่ายและฉันคิดว่า

"ถ้ามีใครพูดถึงความกล้าหาญของเขา ก็โยเมก็คงได้แต่ยกไหล่ แต่อย่าไป คิดว่าเขาเป็นคนถ่อมตัว เขาอยู่เหนือคุณสมบัติที่ไร่นี้ ถ้าเขายกไหล่ก็เป็นเพราะด้วย ปรีชาญาณของเขา เขารู้ว่าเมื่อตกเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์หนึ่งแล้ว มนุษย์จะไม่ สะพรึงกลัวอีกต่อไป สำหรับมนุษย์สิ่งที่ไม่อาจรู้ได้เท่านั้นที่จะทำให้เขาสะพรึงกลัว แต่เมื่อเผชิญหน้าเหตุการณ์นั้นแล้ว ก็ไม่ใช่สิ่งที่ไม่อาจรู้ได้อีกต่อไป โดยเฉพาะ อย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ใช้ความพิจารณาอย่างสุขุม รอบคอบ ความกล้าหาญของกิโยเมมา จากสัมมาสติของเขาต่างหาก"

คุณสมบัติที่แท้จริงของเขาไม่ใช่ความกล้าหาญดอก ความยิ่งใหญ่ ของเขาคือความรู้สึกรับผิดชอบ รับผิดชอบต่อตนเอง ต่อไปรษณีย์และต่อเพื่อน ที่ฝากความหวังไว้ ความทุกข์หรือความสุขของเพื่อนอยู่ในมือเขา เขามีความ รับผิดชอบต่อทุกสิ่งทุกอย่างที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ในโลกแห่งสิ่งมีชีวิต ต่อทุกสิ่ง ซึ่งเขาควรมีส่วนร่วมด้วย

เขามีส่วนรับผิดชอบในชะตาของโลกรมนุษย์ในเท่าที่ขอบเขตของ การงาน เขาเป็นคนหนึ่งในจำนวนผู้ที่มีความเฝอแผ่และมีทัศนที่กว้างและไกล

การเป็นมนุษย์โดยถ่องแท้คือการรู้จักรับผิดชอบ รู้จักอับอายเมื่อเห็น ความทุกข์ยาก ซึ่งดูเหมือนว่าตัวเองไม่ได้เป็นเหตุ รู้จักภาคภูมิใจในชัยชนะของ เพื่อนมนุษย์

การเป็นมนุษย์คือความรู้สึกที่ว่ การกระทำอะไรก็ตามในชีวิตของเรา เหมือนเป็นการนำก้อนหินก้อนหนึ่งเข้าไปร่วมในการก่อสร้างโลกที่กำลังดำเนิน อยู่

มีบางคนทีสับสนและ หลงคิดว่า คนจำพวกนี้เหมือนกับ พวกนักสู้วหรือนักการพนัน เขายก ย่องความไม่กลัวตายของคนเหล่านี้ แต่ฉันขอหัวเราะความไม่กลัวตาย นั้น ถ้าหากว่ามันไม่มีรากฐานอยู่ใน การยอมรับความรับผิดชอบแล้วละก็ มันก็เป็นเพียงสิ่งที่แสดงความอับ จนหรือความห้ามในวัยรุ่น

แซงเดกซูเปรี และ กิโยเม หลังอุบัติเหตุ

ฉันเคยรู้จักเด็กคนหนึ่งที่เขาตัวตาย จำไม่ได้แล้วว่าเขากหักมาอย่างไรถึงต้องบรรจุฝังตัวตาย ไม่รู้เหมือนกันว่าเขาไปหลงไหลอ่านจำมาจากไหนถึงต้องสวมถุงมือขาวด้วย แต่ฉันจำได้ดีว่า เมื่อเห็นการแสดงออกที่เศร้าสลदनนั้น ความรู้สึกที่ฉันมีไม่ใช่การยกย่องแต่เป็นการสมเพชเวทนา เบื้องหลังใบหน้าที่ยิ้มหวานของเขา ภายในหัวใจโหลกที่เพ็งเติบโตใหญ่ นั้น ไม่มีอะไรอยู่เลย ไม่มีอะไรจริง ๆ นอกเสียจากภาพของเด็กผู้หญิงหน้าเซ่อ ๆ ซึ่งมีอยู่ดาษดื่น

ฉันนึกเปรียบเทียบชะตากรรมที่แร้นแค้นนี้กับการตายที่มีความหมายแท้จริงของชายคนหนึ่ง การตายของคนทำสวนคนหนึ่งซึ่งบอกฉันว่า

"รู้ใหม่ว่า... บางครั้งฉันพรวนดินอยู่ ฉันเหนื่อยจนเหงื่อโซมไปทั้งตัว โรคไขข้อมันเล่นงานขาฉันและสาปแช่งการทำงานที่ผูกมัดตัวฉันอยู่ แต่ในวันนี้รู้ใหม่ว่า ฉันอยากที่จะพรวนดินอยากขุดดินอีก ช่างเป็นงานที่วิเศษอะไรเช่นนี้! เวลาพรวนดินนั้นเราช่างรู้สึกว่าเป็นอิสระ ต่อนี้ไปใครเล่าจะมาช่วยดูแลต้นไม้ให้ฉัน"

เขาจากไป ทิ้งสวนแห่งหนึ่งไว้ให้กร้าง เขาทิ้งแผ่นดินให้กร้าง เขามีความสัมพันธ์และความรักต่อแผ่นดินทุกๆ ผืน กับต้นไม้ทุกๆ ต้น เขานี้แหละ คือผู้ที่มีใจกว้าง เพื่อแผ่และอุทิศตนเองโดยแท้

เขานี้แหละเช่นเดียวกับกิโยเม คือผู้ที่มีความกล้าหาญในเมื่อเขาต่อสู้กับความตายในนามของมนุษยชาติ

บทที่ ๓ เครื่องบิน

กิโยเมเพื่อนรัก ไม่สำคัญหรอกที่ในวันหนึ่ง ๆ ชีวิตการทำงานของเธอมองผ่านไปกับการเฝ้าดูเครื่องวัดระดับความสูงกับการรักษาการทรงตัวของเครื่องบินกับการตรวจฟังเสียงของเครื่องยนต์ และกับการเคียงไหล่อยู่กับโลหะหนักสับห่าตัน เพราะผลที่สุดแล้วปัญหาสำหรับเธอก็เป็นปัญหาเกี่ยวกับมนุษย์เช่นกัน เธอมีความยิ่งใหญ่ทัดเทียมกับผู้อาศัยในเขาสสูง และเธอก็รู้จักชื่นชมกับท้องฟ้าใกล้รุ่งอรุณ เช่นเดียวกับกับกวี

บ่อยครั้งที่เดียวในรัตติกาลอันมืดมนและยากลำบากเธอเฝ้าภาวนาที่จะเห็นลำแสงน้อยๆ ปรากฏขึ้นทางทิศตะวันออกและขอบฟ้าค่อยๆ จางลงเหนือแผ่นดินที่ยังอยู่ในความมืด บางครั้งบางคราวที่เธอคิดว่าจะไม่รอด แสงสว่างที่หลังไหลมาอย่างช้าๆ นั้นจะมาช่วยชุบชีวิตไว้ประดุจตั้งน้ำอมฤต

การใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์อันยุ่งยากไม่ได้ทำให้เธอเปลี่ยนมาเป็นช่างเทคนิคผู้มีนิสัยกระด้าง ฉันคิดว่าคนที่หวาดระแวงความเจริญทางเทคนิคมากเกินไปนั้นยังเข้าใจวัตถุประสงค์และปัจจัยสืบสนอยู่ แน่ละ ใครก็ตามที่ต่อสู้โดยหวังที่จะได้มาซึ่งวัตถุประสงค์เพียงอย่างเดียว ย่อมไม่พบอะไรที่พอจะเป็นความหมายได้ในชีวิต แต่เครื่องบินไม่ใช่วัตถุประสงค์ เครื่องบินก็เหมือนกัน มันเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งเช่นเดียวกับคันไถ

ถ้าเราคิดว่าเครื่องยนต์นำความเสื่อมโทรมมาสู่มนุษย์ ก็คงเป็นเพราะเราขาดเวลาที่จะเครื่องตัดสินใจ ในการที่จะเข้าใจการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ซึ่งเป็นไปอย่างรวดเร็วมากในขณะนี้ ร้อยปีของประวัติศาสตร์เครื่องยนต์จะเปรียบเทียบกับสองแสนปีของ

ประวัติศาสตร์มนุษย์ เราเพิ่งย่างเข้าสู่ทิวทัศน์แห่งเหมืองแร่และโรงไฟฟ้า เราเพิ่งจะเริ่มอาศัยอยู่ในบ้านใหม่ ซึ่งเราก็ก็น่าจะสร้างไม่เสร็จ ทุกอย่างรอบๆ ตัวเราเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เช่นการติดต่อระหว่างมนุษย์ สภาพการทำงาน จารีตประเพณี แม้กระทั่งสภาพจิตใจของเราก็ก็น่าจะคลอนไปจนถึงรากที่ลึกที่สุด แม้ว่าถ้อยคำเช่น การแยกกันอยู่ การพราวจากกัน และการคืนกลับมา นั้นยังคงเป็นคำเดิม แต่ความหมายหรือข้อเท็จจริงของมันหาเหมือนเดิมไม่ ภาษาที่ใช้กันในโลกปัจจุบัน เป็นภาษาที่คิดขึ้นสำหรับอดีต ถ้าชีวิตในอดีต ดูเหมือนกับว่าจะเหมาะสมกับธรรมชาติของตัวเรามากกว่า ก็คงเป็นด้วยเหตุผลเดียวที่ว่ามันเหมาะสมกับภาษาที่เราใช้มากกว่าเท่านั้น

ความเจริญมีมากเท่าไรก็จะเปลี่ยนความเคยชินของเรามากขึ้นเท่านั้น แม้ว่าบางทีความเคยชินนั้นเพิ่งจะเริ่มมีขึ้นก็ตาม ความจริงแล้วเราเป็นเพียงผู้อพยพมาใหม่ ยังไม่ทันที่จะได้ตั้งรกรากลงอย่างมั่นคง

เราทั้งหมดเป็นเสมือนคนป่าเถื่อนในวัยรุ่น ยังตื่นเต้นกับของเล่นแปลกๆ ใหม่ๆ ของเราอยู่ เครื่องบินก็ยังเป็นของเล่นที่นำมาใช้แข่งกันกัน ล้านบินสูงกว่า ล้านบินเร็วกว่า เราลืมไปว่าทำให้มันบินเพื่ออะไร การแข่งขันกันสร้างจะขัดขวางวิวัฒนาการที่แท้จริงไว้ชั่วคราว มันเป็นเช่นนี้มาแต่ไหนแต่ไร สำหรับผู้ล่าอาณานิคมที่ต้องการสร้างจักรวรรดิก็เช่นกัน จุดหมายในชีวิตของเขาคือการรบได้ชัยชนะ ทหารถูกผู้ที่มาตั้งหลักแหล่งในอาณานิคมแต่เขาลืมไปว่า จุดประสงค์ในชัยชนะของเขานั้น มิใช่เพื่อการก่อตั้งอาณานิคมหรือ

อย่างไรก็ดี การหลงในความเจริญจนเกินไป ทำให้เราบังคับผู้อื่นให้ก่อสร้างทางรถไฟ โรงงาน หรือขุดบ่อน้ำมัน เราลืมไปนิดหนึ่งว่าเรากำลังสร้างสิ่งเหล่านั้นก็เพื่อนำมาใช้มนุษย์ ในระหว่างการรบเพื่อชัยชนะ เรามีคติธรรมแบบทหารแต่บัดนี้ถึงเวลาที่เรจะต้องตั้งหลักแหล่งในอาณานิคมแล้ว บัดนี้เราจะต้องให้โฉมหน้าอันมีชีวิตชีวาแก่บ้านใหม่ที่เพิ่งจะมีขึ้น สัจธรรมสำหรับฝ่ายหนึ่งคือการสร้าง สำหรับอีกฝ่ายหนึ่งคือการอยู่อาศัย

บ้านของเราคงค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไปจากวิถีมานุษยวิทยาเป็นสิ่งที่ชีวิตจิตใจขึ้น เครื่องยนต์ก็เช่นกันยิ่งสมบูรณ์ล้ำเลิศขึ้นเท่าไร จุดสนใจก็จะเลื่อนจากตัวมันเองไปยังประโยชน์ของมันมากขึ้นเท่านั้น ดูเหมือนว่าความอดสาหกรรมของมนุษย์ การคิดคำนวณและการอดหลับอดนอนกับการวางแผน เหล่านี้ทั้งหมดจะจบลงก็ต่อเมื่อได้มาซึ่งลักษณะภายนอกที่งามเรียบ

ดูเหมือนว่าจะต้องการความชำนาญที่ตกทอดมาหลายชั่วอายุคนกว่าจะค่อยๆ ได้มาซึ่งเส้นโค้งของเสาวิหาร ของกระดุกงู หรือของลำตัวเครื่องบิน จนกระทั่งได้มาซึ่งเส้นโค้งที่งามถ่องแท้ตั้งเส้นโค้งของช่วงอกและไหล่

ดูเหมือนว่าผลงานของวิศวกร ช่างเขียนแบบและเครื่องคำนวณจะสรุปให้เห็นเป็นเพียงการขีดเส้น การลบออก การทำให้รอยต่อเรียบ และการจัดความสมดุลของปีก เพื่อไม่ให้เป็นที่น่าสังเกตจนในที่สุดเครื่องบินจะไม่ใช้เครื่องยนต์ที่มีปีกติดอยู่กับลำตัว แต่มีรูปร่างที่หมดความเหอะเหอะและมีลักษณะรวมที่สมบูรณ์ในตัวเอง มีส่วนต่างๆ ที่กลมกลืนและสัมพันธ์กันอยู่อย่างลึกซึ้งและเหมาะสมเหมือนในโคลงบทเดียวกัน

ดูเหมือนว่าความสมบูรณ์แบบจะถึงที่สุด ไม่ใช่เมื่อไม่มีอะไรจะเติมต่ออีกแล้ว แต่เป็นเมื่อไม่มีอะไรที่จะขีดเส้นออกอีกแล้วต่างหาก เมื่อวิวัฒนาการมาถึงที่สุด เครื่องยนต์ก็จะหลบตัวไป

ความสมบูรณ์ล้ำเลิศของการประดิษฐ์มีขึ้นเมื่อสิ่งประดิษฐ์ไม่ผิดสังเกตอีกต่อไป เช่นนี้นั่นเอง เครื่องมือที่ไม่มีกลไกทอห้อยอยู่ภายนอก จึงดูเกลี้ยงเกลาเหมือนเป็นวัตถุหนึ่งตามธรรมชาติเช่นเดียวกับก้อนกรวดริมทะเล

เรื่องที่น่าทึ่งเช่นกันสำหรับเครื่องยนต์ก็คือว่า จากการใช้งานมันมากขึ้นนั่นเองที่มันจะค่อยๆ ถูกลิ้มไป สมัยก่อนนักบินต้องปลุกปล้ำกับเครื่องยนต์ ซึ่งเป็นเสมือนโรงงานที่ซับซ้อน แต่ปัจจุบันนี้เราแทบไม่สังเกตว่าเครื่องยนต์ทำงาน ผลที่สุดเครื่องยนต์ก็ทำหน้าที่ของมันและก็ไม่ได้รับความสนใจอะไรเลยจากเราเช่นกัน ความสนใจไม่ได้อยู่ที่เครื่องมืออีกต่อไปแล้ว เราอาศัยเครื่องมือก็จริงแต่เรามองเลยมันไป เราคืนกลับมาสู่ธรรมชาติ แวดล้อมเดิม อันเป็นธรรมชาติเดียวกับของคนสวน ของนักเดินเรือ หรือของของกวี

ทดสอบเครื่องบิน

ในขณะที่กำลังนำเครื่องบินขึ้นสู่ท้องฟ้า นักบินจะเข้าสัมผัสกับน้ำและอากาศ เมื่อติดเครื่องยนต์แล้วเครื่องบินจะแล่นฝ่าคลื่นไป คลื่นระลอกใหญ่กระทบลำเครื่องดังเหมือนเสียงฆ้อง ร่างของนักบินก็สั่นสะเทือนไปตามเครื่องบิน และระลอกคลื่นความเร็วเพิ่มมากขึ้นทุกๆ วินาที นักบินรู้สึกว่าการพลังของเครื่องบินทะเลของเขา กำลังเพิ่มตามไป

เขารู้สึกว่าในวัตถุหนักสับสนห่าด้นนี้ ทุกอย่างกำลังเตรียมกันเพื่อให้พร้อมที่จะโฉบบิน เขาเอื้อมมือจับคันบังคับพลังงานที่จะให้โฉบบินค่อยๆ ผ่านมาสู่ฝ่ามือของเขาประดุจดังมีพรสวรรค์ คันบังคับที่เป็นโลหะนี้กำลังบอกให้เขารู้ถึงอำนาจแห่งพรสวรรค์ที่เขา กำลังได้รับเพิ่มพูนขึ้นอยู่ตลอดเวลา นี้ เมื่อเร่งเครื่องเต็มที่แล้ว

ด้วยลีลาที่นุ่มนวลยิ่งกว่าการผลิตผลไม้ นักบินก็จะนำเครื่องบินผลจากผิวน้ำขึ้นสู่ท้องฟ้า

บทที่ ๔ เครื่องบินและพิภพ

- ๑ -

แม้ เป็นเพียงเครื่องยนต์ชนิดหนึ่ง เครื่องบินก็เป็นเครื่องมือวิเศษหาได้

ดี! เราอาจใช้มันเพื่อค้นพบโฉมหน้าที่แท้จริงของแผ่นดิน

อันที่จริงถนนหนทางตามพื้นดินหลอกลวงเรามาหลายศตวรรษแล้ว เราเป็นเสมือนกษัตริย์ที่ประสงค์จะออกเยี่ยมราษฎรเพื่อไต่ถามทุกข์สุข เพราะห่วงใยถึงความพึงพอใจของราษฎรต่อการปกครองของพระองค์ ฝ่ายขุนนางที่ต้องการให้พระองค์สำคัญผิด ก็ตกแต่งถนนหนทางและจ้างบริวารมาสนุกเสฮากันตามเส้นทางที่พระองค์จะเสด็จผ่าน แต่นอกเส้นทางแคบๆ นั้น พระองค์ไม่อาจทอดพระเนตรเห็นส่วนอื่นของพระราชอาณาจักรได้เลย และไม่ทรงทราบเลยว่า ลึกเข้าไปในชนบทนั้น ผู้ที่ยากไร้กำลังสาปแช่งพระองค์อยู่

ทางเดินบนพื้นดินเป็นทางที่คดเคี้ยว ทางนั้นยอมอ้อมพื้นดินที่กั้นดงภูเขา และทะเลทราย เพื่อลัดเลี้ยวไปตามความต้องการของผู้คน จากแหล่งน้ำหนึ่งไปยังอีกแหล่งหนึ่ง ชาวนาที่เดินตามทางระหว่างทุ่งฉางกับท้องนา สัตว์ที่วิ่งเวียนออกมาจากคอกในตอนเช้า ก็เบียดเสียดกันไปตามทางจากคอกจนถึงทุ่งหญ้า ถนนจะเชื่อมหมู่บ้านสองหมู่บ้านก็เพราะว่ามีทางคดเคี้ยวระหว่างลูกบ้านทั้งสอง แม้ว่าทางสายหนึ่งจะอาจหาญข้ามทะเลทรายไปก็ยิ่งสุดสำหรับกวนไปตามแหล่งน้ำต่างๆ ของทะเลทรายอยู่ดี

เช่นนี้แหละ ความคดเคี้ยวของเส้นทางประกอบกับความเกียจคร้านในการไต่หาสัจจะ ทำให้เราหลงใหลอยู่กับความเข้าใจผิดในการเดินทางครั้งต่าง ๆ ของเรา เราได้ผ่นดินแดนที่เขียวชอุ่มมากมาย ผ่านสวนผลไม้และทุ่งหญ้ามามากแห่งด้วยกัน ทำให้เกิดมโนภาพที่ฝังแน่นมานานแล้วว่า พื้นดินที่กักขังเราอยู่นี้ ช่างดุงดงามเหลือเกิน เราหลงเชื่อว่าพิภพนี้มีแต่ความชื่นฉ่ำและอ่อนโยน

ทัศนนะของเราเฉียบแหลมขึ้น แต่ความก้าวหน้านี้อาจกลับทำให้เราสะเทือนใจ เครื่องบินสอนให้เรารู้จักเส้นทางตรง พอบินขึ้นได้ไม่ทันไร เราก็ผละจากเส้นทางที่ลาดสู่แอ่งน้ำหรือคอกสัตว์ หรือที่ลัดเลาะไปตามเมือง ต่อนี้ไปเราไม่ถูกบังคับให้เดินไปตามเส้นทางที่นำอิทธิมันนั้นอีกแล้ว เราไม่ต้องหยุดตามแหล่งน้ำอีกต่อไป เราสามารถบายหน้าตรงไปสู่จุดหมายปลายทางอันแสนไกล ต่อเมื่อมาอยู่สูงละลิ่วในวิถีโคจรที่ตรงแนวแล้วนั้นแหละ เราจึงเห็นโครงสร้างของพื้นโลก เห็นแนวเขา ทะเลทราย และทะเลเกลือ ที่นี้และที่นั่นเราอาจเห็นแหล่งชีวิตอันอ่อนแอของงอกงามอยู่ ราวกับเป็นตะไคร่ที่เกิดขึ้นเป็นหย่อมๆ ท่ามกลางสิ่งปรักหักพัง

เรากลายมาเป็นนักฟิสิกส์และนักชีววิทยา ที่กำลังศึกษาอารยธรรมต่างๆ ซึ่งเรียงรายอยู่ตามแนวของหุบเขา ในที่ที่ดินฟ้าอากาศอันววย อารยธรรมหนึ่งก็อาจเจริญรุ่งเรืองขึ้นประหนึ่งเป็นส่วนอันสะพรั่งด้วยดอกไม้ ขณะที่มองลอดหน้าต่าง เครื่องบินลงมาเหมือนมองลอดเครื่องมีอวิเคราะหฺ์ เราก็เห็นและตัดสินมนุษย์ด้วยมาตรฐานแห่งจักรวาล และทบทวนประวัติศาสตร์ของเราไป

- ๒ -

ขณะ ที่บินไปยังช่องแคบมาเจลลิ่ง เห็นอดินแดนทางใต้ของริโอ กัลเลกอส นักบินจะเห็นแถบหินละลายเก่าๆ จากภูเขาไฟแถบหนึ่งหนายี่สิบเมตรและยื่นลึกเข้าไปในพื้นที่ราบ หลังจากแถบแรกก็มีแถบที่สองที่สาม และจากนั้นไป เนินทุกเนินภูเขาที่สูงราวสองร้อยเมตรทุกลูกจะมีปล่องภูเขาไฟอยู่ด้วย มันดูไม่สูงตระหง่านเช่นเดียวกับภูเขาไฟริชูเวียสหรืออก ปล่องไฟเหล่านั้นเปิดอ้าอยู่ติดดินเลยทีเดียว

บัดนี้ภูเขาไฟดับลงหมดแล้ว บรรยากาศที่สงบและทิวทัศน์ที่เรีงว่าง สร้างความประหลาดใจแก่ผู้ที่มาพบเห็น ปล่องไฟนับพันเหล่านั้นเคยพ่นไฟออกมาประชัน

กันตั้งกับเป็นออร์แกนใต้ดินที่เคยส่งเสียงประสานกันอยู่ มาบัดนี้ทุกอย่างสงบเงียบ เมื่อมองจากข้างบนลงมาจะเห็นแต่แถบสีดำๆ ในบางแห่ง

ภูเขาไฟที่เก่ากว่าและอยู่ห่างไกลออกไปหน่อยเริ่มมีภูเขาไฟของปกคลุมแล้ว ในร่องหินบางแห่งมีต้นไม้ขึ้นอยู่ คล้ายกับเป็นดอกไม้ในกระถางเก่าๆ ภายใต้แสงแดดในยามเย็น ที่ราบแห่งนี้ก็จะดูรื่นรมย์ราวกับอุทยาน มีภูเขาเล็กๆ ปกคลุมอยู่ดูราวกับไปหมดยกเว้นบางแห่งที่บนเนินเล็กน้อยราวกับลำคอยักษ์ กระจายขอบมาวิ่งเล่นกัน นกมาบินฉวัดเฉวียนอยู่ ในที่สุดดินอันอุดมสมบูรณ์ก็ได้เกิดมีขึ้นที่ตรงนี้ อันจะเป็นที่พำนักอาศัยแก่มวลสิ่งมีชีวิตต่อไป

ปล่องภูเขาไฟที่อยู่ก่อนถึงปุนตาอาเรนัสเล็กน้อยนั้น มีดินถมเต็มหมดแล้วที่ลุ่มดอนต่างๆ เชื่อมต่อกันเป็นสนามหญ้าผืนเดียว แต่ขึ้นไปสถานที่แห่งนี้จะให้แต่ความรื่นรมย์ หญ้านุ่มได้มาช่วยประสานรอยแตกแยกต่างๆ พื้นดินดูเรียบและค่อยๆ ลาดเอียงลงไปจนทำให้เราลืมต้นกำเนิดของมันแล้ว สนามหญ้าได้มาบดบังสิ่งที่ไม่สดใสของไหล่เขาไว้หมด

นี่แหละคือเมืองที่อยู่
ใต้สุดของโลก เกิดขึ้นมาอย่าง
บังเอิญโดยโคลนเล็กน้อยซึ่งค้าง
อยู่ระหว่างหินละลายเก่าแก่และ
น้ำแข็งจากขั้วโลกใต้ ไกลทาง
ไหลของ หินละลายเพียงแค่นี้
ทำไมเล่าจะไม่นึกถึงความ
มหัศจรรย์ใจของมนุษย์ *ช่างเป็น
เหตุบังเอิญที่แสนประหลาด ใคร
เล่าจะรู้ว่าอย่างไร ใครเล่าจะรู้ว่า
ทำไม*

ปาดากโกเนีย

ในวันอันเป็น ศกฤกษ์วันหนึ่ง มนุษย์ได้ผ่านมาเยี่ยมอุทยานแห่งนี้และได้ใช้มันเป็นที่อยู่อาศัยในช่วงเวลาอันแสนสั้น เพียงแค่ยุคธรณีวิทยาชุดหนึ่ง

ฉันร่อนลงที่ปุนตาอาเรนัส ในเวลาเย็นที่อากาศแจ่มใสวันหนึ่ง ฉันมายืนฟังป่อน้ำดูพวกสาว ๆ อยู่ เมื่อใกล้ขีดความนุ่มนวลหดห้อยเพียงแค่อ้อมแขนนี้ *ฉันยังรู้สึกถึงความเร้นลับของมนุษย์ยิ่งขึ้นไปอีกในผืนแผ่นดินที่ชีวิตต่างๆ กลมกลืนกันอย่างดี ที่ดอกไม้ติดต่อกันในสายลม และที่หงส์รู้จักกันถ้วนทั่ว มีแต่มนุษย์เท่านั้นที่สร้างความสันโดษให้ตนเอง*

ในส่วนที่เป็นความนึกคิดแล้ว มนุษย์ช่างอยู่ห่างกันมากมาย! ความฝันของหญิงสาวแยกให้เธอไกลจากฉัน ฉันจะไปพบเธอในความฝันนั้นได้อย่างไร ฉันจะรู้ซึ่งถึงความคิดของหญิงสาว ผู้ที่เดินกลับบ้านอย่างช้าๆ หน้าก้มน้อยๆ และยิ้มกับตัวเองได้อย่างไร เธอผู้นั้นคงเต็มไปด้วยจินตภาพร่อยแปดและความเพ้อฝันอันน่ารัก เธอคงเอาความคิดถึง เอน้ำเสียงหรือการเงยไปของคุ้ริกมาปะติดปะต่อกันเป็นอาณาจักรอันหนึ่งขึ้นสำหรับเธอ เมื่อเป็นเช่นนั้น นอกเหนือจากคุ้ริกของเธอแล้ว คนอื่นๆ ก็ไม่ต่างอะไรไปจากคนป่าเถื่อน ฉันรู้สึกว่าคุณยังตัวเองอยู่กับความลับของเธอ กับจารีตประเพณี และกับเสียงไพเราะกังวานแห่งความทรงจำของเธอ ราวกับว่าเราอยู่กันคนละโลกที่เดียว เธอเพิ่งถือกำเนิดจากภูเขาไฟ ทุ่งหญ้าและสาหร่ายทะเล มาบัดนี้เธอผุดผาดตั้งนางฟ้าที่ไม่อาจเอื้อมถึง

ปุนตาอาเรนัส! ฉันยืนฟังอยู่ที่บ่อน้ำ สำหรับหญิงชราที่มาดักน้ำที่นั่น การ

ทำงานแบบคนใช้เช่นนี้เป็นสิ่งเดียวที่ฉันจะรู้ได้ในโศกนาฏกรรมแห่งชีวิต เด็กคนหนึ่ง
ซบหัวอยู่กับกำแพง กำลังร้องไห้อย่างเจ็บๆ **สิ่งเดียวที่เขาทิ้งเหลือ**
ไว้ในความทรงจำของฉันคือภาพของเด็กน่ารักคนหนึ่งที่จะร้องไห้อยู่ตลอดไป
โดยไม่มีใครมาปลอบโยน ฉันเป็นคนนอก ไม่รู้อะไรเลย ไม่อาจจะเข้าถึง
อาณาจักรของพวกเขาเหล่านั้น ละครชีวิตอันยิ่งใหญ่ของมนุษย์ ละครแห่ง
ความเกลียดชัง ความเป็นมิตร หรือความปิติยินดี ดั่งการเพียงจากเล็กๆ เท่านั้น
เอง

ช่างน่าพิศวงที่มนุษย์ยังไฝ่ฝันถึงความเป็นอมตะ ทั้งๆ ที่เขายังพบเนเจอร์
อยู่บนหินละลายที่ยังอุ่นอยู่ ซึ่งยังไม่แน่ว่าต่อไปจะเปลี่ยนเป็นทะเลทรายหรือจะ
จมหายไปใต้หิมะ

อารยธรรมของเขาเป็นเพียงทองคำเปลวอันบอบบางซึ่งอาจจะถูกลบ
เลื่อนไปได้ด้วยอำนาจแห่งภูเขาไฟ ทะเลที่เกิดขึ้นใหม่ หรือพายุทราย

ใครๆ ก็อาจหลงคิดไปว่าเมืองนี้ตั้งอยู่บนที่ดินอันแท้จริงซึ่งลึกและอุดม
สมบูรณ์เหมือนกับที่ดินของเมืองโบซุ เราลืมไปว่า ชีวิตไม่ว่าจะเป็นที่นี้หรือที่อื่นย่อม
เป็นอนิจจัง ไม่มีที่ใดดอกที่ที่ดินจะลึกและมั่นคงใต้ฝ่าเท้ามนุษย์

ฉันรู้จักทะเลสาบแห่งหนึ่งซึ่งอยู่ห่างจากปุนตาอาเร็นสประมาณสิบ
กิโลเมตร ซึ่งจะอธิบายถึงความบอบบางของผิวโลกได้ดี รอบๆ ทะเลสาบนั้นมีต้นไม้แก
รณๆ และบ้านเตี้ยๆ อยู่หลายหลัง ทะเลสาบนั้นดูกระจ้อยร่อยเหมือนเป็นสระตื้นๆ กลาง
ลานในโรงนา แต่ทว่าน้ำทะเลสาบกลับมีการขึ้นลงได้อย่างไม่น่าเชื่อ ตลอดวันตลอด
คืนน้ำในทะเลจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างช้าๆ แม้จะอยู่ท่ามกลางสิ่งอันเป็นสามัญ
ธรรมดา เช่น ต้นอ้อ หรือเด็กที่กำลังเล่นกันอยู่ ทะเลสาบนั้นกลับมีกฎเกณฑ์ของมัน
ต่างหาก พลังงานของดวงจันทร์ทำงานอย่างเงียบๆ ภายใต้ผิวน้ำที่เรียบเหมือนแผ่น
กระจกและใต้ท้องเรือโกโรโกโสล่าเดี่ยวที่มีอยู่ ไม่น่าเชื่อว่าจะมีคลื่นทะเลไหลอยู่ลึกๆ
แต่จากที่นี้แหละจนกระทั่งถึงช่องแคบมาเซลลัง ภายใต้ดอกไม้และใบหญ้า คลื่นทะเล
อันพิสดารกำลังไหลขึ้นลงอยู่อย่างไม่หยุดยั้ง

*ทะเลสาบที่กว้างเพียงร้อยเมตรนี้ แม้จะอยู่ตรงปากทางเข้าเมืองที่สงบ
และสบาย และจะอยู่ลึกเข้ามาในแผ่นดินของเรา มันก็ยังไม่วายฝักใฝ่กับทะเล*

- ๓ -

โลก ที่เราอาศัยเป็นดาวเคราะห์ดวงหนึ่งที่โคจรไป บางครั้งบางครั้ง
เครื่องบินก็ช่วยให้เรารู้ถึงข้อเท็จจริงนี้ เช่น ช่วยนำเราไปเห็นทะเลสาบที่มีน้ำขึ้นลงตาม
แรงดึงดูดของดวงจันทร์ แต่ก็ยังมีสิ่งอื่นอีกที่บอกให้ฉันรู้ข้อเท็จจริงนี้เช่นกัน

ที่ชายฝั่งซาฮารา ระหว่างแหลมซุบีและซิสเนรอส เรามินเห็นภูเขาเล็กๆ
หลายลูกที่กระจัดกระจายอยู่ ลักษณะของภูเขาเป็นรูปทรงกรวยยอดตัด มียอดเป็นที่
ราบสูงซึ่งมีความกว้างต่างๆ กันไประหว่างหลายร้อยเมตรถึงประมาณสามสิบกิโลเมตร
แต่มีความสูงสม่ำเสมอจริงๆ กล่าวคือทุกยอดสูงสามร้อยเมตร นอกจากจะสูงเท่ากัน
แล้ว สีสนของมันก็เหมือนกัน ดินชนิดเดียวกัน และหน้าผากก็เหมือนกับถอดแบบมาจาก
กัน เสาของวิหารที่ยังเหลืออยู่บนพื้นทรายยอมทำให้ระลึกถึงหลังคาที่เคยมีอยู่ก่อนฉัน
ใด หย่อมเขาเหล่านี้ยอมทำให้ระลึกถึงที่ราบสูงอันกว้างใหญ่ทั่วบริเวณที่เคยเชื่อมต่อ
หย่อมเขาอยู่ก่อนฉันนั้น

ในปีแรกๆ หลังจากการเปิดเส้นทางบินระหว่างกาซาบลังกาและดาการ์
ใหม่ๆ ในสมัยนั้นเครื่องบินยังบอบบางไม่แข็งแรง เราต้องร่อนลงในดินแดนนอกความ

ปกครองบ่อยๆ ถ้าไม่เพราะเครื่องยนต์เกิดขัดข้องก็เป็นเพราะการออกบินค้นหาและช่วยเหลือเครื่องบินที่อัปปาง แต่ทว่าทรายเป็นสิ่งที่ยอมรับลงตา เรานึกว่าทรายที่ตรงนั้นจะแน่นอนแต่เครื่องบินกลับจมลงไป ส่วนบ่อเกลือที่แห้งแล้งนั้นแล้ว แม้ว่าจะดูแข็งแรงเหมือนกับลาดด้วยยางมะตอยและมีเสียงแน่นดี เมื่อลองกระที่บดก็อาจจะยุบลงไปได้เหมือนกันเพราะทานน้ำหนักของเครื่องบินไม่ไหว ในตอนนั้นก็จะได้กลิ่นอันรุนแรงจากน้ำสีดำที่อยู่ใต้ผิวเกลือลงไป ดังนั้นเมื่อสถานการณ์อำนวย เราจึงเลือกร่อนลงบนยอดเขาที่เป็นที่ราบสูงเหล่านั้น โดยเชื่อแน่ว่าจะไม่พบหลุมพรางใดๆ

ทรายเม็ดโตซึ่งเป็นเปลือกหอยเล็กๆ ที่ประกอบกันเป็นที่ราบสูงนั้นประกันความแข็งแรงของมัน เปลือกหอยที่ยอดเขายังไม่บอบสลายมาก แต่เมื่อลดหลั่นลงมา มันจะละเอียดลงและเกาะตัวกันมากเข้าทุกที่ เปลือกหอยเก่าแก่ที่สุดในบริเวณดินเขาได้กลายเป็นหินปูนไปหมดแล้ว

ในคราวที่เพื่อนของเราที่ชื่อ แรนและแซร์ถูกพวกอาหรับนอกความปกครองควบคุมตัวไป ฉันได้ร่อนลงบนยอดเขาซึ่งอาจใช้เป็นที่ร่อนลงฉุกเฉินดังกล่าวเพื่อพาผู้สื่อข่าวชาวอเมริกันมาส่ง ก่อนที่จะทิ้งเขาไว้ ฉันช่วยเขาหาทางที่จะลงจากยอดเขานั้น แต่ไม่ว่าจะไปในทิศทางใด ทางก็ไปสิ้นสุดลงที่หน้าผา ซึ่งชันชันอยู่เหมือนรอยจีบของม่าน และตัดชันลงสู่เบื้องล่าง โดยไม่มีหนทางใดที่จะลงไปได้

อย่างไรก็ตามก่อนที่จะบินขึ้นหาลานลงที่อื่น ฉันก็ยังอ้อยอิ่งอยู่ที่นั่น ฉันรู้สึกว่ามีความยินดีแบบเด็กอยู่บ้าง ที่จะทิ้งรอยเท้าไว้บนแผ่นดินที่ไม่เคยมีมนุษย์หรือสัตว์ใดๆ เคยเหยียบย่างมาก่อนเลย ไม่มีชาวอเมริกันใดที่จะสามารถจุใจเจ้าป้อมปราการชนิดนี้ได้ ไม่เคยมีชาวยุโรปคนใดมาสำรวจแผ่นดินนี้มาก่อนเลย ฉันกำลังเดินสำรวจผืนทรายซึ่งปราศจากมลทินใดๆ ฉันเป็นคนแรกที่ไปรยเปลือกหอยละเอียดเหล่านี้จากมือหนึ่งไปยังอีกมือหนึ่งราวกับว่ามันเป็นทองคำอันล้ำค่า ฉันเป็นคนแรกที่ทำลายความสงบของสถานที่แห่งนี้ ฉันกำลังยืนอยู่บนยอดเขาซึ่งเปรียบเสมือนภูเขาน้ำแข็งในทะเลแถบขั้วโลก ซึ่งตราบชั้วกาลนานมาไม่เคยมีหญาอยู่แม้แต่ต้นเดียว มาบัดนี้ประดุจดังพืชพันธุ์ที่ปลิวมากับสายลม ฉันมาเป็นประจักษ์พยานแรกแห่งชีวิต

ดาวดวงหนึ่งเริ่มส่องแสงให้เห็นแล้ว ฉันกำลังมองมันอยู่ และเกิดความคิดว่า แผ่นดินสีขาวผืนนี้ถูกทอดทิ้งอยู่กับแสงดาวเป็นเวลาหลายแสนปีแล้ว ดินแดนนี้ราบเรียบไม่มีอะไรเลย เหนือขึ้นไปมีแต่ท้องฟ้า หัวใจฉันเต้นแรงราวกับว่ากำลังจะพบสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่ง ฉันสังเกตว่า ห่างออกไปเบื้องหน้าสักสิบห้าหรือยี่สิบเมตร มีหินสีดำก้อนหนึ่งวางอยู่

ตลอดระยะทางราวร้อยเมตร ลีกลงไปได้เท่าฉันมีแต่เปลือกหอยเท่านั้น ไม่น่าจะเป็นไปได้เลยที่ก้อนหินนี้จะมาอยู่บนกองอันพะเนินเทินทึกของเปลือกหอยข้างดูขัดกันเหลือเกิน ก้อนหินนั้นควรจะมีอยู่ลีกลงไปในใต้ดิน อันเป็นผลจากการวิวัฒนาการอย่างช้าๆ ของพื้นโลก แต่สิ่งมหัศจรรย์ใดเล่าที่ทำให้มันมาปรากฏอยู่บนแผ่นดินที่เกิดใหม่นี้ ด้วยหัวใจที่เต้นแรง ฉันก้มลงเก็บเจ้าสิ่งประหลาดนั้นขึ้นมา มันเป็นหินแข็งสีดำขนาดเท่ากำปั้น หนักราวกับทำด้วยโลหะ และมีรูปร่างดังหยดน้ำ

ถ้าเราปู้ผ้าไว้ใต้ต้นแอปเปิ้ลก็คงมีผลแอปเปิ้ลตกลงมาในนั้นบ้าง ในทำนองเดียวกัน พื้นดินที่อยู่ใต้ดวงคงจะได้รับสะเก็ดดาวบ้างเหมือนกัน ไม่เคยเลยที่ลูก

อุกกาบาตใดๆ จะบอกให้เราถึงที่มาของมันอย่างแจ่มชัดเช่นนี้

ในขณะที่ฉันเงยหน้าขึ้นนั้น เป็นธรรมดาอยู่เองที่ฉันจะนึกว่า คงมีผลไม้ที่ได้หล่นลงมาจากต้นแอปเปิลบนฟากฟ้านั้นอีกบ้าง ฉันคงจะพบมันตรงจุดที่มันตกลงมานั้น ในเมื่อไม่มีอะไรเลยที่จะมาเคลื่อนย้ายมัน รวมทั้งหลายแสนปีมาแล้ว และในเมื่อมันไม่อาจจะปะนหายไปกับวัตถุอื่น ฉันออกเดินสำรวจในที่เพื่อที่จะพิสูจน์สมมุติฐานของฉัน

แล้วก็เป็นอย่างนั้น โดยคร่าวๆ แล้วฉันเก็บหินแปลกได้หนึ่งก้อนทุกๆ เฮกตาร์ ก้อนหินทุกก้อนมีลักษณะเป็นหินละลายที่หลอมตัว มีสีดำและแข็งเหมือนเพชร ถ้าลองนึกย้อนเวลาจากแสนปีให้เหลือเพียงชั่วครู่เดียว ฉันก็เห็นภาพของตัวเองยืนอยู่บริเวณอันกว้างใหญ่ ซึ่งใช้รองรับสะเก็ดดาวที่หล่นไหลลงมาประดุจไฟประลัยกัลป์

- ๔ -

แต่สิ่งที่น่ามหัศจรรย์ใจที่สุดก็คือ *บนโลกที่กลมนี้ ระหว่างพื้นแผ่นดินที่มีแรงดึงดูดและดวงดาวเหล่านี้ มีมนุษย์ผู้รู้จักนึกคิดยืนอยู่* ความนึกคิดนี้เป็นเสมือนกระจกที่สะท้อนภาพของเปลวไฟที่หล่นลงมา ไม่น่าอัศจรรย์ใจหรือที่มีความนึกฝันเกิดขึ้นบนพื้นแร่เช่นนี้ เมื่อกล่าวถึงความนึกฝันแล้ว ฉันยังจำเรื่องราวเรื่องหนึ่งได้.....

ครั้งหนึ่งเครื่องบินของฉันมาอับปางลงในดินแดนที่มีพื้นทรายหนาแน่นแห่งหนึ่ง ฉันต้องรออยู่ที่นั่นจนถึงสว่าง คือนั้นดวงจันทร์ทอแสงสีทองทาบบ้านหนึ่งของเทือกเขา ปล่อยอีกด้านหนึ่งไว้ในความมืด ทำให้แลดูทึมนจนถึงยอดที่ตัดกับแสงจันทร์ ฉันมีความรู้สึกที่เงาและแสงจันทร์ที่สลับซับซ้อนกันอยู่ ทำให้บริเวณนั้นมีลักษณะเหมือนบริเวณระหว่างการก่อสร้างที่สงบ และเปิดไฟอยู่ในระหว่างหยุดพักงาน ความเงียบของบริเวณนี้ราวกับจะบอกเกตุภัยอะไรสักอย่างหนึ่ง แล้วฉันก็มอยหลับไป

เมื่อตื่นขึ้นฉันไม่เห็นอะไรเลย นอกจากท้องฟ้าที่มีดสนิท ฉันนอนอยู่บนสันเขา เบื้องหน้าดาวระยิบระยับนานับดวง ฉันเพิ่งลืมตาขึ้นและยังไม่เข้าใจว่าความเว้งว่างเบื้องหน้านั้นคืออะไร ไม่มีอะไรที่จะยึดฉันไว้กับพื้นดิน ไม่มีอะไรเช่นหลังคาหรือกิ่งไม้ระหว่างตัวฉันกับความเว้งว่างดังกล่าว ในขณะที่ฉันมีความรู้สึกวิงเวียนเหมือนกับว่ากำลังจะจมนิ่งออกไปในห้วงอวกาศ

แต่ฉันก็ยังคงอยู่ที่เดิม หัวถึงปลายเท้ายังตรึงแน่นอยู่กับพื้น ฉันรู้สึกสงบใจขึ้นที่สามารถปล่อยน้ำหนักตัวเองได้อย่างสบาย แรงดึงดูดของโลกข้างประเสริฐและน่ารักอะไรเช่นนี้

ฉันรู้สึกว่าแผ่นดินพุงฉันไว้ ประคองฉัน นำฉันขึ้นมาและพาฉันไปในอวกาศยามราตรี แรงที่ตรึงฉันอยู่กับดาวดวงนี้คงคล้ายกับแรงเหวี่ยงในทางโค้งที่เหวี่ยงให้ตัวติดกับรถ ฉันชื่นชมกับแรงที่กำลังดึงฉันอยู่ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกมั่นคงและปลอดภัย ฉันนึกถึงตัวเองซึ่งกำลังล่องลอยติดไปกับโลกที่กลมนี้

ฉันรู้สึกเหมือนกับว่าถูกพาไปจริงๆ และคงจะไม่แปลกใจนัก ถ้าหากว่าจะได้ยินเสียงดังขึ้นจากใต้ดิน เสียงของวัตถุที่เสียดสีเมื่อถูกแรงบิด เสียงอึดอัดของเรือใบเก่าๆ ที่แล่นฝ่าคลื่น หรือเสียงดังยาวของเรือที่แล่นไปตามแม่น้ำ แต่จากใต้ดินก็มีแต่ความเงียบ ไหล่ของฉันคงรู้สึกถึงแรงดึงดูดนั้น มันช่างนุ่มนวล สม่่าเสมออยู่เป็นนิรันดร์ โลกนี้เป็นโลกของฉัน ฉันติดอยู่กับมันเหมือนร่างของนักโทษที่ถูกถ่วงด้วยตะกั่วติดอยู่กับกันทะเล

ฉันไตร่ตรองถึงสถานการณ์ของฉัน ซึ่งหลงอยู่ในทะเลทรายอันเต็มไปด้วย
ด้วยก้อนทราย อยู่โดดเดี่ยวกับทรายและดาว อยู่กับความเจียบห่างจากจุดสนใจใดๆ ใน
ชีวิต ฉันรู้ว่าฉันคงต้องใช้เวลาเป็นวัน เป็นอาทิตย์ เป็นเดือน กว่าจะได้กลับไป ถ้าหาก
ว่ามีเครื่องบินมาพบฉัน ถ้าหากว่าพรงนี้ขาวมัวร์ไม่มาหาฉันไปเสียก่อน

ที่นี่ฉันไม่มีสมบัติอะไรเลย ฉันเป็นเพียงมนุษย์คนหนึ่งหลงอยู่ระหว่าง
ทรายและดาว สิ่งเดียวที่ฉันมี คือความปิติยินดีที่ยังมีชีวิตอยู่....

อย่างไรก็ดีภาพต่างๆ ก็พรั่งพรูเข้ามาในความนึกฝันของฉัน
ภาพเหล่านั้นมาอย่างเจียบๆ เหมือนน้ำที่ค่อยๆ หลากมา แรกทีเดียวฉัน
ไม่เข้าใจว่าอะไรเป็นต้นเหตุแห่งความมหัศจรรย์ที่เข้ามาครอบคลุมตัวฉันซึ่งไม่เชิงเป็น
เสียง ไม่เชิงเป็นภาพ แต่เป็นความรู้สึกถึงความอยู่ใกล้ชิด ถึงมิตรภาพที่อยู่ไม่ไกลซึ่ง
ฉันพอจะเดาได้แล้วว่าเป็นอะไร แล้วฉันก็เข้าใจ หลับตาลงและปล่อยให้ตัวเองไหลไป
อย่างอภิมรณกับภาพในความทรงจำของฉัน

ในที่แห่งหนึ่ง ในสวนที่เต็มไปด้วยสนดำและต้นดีเอิล มีร้านเก่าๆ หลัง
หนึ่งที่ฉันชอบ ไม่สำคัญอะไรหรอกที่มันจะอยู่ใกล้หรือไกล จะให้ความอบอุ่นแก่
ร่างกายหรือเป็นที่กำบังแก่ฉันได้หรือไม่ ครั้งหนึ่งบ้านหลังนั้นเคยมีอยู่ แม้ว่าบัดนี้จะ
เป็นเพียงแต่ภาพในความนึกฝันของฉัน มันก็ให้ความอบอุ่นแก่ฉัน ตลอดคืนนั้นฉันไม่
เป็นเพียงร่างกายที่นอนอยู่บนพื้นทรายเท่านั้น

ความคิดของฉันหวนกลับไปยังสมัยที่เป็นเด็กอยู่ในบ้านหลังนั้น ยังจำได้
ถึงกลิ่นของห้องหับต่างๆ ความเย็นเยือกของห้องโถงหน้าบ้าน เสียงต่างๆ ที่ทำให้
เกิดมีชีวิตชีวา แม้กระทั่งเสียงร้องของกบตามบ่อน้ำ ฉันก็รู้สึกว่าได้ยินมันอยู่ สิ่งเหล่านี้
ยังอยู่ในความทรงจำของฉัน มันช่วยให้ฉันรู้จักตัวเอง ให้เข้าใจว่า ทะเลทรายนี้
หมายถึงการพลัดพรากจากสิ่งใด ให้เข้าใจว่า ความเจียบนี้หมายถึงเสียงต่างๆ ที่ไม่ได้
ยินแม้กระทั่งเสียงกบที่เจียบไป

เปล่าเลย ฉันไม่ได้อยู่ระหว่างทรายกับดาวต่อไปแล้ว สิ่งแวดล้อมเหล่านี้
ล้วนแต่เป็นภาพซึ่งไร้ความหมาย มันไม่ได้ให้ความรู้สึกถึงความจริงอย่างที่ฉันคิดไว้
ฉันรู้สึกแล้วว่า ความรู้สึกนั้นมาจากไหน ฉันเห็นภาพตู้เสื้อผ้าอันสูงทะมึนในบ้านนั้น
บานประตูซึ่งเปิดแง้มอยู่ทำให้เห็นผ้าปูที่นอนสีขาวราวหิมะวางเรียงอยู่เป็นตั้งๆ ผ้าที่
เรียบขาวถูกนำมาเก็บสะสมไว้ที่นั่น แม่บ้านแก่คนนั้นเดินป่วนเขี่ยนไปมา จากตู้หนึ่งไป
ยังอีกตู้หนึ่ง คอยตรวจตรา คลี่พับ และนับผ้าขาวเหล่านั้น ทุกครั้งที่พบร่องรอยของการ
สึกหรอที่คุกคามความมั่นคงของบ้าน ก็จะร้องว่า

"คุณพระช่วยแยจจริงๆ" แล้วก็รีบวิ่งไปเพ่งสายตาอยู่ใต้แสงตะเกียง เพื่อ
ขุ่นผ้าปูแทนบูซาหรือปะไบเร็ว เพื่อรับใช้สิ่งที่มีอำนาจเหนือกว่า ซึ่งอาจจะจะเป็นพระเจ้า
หรือเรือไบอะไรสักอย่างก็ไมรู้

แม่บ้านของฉัน ฉันควรจะพูดถึงเธอสักหน่อย ในครั้งแรกๆ ที่ฉันกลับจาก
การเดินทาง ฉันพบเธอท่ามกลางผ้าขาวที่วางกองพะเนินอยู่จนถึงหัวเข่า ในมือถือเข็ม
ไบหน้าเพิ่มรอยย่นมากขึ้นทุกปีๆ ผมก็หงอกยิ่งขึ้น แต่มือของเธอก็ไม่ห่างจากการ
เตรียมผ้าปูที่นอนที่ไม่มีรอยยับ เตรียมผ้าปูโต๊ะที่ไม่มีรอยตะเข็บไว้สำหรับโต๊ะอาหาร
ของเรา ซึ่งเต็มไปด้วยเครื่องแก้วเป็นประกายและแสงไฟสว่างไสว

ฉันเข้าไปเยี่ยมเธอถึงในห้องเก็บเสื้อผ้า นั่งลงตรงหน้า เล่าภัยอันตราย
ต่างๆ ซึ่งฉันได้ประสบมาให้เธอฟังเพื่อที่จะทำให้เธอไหวหวั่น เพื่อที่จะให้เธอลืมตา
มองโลกเสียบ้าง และเพื่อหันเหเธอจากการงาน

แต่เธอกลับบอกว่า ฉันไม่เปลี่ยนแปลงไปเท่าไรนัก เมื่อตอนเป็นเด็กฉันก็
ชอบทำเสื้อผ้าขาดอยู่แล้ว

- แอ่จริงๆ ชอบหกล้มเข้าแตกแล้วก็วิ่งกลับบ้านเหมือนกับในคืนนี้เพื่อ
มาให้ช่วยทำแผลให้

- ไม่ใช่เช่นนั้นหรอก โธ! ฉันไม่ได้กลับมาจากปลายสวนหรอก แต่มาจาก
ปลายโลกโน้น ดูซิ กลิ่นไอความสันโดษ พายุทราย และแสงอันเจิดจ้าของดวงจันทร์
ในประเทศร่อนยังติดมากับฉันเลย

- แน่ละเธอตอบ เด็กผู้ชายชอบวิ่งซุกซนไปล้มลูกคลุกคลานมาจากไหน
แล้วก็นึกว่าตัวเองเก่ง

- ไม่ใช่เช่นนั้นหรอก โธ! ฉันไปไกลกว่าสวนนี่นะ ถ้าเธอรู้เจ้าหย่อมไม้
มันช่างเล็กเสียดจริงๆ มันเป็นเพียงจุดนิดเดียวท่ามกลางทะเลทราย ขุนเขาป่าทึบ และ
หนองบึงทั้งหลายของโลก เธอเคยรู้ไหมว่ามีดินแดนซึ่งถ้าเจอคนที่นั่นแล้วเขาจะ
ประทับป็นชั้นทันที เธอเคยรู้ไหมว่ามีทะเลทรายซึ่งในเวลากลางคืนอันเย็นเยือก
จะต้องนอนกลางทรายโดยไม่มีหลังคา ไม่มีเตียง ไม่มีผ้า.....

"อ้อ! พวกป่าเถื่อน" เธอพูด

ฉันไม่อาจทำให้ความเชื่อมั่นของเธอหวั่นไหวไปได้ ต้องล้มเหลวเหมือน
ความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงความศรัทธาในศาสนาของนางซีคนหนึ่ง ฉันนึกสงสาร
ชะตาชีวิตที่เรียบง่ายของเธอ ที่ทำให้เธอปิดหูปิดตาอยู่.....

แต่ในซาฮาราคืนนี้ เดียวดายอยู่ระหว่างทรายกับดาว ฉันต้องยอมรับว่า
เธอมีส่วนถูก ฉันไม่รู้ว่าจะอะไรเกิดขึ้นในตัวฉัน *แรงดึงดูดดึงดูดฉันให้อยู่กับพื้นดิน ทั้งๆ ที่
ดาวอีกจำนวนมากอาจดึงดูดฉันไปได้* ฉันหวนคิดถึงตัวเอง ช่างมีแรงดึงดูดมากมาย ที่
ผูกพันฉันไว้กับสิ่งต่างๆ ความนึกฝันของฉันเป็นสิ่งที่จริงจังมากกว่าเนินทราย ดวง
จันทร์และสิ่งแวดล้อมเหล่านี้

บ้านเป็นสิ่งที่วิเศษสุด ไม่ใช่เพราะว่ามันเป็นที่กำบังความหนาว หรือว่า
เป็นกำแพงสำหรับเราแต่เป็นเพราะว่ามันค่อยๆ ทิ้งความอบอุ่นละมุนละไมไว้กับเรา เป็น
เพราะว่ามันเป็นเสมือนแก่นลึกของหัวใจ ที่เป็นแหล่งกำเนิดของสายธาร แห่งความนึก
ฝัน.....

*ซาฮาราที่รัก แม่บ้านเพียงคนเดียวเท่านั้น ได้ทำให้อาณาบริเวณนี้
กลายเป็นสถานที่อันรื่นรมย์*

บทที่ ๕ แหล่งน้ำกลางทะเลทราย

ฉัน ได้พูดถึงทะเลทรายมานานแล้ว ก่อนที่จะพูดถึงมันอีก ฉันอยากจะ
บรรยายถึงแหล่งน้ำแห่งหนึ่งก่อน สถานที่ที่ฉันนึกถึงนั้น ไม่ได้อยู่ไกลลึกเข้าไปใน
ทะเลทรายซาฮาราจนเข้าถึงได้ยากหรอก

อย่างไรก็ดี *ความมหัศจรรย์อีกประการหนึ่งของเครื่องบินก็คือมันสามารถนำ
ท่านเข้าไปถึงใจกลางแห่งความลึกลับในทันที* ท่านเป็นเสมือนนักชีววิทยาคนหนึ่งซึ่ง
อยู่ข้างหลังกระจกหน้าต่างเครื่องบิน ฝ่าศึกฆาตกรที่ขวิดไขว่อยู่เบื้องล่างดั่งมด
ปลวก เมืองที่เห็นอยู่บนพื้นราบนั้น มีถนนหลายสายมาบรรจบกันอยู่เป็นรูปดาว ถนน

เหล่านี้เป็นเส้นเลือดใหญ่ที่นำสิ่งหล่อเลี้ยงจากทุ่งนามาสู่เมืองแต่ขณะที่กำลังมองลงมาอย่างไม่ยินดียินร้ายนั้น เข็มของเครื่องวัดความดันอากาศเกิดบ่ายเบนไปนิดหนึ่ง และแล้วพื้นที่สีเขียวที่เห็นอยู่เป็นเบื้องล่างนั้น ก็กลายมาเป็นอาณาจักรอันกว้างใหญ่สำหรับท่านซึ่งมาติดค้างอยู่ในสนามหญ้าของสวนอันเงียบสงบ

ความห่างไกลกันไม่ได้วัดด้วยระยะทางเสมอไป กำแพงสวนของเราอาจปิดซ่อนความลึกกลับไว้ได้ดียิ่งกว่ากำแพงเมืองจีนเสียอีก ความจริงแล้ว หญิงสาวผู้หนึ่ง จะปกปิดความรู้สึกนึกคิดของเธอด้วยความเงียบได้ดีกว่าที่ชาฮาราคะปกปิดรักษาแหล่งน้ำด้วยความเว้งว้างของผืนทราย

ฉันจะเล่าถึงครั้งหนึ่งซึ่งฉันมาจอดพักเครื่องบินอยู่ในที่แห่งหนึ่งใกล้ๆ กองกอร์เตียในอาร์เจนตินา จะเป็นทีใดก็คงไม่สำคัญนักในเมื่อความลึกกลับมีอยู่ทั่ว

ฉันได้ร่อนลงในทุ่งนาแห่งหนึ่ง โดยไม่ได้คาดฝันเลยว่าจะมาพบกับ บรรยากาศแห่งเทพนิยาย รถฟอร์ดเก่าๆ ที่ฉันนั่งมาก็ไม่มีอะไรน่าสนใจ และสามีภรรยา ผู้อ่อนโยนที่ให้การต้อนรับฉันก็เช่นกัน

"คุณพักกับเราซิคืนนี้....."

พอเลยหัวมมถนขึ้นไปหน่อยก็ถึงบ้านหลังนั้น ช่างเป็นบ้านที่มีรูปร่าง ประหลาดอะไรเช่นนั้น ดูใหญ่ เตี้ย และทึบ คล้ายป้อมปราการหรือปราสาทในเทพนิยาย ตั้งแต่ข้ามประตูเข้ามา ก็ให้เกิดความรู้สึกสงบ ปลอดภัยและปราศจากอันตรายเหมือน อยู่ในอาราม

หญิงสาวสองคนปรากฏตัวขึ้น เธอทั้งสองเพ่งมองดูหน้าฉันอย่างเคร่งขรึม คล้ายกับนายด่านที่ยืนตรวจตราอยู่ตรงทางเข้าอาณาจักรอันต้องห้าม คนน้องดีสีหน้า บึ้ง ยืนเคาะพื้นอยู่ด้วยไม้สีเขียวเล็กๆ ระหว่างการแนะนำ เธอทั้งสองยื่นมือให้ฉันโดยไม่พูดอะไร แสดงท่าทางท่าทายเป็นอย่างแปลกๆ แล้วก็หายตัวไป

ฉันรู้สึกซาและชอบใจ ทุกอย่างดูง่าย เงียบและรวบรัดราวกับเป็นฉากแรก แห่งความลึกกลับ

"ดูซิ ป่าเถื่อนดีไหม" ผู้เป็นพ่อพูดสั้นๆ แล้วเราก็มเข้าไปในบ้าน

ที่ปรารากวัย ฉันชอบต้นหญ้าแสนกลที่ขอบโผล่ยอดขึ้นมาระหว่างก้อน หินที่ปลูกันของเมืองหลวง มันมาจากป่าดิบที่มองไม่เห็นแต่ก็อยู่ไม่ไกล เพื่อที่จะมาดู ลาดเลาว่ามนุษย์ยังอยู่ในเมืองกันดีหรือเปล่า ว่าถึงเวลาแล้วหรือยังที่จะมารังควาน สิ่งก่อสร้างที่นี้บ้าง ฉันชอบลักษณะที่ดูคล้ายกับว่าเป็นการทรุดโทรมแบบนี้ซึ่งอันที่จริง แล้วเป็นลักษณะที่แสดงถึงความสมบูรณ์พูนสุขที่มีมากเกินไปของธรรมชาติมากกว่า แต่เมื่อเห็นบ้านหลังนี้เข้า ฉันได้แต่ปลื้มและแปลกใจ

ที่นี่ทุกอย่างดูทรุดโทรม แต่ช่างเป็นภาพที่น่าชื่นชมอะไรเช่นนั้น ดู เหมือนกับเป็นต้นไม้ใหญ่ที่เปลือกกะเทาะหลุดไปบ้างและปกคลุมไปด้วยตะไคร่น้ำ เหมือนกับเป็นม้านั่งสาธารณะซึ่งหนุ่มสาวชอบมานั่งพลอดรักอยู่เป็นประจำมาหลายชั่ว อายุคนแล้ว เครื่องไม้ที่ประดับฝาห้องก็ดูสึกหรอ บานประตู หน้าต่างกร่อนแห้ว เก้าอี้ ก็ขาเก ถึงจะไม่ได้รับการซ่อมแซมเลย สิ่งเหล่านี้ก็ได้รับการเช็ดถูอย่างดี ทุกสิ่งดู สะอาดสะอาดและถูกขัดเป็นเงา

ด้วยเหตุนี้แหละ ห้องรับแขกจึงมีลักษณะจำเพาะอันเข้มข้น นำพิศวง เหมือนกับลักษณะใบหน้าของหญิงชราที่เต็มไปด้วยรอยย่น รอยริ้วของกำแพง รอย แดงของเพดาน น่าดูไปหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าพื้นไม้ที่ทะเลาะบ้าง คลอนบ้างอย่าง กับเป็นสะพานแขวน แต่ก็ได้รับการขัดถูจนน้ำมันจนขึ้นเงา บ้านที่น่าถึง ผู้ที่มาพบเห็น

จะไม่นึกถึงความเพิกเฉยหรือการปล่อยปละละเลย แต่จะเต็มไปด้วยความนิยมชมชอบ แต่ละก็ก็มีอะไรบางอย่างบางอย่างที่ช่วยเพิ่มเสน่ห์ให้แก่นั่น เพิ่มความซับซ้อน และบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรรวมทั้งเพิ่มอันตรายระหว่างทางจากห้องรับแขกไปยังห้องกินข้าว

"ระวัง!"

พื้นตรงนั้นมีรูโหว่อยู่ เขาชี้ให้ฉันเห็นว่าถ้าหากล้มไปตรงนั้น ข้าอาจจะหักได้โดยง่าย ไม่ใช่ความผิดของใครที่มีรูโหว่อยู่ที่นั่น มันเป็นไปตามกาลเวลา มันอยู่ของมันอย่างนั้นเอง ทำทางเยื่อหุ้มอย่างกับทองไม่รู้ร้อน เขาไม่บอกฉันว่า "เราจะอุดช่องโหว่เหล่านี้ก็ได้ เราก็คงมีสตางค์ แต่ทว่า...." หรือไม่บอกว่า "บ้านนี้เช่าจากเทศบาลก็สัญญาเช่าสามสิบปี ควรเป็นหน้าที่ของเทศบาลที่จะซ่อมแซม ต่างฝ่ายต่างเกี่ยงกัน...." แม้ว่าจะเป็นข้อเท็จจริงก็ตาม เขาไม่แยแสที่จะมัวอธิบาย แต่ฉันชอบการทำตัวตามสบายของเขาเช่นนี้มาก เขาเปรยขึ้นเพียงนิดเดียวว่า

"อืมม ดูทรุดโทรมหน่อยนะ...."

น้ำเสียงของเขาช่างแจ่มใสจนฉันชักสงสัยว่าเจ้าของบ้านคงไม่ทุกข์ร้อนอะไรกับสภาพการนี้นัก ลองคิดดูซิ ถ้าท่านเรียกนายช่างต่างๆ มา เช่น ช่างก่อสร้าง ช่างไม้ ช่างทำเครื่องเรือน ช่างปูน เขาเหล่านั้นจะเรียงรายกันมาพร้อมกับเครื่องมือของเขา มาลบหลู่สถานที่แห่งอดีตกาลนี้ ภายในแปดวันพวกเขาจะมาเปลี่ยนสถานที่นี้ไปจนจะจำของเดิมไม่ได้ ท่านก็จะได้บ้านที่ปราศจากความลึกลับ ปราศจากชอกมุม หลุมพรางและโพรงลึก บ้านซึ่งท่านมีความรู้สึกเหมือนกับว่ามาเยี่ยมเยียนเป็นครั้งแรก บ้านซึ่งกลายมาเป็นห้องโถงของศาลากลางจังหวัดไปเสียแล้ว

เป็นธรรมดาอยู่เองที่หญิงสาวจะหายไปได้ในบ้านที่มีประตูกลหลังนี้ ห้องเก็บของจะเป็นอย่างไรเล่าในเมื่อห้องรับแขกมีสภาพรุงรังเหมือนกับเป็นห้องเก็บของอยู่แล้ว! เราพอจะเดาได้แล้วว่าตู้ในห้องเก็บของคงเต็มไปด้วยห่อจดหมายเก่าๆ และใบเสร็จรับเงินสมัยปู่ทวด เพียงแค่แง้มประตูดู ทุกสิ่งทุกอย่างก็คงจะทะลักลงมาจำนวนลูกกุญแจในบ้านคงมีมากกว่าแม่กุญแจที่มีอยู่ และเป็นธรรมดาอยู่เองที่จะไม่รู้ว่าจะใช้กุญแจดอกไหนกับที่ใด กุญแจแสนวิเศษที่ไร้ประโยชน์ มีแต่จะสร้างความสับสน มันทำให้ฝันถึงอุโมงค์ใต้ดินถึงสมบัติที่ซุกซ่อนอยู่ในหีบ ถึงเหรียญทองที่อาจมีอยู่ตามที่ต่างๆ ในบ้าน

"เชิญรับประทานอาหารได้แล้วครับ"

เราไปยังห้องกินข้าว จากห้องหนึ่งไปยังอีกห้องหนึ่ง ฉันสุดกลืนที่อบอวลอยู่คล้ายกลิ่นธูป เป็นกลิ่นของห้องสมุดเก่าๆ ซึ่งไม่น้อยหน้ากลิ่นน้ำหอมอื่นใด โดยเฉพาะฉันชอบการยกตะเกียงอันหนักอึ้ง ซึ่งเขาเดินถือจากห้องหนึ่งไปยังอีกห้องหนึ่ง ทำให้เกิดเงาเคลื่อนที่ไปบนกำแพง และทำให้นึกไปถึงสมัยที่ฉันยังเยาว์วัย ตะเกียงเคลื่อนที่ไปทำให้แลเห็นเหมือนเป็นช่อดอกไม้อันประดับด้วยลำแสงและเงาดำ เมื่อตะเกียงมาหยุดอยู่กับที่ บริเวณที่สว่างก็จะหยุดเคลื่อนที่เช่นกัน ปล่อยบริเวณที่กว้างใหญ่รอบๆ ไว้ในความมืดกับเสียงอืดแอ็ดของพื้นไม้

หญิงสาวทั้งสองก็ปรากฏตัวขึ้นอีกครั้งหนึ่งอย่างลึกลับและเงิบๆ เหมือนเมื่อตอนที่หลบตัวไป เธอมาในที่โตะด้วย ทำทางเคร่งขรึม เธอคงไปเลี้ยงดูสุนัขและนกของเธอ ไปเปิดหน้าต่างรับแสงจันทร์ และไปสุดกลืนของพันธุ์ไม้ในสายลมของยามเย็น ในตอนนี้ขณะที่เธอคลี่ผ้าเช็ดปากออก เธอคอยเฝ้าชำเลื่องมองฉันอย่างระแວดระวัง พร้อมกับถามตัวเองว่าควรหรือไม่ที่จะจัดฉันเข้าไปอยู่ในอาณาจักรของสิ่งที่จะยอมคืบค่นเคยด้วย ในทำนองเดียวกับ ตะกวัด พังพอน สุนัขจิ้งจอก ลิง และผึ้ง ซึ่งเป็นสัตว์เลี้ยงของเธออยู่แล้ว สัตว์เหล่านี้ใช้ชีวิตคลุกคลีกันอยู่ และอยู่ด้วยกันได้

อย่างดีเหมือนอยู่ในสวนสวรรค์ เธอเป็นจ้าวแห่งสัตว์เหล่านี้ คอยลูบไล้มัน คอยให้ชาน้ำมันกิน และคอยเล่นิทานซึ่งตั้งแต่ฟังพอนถึงฟังต่างก็ฟังกันทั่ว

ฉันคาดคะเนแล้วว่า หญิงสาวที่เฝ้ายามทั้งสองคนนี่คงใช้ปริญญาณ และความละเอียดอ่อนในการมองคนของเธอ เพื่อที่จะตัดสินเพศตรงกันข้ามได้อย่างเจียบๆ รวดเร็วและเฉียบขาด ในสมัยที่ฉันเป็นเด็ก พี่สาวของฉันก็เช่นกัน มักจะให้คะแนนแขกที่ถูกเชิญมารับประทานอาหารที่บ้านในครั้งแรก ในตอนหนึ่งที่มีการสนทนาหยุดชะงักลง เสียงหนึ่งจะพูดขึ้นมาลอยๆ ในความเจียบโดยไม่บอกกล่าวไว้ว่า "สิบเอ็ด" จะมีก็แต่พี่สาวและฉันเท่านั้นที่ซอญยิ้มและเข้าใจในความหมาย

การที่เคยเล่นให้คะแนนแบบนี้มา ทำให้ฉันรู้สึกประหม่าเล็กน้อย ยิ่งรู้สึกว่าผู้ที่จะพิพากษาฉันนั้นเฝ้ายาม ก็ยิ่งทำให้เคอะเขิน เธอเป็นผู้พิพากษาที่สามารถแยกแยะสัตว์เจ้าเล่ห์จากสัตว์ที่ซื่อ เธอรู้จักอ่านฝีม้าของสุนัขจึงจอกว่ามันอารมณ์ดีหรือเปล่า เธอสามารถอ่านจิตใจคนได้อย่างลึกซึ้ง

ฉันชอบดวงตาที่แหลมคมและจิตใจที่ใสสะอาดของเธอ แต่ฉันคงจะพอใจมากกว่าแน่ ถ้าเธอยอมเลิกให้คะแนนแบบนี้ อย่างไม่ดีด้วยความฉลาดและกลัวว่าจะได้ "สิบเอ็ด" ฉันก็ช่วยส่งเกลือและรินเหล้าอุ่นให้เธอ แต่เมื่อเงยหน้าขึ้น ฉันก็ยังเห็นใบหน้าอันอ่อนหวานแต่เคร่งขรึมของผู้พิพากษาซึ่งไม่อาจจะซื้อได้

แม้ว่าจะใช้การประจบก็คงไม่ได้ผล เพราะเธอไม่ใช่คนชอบหลงตัวเอง ไม่หลงตัวเองก็จริงแต่ก็คงภูมิใจในตัวเองมาก และคงเห็นความดีของตัวเองโดยไม่ต้องอาศัยฉัน มากเกินกว่าที่ฉันจะกล้าพรรณนาเสียอีก ฉันไม่กล้าที่จะคุยถึงเกียรติภูมิในอาชีพของฉันเพราะไม่จริงหรือที่ว่า การป็นขึ้นไปจนถึงปลายกิ่งของยอดไม้เพียงเพื่อดูว่าลูกนกออกขนแล้วหรือยัง หรือเพียงเพื่อที่จะหักทายเป็นมัน ย่อมแสดงถึงความกล้าหาญมากเกินกว่าที่ฉันจะคุยได้เสียอีก

นางฟ้าทั้งสองคอยเฝ้าดูฉันอย่างเจียบๆ ตลอดเวลาที่รับประทานอาหาร ฉันรู้สึกว่าถูกขำเล็งมองอยู่บ่อยครั้งจนต้องหยุดพูด ทุกคนเจียบลงชั่วขณะหนึ่งท่ามกลางความเจียบนั้น มีเสียงหนึ่งดังขึ้นแผ่วเบาจากพื้นห้องใต้โต๊ะ เป็นเสียงคล้ายลมเป่า ตามด้วยเสียงกรอบแกรบแล้วก็เจียบลง ฉันเงยหน้าขึ้นด้วยความสงสัย คนน้องซึ่งคงเสร็จสรรพจากการสำรวจท่วงทีของฉันทันทีแล้วก็ยังไม่วายจะใช้กลวิธีทดสอบขั้นสุดท้าย ดังนั้นพร้อมกับยกขนมปังขึ้นกัดกรวมใหญ่ เธอจึงอธิบายให้ฉันฟังอย่างง่าย ๆ และหน้าตาเฉย โดยหวังว่า ความไม่เข้าท่าของฉันทันทีจะมีอยู่จะปรากฏให้เห็นจากความตะลึงในสีหน้า

"เสียงงูโง่งง"

แล้วเธอก็เจียบ ท่าทางพอใจ ราวกับว่าคำอธิบายนั้นเพียงพอแล้วสำหรับมนุษย์ที่ไม่โง่งงเกินไป พี่สาวแอบขำเล็งดูฉันแวบหนึ่งเพื่อดูปฏิกิริยาของฉันทันทีแล้วทั้งสองก็ก้มหน้าลงมองจานอาหาร พร้อมทั้งตีสีหน้ายิ้มๆ อย่างไม่เดียงสาที่สุด

"อ้อ.....งูหรือ"

ฉันโพล่งออกมาอย่างไม่ได้ตั้งใจ มีสิ่งหนึ่งที่ได้ผ่านขาและเฉียดนอนงของฉันไป และเจ้าสิ่งนั้นก็คืองู....

เคราะห์ดีที่ฉันยิ้มออกมาอย่างไม่เสแสร้ง ซึ่งถ้าทำเธอก็คงจับได้อยู่ดี ฉันยิ้มเพราะว่าฉันยินดี เพราะว่า ฉันเริ่มพอใจบ้านหลังนี้มากขึ้นทุกทีจริงๆ และเพราะว่าฉันก็อยากรู้เรื่องราวเพิ่มเติมเกี่ยวกับเจ้างูนั้นอยู่อีกเหมือนกัน คนพี่ก็ช่วยให้ความกระฉ่างแก่ฉัน

"มันทำรังอยู่ในรูใต้โต๊ะ"

"มันออกหากินตอนกลางวัน จะกลับมาที่ราวสีทึม" คนน้องพูดเสริม
คราวนี้ฉันเป็นฝ่ายขำเล็งมองดูเธอบ้าง เพื่อสังเกตความละเมียดละไม
และรอยยิ้มที่ซ่อนอยู่บนใบหน้าที่สงบ ฉันชื่นชมความสง่าของเธอ.....

ทุกวันนี้ ฉันเฝ้าฝันถึงเหตุการณ์ที่ได้ผ่านพ้นมานานแล้วนั้น เธอทั้งสองจะ
เป็นอย่างไรก็ไม่รู้ ถ้าเธอแต่งงานแล้ว เธอยังคงเหมือนเดิมหรือเปล่า การพ้นสภาพจาก
สาววัยรุ่นเป็นวิกฤตการณ์ที่สำคัญแห่งชีวิต เธอจะทำอะไรบ้างถ้าหากว่าต้องมาอาศัย
อยู่ในบ้านที่ใหม่เอี่ยม แล้วความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับหยู๊กรกและงูเจี๋ยแล้ว ชีวิตของเธอ
เคยมีอยู่กับบางสิ่งบางอย่างที่เป็นแก่นแท้ของธรรมชาติ แต่แล้ววันหนึ่งวัยสาวของเธอ
เธอก็ตื่นตัวขึ้น เธอฝันที่จะให้คะแนนสิบเก้าส่วนยี่สิบในที่สุด นี่เป็นความรู้สึกกดดันอยู่ใน
ใจ และแล้วนายโง่คนหนึ่งก็ผ่านเข้ามาในชีวิตของเธอ สายตาอันเย็บแหลมของเธอก็
จะพลั้งพลาดไปเป็นครั้งแรก ทำให้เธอมองเขาด้วยสีสนั่นงังดงาม ถ้านายโง่คนนั้น
พูดโคลงกลอนขึ้นมา เธอก็จะนึกเอาเองว่าเขาเป็นกวี เธอหลงเชื่อว่าเขาเข้าใจถึงพื้นที่
มีรุโหว่และเชื่อว่าเขาชอบเจ้าตัวฟังพอน ความหลงเชื่อในตัวเขาทำให้เธอคิดไปว่าเขา
อาจจะชอบงูที่ออกมาเลื้อยอยู่ใต้โต๊ะระหว่างขาของเขา เธอได้มอบหัวใจที่
*เปรียบเสมือนสวนพฤกษชาติให้แก่เขาผู้ซึ่งชอบแต่สิ่งที่ปรุงแต่งแล้ว และนายโง่คนนั้น
ก็นำเจ้าหญิงไปเป็นทาสปรนนิบัติ*

บทที่ ๖ ในทะเลทราย

- ๑ -

เมื่อ เราเป็นนักบินประจำอยู่ที่เส้นทางชาฮารา เราติดอยู่ในทะเลทราย
เป็นเวลาแรมเดือนแรมปี โดยไม่มีโอกาสกลับมา เราต้องบินไปมาระหว่างเมืองป้อมเล็กๆ
แห่งแล้วแห่งเล่า โดยไม่มีโอกาสพบเห็นการต้อนรับอันนุ่มนวลดังที่ได้เล่าไว้

ในทะเลทรายนี้ไม่มีรมณีสถานเขื่อนั้นหรือ หยู๊กรกในสวนอันร่มรื่นนั้น
เป็นเทพนิยายมากกว่า แน่นอนที่เดียว ถ้าหากว่าเราเลิกจากอาชีพการงาน เราก็
อาจจะไปอยู่ที่ไหนสักแห่งที่แสนไกลกับหยู๊กรกคนหนึ่งซึ่งเราสามารถเลือกได้จาก
จำนวนนับพัน แน่นอนที่เดียวเธอสองคนนั้นคงเพิ่มพูนความน่ารัก น่าพิสมัยและคงใช้
ชีวิตอยู่อย่างเจี๋ยๆ กับหนังสือและฟังพอนของเธอ แน่นอนละเธอคงสวยขึ้นมากทีเดียว
.....

ฉันเคยรู้จักความว่าเหว
มาแล้ว สามปีในทะเลทรายทำให้ฉันรู้สึก
ของมันดี มันไม่เชิงเป็นความวิตกกังวล
ที่จะสูญเสียชีวิตวัยหนุ่มไปกับ
ทัศนียภาพแห่งแคว้นนี้ แต่เป็น
ความรู้สึกที่ว่าโลกทั้งโลกเปลี่ยนแปลง
ไปโดยปราศจากเรา
ต้นไม้ก็เติบโตจนให้ผล ผืนน้ำก็ให้
ข้าว หญิงสาวก็เปล่งปลั่งและเติบโตใหญ่
ฤดูกาลก็ผ่านพ้นไปมากแล้ว ควรได้เวลา
แล้วที่จะกลับไป

.....แต่ฤดูกาลผ่านพ้นไป เราก็คงไม่อาจจะกลับมา.....ความสมบูรณ์พูนสุขทั้งหลายใน
แผ่นดินดูเหมือนจะหลดลหายไปจากเราเหมือนกับทรายที่ไม่อาจกำไว้ในอุ้งมือ

ธรรมดาแล้ว เราจะไม่ค่อยรู้สึกว่าเวลาผ่านไปเหมือนกับว่าเวลาที่เราดำเนิน
อยู่นั้น จะหยุดอยู่ชั่วครู่ แต่รู้ไหมว่าในสายลมตะวันตกที่พัดแรงอยู่ตลอดเวลา
ในขณะที่เรามาจอดพักอยู่นั้น เรา รู้สึกถึงเวลาที่ผ่านไปดีเป็นนอย่างดี เราเป็นเสมือนนัก
เดินทางในขบวนรถด่วนตอนกลางคืน ได้แต่ยินเสียงของล้อที่วิ่งไปได้ เห็นแต่แสงที่ผ่าน
แวบไปทางกระจกหน้าต่าง ได้แต่เดาแสงสีของชนบท นึกถึงหมู่บ้านและบริเวณที่รื่นรมย์
ต่างๆ ซึ่งอยู่ไกลออกไปและผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์ นักเดินทางผู้นั้นไม่อาจจะได้ชื่น
ชมกับสิ่งเหล่านั้นเพราะว่าเขาอยู่ในระหว่างการเดินทาง เราก็คงเช่นกัน

ในตอนที่มาจอดพักอยู่และยังไม่หายตื่นตัวจากการเดินทางนั้น แม้ว่าจะมา
อยู่ในที่สงบแล้ว หูก็ยังคงก้องอยู่ด้วยเสียงเครื่องยนต์ เรา รู้สึกเหมือนกับกำลังบินอยู่
เราก็คงเช่นกัน เรา รู้สึกถึงเวลาที่ผ่านไป ที่กำลังพาเราไปสู่อนาคตอันไม่แน่นอน พาเราผ่าน
ไปในสายลมพร้อมด้วยหัวใจที่เต้นระทึก

ชาวอาหรับนอกความปกครองก็เป็นปัญหาอีกประการหนึ่งของทะเลทราย
ในเวลากลางคืนที่แหลมซุบี แม้ว่าจะไม่มีเสียงฆ้องบอกเวลาก็จริง แต่ทุกๆ สิบห้านาที
ทหารยามจะต้องส่งสัญญาณถึงกันด้วยเสียงอันดังชัด และส่งต่อๆ กันไปเป็นทอดๆ ตาม
คำสั่งที่ให้ปฏิบัติ

ป้อมปราการของสเปนที่แหลมซุบีนี้อยู่โดดเดี่ยวท่ามกลางดินแดนนอก
ความปกครอง การจัดทำมีการอยู่เวรยามขึ้นก็เพื่อป้องกันการจู่โจมของศัตรูผู้ไม่ปรากฏ
โฉมหน้าและไม่ว่าจะมาจากแห่งไหนใด เมื่อมาติดค้างอยู่ในป้อมอันเป็นเสมือนเรือที่ไม่รู้
ว่าจะหันเหไปทางทิศใดนี้ เราจะได้ยินเสียงกู่ของทหารยามที่ตั้งใกล้เข้ามาแล้วค่อยๆ
แผ่วลงเหมือนเป็นเสียงร้องของนกที่บินข้ามศีรษะไป

อย่างไรก็ดี ทะเลทรายก็ยังเป็นที่รักของเรา

ถ้าหากว่าเรารู้สึกว่า ทะเลทรายเมื่อแรกพบจะมีแต่ความเย็บและความว่าง
เปล่า ก็เพราะว่าเป็นธรรมดาอยู่เอง ที่เราไม่อาจจะชอบมันในชั่ววันชั่วคืนได้ *อย่าว่าแต่
ทะเลทรายเลย แม้แต่หมู่บ้านธรรมดาที่เถอะ ถ้าหากว่าเราไม่สละทิ้งซึ่งผืนแผ่นดินทุก
แห่งหนเพื่อมัน ถ้าหากว่าเราไม่ยอมรับธรรมเนียมประเพณีและการแบ่งพรรคแบ่งพวกที่มี
อยู่ เราก็คงไม่อาจจะเข้าถึงความรู้สึกของบางคนที่ยึดเอาหมู่บ้านนั้นเป็นสรณะได้*

ในอีกแง่หนึ่ง สำหรับคนที่ใช้ชีวิตอยู่ห่างจากเราแค่อึดม แต่ถ้าหากว่า
เขาหมกมุ่นอยู่แต่ในเรื่องของเขา และดำเนินกิจวัตรอยู่ตามกฎเกณฑ์ซึ่งเราไม่
อาจเข้าถึงได้ละก็ เขาผู้นั้นแหละ จะเรียกได้ว่าอยู่เดี่ยวดายอย่างแท้จริง ยิ่งเสีย

กว่าอยู่ในธูปเบต หรือในที่อันห่างไกลออกไปจนเครื่องบินก็ไม่อาจนำพาเราไปให้ถึงได้ จะไปเยี่ยมเยียนบ้านช่องของเขาหรือ! เราก็จะพบแต่ความว่างเปล่า สิ่งสำคัญสำหรับมนุษย์ ไม่ใช่สิ่งที่ปรากฏอยู่ภายนอก เช่นนี้แหละ สิ่งสำคัญสำหรับทะเลทรายจึงไม่ใช่อยู่ที่ทราย หรืออยู่ที่ชาวตูอาเรกหรือมัวร์ ไม่ว่าจะปีนหรือไต่ก็ตาม....

ที่นี่และวันนี้ เราจึงเต็มไปด้วยความคิดถึง บ่อน้ำนั้นเราเคยไปดื่มและรู้จักมันดี บัดนี้เราเพียงรู้ว่ามันแผ่ความชุ่มชื้นไปได้ไกล หญิงสาวแม้จะไม่ได้อยู่บ้านก็ยังคงเป็นขวัญใจชาวบ้าน บ่อน้ำก็เช่นกันอาจแผ่ความชุ่มชื้นไปได้ไกลเช่นเดียวกับความรัก แร่ก็เดียว ผืนทรายนั้นว่างเปล่า จนกระทั่งวันหนึ่งจากความกลัวพวกอาหรับที่เข้าโจมตี เราจะเพ่งมองผืนทรายอันกว้างใหญ่จนเห็นเป็นภาพที่มีชีวิต กองทหารอาหรับได้เปลี่ยนโฉมหน้าของทะเลทรายไปแล้ว

เมื่อเราได้ยอมรับกฎเกณฑ์หนึ่ง กฎเกณฑ์นั้นก็จะเปลี่ยนแปลงชีวิตเราตามไป/ สิ่งสำคัญของชาฮาราขึ้นอยู่กับตัวเรา การเข้าถึงมันไม่เป็นเพียงการแวะมาเยี่ยมเยียนแหล่งน้ำต่างๆ แต่เป็นการยึดแหล่งน้ำนั้นเป็นสายธารแห่งชีวิต

ฉันได้รู้รสชาติของทะเลทรายตั้งแต่การเดินทางครั้งแรก แล้วริคุแอล ก็โยเม และฉันได้มาร่อนลงใกล้ๆ ป้อมนอ้ดซอด ซึ่งเป็นป้อมเล็กๆ ในประเทศโมริตาเนีย และอยู่ห่างจากแหล่งชุมชนอื่นๆ อย่างกับเป็นเกาะเล็กๆ กลางทะเลก็ไม่ปาน ในป้อมมีนายสิบแก่ๆ อยู่คนหนึ่งพร้อมกับทหารชาวเซเนกัลอีกสิบห้าคน เขาให้การต้อนรับเราเยี่ยงทูตจากสวรรค์

"โอ้โฮ! ดีใจจริงที่ได้พบคุณ.....ดีใจจริงๆ ที่จะได้คุยด้วย!"

เขาแสดงออกเช่นนั้นจริงๆ เขาร้องให้

"คุณเป็นคนแรกในหกเดือนที่ผ่านมาทางนี้ เราได้รับเสบียงทุกอย่าง หกเดือนไม่ผู้หมวดก็ผู้กองเป็นผู้นำมา แต่ครั้งที่แล้วเป็นผู้กอง...."

เราแทบไม่เชื่อสายตาว่าเพียงแค่อสองชั่วโมงจากดาการ์ที่เราควรจะไปหยุดกินอาหารเที่ยงนั้น ก้านลูกสูบเกิดชำรุดแล้วเราก็เปลี่ยนชะตากรรม กลายมาเป็นสิ่งปฏิกูลสำหรับนายสิบแก่ๆ ที่ร้องไห้ผู้นี้

"เชิญดื่มช็อคชิบ ผมดีใจจริงๆ ที่ได้เลี้ยงเหล้าคุณในวันนี้ คิดดูช็อคชิบ ครั้งที่แล้วที่ผู้กองผ่านมา เหล้าของผมหมดพอดีเลย"

เรื่องที่เล่านี้ไม่ใช่เรื่องที่แต่งขึ้นเอง เขาพูดต่อไปจริงๆ ว่า

"ครั้งที่แล้วผมไม่ได้ดื่มกับผู้กอง.....ช่างน่าอัปยศจนผมทนไม่ได้ จนผมต้องขอย้าย....."

คิดจะชนแก้ว ชนแก้วแล้วดื่มกับเขาผู้นั้นที่กระโดดลงมาจากอูลู เนื้อตัวยังเต็มไปด้วยเหงื่อโคล! ตลอดเวลาหกเดือนเต็มๆ เขามีชีวิตอยู่เพื่อนาที่นั่น เดือนหนึ่งมาแล้วที่เขาขัดถูอาวุธ ทำความสะอาดป้อมตั้งแต่ห้องเก็บอาวุธจนถึงห้องเก็บของ เริ่มตั้งแต่สองสามวันมาแล้ว เมื่อใกล้จะถึงวันสำคัญนั้น เขาไม่วางเว้นที่จะขึ้นไปบนเชิงเทียนเฝ้ามองขอบฟ้า พงหาฝุ่นที่ตกลงขึ้นเมื่อหมวดทหารเคลื่อนที่จากอาตาร์จะผ่านมา

แต่แล้วเหล่าเกิดหมดลง การดื่มฉลองไม่อาจมีขึ้น ไม่อาจมีการชนแก้วกันได้ เขารู้สึกว่าเกียรติศักดิ์ของเขาได้สูญสิ้นไป

"ผมเร่งวันเร่งคืนที่จะให้เขากลับมา ผมคอยเขาอยู่....."

"เขาอยู่ไหนล่ะครับหมู่" นายสิบผู้นั้นขี้ออกไปที่ทรายรอบๆ และตอบว่า

"ไม่รู้ซิ ผู้กองอยู่ไปทุกแห่งหนแหละครับ!"

ไม่น่าเป็นไปได้เหมือนกันที่คืนนั้นเราจะไปนอนอยู่บนเชิงเทียนและพูดคุยกัน

ถึงเรื่องดาว ที่นี้ไม่มีสิ่งอื่นใดที่จะให้เฝ้ามอง นอกเสียจากดาวที่อยู่กันครบครันและมองเห็นได้เหมือนกับว่าอยู่ในเครื่องบิน ต่างกันเพียงแต่ว่าดาวเหล่านั้นอยู่กับที่

บนเครื่องบินในเวลากลางคืนที่อากาศปลอดโปร่ง เรามักจะปล่อยให้เครื่องบินบินเองโดยแทบจะไม่ได้ขับเลย แล้วเครื่องบินก็จะค่อยๆ เอียงไปทางซ้าย โดยที่เราเฝ้าดูมันบินอยู่ในแนวนอนก็พอดีเหลือบไปเห็นหมู่บ้านอยู่ข้างล่างใต้ปีกขวา แต่ในทะเลทรายไม่มีหมู่บ้านนี้มา ไม่เช่นนั้นคงเป็นชบวนเรือหาปลา แต่ในความกว้างใหญ่ของซาฮารา ไม่น่าจะมีชบวนเรือหาปลาได้ แล้วอย่างไรล่ะ? แล้วเราก็ก้มกับความผิดพลาดของเรา เราค่อยๆ ตั้งลำเครื่องบินนำหมู่บ้านนั้นกลับคืนที่ของมัน เอาเพื่อนกลุ่มดาวที่หล่นลงไปขึ้นมาไว้ที่เดิม หมู่บ้าน ไร่แล้ว หมู่บ้านของดาว แต่ทว่าเมื่อมองจากเชิงเทินนี้ เราจะเห็นแต่ทะเลทรายที่เว้งว่าง เนินทรายที่อยู่หนึ่ง และกลุ่มดาวที่หยุดนิ่งอยู่เบื้องบน นายสิบคุยกับเราเรื่องดาวว่า

"นี่แน่ะ ผมอ่านทิศทางออกนะ ดาวตรงนี้แหละอยู่ทางดูนิส"

"หมู่บ้านจากดูนิสหรือ?"

"เปล่า นางสาวผมนะครับ"

แล้วก็เจียบไปครู่ใหญ่ แต่เขาก็ไม่กล้าปิดบังอะไรเรา

"วันหนึ่งผมคงได้ไปดูนิส"

แต่คงไม่ใช่ไปตามทางที่ตรงไปยังดาวดวงนั้นจริง นอกเสียจากว่าในวันเดินทาง บ่อน้ำระหว่างทางจะเกิดแห้งผากลงและเขาจะคลุ้มคลั่งไป จนดาว นางสาว และดูนิส จะปนเปกันไปหมด ถ้าเป็นเช่นนั้นการเดินทางของเขาจะเป็นเพียงการพำเพื่อซึ่งผู้ที่ไม่เคยรู้จักภาพลวงตามักจะคิดไปว่าเป็นการทบทวนทุกขัทรมาณ

"ครั้งหนึ่งผมเคยขออนุญาตผู้กองเพื่อไปดูนิสเกี่ยวกับเรื่องนางสาวนั้นแหละ แต่เขาบอกว่า....."

"เขาตอบว่ายังไงนะ"

"เขาตอบว่า นางสาวน่าจะจะไปหาเอาที่ไหนก็ได้ในเมื่อดาการ์อยู่ใกล้กว่า เขาก็ส่งผมไปที่นั่น"

"นางสาวของหมู่บ้านนั้นสวยไหม?"

"คนที่อยู่ดูนิสหรือครับ สวยซี ผมเธอสีทอง"

"ไม่ใช่คนที่ดาการ์นะ?"

ผู้หมู่ครับ หมู่ช่างน่ารักจริงๆ สำหรับคำตอบที่เคื่องๆ และเศร้าๆ นั้น

"เธอเป็นคนผิวดำ"

ทะเลทรายซาฮาราสำหรับผู้หมู่ มีความหมายถึงเจ้านายที่กำลังเดินทางอยู่ตลอดเวลาเพื่อที่จะผ่านมาหา ถึงความอ่อนหวานของนางสาวผมทองที่อยู่ห่างออกไป มีผืนทรายห้าพันกิโลเมตรคั่นอยู่ ทะเลทรายสำหรับเรา มีความหมายถึงความรู้สึกที่มีอยู่ในตัวเรา ถึงสิ่งที่สอนให้เรารู้จักกับตัวเอง ในคืนนั้นเราก็กังวลกับนางสาวและผู้กองเช่นเดียวกัน.....

ปอร์ตเอเตียน อยู่ที่ชายเขตดินแดนนอกความปกครอง จะเรียกว่าเป็นเมืองก็ไม่เชิง เพราะที่นั่นมีแต่ป้อม โรงเก็บเครื่องบิน และกระท่อมไม้สำหรับพนักงานของบริษัทเราเท่านั้น ทะเลทรายรอบๆ มีบริเวณกว้างใหญ่มาก จนแม้ว่าปอร์ตเอเตียนจะมีทหารเพียงหยิบมือเดียว ก็ยังเป็นป้อมที่โจมตีได้ยากป้อมหนึ่ง เพราะว่าจะศัตรูที่จะเข้าโจมตี จะต้องข้ามผืนทรายและเปลวแดดที่อยู่รอบๆ เป็นระยะทางไกลมากจนกระทั่งว่ากว่ากองทหารอาหารจะมาถึงที่นี่ได้ ก็คงหมดเรี่ยวแรงและหมดเสบียงน้ำที่เตรียมมา

อย่างไรก็ดี เท้าที่จำได้ไม่เคยขาดเลยที่จะมีกองทหารอาหารับสักกองหนึ่งที่กำลังบายหน้ามาจากทางเหนือ เพื่อที่จะเข้าโจมตีปอร์ตเอเดียน ทุกครั้งที่ผู้บังคับการป้อมมาตีหน้าเข้ากับเราที่บ้าน เราจะชี้ให้เราดูบนแผนที่ และเล่าข่าวคืบหน้าของกองทหารอาหารับให้เราฟัง ในทำนองเดียวกับที่คนเราชอบเล่าถึงกิตติศัพท์ความงามของเจ้าหญิงผู้ทรงโฉมอย่างนั้นแหละ

แต่ทว่ายังไม่เคยมีกองทหารอาหารับเข้ามาถึงที่นี่จนแล้วจนวน รวากับว่าพวกเขาเป็นน้ำที่ไหลเข้ามา แต่ถูกทรายดูดซึมไปหมดก่อน เราเรียกกองทหารอาหารับเหล่านั้นว่า กองทหารผี ลูกระเบิดมือและกระสุนที่เราได้รับแจก ถูกทิ้งไว้เฉยๆ ในลังที่วางอยู่ปลายเตียง ไม่มีศัตรูผู้ใดที่เราจะต้องต่อสู้ด้วยนอกจากความเจ็บ ความแค้นแค้นที่มีอยู่รอบตัวเรานั้นเองที่เป็นเพราะคัมครองเรา นายสถานีลูกาจะเปิดเครื่องเล่นจานเสียงฟังทั้งวันทั้งคืน ซึ่งในบรรยากาศที่ห่างไกลจากชุมชนเช่นนี้ เนื้อเพลงที่เราเกือบจะลืมแล้วว่าหมายถึงอะไร จะทำให้เกิดความรู้สึกเศร้าๆ อย่างบอกไม่ถูก ข้างประหลาดที่ความรู้สึกนั้นเหมือนความกระหายน้ำ

เย็นวันนี้ เราได้รับเชิญไปกินข้าวในป้อม ผู้บังคับการป้อมได้พาเราไปชมสวนของเขา เขาได้รับดินแท้ๆ มาสามลังเต็มจากประเทศฝรั่งเศส โดยเอามันขำมน้ำขำมทะเลมากกว่าสี่พันกิโลเมตร

สวนของเขาก็คือใบไม้สีเขียวสามใบที่โผล่ขึ้นมาจากดินในลังนั้น

ปอร์ตเอเดียน

เราแตะมันอย่างแผ่วเบาราวกับว่านั่นเป็นอัญมณีอันมีค่า เวลาพูดถึง เขาจะเรียกมันว่า "สวนของฉัน" เมื่อลมจากทะเลทรายที่แห้งผากพัดโชยมา สวนนั้นจะถูกนำลงไปในห้องใต้ดิน

หลังจากรับประทานอาหารแล้ว เราก็เดินกลับบ้านของเราซึ่งอยู่ห่างจากป้อมประมาณหนึ่งกิโลเมตร คืนนั้นพระจันทร์สองสว่าง ทรายใต้แสงจันทร์มีสีชมพูระเรื่อ เรารู้สึกว่าตัวเองไม่มีสมบัติอะไรอยู่เลย แต่ทรายนั้นก็มีสีชมพู...

เสียงเรียกของทหารยามที่ตั้งขึ้น นำความน่าจับใจคืนสู่บรรยากาศในขณะนั้น ข้าสาราทั้งหมดตื่นตระหนกด้วยเงาของเราและร้องถามเราว่า ทั้งนี้ก็เพราะว่ากองทหารอาหารับในที่แห่งหนึ่งแห่งใดกำลังบายหน้ามายังเรา เสียงเรียกของทหารยามนั้นเหมือนเป็นเสียงของทะเลทรายทั้งหมด ทะเลทรายไม่ใช่เป็นสถานที่อันว่างเปล่าอีกแล้ว แต่มีความหมายถึงขบวนทหารม้าที่ขบแสงจันทร์

เราอาจหลงเชื่อ ว่าเราอยู่ในที่ที่ปลอดภัยแล้ว แต่กระนั้น! โรคภัยพิบัติ กองทหารอาหารับและภัยอันตรายต่างๆ กำลังบายหน้ามายังเรา! ในโลกนี้มนุษย์เป็นเสมือนเป่าที่อาจถูกลอยยิงได้ตลอดเวลา ทหารยามเซเนกัลผู้นั้น เป็นเสมือนผู้ทำนายที่มาเตือนให้เราารู้ถึงข้อเท็จจริงข้อนี้

เราตอบไปว่าเป็นคนฝรั่งเศส แล้วเดินผ่านเทวทูตผิวดำนั้นไป เราสุดลมหายใจเข้าเต็มปอด ความรู้สึกถึงอันตรายข้างเป็นความรู้สึกที่ประเสริฐ...จริงอยู่อันตรายยังอยู่อีกไกล ไม่รีบด่วนอะไร ผืนทรายอันกว้างใหญ่ยังกั้นมันจากเราอยู่ แต่ความหมาย

ของโลกนี้ไม่เหมือนเดิมเสียแล้ว ทะเลทรายกลับดุงดงามขึ้น ในที่แห่งหนึ่งแห่งใด กองทหารอาหารที่กำลังบ่ายโถมหน้ามาแต่ยังไม่เคยถึง เป็นสัญลักษณ์อันสูงสุดของทะเลทรายแห่งนี้

ห้าทุ่มแล้ว ลูกากลับจากห้องวิทยุมาบอกฉันว่า เครื่องบินจากดาการ์จะมาถึงตอนสองยาม เหตุการณ์ทุกอย่างปกติบนเครื่องบิน การขนย้ายลงไปรษณีย์ใส่เครื่องบินของฉันคงจะสิ้นสุดลงตอนสองยามสิบนาที่แล้วฉันจะออกบินไปทางเหนือ ฉันใช้เวลาที่เหลืออยู่ด้วยการโกนหนวดอย่างตั้งใจหน้ากระจกที่แหงๆ บานหนึ่งบางครั้งบางครั้งที่ผ้าขนหนูยังพันอยู่รอบคอ ฉันเดินไปที่ประตูและมองออกไปยังพื้นทรายอันว่างเปล่า ภายนอกอากาศแจ่มใสแต่ไม่มีลม ฉันเดินกลับมาที่กระจกพร้อมกับครุ่นคิดว่า ลมที่พัดอยู่ตลอดเวลาเป็นแรมเดือน ถ้าเกิดหยุดไปท้องฟ้าอาจจะปั่นป่วนไปหมด ต่อจากนั้นฉันก็เริ่มพิธีการแต่งตัว ห้อยตะเกียงฉุกเฉินเข้ากับเข็มขัด หยิบเครื่องวัดความสูงและดินสอ แล้วเดินไปหาเนอร์ผู้ซึ่งเป็นพนักงานวิทยุประจำเครื่องสำหรับคืนนั้น เขากำลังโกนหนวดอยู่เหมือนกัน ฉันร้องทักไปว่า "เป็นยังไง" ตอนนั้นก็ไม่มีอะไร การเตรียมตัวก่อนออกเดินทางเป็นส่วนที่ง่ายที่สุดของการบิน ฉันได้ยินเสียงกระแทกเบาๆ แผลงตัวหนึ่งบินมาชนตะเกียงของฉันเพราะเหตุใดก็ไม่รู้ ฉันรู้สึกสังหรณ์ใจขึ้นมา

ฉันเดินออกไปข้างนอกอีกและมองไปรอบๆ ไม่มีเมฆแม้แต่ก้อนเดียว หน้าผาที่อยู่ถัดออกไปตัดขอบฟ้า และเห็นได้ชัดเหมือนเป็นเวลากลางวัน ทะเลทรายทั้งหมดอยู่ในความเงียบสงัดและดูเป็นระเบียบ แต่แล้วผีเสื้อสีเขียวตัวหนึ่งและแมลงปอสองตัวก็บินมากระทบตะเกียงของฉัน ฉันมีความรู้สึกอีกวูบหนึ่ง ไม่แน่ใจว่าเป็นความหวาดกลัวที่มาจากส่วนลึกในตัวฉัน มันยังเลือนลาง เหมือนกับจะบอกอะไรสักอย่าง เหมือนเป็นเสียงกระซิบอันแสนไกล นี่หรือคือสัญญาณ....ฉันเดินออกมาข้างนอกอีกครั้ง ลมสงบจริงๆ อากาศยังคงเย็นขึ้นอยู่ แต่มีอะไรบางอย่างมาเตือนฉัน ฉันเดาหรือคิดว่าพอจะเดาได้แล้วว่าอะไรเกิดขึ้น มันจะจริงหรือ ไม่มีอะไรผิดสังเกตเลยในท้องฟ้าและบนพื้นทราย แต่เจ้าแมลงปอสองตัวและผีเสื้อเขียวนั้นได้มาสะกิดใจฉัน

ฉันขึ้นไปบนเนินทราย และนั่งลงหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ถ้าฉันเข้าใจถูก สิ่งนั้นคงจะเกิดขึ้นในไม่ช้า เจ้าแมลงเหล่านี้มาทำอะไรกัน ในที่ที่อยู่ห่างจากแหล่งน้ำและอยู่ลึกเข้ามาในทะเลทรายหลายร้อยกิโลเมตรเช่นนี้

เศษวัตถุต่างๆ ที่ถูกคลื่นซัดมากองอยู่บนชายหาดย่อมบอกให้รู้ว่ามียายุเกิดขึ้นที่กลางทะเลอันใด แมลงเหล่านี้ก็บอกให้ฉันรู้ว่าพายุทรายกำลังจะพัดมาถึงฉันนั้น พายุตะวันออกที่ไล่ผีเสื้อสีเขียวกระจัดกระจายออกไปจากสวนปาล์มอันห่างไกล ส่งสัญญาณแรกมาถึงตัวฉันแล้ว ลมตะวันออกเริ่มพัดโถมมาอย่างแผ่วเบา แต่ห้าวหาญ เพราะว่ามันมาพิสูจน์การคาดคะเนของฉัน มาแจ้งเหตุพายุที่จะตามมาและหมายถึงภัยที่จะมาคุกคาม แต่ในขณะนี้ลมยังโถมมาอย่างแผ่วเบา ฉันอยู่ที่สุดชายเขตของคลื่นลม ถ้าหากว่ามีผ้ากางอยู่ข้างหลังฉันสักยี่สิบเมตร เชื่อว่าคงไม่กระดกกระดิกเลย

ไอร้อนจากแรงลมพัดมาต่อฉันเพียงวูบเดียว ดูราวกับว่าเป็นวูบสุดท้าย ก่อนที่จะหมดหายไป แต่ฉันรู้ดีว่าในสองสามวินาทีถัดไป ฆาฆารากำลังกลืนลมหายใจ และจะถอนหายใจออกมาเป็นวูบที่สอง ในอีกไม่ถึงสามนาที ทรายที่ไซบอกทางลมก็จะเริ่มพลิวตัว ในอีกไม่ถึงสิบนาทีทรายก็จะท่วมฟ้า ในอีกไม่ช้าเราก็จะบินขึ้นท่ามกลางพายุอันร้อนผ่าวและผงทรายที่ปลิวว่อน

นั่นไม่ใช่สิ่งที่สร้างความหวุ่นไหวให้แก่ฉันแต่กลับทำให้ ฉันปีติยินดีเหมือนคนเถื่อน ฉันสามารถเดาและเข้าใจบางๆ ถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้น ฉันมีความสังหรณ์ใจและ

ประสาทอันไวเหมือนกับมนุษย์ในบุพกาลซึ่งสามารถเข้าใจอนาคตได้จากการสังเกตสิ่ง
เล็กๆ น้อยๆ ฉันสามารถอ่านความพิโรธของธรรมชาติได้จากเสียงปีกของแมลง

- ๓ -

เมื่อตอนอยู่ที่นั่น เรามีการติดต่อกับพวกมัวร์นอกความปกครอง พวกเขา
ออกมาจากดินแดนที่ไม่มีใครกล้ารุกรานซึ่งเราบินข้ามอยู่เป็นประจำ เขากล้าเสี่ยงไปที่
ป้อมซุบี หรือป้อมซิสเนรอสเพื่อซื้อขนมปัง น้ำตาล ใบชา แล้วเขาก็กลับไปยังดินแดน
ลึกลับของเขาอีก ระหว่างเวลาที่เขาออกมาแต่ละครั้ง เราก็มพยายามติดสนิทกับพวกเขา
บางคน

สำหรับบรรดาหัวหน้าที่มีอำนาจ ด้วยความเห็นชอบของทางบริษัทฯ
บางครั้งเราก็พาเขาขึ้นเครื่องบินเพื่อให้ชมภูมิประเทศ ทั้งนี้ก็เพื่อลดความ ทรนงของ
เขาลงบ้าง ในเมื่อการที่เขาฆ่าฟันพวกที่เขาจับไปได้นั้น ก็เนื่องมาจากการถูกรบกวนกว่า
การเกลียดชัง ถ้าเขาสวนทางกับเราใกล้ๆ ป้อม เขาจะไม่กล่าวคำพรูสวาทใดๆ เพียงแต่
จะสะบัดหน้าหนีพร้อมทั้งถ่มน้ำลาย ความทรนงของเขานั้นเกิดจากความหลงเชื่อใน
อำนาจยิ่งใหญ่ของเขา มีหลายคนที่มีเมื่อรวบรวมสมัครพรรคพวกได้ราวสามร้อยคนก็
มักจะมาคุยโวกับเราว่า "พวกแกในฝรั่งเศสสนะยังโหดดีนะ เพราะไปซุกหัวอยู่ไกลจากที่นี่
เป็นระยะทางเดินกว่าร้อยวัน...."

เราก็พาพวกเขาเดินทางไป ดังนั้นพวกเขาทั้งสามคนจึงได้ไปเยี่ยมเยียน
ประเทศที่ฝรั่งเศสที่เขาไม่เคยรู้จัก เขาเป็นชนเผ่าเดียวกับผู้ที่ครั้งหนึ่งเคยติดตามฉันไป
ที่เซเนกัลและได้ร้องไห้โฮออกมาเมื่อเห็นต้นไม้

เมื่อเขากลับคืนมาสู่กระโจมของเขาอีกครั้งหนึ่ง เขายังคงติดใจอยู่กับ
มหรสพที่มีสาวนุ่งหม่น้อยเต้นระบำอยู่ท่ามกลางดอกไม้ เขาเป็นคนที่ไม่เคยเห็นต้นไม้
เลยสักต้นเดียว หรือน้ำพุ หรือกุหลาบสักดอกเดียว เขาเคยได้ยินพูดถึงสวนที่มีลำธาร
ไหลผ่านก็จากคำบรรยายของคัมภีร์โกหร่านซึ่งกล่าวถึงลักษณะของสวนสวรรค์ไว้
เช่นนั้น เขาจะได้ไปเห็นสวนสวรรค์และนางอัปสร ก็ต่อเมื่อกระสุนปืนจากพวกนอกกรีตจะ
มาจบสามสิบปีแห่งชีวิตอันขมขื่นและยากเข็ญบนพื้นทรายนี้

แต่พระเจ้าเองก็ไม่ทรงไว้ซึ่งความยุติธรรม ในเมื่อพระองค์ประทานทรัพย์
ศฤงคารเหล่านี้แก่คนฝรั่งเศส โดยไม่เรียกร้องความกระหายน้ำและความตายเป็นเครื่อง
สังเวท ด้วยเหตุนี้แหละ เดียวนี้พวกหัวหน้าแก๊ๆ จึงชอบครุ่นคิด ด้วยเหตุนี้แหละ ในขณะที่
ที่มองออกไปรอบๆ กระโจมและเห็นแต่ทะเลทรายซาฮาราอันกว้างใหญ่ ซึ่งจะให้
ความสุขแก่เขาแต่เพียงเล็กน้อยตราบนานวันตาย เขาก็ปล่อยตัวมาปรับทุกข์กับเราบ้างว่า
"จริงซี พระเจ้าของคนฝรั่งเศสนะ.....มีเมตตาต่อคนฝรั่งเศสมากกว่าพระ
เจ้าของคนมัวร์จะมีเมตตาต่อเรา!"

เมื่อสองสามอาทิตย์ก่อนหน้านี้ เขาได้ไปชมแคว้นซาวัว มัคคเทศก็ได้พา
เขาไปชมน้ำตกใหญ่แห่งหนึ่งซึ่งมีน้ำตกกระเซ็นเป็นทางใหญ่ส่งเสียงดังเป็นโครมๆ
"ลองดื่มดูซิครับ"

น้ำที่นั่นจืดสนิท น้ำ!
ที่นี่จะต้องใช้เวลาเดินสักกี่วันกว่า
จะถึงบ่อน้ำที่อยู่ใกล้ที่สุด และถ้า
เพื่อพบมันแล้วจะต้องใช้เวลาอีก
ก็ชั่วโมงกว่าจะขุดทรายที่ถมเต็ม
อยู่ จนกว่าจะขุดลงไปถึงน้ำ
โคลนผสมน้ำปัสสาวะอุรุ! น้ำ! ที่
ชิสนอเรส ที่ปอร์ตเอเดียน เด็ก
มัวร์ไม่ได้เที่ยวขอทานเงินหรือ
แต่จะถือกระบองเที่ยวเดินขอน้ำ
"ขอน้ำดื่มด้วยครับ
ขอหน่อยนะครับ....."
"เอาซิ ถ้าเจ้าเป็นคน
ดี"

ซาฮารา

น้ำซึ่งมีค่ายิ่งกว่าทอง ซึ่งเพียงแค่มองก็หยดก็คงจะทำให้เกิดกอกอญาเขียว
ขจีโผล่ขึ้นมาจากทรายได้ ถ้าที่ใดมีฝนตกก็จะเกิดการอพยพกันไปทีมนั้นทั้ง ซาฮารา คน
เผ่าต่างๆ จะขนย้ายกันไปเป็นระยะทางสามร้อยกิโลเมตรเพื่อไปหาหญา.....น้ำซึ่งหาได้
ยากนี้ซึ่งไม่ได้ตกลงมาเลยแม้แต่หยดเดียวที่ปอร์ตเอเดียนเป็นเวลาสิบปีแล้วแต่ที่ซาฮารา
นั้น น้ำหลังไหลมาราวกับว่าแหล่งเก็บน้ำของโลกได้แตกหลายลงและปล่อยน้ำไหล
ทะลักหลายออกมาที่ตรงนั้น

"ไปกันเถอะครับ" มัคคุเทศก์บอกเขา
แต่เขายังยืนนิ่งอยู่
"อีกสักครู่เถอะ....."

เขายืนเงยบ ฝ้ามองการเป็นไปของความเร่งลับอันยิ่งใหญ่โดยไม่ปริปาก
และด้วยท่าทางอันเคร่งขรึม สิ่งที้ออกมาจากช่องเขานี้คือชีวิตและเลือดเนื้อมนุษย์
ปริมาณน้ำที่ไหลออกมาในหนึ่งวินาทีเกินพอที่จะฟื้นชีวิตผู้เดินทางในทะเลทรายทั้ง
ขบวน ซึ่งจะต้องละลานตาและชมชานด้วยความกระหายน้ำอยู่ชั่ววันรันดร์ ในระหว่าง
ทะเลเกลือกับภาพลวงตาอันไม่มีที่สิ้นสุด ภาพที่เขาเห็นอยู่นี้แสดงถึงอิทธิฤทธิ์ของพระเจ้า
เจ้า จะให้เขาเห็นหลังได้อย่างไร พระเจ้าทรงเปิดท่านบนน้ำและทรงแสดงพระอำนาจ ชาว
มัวร์ทั้งสามได้แต่ตะลึงอยู่กับที่

"ไม่มีอะไรให้ดูมากไปกว่านี้แล้ว ไปกันเถอะ"
"เราต้องรออยู่ที่นี้"
"รออะไรเล่า"
"รอให้น้ำหมดก่อน"

เขาอยากรอเวลาที่พระเจ้าจะทรงระอากับความฟุ่มเฟือยของพระองค์เอง
ความตระหนี่คงทำให้พระองค์รู้สึกพระทัยในไม่ช้า

"แต่น้ำนี้มันไหลอย่างนี้มากกว่าพันปีแล้ว!".....

ในคืนนี้พวกเขาไม่กล้ายกเรื่องน้ำตกขึ้นมาพูด มีประโยชน์อะไรที่จะพูดถึง
เรื่องมหัศจรรย์บางเรื่อง อย่าไปนึกถึงมันมากเกินไปจะดีกว่า มิฉะนั้นจะไม่เข้าใจอะไรเลย
มิฉะนั้นก็จะเกิดความระแวงในพระเจ้า.....

"จริงซิ พระเจ้าของคนฝรั่งเศสนะ....."

ฉันรู้จักเพื่อนชาวมัวร์ของฉันดี พวกเขาอยู่ที่นั่น งงงัน ไขว่เขวในความเชื่อ
แทบว่าจะยอมตมกมาอยู่ใต้อำนาจแล้ว พวกเขาฝันที่จะได้รับส่วนแบ่งของชาวบาร์เลย์

จากกรมพลาธิการฝรั่งเศสที่จะได้รับความคุ้มครอง ความปลอดภัยจากกองทหารฝรั่งเศส ในซาฮารา เป็นความจริงอยู่ว่า ถ้าพวกเขายอมอยู่ใต้อำนาจแล้ว ชีวิตการเป็นอยู่ ทางด้านวัตถุของเขาก็จะดีขึ้น แต่เขาทั้งสามคนนั้น มีเลือดเนื้อเชื้อไขเดียวกันกับ **เอลมัมมูน เจ้าเมืองตราร์ซา** (ฉันอาจจำชื่อผิดก็ได้)

ฉันรู้จักเอลมัมมูนในสมัยที่เขายอมอยู่ใต้อำนาจของเรา เขาได้รับการยกย่องอย่างเป็นทางการสำหรับความดีความชอบของเขา ได้รับทรัพย์สินจากผู้ว่าราชการเมืองต่างๆ และเป็นพี่เขยของเผ่าชนทั้งหลาย ดูคล้ายกับว่าเขาไม่ได้ขาดแคลนทรัพย์สินสมบัติอะไรเลยเท่าที่จะเห็นได้ แต่แล้วคืนวันหนึ่ง โดยไม่มีอะไรที่จะทำให้เกิดเหตุการณ์ได้ล่วงหน้าเลย เขาได้สังหารนายทหารทั้งหมดที่เขติดตามไปด้วยในทะเลทราย แอ่งซิงอูลูและบี้น แล้วหนีไปสมทบกับเผ่าชนที่อยู่นอกความปกครอง

เราเรียกการเปลี่ยนข้างหันหน้าเช่นนี้ว่า การทรยศ ซึ่งเป็นกรหลบหนีที่ทั้งอาจหาญและจนตรอกของหัวหน้าอาหรับ ต่อไปนี้ เขาผู้นี้จะถูกตามล่าไปทั่วทุกแห่งหนในทะเลทราย เขาเป็นเสมือนพลุที่มีความรุ่งโรจน์อันสั้นและจะดับลงในไม่ช้า เมื่อมาเผชิญกับหน่วยทหารเคลื่อนที่ของเมืองอาดาร์ แล้วเราก็แปลกใจในการกระทำที่บ้าระห่ำแบบนี้

อย่างไรก็ดี เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเอลมัมมูนก็เกิดขึ้นกับชาวอาหรับอีกหลายคน เขารู้สึกตัวว่าแกล้งและเมื่อแกล้งก็เริ่มคิด เช่นนี้แหละ ในคืนวันหนึ่งเขาพบว่าเขาได้ทรยศต่อพระเจ้าแห่งอิสลาม เขาได้สร้างมลทินขึ้นในการยอมรับสัมพันธไมตรีของพวกคริสเตียนและ *ยอมรับการแลกเปลี่ยนซึ่งเขาเป็นฝ่ายสูญเสียทุกสิ่งทุกอย่าง*

ก็จริงมิใช่หรือที่ชาวบาร์เลย์หรือสันติสุข ไม่มีความสำคัญอะไรเลยสำหรับเขา เขาเป็นนักรบตกอับที่กลายมาเป็นซุมพาบาลแต่กลับหวนคิดได้ว่าเคยอาศัยอยู่ในซาฮาราซึ่งทุกหลีบทุกมมเต็มไปด้วยภัยอันตรายที่แอบซ่อนอยู่ กองทหารที่เคลื่อนที่ไปในเวลากลางคืนยังต้องส่งกองลาดตระเวนล่วงหน้าไปก่อน ชาวการเคลื่อนไหวของศัตรูจะนำมาเล่าสู่กันฟังรอบๆ กองไฟในยามดึกและจะทำให้หัวใจเด่นระทึก เขาหวนนึกถึงความรู้สึกตื่นตัวเต็มที่และกลืนไอแห่งทะเลลึก ผู้ซึ่งเคยลิ้มรสความรู้สึกเช่นนี้แล้วจะไม่อาจลืมได้อีกเลย

ขณะนี้ เขาถูกจับให้มารอเร่ไปอย่างไม่มีจุดหมายในแผ่นดินอันกว้างใหญ่ แผ่นดินที่สงบสุขแต่ปราศจากเกียรติภูมิใดๆ ในตอนนี้เองเท่านั้นแหละที่ซาฮาราเป็นเพียงทะเลทราย

อาจเป็นไปได้เหมือนกันว่าเขาเทิดทูนนายทหารที่เขาได้ฆ่าทิ้งเสีย แต่ความรักพระอัลลาห์ย่อมเหนือกว่าสิ่งอื่นใด

"ราตรีสวัสดิ์เอลมัมมูน"

"ขอให้พระเจ้าคุ้มครองท่าน"

นายทหารซึกผ้าห่มมาคลุมและเอนตัวลงนอนบนพื้นทราย ปล่อยให้ดวงจันทร์ส่องล่องลอยไปท่ามกลางแสงดาว ดาวทั้งหลายโคจรไปอย่างช้าๆ ทั้งแผ่นฟ้าบอกเวลาที่ล่วงไป ดวงจันทร์ที่ลอยต่ำลงจนจะจรดพื้นทรายกำลังจะลับหายไปตามวิถีของมัน ในไม่ช้าพวกคริสเตียนก็จะหลับลง ในอีกสองสามนาทีก่อนที่ท้องฟ้าก็จะเหลือแต่ดาว ดังนั้นเพื่อหลบเลี่ยงความเสื่อมเสีย เพื่อให้เผ่าชนกลับคืนสู่ความยิ่งใหญ่แห่งอดีต และเพื่อดำรงการต่อสู้ดิ้นรนอันเป็นสิ่งเดียวที่ให้ความหมายแก่ผืนทรายนี้ ก็จะต้องการเพียงแต่เสียงร้องค่อยๆ ของพวกคริสเตียนในขณะที่จะดับสูญในห้วงภวังค์.....ในอีกไม่กี่วินาที โฉมหน้าใหม่แห่งทะเลทรายจะเกิดการกระทำที่ไม่อาจจะเปลี่ยนคืนเป็นอย่างเดิมได้...

แล้วนายทหารหนุ่มเหล่านั้นก็ถูกฆ่าตายในขณะที่นอนหลับ

วันหนึ่งที่ซูบี เกมัลและมูยานน้องชายได้เชิญฉันมาติมน้ำชาในกระโจมของเขา มูยาน มองฉันอย่างเงิบๆ มีผ้าสีน้ำเงินคลุมใบหน้าส่วนล่างอยู่ เขาวางท่าเห็นห่างและถมึงทึง เกมัลเท่านั้นที่พูดและให้เกียรติฉัน

"กระโจมหลังนี้ อุลู เมีย และทาส ทุกอย่างเป็นของท่าน"

โดยไม่ละสายตาปากฉัน มูยานเอียงตัวไปทางพี่ชาย พูดอะไรสองสามคำ และคืนกลับเข้าสู่ความเงิบตามเดิม

"เขาทำอะไรนะ"

"เขาบอกว่า โบนาฟุสขโมยอุลูพันตัวไปจากกรีเกอัส"

ร้อยเอก โบนาฟุส ผู้นี้เป็นนายทหารอุลูของหมวดทหารที่อาตาร ฉันไม่รู้จักเขา แต่ฉันรู้จักกิตติศัพท์ของเขาในหมู่พวกมัวร์ดี พวกมัวร์จะกล่าวถึงเขาด้วยความโกรธแค้น แฝงอยู่กับความรู้สึยกย่องนับถือ การปรากฏตัวของเขาส่งความหมายอันหนึ่งแก่ศึนทรายนี้ ไม่รู้ว่าในวันนี้เขาโผล่มาได้อย่างไร ที่เบื้องหลังกองทหารอาหรับที่กำลังเดินไปทางใต้ เขาขโมยอุลูไปหลายร้อยตัวทำให้ทหารอาหรับต้องย้อนกลับมาโดยหวังที่จะช่วงชิงทรัพย์สมบัติที่เคยคิดว่าอยู่ปลอดภัยแล้วกลับคืนไป หลังจากการปรากฏตัวเยี่ยงเทวดาที่ได้ช่วยเมืองอาตารไว้แล้วนี้ เขาก็ไปตั้งกระโจมอยู่บนที่ราบสูงอันประกอบด้วยหินปูนแห่งหนึ่ง ตั้งมันคอยท่าอยู่ที่นั่น ทำท่ายให้เขาโจมตี บุคลิกของเขานั้นแรงกล้าจนกระทั่งเผ่าชนต่างๆ ต้องบ่าหน้าเข้าสู่คมนาบของเขา

ใบหน้าของมูยานที่มองฉันเพิ่มความร้ายขึ้นอีก เขาหันไปพูดกับพี่ชายอีกครั้งหนึ่ง

"เขาทำอะไร"

"เขาบอกว่า พรุ่งนี้เราจะรวบรวมทหารไปโจมตีโบนาฟุสสามร้อยคน"

ฉันเดาไว้แล้วเชียว มีการพาอุลูไปกินน้ำที่บ่อตั้งสามวันมาแล้ว มีการถกเถียงและบรรยากาศที่ตื่นตัวราวกับว่ามีการจัดหาเชือกเสาเพลาไปประจำเรือใบสักลำหนึ่งซึ่งมองไม่เห็น ลมที่กำลังจะพาเรือใบออกทะเลก็เริ่มพัดมาแล้ว เนื่องจากโบนาฟุสนั่นเอง ทุกก้าวที่มุ่งไปทางใต้ หมายถึงชัยชนะและเกียรติศักดิ์ ฉันไม่อาจแยกออกได้เลยว่า ในการออกเดินทางครั้งนี้ มีอะไรบางอย่างที่เป็นเพราะความแค้นหรือเพราะความรัก

ดูข้างเลอเลิศที่จะมีศัตรูผู้ยิ่งใหญ่ที่รอให้เราฆ่าอยู่สักคนหนึ่งในโลกนี้ ในที่แห่งใดก็ตามที่เขาปรากฏตัวขึ้น เผ่าชนที่อยู่ใกล้เคียงนั้นก็มักจะเก็บกระโจม รวบรวมอุลู และหนีไปด้วยความหวาดหวั่นที่จะเผชิญหน้ากับเขา ส่วนเผ่าชนที่อยู่ห่างไกลออกไป ก็เหมือนตกอยู่ในอำนาจสะกดขี่ของอำนาจรัก จะยอมสละเสียซึ่งความสงบสุข ภายในกระโจมซึ่งความเย้ายวนแห่งอิสตรี และการหลับนอนอย่างสุขสบาย

สำหรับเขาแล้วไม่มีอะไรในโลกนี้ที่จะดีไปกว่าการเดินทางอันเหนื่อยยากเป็นเวลาสองเดือนเต็มไปทางใต้ การกระหายน้ำแทบขาดใจ การหมอบหลบพายุทราย และการเข้าสู่โจมหน่วยเคลื่อนที่ของอาตารในตอนรุ่งสางโดยไม่ให้รู้ตัวเมื่อนั้นแหละ ถ้าหากเป็นเจตจำนงของพระเจ้าเขาก็จะฆ่านายร้อยเอกโบนาฟุสเสีย

"โบนาฟุสเก่งมาก" เกมัลยอมสารภาพ

ตอนนี้ฉันรู้ความลับของพวกเขาแล้ว พวกเขาเปรียบเสมือนชายหนุ่มที่ไฝฝืนถึงหญิงสาวคนหนึ่ง ฝันเห็นว่าเธอเดินเล่นผ่านไปอย่างไม่แยแส เขาถึงกับนอนไม่หลับ กระสับกระส่ายไปตลอดคืน ปวดร้าวและรุ่มร้อนอยู่กับความไม่แยแสของเธอที่เห็นอยู่ในฝัน ในทำนองเดียวกัน

การลอบยวलयอยู่ในที่ห่างไกลของโบนาฟุสช่างเป็นสิ่งที่น่าทรมานใจ เจ้าคริส

เตียนที่แต่งตัวแบบมัวร์คนนี้ได้ นำพวกสลัดทะเลทรายชาวมัวร์สองร้อยคน หลบหลีก กองทหารอาหรับที่ออกตามล่า รุกล้ำเข้ามาในดินแดนนอกความปกครอง ในดินแดนนี้ แม้แต่ทหารที่กระจัดย่อยที่สุดของเขาก็น่าจะรู้สึกตัวเองว่าได้หลุดพ้นจากอิทธิพล บังคับของฝรั่งเศส น่าจะตื่นจากความเห็นทาสได้อย่างไม่ต้องกลัวโทษทัณฑ์ และน่าจะ จับโยนาฟุสมานูชาย์ญพระเจ้าของเขาบนแท่นหิน ในดินแดนนี้ โยนาฟุสมีแต่ศักดิ์ศรี ของเขาเท่านั้นที่เป็นเครื่องป้องกันตัว มีแต่ความอ่อนแอเท่านั้นที่จะใช้ข่มขวัญ ในคืนนี้ เขาก็ยังลอยนวลไปมาอยู่อีกในภวังค์หลับๆ ตื่นๆ ของพวกมัวร์ ทั้งผีเข้าไว้ให้สิ้นสะเทือน ไปถึงใจกลางทะเลทราย

ชาวอาดูเรค นักรบผู้มีผ้าคลุมหน้าสีน้ำเงิน

มูยานครุ่นคิด เขา
ยังคงนั่งนิ่งอยู่ที่มุมกระโจม
เหมือนเป็นรูปสลักหินสีน้ำเงิน
ดวงตาเท่านั้นที่เป็นประกายและ
มีดพกตามเงินนั้นก็ดูมีพิษสง
เขาช่างเปลี่ยนแปลงไปมาก
ตั้งแต่การระดมพล! ไม่เคยเลยที่
เขาจะรู้สึกถึงความใหญ่ยิ่งของ
ตัวเองเช่นนี้ เขาเหยียดหยามฉัน
อย่างที่สุด เพราะว่าเขาจะได้ไป
เผชิญกับโยนาฟุส เพราะว่าเขา
จะออกเดินทางในตอนรุ่งอรุณ
ตามการเรียกร้องของความเคียด
แค้นซึ่งดูไม่ผิดอะไรกับความรัก

เขาเอียงตัวไปกระซิบกับพี่ชายอีกครั้งหนึ่งโดยไม่ละสายตาไปจากฉัน
"เขาว่าอะไร?"

"เขาบอกว่า ถ้าเขาพบท่านไกลจากป้อม เขาจะยิงท่านทันที"

"ทำไมล่ะ"

"เขาบอกว่า ท่านมีเครื่องบิน มีวิทย์ มีโยนาฟุส แต่ท่านไม่รู้จักความจริง"
นิ่งเป็นรูปปั้นอยู่เบื้องหลังผ้าคลุมสีน้ำเงินนั้น มูยานเพ่งดูฉัน

"เขาบอกว่า ท่านกินสลัดเหมือนกับแพะ กินหมูเหมือนคนสกปรก ผู้หญิง
ของท่านเปิดหน้าอย่างไรอย่างอาย" เขาเคยเห็น เขาบอกว่า "ท่านไม่เคยสวดมนต์เลย"
เขาบอกว่า "มีประโยชน์อะไรที่ท่านมีเครื่องบิน มีวิทย์ มีโยนาฟุส ถ้าท่านไม่รู้จักความ
จริง"

ฉันยกย่องชาวมัวร์คนนี้ เขาไม่ได้ต่อสู้เพื่อเสรีภาพ เพราะว่าในทะเลทรายนี้
ทุกคนมีเสรีภาพ เขาไม่ได้ต่อสู้เพื่อวัตถุประสงค์แห่งโลกนี้ เพราะว่าทะเลทรายเป็นสถานที่
อันว่างเปล่า แต่เขาต่อสู้เพื่อราชอาณาจักรที่ยังมองไม่เห็น

ภายใต้การนำของโยนาฟุส หน่วยทหารของเขาเคลื่อนที่ไปอย่างเงียบๆ บน
คลื่นทรายคล้ายกับ เป็นเรือโจรสลัดเล็กๆ ลำหนึ่ง แต่ตัวเองที่เป็นเหตุให้ค่ายอาหรับที่
แหลมซุบีนี้ ไม่ได้เป็นที่ชุมนุมของคนเลี้ยงสัตว์ที่เฉื่อยชาอีกต่อไปแล้ว พายุร้ายแห่งโย
นาฟุสที่อยู่ไม่ไกล ทำให้กระโจมต่างๆ เบียดเข้ามาอยู่รวมกันในตอนกลางคืน ความ
เงียบที่ครอบคลุมผืนแผ่นดินที่แผ่กว้างไปทางใต้ข้างนาระทึกใจ เพราะมันหมายถึงความ
เงียบของโยนาฟุส พรานเดามูยานก็พยายามเงี่ยหูฟังเสียงฝีเท้าที่มากับสายลม

ถ้าโยนาฟุสกลับไปฝรั่งเศส ศัตรูของเขาแทนที่จะปิดยีนดีคงกลับเสียใจใน
การจากไปของเขา เหมือนกับว่าทะเลทรายจะขาดสิ่งดึงดูดไปสิ่งหนึ่ง พวกเขาจะขาด

ศักดิ์ศรีลงไปบ้างและคงจะพูดกับฉันว่า

"โบนามฟูสของท่านนะ ทำไมถึงกลับไป"

"ไม่รู้ซี"

ตลอดเวลาหลายปี โบนามฟูสได้ต่อสู้กับพวกเขาโดยเอาชีวิตเป็นเดิมพัน เขาได้ใช้ชีวิตตามแบบฉบับของพวกเขา เขาได้ใช้หินต่างหมอนเช่นเดียวกัน ระหว่างการตามล่าอันไม่มีที่สิ้นสุดนั้น เขาก็เคยรู้จักกับคืนแห่งสายลมและแสงดาวอย่างที่กล่าวไว้ในพระคัมภีร์ แต่แล้วการจากไปของเขาก็แสดงออกว่า เขาไม่ได้ถือเอาชีวิตในที่นี้เป็นสาระสำคัญ เขาจากไปอย่างไม่ไยดี ทั้งพวกมัวร์ไว้แต่ลำพังซึ่งจะเริ่มไม่มั่นใจในความหมายแห่งชีวิตที่ไม่มีการต่อสู้จนถึงเลือดเนื้ออีกต่อไปแล้ว พวกเขายังคงอยากจะเชื่ออยู่อีกว่า

"โบนามฟูสของท่านคงจะกลับมานะ"

"ไม่รู้ซี"

พวกมัวร์คิดว่าเขาคงจะกลับมา ชีวิตในยุโรปจะทำให้เขาพอใจได้อย่างไร การเล่นเกมในโรงทหาร ความก้าวหน้าที่ในหน้าที่และผู้หญิงก็เช่นกัน เขาคงจะกลับคืนมาสู่ความยิ่งใหญ่ที่สูญหายไป มายังที่ที่แต่ละฝัก้าวสร้างความระทึกใจเหมือนกับการก้าวไปสู่ความรัก เขาหลงผิดคิดไปว่า ชีวิตที่นี้เป็นเพียงการผจญภัย และกลับไปหาสาระสำคัญที่อื่น

แต่เขาจะพบจากความเบื่อหน่ายว่าความยิ่งใหญ่ที่แท้จริงประการเดียวนั้น เขาได้พบมันที่นี่...ในทะเลทราย ในศักดิ์ศรีแห่งทะเลทราย ในเวลากลางคืน ในความเงียบ ในโลกแห่งลมและดาว

ถ้าวันหนึ่งโบนามฟูสกลับมา ชาวนั้นจะแพร่สะพัดไปทั่วดินแดนนอกความปกครอง ในคืนแรกพวกมัวร์จะรู้ว่า ในที่แห่งใดแห่งหนึ่งในซาฮารา เขากำลังหลับอยู่ท่ามกลางสลัดทะเลทรายสองร้อยคน อุฐจะถูกจูงไปที่บ่อน้ำอย่างเงียบๆ การเตรียมเสบียงจะเริ่มขึ้น ปืนจะได้รับการตรวจตรา *ทุกอย่างเหล่านี้เนื่องจากความเคียดแค้นหรือไม่ก็ความรัก*

- ๕ -

" **ขอ** ให้ฉันเข้าไปซ่อนในเครื่องบินที่จะไปมาราเคชเถอะ..."

ทาสของพวกมัวร์คนนี้จะมาอ่อนนออนฉันอย่างสิ้นๆ เช่นนี้ ทุกๆ คืนที่ซูบีหลังจากนั้นเขาก็นั่งขัดสมาธิลงกับพื้นและขงน้ำชาให้ฉัน โดยคิดว่าเขาได้ทำอย่างดีที่สุดแล้ว ก็ในเมื่อเขาได้มาฝากฝังตัวกับฉันซึ่งเขาคิดว่าเป็นแพทย์คนเดียวที่จะเยียวยาเขาได้ ก็ในเมื่อเขาได้มาวิงวอนพระเจ้าองค์เดียวที่จะช่วยเขาได้ เขาจะรู้สึกสงบใจไปวันหนึ่ง จากนั้นก็จะขลุกอยู่กับกาน้ำชาและคิดวนเวียนอยู่กับภาพชีวิตง่ายๆ ผืนดินสีดำของมาราเคช บ้านสีชมพูของเขา และทรัพย์สินสมบัติเล็กน้อยที่เขาเคยมีอยู่ เขาไม่ได้ขุ่นเคืองฉันที่ไม่ตอบ ไม่รีบคืนชีวิตให้แก่เขา เพราะในสายตาของเขา ฉันไม่ใช่ธรรมดาสามัญ แต่เป็นเหมือนกับอำนาจที่จะต้องคอยวิงวอนให้อ่านวยหรือเป็นความกรุณาปราณีที่สักวันหนึ่งคงจะหลังไหลออกมาเองในวิถีชีวิตของเขา

อย่างไรก็ดี นักบินธรรมดาอย่างฉัน ที่เป็นนายสถานีเพียงสองสามเดือนที่แหลมซูบี ทั้งเนื้อทั้งตัวมีสมบัติอยู่เพียงกระท่อมหลังหนึ่งอยู่ข้างๆ ป้อมสเปน ในกระท่อมนั้นก็ยังมีเพียงอ่าง เขี่ยกาน้ำและเตียงสิ้นๆ ฉันไม่สำคัญผิดในอำนาจของฉันเช่นเขาหรอก

"บาร์กเอ๋ย ขอคิดดูก่อนนะ....."

บาร์กเป็นชื่อเรียกสำหรับทาสทุกคน ฉันจึงเรียกเขาว่าบาร์ก แม้ว่าจะถูกจับมาได้สี่ปีแล้ว เขาก็ยังไม่ยอมรับสภาพการณ์ของตัวเอง เขายังระลึกถึงตอนที่เขาเป็นไทแก่ตัวเองได้อย่างดี

"ตอนที่อยู่มาราเคช เธอทำอะไรนะ"

ที่มาราเคช เมียและลูกสามคนของเขาคงยังอยู่ที่นั่น เขาเคยมีอาชีพอันเลอ

เลิศ

"ฉันเคยเป็นผู้ดูแลฝูงสัตว์ ฉันเคยมีชื่อว่าโมฮัมเมด"

พวกผู้ใหญ่บ้านที่นั่นมักจะเรียกเขาไปสั่งว่า

"โมฮัมเมด ฉันต้องการขายวัว ไปด้อมมันลงมาจากภูเขาหน่อยซิ"

หรือไม่ก็

"ฉันมีแกะพันตัวอยู่ในทุ่งราบ เจ้าพามันไปกินหญ้าบนภูเขาหน่อยนะ"

ในมือถือกิ่งมะกอกเป็นคทา ในฐานะผู้รับผิดชอบต่อฝูงแกะนั้น บาร์กก็ทำการควบคุมการเคลื่อนย้าย คอยคุมเจ้าแกะที่เปรี๊ยะเกินไปให้รอมแมแกะที่ท้องแก่ คอยเร่งเจ้าแกะที่คอยแต่จะเถลไถล แกะทุกตัวเชื่องและเชื่อฟังเขาหมด

เขาเป็นผู้เดียวที่รู้ทางขึ้นไปสู่ทุ่งหญ้าอันสมบูรณ์ เป็นผู้เดียวที่รู้ทิศทางจากดวงดาว เขารอบรู้ในวิชาการซึ่งไม่อาจสอนให้แกะได้ เป็นผู้เดียวที่ตัดสินใจในความรอบรู้ว่าจะหยุดพักเมื่อไร จะถึงบ่อน้ำเมื่อไร ในเวลากลางคืนท่ามกลางฝูงแกะที่นอนหลับอยู่ดูราวกับเป็นพรมที่สูงถึงหัวเข่า บาร์กผู้เป็นทั้งสัตว์บาล ผู้บอกทางและราชาแห่งฝูงสัตว์ก็จะยืนสวดวิงวอนให้แก่พสกนิกรของเขา ด้วยใจเอ็นดูแห่งความโง่เขลาของเจ้าสัตว์ที่อ่อนแอเหล่านี้

วันหนึ่งพวกอาหรับเข้าไปพูดกับเขาว่า

"ไปหาฝูงสัตว์ทางใต้กับเราหน่อย"

เขาออกเดินไปเป็นเวลานาน สามวันผ่านไปเมื่อเขามาถึงทางเปลี่ยวแห่งหนึ่งในภูเขาที่ชายเขตดินแดนนอกความปกครอง เขาก็ถูกสะกดไหล่ ได้รับชื่อใหม่ว่า บาร์กและถูกขายไป

ฉันรู้จักทาสหลายคน แต่ละวันฉันไปที่กระโจมต่างๆ เพื่อตีมน้ำชา กระโจมที่ตั้งอยู่ชั่วคราวของชาวเผ่าพเนจรจะไปด้วยพรหมนาที่ทำด้วยขนแกะ ซึ่งเป็นสิ่งอันหุรหุราสำหรับพวกเขา ฉันมานอนเล่นบนพรหม รอเวลาให้แดดร้อน

ในทะเลทรายเรารู้สึกถึงเวลาที่ผ่านไปภายใต้แสงแดดอันระยิบระยับ เวลาที่ผ่านไปหมายถึงยามเย็นที่ใกล้เข้ามา หมายถึงลมเย็นที่จะมาลูบไล้ร่างกายและชะล้างเหงื่อไคลภายใต้แสงแดดอันระยิบระยับ มนุษย์และสัตว์จะเฝ้ารอนยามเย็นอันสดชื่นที่จะย่างมาถึงอย่างแน่นอนเยี่ยงความตาย การนอนเล่นพักผ่อนหย่อนอารมณ์ไม่ใช่จะไร้ซึ่งความหมาย เวลาตลอดทั้งวันนั้นช่างดูงดงามเหมือนทางที่นำไปสู่ทะเล

ฉันรู้จักพวกทาสเหล่านี้ดี เขาจะเข้ามาในกระโจมเมื่อเจ้านายของเขาหยิบเตา กาน้ำ และแก้วออกมาจากหีบเก็บของ ในหีบนั้นเต็มไปด้วยของไร้สาระจิปาถะ เช่น กุญแจที่ไม่มีลูก แจกันที่ไม่มีดอกไม้ กระจกเงราราคาตุกๆ และอาวุธที่ล้ำสมัย ของสารพัดอย่างที่หลงมาอยู่กลางทะเลทรายเช่นนี้ ทำให้นึกถึงสมบัติที่คลื่นพัดมาเกยฝั่งยามเมื่อเรืออัปปาง

ทาสจะเอากิ่งไม้แห้งเล็กๆ ใส่ในเตาอย่างเจียบๆ เป่าไฟให้ลุกและเติมน้ำลงในกา กล้ามเนื้อเป็นมัดๆ ที่อาจถอนรากต้นไม้ใหญ่ของเขา กลับถูกนำมาใช้ให้ทำงานที่ไม่ต้องออกแรง ซึ่งควรเป็นงานของหญิงสาวมากกว่า เขาดูสงบเสงี่ยม การขงน้ำชาดูแลดูและกินข้าว กลายเป็นกิจวัตรของเขาไปเสียแล้ว เขาคอยเร่งให้ถึงเวลากลางคืนเมื่อแดดยังร้อนเปรี้ยว คอยนึกถึงไออุ่นของเวลากลางวันเมื่ออยู่ในความเย็นเยือกใต้แสงดาว

ช่างเป็นลาภอันประเสริฐสำหรับประเทศในเขตหนาว ที่มีฤดูร้อนสำหรับฟังนิทานเรื่องหิมะ ที่มีฤดูหนาวสำหรับฟังนิทานเรื่องพระอาทิตย์ ช่างเป็นเคราะห์กรรมสำหรับประเทศในเขตร้อน ซึ่งเป็นเหมือนเตาอบอยู่ตลอดเวลา สำหรับชาฮารานี้ก็โชคดีที่กลางวันและกลางคืนยังสลับเปลี่ยนกันไปมาให้ความหวังต่างๆ กันแก่มนุษย์

ในเวลาเย็น บางครั้งทาสผิวดำจะมานั่งตากลมอยู่ที่หน้าประตู รู้สึกว่าไม่มีความทรงจำใดๆ เหลือค้างอยู่ในร่างอันเทอะทะนั้นเลย เขาแทบจะจำเหตุการณ์ในวันที่เขาถูกจับมาได้แล้ว การดิ้นรน เสียงและแขนที่ผลึกเขาล้มลงมาสู่ความเลือนรางแห่งปัจจุบันกาลตั้งแต่นั้นมาเหมือนกับว่าเขาตกอยู่ในภวังค์อันประหลาด เหมือนกับว่าตาเขาบิดไป ไม่อาจนึกเห็นภาพแม่น้ำที่ไหลเอื่อยๆ ของเซเนกัล หรือภาพเมืองที่ชาวโพลนทางใต้ของมอโรคโค เหมือนกับว่าหูเขาหนวกไป ไม่อาจได้ยินเสียงที่คุ้นเคย เขาไม่ทนทุกข์ทรมานหรือท้อ เพียงแต่คิดว่าขาดโสดประสาทบางอย่างไปเท่านั้น

เขาเปลี่ยนการดำเนินชีวิตไปอย่างฉับพลันในวันเดียว มาบัดนี้ต้องรอนเร่พเนจรหม่นเวียนจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งในทะเลทราย แต่นี่ไปอดีตจะมีความหมายอะไรกับเขาเล่า เขาไม่เหลืออะไรที่จะผูกพันกับบ้านและลูกเมียซึ่งเป็นเหมือนตายจากกันไปแล้ว

สำหรับบางคนซึ่งเคยมีความรักฝังแน่นอยู่เป็นเวลานาน แต่แล้วมีเหตุให้เป็นไป ก็อาจจะเกิดเบื่อหน่ายที่จะต้องฝังใจอยู่กับรักเดียวในที่สุด ด้วยความอ่อนโรย เขาก็กลับมาหาความสุขกับชีวิตและความรักที่แกนๆ เขาคิดว่าดีแล้วที่ได้ยอมแพ้ ยอมจำนนต่อเหตุการณ์ และยอมปรับตัวเองให้เข้ารูปเข้ารอย เหมือนกับทาสซึ่งเดี๋ยวนี้มีความสุขอยู่กับการจุดเตาไฟให้เจ้านาย

"เอาไปซิ" เป็นคำพูดของนายต่อทาสในบางครั้ง

เป็นเวลาที่น่าจะใจดีกับทาส เมื่อได้เข้ามาหาความชุ่มชื้นในกระโจมด้วยกัน หลังจากการเหน็ดเหนื่อยและตรากตรำอยู่กับไอแดดที่ร้อนเปรี้ยวอยู่ข้างนอก เขาก็ให้ชาตีมน้ำหนึ่งถ้วย ทาสก็จะเข้าไปจูบหัวเขานายอย่างรู้คุณสำหรับชาถ้วยนั้น ไม่เคย

เลยที่ทาสจะถูกล่ามโซ่ไว้ เขาช่างจงรักภักดี! เขายอมแล้วที่จะให้อ่านาจอธิปไตยของเขาถูกไล่ออกไปโดยดุษฎี เขายอมแล้วที่จะมีความสุข

อย่างไรก็ดี วันหนึ่งจะมาถึงซึ่งเขาจะได้รับการปลดปล่อยเมื่อเขาแก่เกินไปแล้ว เกินกว่าที่จะคุ้มค่าอาหารหรือเครื่องนุ่งห่ม เขาก็จะได้รับเสรีภาพอันไม่มีขอบเขตระหว่างเวลาสามวันเต็มๆ เขาจะเที่ยวไปตามกระโจมต่างๆ ริงวอนให้รับเขาไว้โดยปราศจากความสำเร็จ เขาจะหมดเรี่ยวแรงลงทุกๆ วัน เมื่อจวนจะหมดวันที่สามนั้น เขาก็จะนอนลงกับพื้นทรายอย่างสงบเสงี่ยมเหมือนเช่นเคย

ที่ซูบิ ฉันเคยเห็นทาสที่นอนตายโดยปราศจากเครื่องนุ่งห่มเช่นนี้ ชาวมาร์เดินผ่านไปมา ไม่แยแสกับร่างกายที่กำลังจะตาย แต่ก็ไม่แสดงใจอำมหิตอะไรออกมา เด็กๆ มาร์มาเล่นกันอยู่ใกล้ๆ ซากสืตานั้น คอยวิ่งมาดูทุกๆ เข้าตามภาษาเด็กว่ามันยังกระดุกกระดิกอยู่หรือเปล่า แต่ก็ไม่แสดงใจล้อเลียนคนรับใช้แก่ผู้มัน ทุกอย่างเป็นไปอย่างธรรมดาที่สุด ราวกับว่าทาสได้รับคำสั่ง เช่น

"เจ้าทำงานมามากแล้ว ควรพักผ่อนบ้าง ไปนอนเถอะ"

ส่วนทาสที่นอนอยู่นั้นจะรู้สึกถึงความทิว ซึ่งทำให้หน้ามืดตาลาย แต่จะไม่รู้สึกถึงความอยุติธรรม ซึ่งเป็นสิ่งเดียวที่ทำให้ทรนทราย ร่างกายของเขาจะค่อยๆ แห้งลงด้วยแดดและจะปนเปไปกับดิน ทำงานสามสิบปีจึงจะมีสิทธิ์พักผ่อนและคืนกลับไปสู่อิน

คนแรกที่ฉันพบ ฉันไม่ได้ยินเขาครวญครางเลย เพราะไม่จำเป็นที่จะต้องครวญครางร้องทุกข์ต่อใคร ฉันเดาว่านี่เป็นการยินยอมอย่างมีดมนแบบหนึ่งคล้ายๆ กับนักไต่เขาที่หลงทางมาจนหมดสิ้นเรี่ยวแรงแล้วก็นอนลงบนหิมะ ปล่อยให้ตัวให้จมลงไปกับความฝันในหิมะนั้น

ไม่ใช่ความทรมาณของเขาที่สะเทือนใจฉัน ฉันไม่คิดว่าเขาจะทนทรมาณหรือทน เมื่อคนหนึ่งตายไป โลกอันลึกลับโลกหนึ่งก็ดับตามไปด้วย ฉันครุ่นคิดว่า ภาพใดหนอที่กำลังจะสูญหายไปพร้อมกับเขา ภาพของไรนาเซเนกัลของเมืองที่ชาวโพลนทางใต้ของมออคโค หรือภาพใดอื่นที่กำลังเลื่อนไปทุกทีๆ

ฉันไม่อาจรู้ได้ว่าในร่างที่ดำทาทะนั้น ความนึกคิดที่ค่อยๆ ดับไปจะพัวพันอยู่กับเรื่องอันน่าสลดใจ เช่น การชนน้ำชา การต้อนสัตว์ไปกินน้ำที่บ่อ.....ซึ่งยอมแสดงถึงการดับไปของวิญญาณทาส หรือว่าความทรงจำทั้งหลายจะรื้อฟื้นคืนกลับมา เขาได้กลับคืนไปสู่ความเป็นไทและตายไปในความรุ่งโรจน์นั้น

สำหรับฉัน กะโหลกศีรษะไม่ต่างอะไรไปจากหีบสมบัติเก่าๆ ใบหนึ่ง มันอาจบรรจุผ้าแพรอันงดงาม อาจมีภาพแห่งงานฉลอง หรือมีความทรงจำที่ปรี๊ดปราและไร้ประโยชน์

สำหรับที่นี่ในทะเลทราย ฉันไม่อาจรู้ว่าสิ่งใดเหลือค้างอยู่ในนั้น เจ้าหีบนั้นอยู่หน้าฉัน หนักอึ้งและปิดสนิท ฉันไม่อาจรู้ว่าส่วนไหนของโลกกำลังจะสูญหายไปในช่วงวันและเวลาสุดท้ายที่ชีวิตค่อยๆ ดับลงนั้น สิ่งใดหนอกำลังสูญหายไปจากจิตสำนึก และจากเนื้อหนังที่ค่อยๆ คืนสู่ปฐมรัตติกาลที่ละน้อยๆ

"ฉันเคยเป็นผู้ดูแลฝูงสัตว์ ฉันเคยมีชื่อว่าโมฮัมเมด...."

เท่าที่ฉันรู้ บาร์กเป็นทาสผิวดำคนแรกที่ไม่ยอมแพ้ สิ่งสำคัญไม่ใช่อยู่ที่ว่าชาวมาร์จะจำกัดเสรีภาพเขาลง ริมทุกสิ่งทุกอย่างไปจากเขาภายในวันเดียวจนเขาไม่ผิดอะไรไปจากทารกแรกเกิด ก็ภายในหนึ่งชั่วโมง ทูนาของเรายังถูกพายุหรือภัยพิบัติธรรมชาติทำลายให้หมดสิ้นไปได้ สิ่งที่สำคัญกว่าทรัพย์สินสมบัติทั้งหลาย คือความเป็นตัวตนของเขาที่ชาวมาร์กำลังคุกคามอยู่ บาร์กไม่ยอมแพ้ ทั้ๆ ที่สภาพการณ์เป็นผู้ดูแลฝูงสัตว์ที่ต้องทำงานหนักตลอดปีเพื่อหาอาหารใส่ปากใส่ท้องนั้น ทาสอื่นๆ มากหลายยินยอมโดยดีที่จะให้สิ้นสุตไป

บารักไม่ยอมรับสภาพการเป็นทาส เขาต่างไปจากคนอื่นที่ยอมรับ
ความสุขอย่างแค้นๆ เพราะเมื่อหน้ายต่อการรอคอย เขาไม่ยอมรับที่จะมีความ
ยินดีอย่างทีทาสจะพึงมีต่อความใจดีของเจ้านาย

สำหรับโมฮัมหมัดผู้สูญหายไป เขายังเก็บภาพของบ้านหลังหนึ่งไว้ใน
ดวงใจของเขา บ้านซึ่งโมฮัมหมัดเคยอยู่อาศัย มาบัดนี้มันเศร้าที่ถูกทิ้งให้ว่าง
เปล่า แต่ก็ไม่มีใครอื่นที่จะไปอาศัยมันอยู่ได้ บารักเปรียบเสมือนเป็นคนเฝ้าบ้าน
ที่แก่ลงๆ อยู่กับพวงหญ้าที่ขึ้นรกตามทางเดินและความเมื่อน่ายของความเจ็บ
แล้วก็ตายไปในความซื่อสัตย์นั้น

เขาไม่พูดว่า "ฉันคือโมฮัมหมัด เบน ลากูสซิม" แต่กลับพูดว่า "ฉันเคยมีชื่อ
ว่าโมฮัมหมัด" เขาฝันถึงวันที่บุคคลที่ถูกลี้ภัยไปแล้วนี้จะฟื้นขึ้นมาใหม่ ซึ่งพร้อมกันนั้น
ลักษณะการเป็นทาสของเขาก็จะหมดหายไป

ในยามดึกที่เงียบสงัด ในบางครั้งความทรงจำต่างๆ ของเขาจะกลับคืนมา
อย่างพร้อมมูล และรุนแรงเหมือนอารมณ์ของวัยรุ่น

"ในตอนดึก" ล่ามชาวมัวร์เล่าให้เราฟัง "ในตอนดึก เขาพูดถึงมาราเคชแล้ว
ก็ร้องไห้"

ใครก็ตามเมื่ออยู่โดดเดี่ยวอ้างว้างแล้ว ก็อดคิดถึงเรื่องราวในอดีตไม่ได้
บุคคลที่เขาเคยเป็นหวนกลับมาอย่างไม่บอกกล่าว กลับมาอยู่ในทุกอณูในร่างเขา ทำให้
ผวาหาหญิงที่เคยอยู่เคียงข้าง ทั้งๆ ที่ในทะเลทรายนี้ ไม่เคยมีผู้หญิงที่จะเยี่ยมกรายมา
บารักจะได้ยินเสียงนาฬิกาในล้าธาร ทั้งๆ ที่ที่นี่ไม่เคยมีล้าธารเลย บารักจะหลับตา เห็นตัว
เขาอาศัยอยู่ในบ้านสีขาวที่อยู่ใต้แผ่นฟ้าเต็มในทุกรাত্রีกาล ทั้งๆ ที่เขาอยู่ในกระโจมทำ
ด้วยผ้าขนสัตว์และต้องเคลื่อนย้ายไปตามฤดูกาล

บารักมาหาฉัน เขาเต็มไปด้วยความรู้สึกอ่อนโยนแก่ๆ ที่ฟื้นกลับคืนมาอย่าง
ประหลาดราวกับเป็นการสังหรณ์ใจว่าจะได้กลับคืนไป เขาอยากบอกให้ฉันรู้เขาพร้อม
แล้ว ความรู้สึกอ่อนโยนนั่นก็เช่นกัน มันรออยู่แต่การกลับสู่เหย้าของเขาเพื่อที่จะ
แจกจ่ายไปยังสิ่งต่างๆ ทั้งนี้และทั้งนั้น ฉันต้องทำเพียงแค่กระดิกนิ้วนิ้วเดียวก็ว่าได้
บารักยิ้มและอธิบายกลวิธีให้แก่ฉันราวกับว่าฉันคงไม่คาดคิดถึงมันมาก่อน

"ในเที่ยวบินพรงนี้.....ขอให้ฉันเข้าไปซ่อนในเครื่องบินที่จะไปอากาศีระเถอะ
....."

"โอ้เอ๋ยบารัก!....."

เราอยู่ในดินแดนนอกความปกครอง ดังนั้นจะช่วยให้เขาหนีไปได้อย่างไร
เล่า พระเจ้าเท่านั้นที่จะรู้ว่าในวันรุ่งขึ้น พวกมัวร์จะล้างแค้นการลักพาและการสบประมาท
นั้นอย่างไร

ด้วยความช่วยเหลือ
ของโลแบร์ก มาร์ซาล และอับ
กราล ซึ่งเป็นช่างเครื่องประจำ
สถานี ฉันเคยพยายามขอซื้อ
บารักจากพวกมัวร์ แต่พวกมัวร์
ซึ่งไม่ค่อยได้เจอชาวยุโรปที่จะ
มาเที่ยวขอซื้อทาสก็เลยโก่ง
ราคา

"สองหมื่นฟรังค์"

"แกลจะบ้าแล้วหรือ"

"ดูซิ แขนเขาล้ำสันแค
ไหน....."

ปอมสเปนที่แหลมซุบี

เดือนแล้วเดือนเล่าก็ผ่านไป
ในที่สุดราคาที่พวกมัวร์เรียกร่องก็ลดลง ด้วยความช่วยเหลือของเพื่อนที่
ฝรั่งเศสซึ่งฉันได้เขียนจดหมายไปถึง ฉันเริ่มคิดว่าพอจะมีปัญญาซื้อบารก์ได้แล้ว

การประชุมต่อรองกันครั้งนั้นช่างน่าดูเสียจริงๆ ใช้เวลานานถึงแปดวัน เรานั่ง
ล้อมวงกันบนพื้นทราย มีชาวมัวร์สิบห้าคน และฉัน นายโจรชิน อุลด์ รัตตารี ซึ่งเป็น
เพื่อนกับเจ้าของบารก์และเป็นเพื่อนของฉันด้วย แอบเป็นไส้ศึกให้ฉัน

"ขายมันไปเถอะ ไม่งั้นว่าจะเก็บมันไว้ได้นานตลอดไปนะ" เขาพูดตามที่ฉัน
แนะไว้ "รู้ไหมว่ามันไม่สบาย โรคนี้มันอยู่ข้างใน ทีแรกก็มองไม่เห็น สักวันหนึ่งมันก็จะ
บวมออกมา รีบขายมันให้คนฝรั่งเศสไปเถอะ"

ฉันสัญญาว่าจะให้เงินตอบแทนแก่นายโจรอีกคนหนึ่งชื่ออรัชชี ถ้าเขาช่วย
ให้การซื้อขายสิ้นสุดลงด้วยดี รัชชีจึงหลอกล่อเจ้านายของบารก์ว่า

"เงินที่ได้มา แยกจะได้เอาไปซื้ออูฐ ปืน และลูกกระสุน แยกจะได้สมทบกับ
กองทหารไปทำสงครามกับพวกฝรั่งเศส แล้วแยกก็ได้ทาสม่าใหม่อีกสามสี่คนจากอา
ตาร์ ปลอยไอ้แก่นี้ไปเถอะ"

แล้วเขาก็ขายบารก์ให้ฉัน ฉันเอาเขาไปเก็บตัวไว้ในกระท่อม ปิดกุญแจอยู่
หกวัน เพราะถ้าเขามาเพนพานอยู่ข้างนอกก่อนวันที่เครื่องบินจะมาถึงละก็ พวกมัวร์ก็จะ
จับเขาไปอีกและเอาไปขายที่อื่นต่อ

ฉันได้ทำการปลดปล่อยเขาจากสภาพการเป็นทาส มันเป็นพิธีการที่น่าดูอีก
เช่นกัน มีหัวหน้าทางศาสนาอิสลาม เจ้านายเดิมของบารก์ และอิบราฮิมผู้ใหญ่บ้านของ
ซุบีมาร่วมพิธีด้วย เจ้าสลัดทะเลทรายสามคนนี้ ถ้าหากว่าอยู่นอกกำแพงปอมสักยี่สิบ
เมตร คงไม่ลังเลที่จะตัดหัวบารก์เพียงเพื่อเล่นตลกกับฉัน แต่ในที่นี่กลับโอบกอดแสดง
ความยินดีกับเขา และเซ็นสัญญาซื้อขายอย่างเป็นทางการ

"เวลานี้เจ้าเป็นลูกของเราแล้ว"

ตามกฎหมายเขาก็เป็นลูกของฉันด้วย และบารก์ก็ถอดฟ้อของเขาทุกคน

เขาถูกเก็บตัวอยู่ในบ้านของเราอย่างมีความสุขจนถึงเวลาที่จะต้องออก
เดินทาง เขาให้เราพำพรณาวันละยี่สิบหนถึงความง่ายตายของการเดินทาง เขาจะ
บินไปลงที่อากาศีร์ จากสนามบิน เขาจะได้รับตั๋วรถประจำทางไปมาราเคช

บารก์นึกถึงตัวเองเป็นคนอิสระเหมือนเด็กที่นึกตัวเองเป็นนักสำรวจ เขานึก
ถึงการเข้าสู่ชีวิตใหม่ รถประจำทางคันนั้น ฝูงชน บ้านเมืองที่เขาจะได้เห็นอีกครั้งหนึ่ง
.....

โลแบร์กมาหาฉันในนามของมาร์ซาลและอับกราล และบอกกับฉันว่า ไม่
ควรให้บารก์อดตายเมื่อเขากลับไป พวกเขาให้เงินฉันพันฟรังก์เพื่อมอบให้บารก์ใช้ใน
ระหว่างที่หางานทำ

ฉันนึกถึงหญิงแก่ๆ จำพวกปากถือศีล ที่ทำบุญสุนทานเพียงยี่สิบฟรังก์แล้ว
คิดเป็นบุญเป็นคุณ โลแบร์ก มาร์ซาล และอับกราลที่เป็นช่างเครื่องพวกนี้ ให้เงินพันฟ
รังก์โดยคิดว่าไม่เป็นการทำบุญหรือเป็นการสร้างบุญคุณอย่างไรเลย และก็ไม่ได้ทำด้วย
ความสงสารเช่นพวกหญิงแก่ๆ ที่ชอบฝันถึงสวรรค์อีกนั่นแหละ

เขาเพียงแต่ต้องการมีส่วนร่วมในการช่วยให้มนุษย์ผู้หนึ่งกลับคืนมีสภาพมนุษย์ที่เต็มตัว เขายังกว่ารู้เสียด้วยซ้ำเช่นเดียวกับฉันว่า หลังจากที่มีความตื่นเต้นยินดีที่ได้กลับไปบ้านหมดไปแล้ว บาร์กก็จะได้รับการเยยเมเยอนจากเพื่อนที่ซื่อสัตย์ที่จะก้าวมาหาเขาเป็นคนแรก นั่นคือความยากจน และหลังจากกลับไปแล้วไม่ถึงสามเดือนเขาจะไปทนทุกข์ทรมานอยู่กับการขุดย้ายไม้หมอนจากรางรถไฟที่ไหนสักแห่งหนึ่ง เขาจะมีความสุขน้อยกว่าที่จะอยู่กับเราในทะเลทราย แต่อย่างไรก็ดี เขายังควรมีสิทธิ์ที่จะเป็นตัวของตัวเองและอยู่กับญาติพี่น้องของเขา

"ไปเถอะบาร์ก และเป็นตัวของตัวเองนะ"

เสียงเครื่องยนต์ดังกระหึ่มขึ้น เครื่องบินพร้อมแล้วที่จะออกเดินทาง บาร์กมองออกมาดูความเว้งว่างอันกว้างใหญ่ของแหลมซุบีเป็นครั้งสุดท้าย ตรงหน้าเครื่องบิน ชาวมั้วรสองร้อยคนมามุงดูกันว่าทาสที่กำลังจะก้าวเข้าสู่ชีวิตอิสระจะมีสีหน้าอย่างไรถ้าหากว่าเครื่องบินเกิดขัดข้อง บินไปไม่ได้ไกล พวกเขาจะได้จับกุมตัวกลับมา

เราโบกมืออำลาผู้ที่เกิดใหม่เมื่ออายุห้าสิบปี เราวิตกกังวลเล็กน้อยที่จะปล่อยให้เขาออกไปเผชิญโลก

"ลาก่อนบาร์ก"

"ไม่ใช่"

"ไม่ใช่อะไรล่ะ?"

"ฉันชื่อ โมฮัมเมด เบน ลาลูสซิน"

ครั้งสุดท้ายที่เราได้รับข่าวจากบาร์ก ก็ด้วยจดหมายจากชาวอาหรับชื่อ อับดุลลาห์ ซึ่งเราได้ขอร้องให้คอยช่วยเหลือบาร์กที่อากาศดี

รถประจำทางจะออกก็ตอนเย็น บาร์กจึงมีเวลาว่างอยู่หนึ่งวันเต็ม ในตอนแรกเขาเตร็ดเตร่ไปในเมืองเล็กๆ นั้นโดยไม่ได้ประกาศเลยเป็นเวลานานมาก จนกระทั่งอับดุลลาห์คิดว่าเขาคงกระวนกระวายใจ จึงถามขึ้นด้วยความวิตกว่า

"มีอะไรหรือ?"

"เปล่า"

เมื่อเป็นอิสระและว่างลงอย่างฉับพลันเช่นนี้ บาร์กยังนึกถึงตัวเองในสภาพใหม่ได้ไม่ตึกจริงๆ อยู่เขารู้สึกมีความสุขอย่างบอกไม่ถูก แต่นอกจากความสุขนี้แล้ว เขายังไม่เห็นความแตกต่างระหว่างบาร์กคนเมื่อก่อนกับบาร์กคนปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี แต่เข้าไปภายใต้ดวงอาทิตย์นี้ เขามีเสรีภาพเท่าเทียมกับผู้อื่น และมีสิทธิ์ที่จะมานั่งที่นี่ ได้ชุ่มไม้ของร้านค้าแพ้อาหาร เขานั่งลงจริงๆ และสั่งน้ำชามาดื่มกับอับดุลลาห์ นั่นเป็นโอกาสครั้งแรกที่แสดงถึงความเป็นไท มันควรทำให้เขารู้สึกถึงความเปลี่ยนแปลงของตัวเองได้ แต่บริกรก็ไม่ได้แสดงความแปลกใจอะไรเลย กลับรินน้ำชาให้อย่างกับเห็นเป็นเรื่องธรรมดา เขาคงไม่รู้หรอกว่า การรินน้ำชาถ้วนนั้นเป็นการให้เกียรติต่อบุคคลผู้มีอิสระคนหนึ่ง

"ไปที่อื่นกันเถอะ" บาร์กพูด

เขาเดินขึ้นไปที่ คาซบาหลี ซึ่งอยู่สูงกว่าอากาศดีขึ้นไปหน่อย

นักเดินร่ำสาวชาวแบรแบรเดินมาหาเขา หล่อนข้างเต็มไปด้วยความนุ่มนวลอ่อนหวาน จนกระทั่งบาร์กคิดไปว่าถึงคราวแล้วที่เขาจะฟื้นขึ้นมา หล่อนจะต้องรับเขาเข้าสู่ชีวิตใหม่โดยไม่รู้ตัว หล่อนจูงเขาไปนั่งและรินน้ำชาให้ดื่มอย่างอ่อนโยนเช่นเดียวกับที่หล่อนคงปฏิบัติกับผู้อื่นทุกคน บาร์กอยากจะทำอะไรกลับคืนสู่สภาพของเขา หล่อนหัวเราะเบาๆ พลอยดีใจไปกับเขาด้วย ในเมื่อเขามีความดีใจ เขาพูดต่อไปเพื่อเตือนตนว่า "ฉันชื่อโมฮัมเมด เบน ลาลูสซิน" แต่หล่อนก็ไม่ค่อยประหลาดใจอะไร

นัก ใครๆ ก็มีชื่อของตัวเอง และหลายคนก็มาจากที่อันแสนไกล.....

เขาชวนอับดัลลาห์กลับเข้าเมืองอีกครั้งหนึ่ง เขาเตร็ดเตร่อยู่หน้าร้านของพวกยิว มองออกไปที่ทะเล คิดว่าเขาจะเดินไปทางใดก็ได้ตามใจชอบ เขาเป็นอิสระ *แต่* อิสรภาพจะทำให้เขาขมขื่น เพราะก่อนอื่นมันบอกให้เขารู้ว่า เขาขาดความสัมพันธ์กับโลกนี้สักเพียงใด

ขณะนั้นเด็กคนหนึ่งเดินผ่านมา บาร์กลูบแก้มของเด็กเบาๆ เด็กก็ยิ้มให้ เขาไม่ใช่ลูกของเจ้านายที่ชวนลูบไล้ แต่เป็นเด็กอ่อนแอคนหนึ่งซึ่งบาร์กเต็มใจลูบไล้เขา เด็กคนนั้นยิ้ม และดูเหมือนจะปลุกบาร์กให้ตื่นขึ้น *บาร์กรู้สึกตัวเองมีความสำคัญเพิ่มขึ้นในโลกนี้เนื่องจากว่าเด็กซีไรด์คนหนึ่งคิดว่าจะต้องยิ้มให้เขา* เขาเริ่มเข้าใจอะไรบางอย่างอย่างลางๆ และรีบก้าวเท้าออกเดินไป

"ไปไหนล่ะ"

"เปล่า" บาร์กตอบ

เมื่อมาถึงมุมถนนแห่งหนึ่ง เขาเจอเด็กกลุ่มหนึ่งที่กำลังเล่นอยู่ที่นั่น เขาหยุดลง ที่ตรงนี้เองคือที่ที่เขาต้องการมา เขามองดูเด็กอย่างเจียบๆ แล้วเดินไปยังร้านของพวกยิวที่อยู่ข้างๆ พร้อมทั้งหอบของขวัญเต็มมือเดินกลับมา อับดัลลาห์พูดขึ้นอย่างเคื่องๆ

"ไอ้โง่! เก็บเงินแกไว้ซิ"

บาร์กไม่ฟังเสียงใครอีกแล้ว เขากวักมือเรียกเด็กแต่ละคนด้วยท่าทางอันหนักแน่น มือเล็กๆ เหล่านั้นก็ยื่นเข้ามารับของเล่น สร้อยข้อมือ และรองเท้าแตะขลิบทอง เด็กแต่ละคนเมื่อได้รับของแล้วก็เอาสมบัตินั้นวิ่งไปหน้าตาเฉย

เด็กอื่นๆ ในอากาศีร์ก็วิ่งมารุมล้อมเขาเมื่อรู้ข่าว บาร์กก็แจกรองเท้าขลิบทองให้พวกเขาไปอีก ในอาณาบริเวณอากาศีร์ซึ่งชาวแพร่สะพัดไป ถึง เด็กทั้งหลายก็ลุกขึ้น และวิ่งมาหาเทวดาพิวตาผู้นี้ พร้อมทั้งส่งเสียงร้อง และดั่งทึ่งเสื่อเก๋ๆ แบบทาสเพื่อร้องขอส่วนแบ่ง เงินทองของบาร์กก็ร่อยหรอไป

อับดัลลาห์คิดว่า เขาเป็นบ้าไปแล้วเพราะดีใจเกินไป แต่ฉันไม่คิดว่าการกระทำของบาร์กนั้นเป็นการแสดงออกซึ่งความปีติยินดีอันจะมีอย่างท่วมท้น

การที่เขาได้รับอิสรภาพ ก็เท่ากับว่าได้มาซึ่งสมบัติอันเป็นสารพัดสำคัญ เขามีสิทธิที่จะมีคนรัก ที่จะเดินทางไปทางเหนือหรือทางใต้ ที่จะทำงานหาเลี้ยงตนเอง แต่เงินนั้นมีความหมายอะไรเล่า....ดังนั้นเขาคงเกิดความรู้สึกที่รุนแรงขึ้นมาราวกับว่าเป็นความรู้สึกหิวกระหาย เขาต้องการจะเป็นคนคนหนึ่งที่อยู่ท่ามกลางผู้อื่นและมีความสัมพันธ์กับเขาเหล่านั้น

นักเดินร่ำสาวแห่งอากาศีร์ได้แสดงความอ่อนโยนกับคนแก่ๆ อย่างบาร์ก แต่เขาก็ผละจากหลอนได้อย่างง่ายดายเหมือนตอนเขามา หลอนไม่ได้มีความต้องการเขา บริกรในร้านกาแฟสำหรับคนนั้น หรือคนเดินถนนเหล่านี้ก็เช่นกัน ทุกคนเคารพในความเป็นไทของเขา ยอมรับความเท่าเทียมภายใต้ดวงอาทิตย์ดวงเดียวกัน แต่ไม่มีใครเลยที่แสดงออกว่ามีความต้องการเขา

เขาเป็นอิสระอย่างไม่มีขอบเขตจนกระทั่งไม่รู้สึกรู้ว่าตัวเองมีน้ำหนักอะไรในโลกนี้ เขาขาดมนุษยสัมพันธ์ซึ่งจะให้น้ำหนักแก่ตัวเขา เขาขาดสิ่งที่จะคิดขวาง ขาดการร้องไห้ การพลัดพราก การตัดพ้อ ความปีติยินดี ความอ่อนหวาน หรือขมขื่นที่แทรกมาในอากัปภิกิริยาของคนเราทุกครั้ง รวมทั้งสิ่งละอันพันละน้อยที่ผูกพันเรากับผู้อื่น เขาขาดสิ่งเหล่านี้ที่จะให้น้ำหนักแก่เขาแต่ทว่ามีไซหรือที่ขณะนี้ความหวังจำนวนมากกำลังฝากอยู่กับบาร์ก.....

ราชย์ของบาร์กก็มาถึงจนได้ ในยามสายอันห่อหุ้มด้วยเงาแห่งอากาศีร์ ใน

บรรยากาศสดชื่นระหว่างการรอคอยอันแสนนานนั้น สิ่งเดียวที่เขาเฝ้ารอและฝันถึง คือ ความอ่อนหวานแห่งยามเย็นนี้

เมื่อเวลาการออกเดินทางใกล้เข้ามา บาร์ก็เดินออกไปท่ามกลางกลุ่มเด็กที่ขุมนอยู่รอบข้าง เสมือนเป็นฝูงแกะเมื่อครั้งก่อน ที่นี้เป็นแห่งแรกบนผืนโลกที่เขาฝากร่องรอยไว้ พรุ่งนี้แล้วเขาก็จะกลับบ้านไปพบกับญาติพี่น้องและความยากจน พบกับความรับผิดชอบต่อหลายชีวิต ซึ่งเขาคงไม่สามารถเลี้ยงดูได้ถ้วนทั่ว แต่ทว่าเริ่มตั้งแต่วันที่แล้วเขาได้มีน้ำหนักและความหมาย บาร์ก็เหมือนกับเทวดาที่คิดว่าชีวิตของตนเองท่ามกลางผู้อื่นจะขาดน้ำหนักไปหน่อย จึงคิดโกงโดยการเอาตะกั่วมาถ่วงไว้ที่เข็มขัด เขาก้าวออกไปอย่างยากลำบาก ถูกจุดและตรึงไว้ที่พื้นดินด้วยเด็กจำนวนนับพัน ซึ่งมีความต้องการที่จะได้รับรองเท่าตะขลิมทองอยู่อย่างมาก

- ๕ -

นี่แหละ คือทะเลทราย คัมภีร์โกหรานซึ่งเป็นเพียงกติกาศีวิตได้เปลี่ยนพื้นทรายนี้ให้มาเป็นจักรวรรดิ หากไม่แล้วซาฮาราคงสงบสงัด แต่มันก็กลายมาเป็นฉากแห่งละครชีวิตอันเร้นลับ เต็มไปด้วยอารมณ์รุนแรงของมนุษย์

ชีวิตที่แท้จริงในทะเลทราย ไม่ใช่การอพยพของเผ่าชนไปตามแหล่งหญ้าต่างๆ แต่เป็นละครชีวิตซึ่งไม่รู้จักจบสิ้น คิดดูก็แล้วกันว่าผืนทรายที่เป็นเพียงแคว้นดึกกับที่เป็นฉากแห่งชีวิตนั้นมีความแตกต่างกันอย่างไร นี่แหละคือความจริงข้อหนึ่งสำหรับมนุษย์ทุกคน

เมื่อมองทะเลทรายในแง่อันวิจิตรพิสดารเช่นนี้ ฉันก็หวนระลึกถึงการละเล่นในสมัยเด็กของฉัน เราได้ประดับประดาสวนที่มีร่มเงาและแสงแดดสีทองนั้นด้วยเทพเจ้าต่างๆ พื้นที่หนึ่งตารางกิโลเมตรนั้นได้กลายมาเป็นอาณาจักรอันไม่มีขอบเขต อันไม่อาจรู้จักได้ทั่วหรือสำรวจได้หมดสิ้น เราได้สร้างอารยธรรมของเราเองซึ่งไม่สัมพันธ์กับสิ่งใดในอารยธรรมนี้เสียทีเราจะสร้างความรู้สึกรู้สึก หรือสิ่งหนึ่งจะสร้างความหมาย ซึ่งไม่อาจจะเป็นที่เข้าใจได้ในอารยธรรมอื่น

มาบัดนี้เมื่อเติบโตใหญ่และมีกฎเกณฑ์ชีวิตที่ผันเปลี่ยนไป มีอะไรเหลืออยู่จากสวนแห่งวัยเด็กนั้นเล่า สวนนั้นเคยเต็มไปด้วยร่มเงา มนต์ขลังความเยือกเย็นและร้อนผ่าว มาบัดนี้เมื่อเรากลับมาเดินเลียบบ่าแพงสีเทาที่ล้อมรอบมันอยู่ เรารู้สึกเศร้าและประหลาดใจที่พื้นที่อันแคบเช่นนี้เคยเป็นอาณาจักรที่เราเคยคิดว่าไม่มีขอบเขต เราเข้าใจว่าจะไม่สามารถเข้าไปในอาณาจักรนั้นได้อีกแล้ว

เพราะว่าไม่ใช่สวน แต่เป็นกติกาศีวิตที่เราจะต้องคืนกลับไป

มาบัดนี้ไม่เหลือแผ่นดินนอกความปกครองอีกแล้ว แหลมซูบี ซิสนอเรส ปูแอร์โต-กันซาโด ซาเกว-เอล-ฮัมรา โดรา สมาร์รา ไม่เหลือความลึกกลับอีกแล้ว

แสงสว่างที่เราเคยปรารถนาจะเข้าไปถึง มาบัดนี้ได้ดับลงที่ละดวงๆ เหมือนกับเป็นแมลงบางชนิดที่เปลี่ยนสีไปเมื่อถูกจับมาไว้ในอุ้งมืออันอบอุ่น แต่อย่าคิดไปว่าสิ่งที่เราปรารถนานั้นเป็นเพียงภาพมายา เรารู้ดีว่าเราต้องการอะไรในการแสวงหา นั่น สุลต่านในเรื่องพันหนึ่งราตรีก็เช่นกัน สิ่งที่เขาแสวงหาเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อนมาก จนกระทั่งหญิงสาวที่ได้มาแต่ละคนจะดับไปในยามรุ่งอรุณในอ้อมแขนของเขา เพราะเพียงแต่ถูกสัมผัสเบาๆ หล่อนก็สูญเสียชีวิตไปแล้วซึ่งประกายทอง

ทะเลทรายแห่งนี้ได้ทิ้งมนต์เสน่ห์ไว้แก่เรา คนอื่นที่ตามมาคงมาขูดบ่อน้ำมัน และสร้างความร่ำรวยจากทรัพยากรนั้น แต่พวกเขาสาวยเกินไป หน้อยเพราะว่าสวนปาล์มที่ต้องห้าม เปลือกหอยที่ไม่เคยมีใครแผ้วพานไปถึง สิ่งเหล่านี้ได้ให้สวนที่ประเสริฐสุดของมันแก่เรา ความสดชื่นที่เราได้รับนั้น มีอยู่

เพียงครู่เดียว

ทะเลทรายนั้นหรือ วันหนึ่งฉันเคยไปอยู่ถึงใจกลางเลย ในปี ค.ศ. 1925 ขณะที่กำลังจะบินไปอินโดจีน ฉันต้องมาหยุดลงที่อียิปต์ ตรงพรมแดนติดต่อกับลิเบีย บินมาติดอยู่กลางทรายเหมือนนกมาติดรัง ฉันคิดว่าจะไม่รอดเสียแล้ว เหตุการณ์เกิดขึ้นดังนี้

บทที่ ๗ ใจกลางทะเลทราย

- ๑ -

พอ บินไปถึงเมดิเตอร์เรเนียน ฉันก็เจอกลุ่มเมฆที่ลอยต่ำอยู่พอดี ทำให้ต้องร่อนลงจนถึงระดับยี่สิบเมตร ฝนกรรโชกมาปะทะกระจกหน้า ที่ผิวหน้าเหมือนกับมีควันลอยอยู่ ฉันพยายามเพ่งมองออกไปเพื่อที่จะไม่ไปชนกับเสากระโดงเรือหรืออะไรอื่น

อังเดร เปรโว ข้างเครื่องประจำเครื่องบินจุดบุหรี่ส่งให้ฉัน
"กาแฟไหม?"

เขาหายไปทางท้ายเครื่องบิน แล้วถือกระติกกลับมา ฉันดื่มเป็นครั้งคราว เพื่อรักษาความเร็วของเครื่องยนต์ให้เท่ากับสองพันรอบ กวาดตาไปมองหน้าต่างต่างๆ และสังเกตว่าทุกอย่างยังอยู่ในความควบคุม เข้มต่างๆ ชี้ไปตรงที่ที่มันควรชี้

ฉันมองออกไปที่ทะเล ฝนทำให้เกิดเป็นละอองขึ้นที่ผิวหน้า ทะเลราวกับเป็นอ่างน้ำร้อนอันกว้างใหญ่ ถ้าหากว่ากำลังขับเครื่องบินทะเลอยู่ล่ะก็ ฉันคงเสียชีวิตที่ทะเล ปั่นป่วนเช่นนี้ แต่เป็นเครื่องบินธรรมดา จะปั่นป่วนหรือไม่ก็ไม่อาจร่อนลงได้ แต่เหตุใดก็ไม่รู้ ฉันกลับมีความรู้สึกปลอดภัยอย่างไม่น่าจะเป็นไปได้ ทะเลเป็นเรื่องของอีกโลกหนึ่งซึ่งไม่ใช่โลกของฉัน ถ้าหากว่าเครื่องยนต์เกิดขัดข้องขึ้นที่นี้ ฉันแทบจะไม่ต้องนึกว่าเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับฉัน หรือเป็นอันตรายต่อฉันเลย เพราะฉันไม่มีอะไรสักอย่างที่พร้อมจะใช้เผชิญกับทะเล

หลังจากบินอยู่หนึ่งชั่วโมงครึ่ง ฝนก็บางตาลง เมฆยังคงลอยต่ำอยู่ แต่บางแห่งแสงก็ทะลุผ่านลงมาตามรอยแยกที่เป็นเหมือนรอยยิ้มอันกว้างใหญ่ ฉันชอบอากาศที่กำลังปลอดโปร่งขึ้นซ้ำๆ อยู่ที่นี่ เดาว่ากลุ่มเมฆขาวเหนือศีรษะคงจะบางลงมากแล้วฉันบินอ้อมเมฆๆ หนึ่งไป เพราะไม่จำเป็นจะต้องฝ่ากลางเข้าไปอีกแล้ว ก็พอดีมาถึงตรงที่ท้องฟ้าโปร่งเมฆ.....

รอยยิ้มอันกว้างใหญ่

ฉันมีความรู้สึก
ว่าท้องฟ้าตรงนั้นโปร่ง
ก่อนที่จะได้พบเห็นเสียงอีก
เพราะได้สังเกตเห็นทะเล
ตรงหน้านั้นแลดูสว่างอยู่
เหมือนเป็นทุ่งหญ้า หรือ
เป็นสวนปาล์มอันเขียวชอุ่ม
อยู่กลางทะเลทรายหรือ
เป็นทุ่งข้าวบาร์เลย์ ซึ่งคอย
มาสะกิดใจฉัน

หลังจากที่ได้บินมาสามพันกิโลเมตร ข้ามทะเลทรายจากเซเนกัลมาถึงทางใต้ของมอ
ร็อกโค ความรู้สึกในตอนนั้นคล้ายกับว่าบินมาถึงแผ่นดินที่มีผู้อยู่อาศัยเช่นเดียวกัน ฉันมี
อารมณ์ดีและสบายใจขึ้น หันมาพูดกับเปรโวว่า

"ฝนหยุดแล้ว สบายละ !"

"ฮือ ใช้ได้....."

ที่ตูนิส ฉันเซ็นเอกสารต่างๆ ในระหว่างที่รอการเติมน้ำมัน ในขณะที่ก้าว
ออกมาจากห้องทำงาน ฉันได้ยินเสียงดัง "ตบ" เหมือนกับมีอะไรตกลงไปในน้ำ เสียงนั้น
ทึบ ๆ ไม่ก้องเลย ฉันสะดุดใจขึ้นมาทันทีว่าเคยได้ยินเสียงเช่นนี้มาก่อน คราวนั้นเป็น
เสียงระเบิดในโรงรถ มีคนตายไปสองคนจากเจ้าเสียงแหบๆ นั้น ฉันหันไปมองทางถนน
ที่เลียบลานบิน เห็นฝุ่นคลุ้งอยู่เล็กน้อย ที่นั่นรถที่วิ่งมาด้วยความเร็วสูงสองคนมา
ประสานงากันหยุดก็อยู่เหมือนในภาพถ่าย มีคนวิ่งไปที่นั่น บางคนวิ่งมาทางเรา

"โทรศัพท์... หมอ... ที่หัว..."

ฉันรู้สึกหวาดหวั่น ฆะดากรรมได้แสดงฤทธิ์เดชของมันให้เห็นในยามเย็นที่
สงบเงียบนี้ ร่างที่สวยงาม สมองที่ปราดเปรี๊ยะหรือชีวิตหนึ่ง มีอันต้องเป็นไป....

ฉันนึกถึงพวกสลัดทะเลทรายที่ท้องเที่ยวไปโดยไม่มีผู้ใดได้ยินเสียงฝีเท้า
อันแผ่วเบาบนพื้นทราย ในบัดดลก็เกิดเสียงอื้ออึงแสดงถึงการบุกรุกขึ้น เสียงนั้นมีอยู่
เพียงช่วงเวลาอันสั้นที่ระจิมหมูนั่น และแล้วทุกอย่างก็สงบเงียบลงในแสงแดดสีทอง
สงบและเงียบเหมือนกับว่าไม่มีอะไรเกิดขึ้น.....ใครคนหนึ่งใกล้ๆ ฉันพูดเรื่องกะโหลก
ศีรษะร้าย แต่ฉันไม่อยากรู้เรื่องราวเกี่ยวกับศีรษะที่แนบนิ่งอยู่ในกองเลือดนั้น

ฉันหันหลังกลับและเดินไปยังเครื่องบินของฉัน อย่างไรก็ตามก็ดี ความรู้สึกถึง
เหตุการณ์ก็ยังคงค้างอยู่ในจิตใจ เสียงนี้เองที่ฉันจะได้ยินอีกหนหนึ่งในไม่ช้า ฉันจะได้ยิน
เสียงแหบๆ เช่นนี้อีกเมื่อเครื่องบินของฉันขุดไปกับพื้นที่ราบสูงด้วยความเร็วสองร้อยเจ็ด
สิบกิโลเมตรต่อชั่วโมงในความมืด เสียงดัง "ครืน" ของฆะดากรรมที่มาดักพบเราอยู่

เรามุ่งหน้าไปยังเบนกาซี

- ๒ -

ระหว่างทาง เหลือเวลาสองชั่วโมงก่อนพระอาทิตย์จะตก เมื่อมาถึงทริโปลีแดน ฉันไม่ต้องใช้แว่นตากันแดดอีกต่อไป พื้นทรายขณะนี้ก็มีสีทองอร่าม โฉลกนี้ช่าง
อ้างว้างเสียนี้กระไร! ฉันเกิดความรู้สึกขึ้นอีกครั้งหนึ่งว่า แม่น้ำ ภูเขา และที่ผู้อยู่อาศัย
ล้วนมีเหตุมาจากการประจวบเหมาะของความบังเอิญ บริเวณอันกว้างใหญ่ที่เหลือล้น

เป็นโหดหินและทะเลทราย!

ฉันหมกมุ่นกับการบิน สิ่งเหล่านี้คงอยู่นอกความสนใจของฉัน ความมืดคืบคลานเข้ามา ทำให้ฉันรู้สึกเหมือนกับว่ากำลังปิดหน้าต่างจากโลกภายนอกมาเก็บตัวอยู่ในอารามเพื่อประกอบพิธีกรรมอันสำคัญและลึกลับด้วยสมาธิที่แน่วแน่

โลกภายนอกค่อยๆ จางลงและกำลังจะดับหายไป ทิวทัศน์เหล่านี้แม้ว่าจะฉาบด้วยแสงทองแต่อะไรบางอย่างก็ขาดหายไปเสียแล้ว ไม่มีชั่วโมงไหนเลย ไม่มีชั่วโมงไหนเลยจริงๆ ที่มีค่าสำหรับฉันเท่าชั่วโมงนี้ ผู้ที่เคยฝังใจรักอย่างบอกไม่ถูกกับการบินคงจะเข้าใจฉันดี

ฉันค่อยๆ ละความสนใจจากแสงแดด จากแผ่นดินสีทองอันกว้างใหญ่ที่คงจะให้ฉันพักผ่อนได้ ถ้าหากว่าเครื่องยนต์เกิดขัดข้อง.....ฉันละความสนใจจากสถานที่หมายตาต่างๆ ที่ควรระบุบอกทางให้ฉันได้ จากแนวยอดของทิวเขาที่ควรจะช่วยให้ฉันเสี่ยงภัยอันตราย ฉันเข้าสู่ความมืด ฉันขับเครื่องบินไป จะมีเหลืออยู่เป็นเพื่อนก็เพียงดาว.....

การดับหายไปของโลกภายนอกเป็นไปอย่างเชื่องช้า แสงค่อยๆ หดหายไปทีละน้อยๆ ดินและฟ้าค่อยๆ กลมกลืนเข้าด้วยกัน ดูเหมือนว่าแผ่นดินจะลอยสูงขึ้นและแผ่ขยายออกไปได้ดังเมฆหมอก ดาวดวงแรกดูริบหรี่เหมือนกับว่าเป็นแสงสะท้อนจากน้ำลึก ยังคงอีกนานกว่าที่มันจะเปล่งปลั่งดังประกายเพชร ฉันจะต้องรออีกนานกว่าที่จะได้เห็นดาวตกที่จะวิ่งว่อนอยู่ในความเงียบ ในยามดึกของบางคืน ฉันเคยเห็นประกายดาววิ่งผ่านไปมากมายจนฉันรู้สึกว่าเบื้องบนนั้นพายุใหญ่กำลังพัดอยู่กลางหมู่ดาว

เปรโวทดสอบดวงไฟประจำและดวงไฟฉุกเฉิน เราเอากระดาษสีแดงห่อหลอดไฟไว้

"อีกชั้นหนึ่งซี...."

เขาใส่กระดาษเข้าไปอีกชั้นหนึ่งและเปิดไฟ แสงยังคงสว่างเกินไปอีก ซึ่งจะทำให้แสงจากภายนอกดูพร่าไปเมื่อเทียบเคียงจะทำให้ไม่อาจเห็นแสงเรืองๆ ที่มีอยู่ในบางครั้ง รอบๆ สรรพสิ่ง ในความมืด ตอนนี้พระอาทิตย์ลับไปแล้ว แต่ภายนอกยังไม่มืดสนิท ดวงจันทร์ครึ่งเสี้ยวยังคงทอแสงอยู่ เปรโวหายไปทางข้างหลังและกลับมาพร้อมด้วยแซนด์วิช ฉันกินองุ่นเล่นๆ เพราะไม่หิว ไม่อยากกินหรือดื่มอะไรมาก ไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อยเลย คิดว่าจะขับต่อไปเช่นนี้ได้อีกสิบปี

พระจันทร์ลับไปแล้ว

เบนกาซีใกล้เข้ามาในความมืด เบนกาซีอยู่ในความมืดสนิท จนจะหาแสงสลัวสักเล็กน้อยก็หาไม่ ฉันมาเห็นตัวเมื่อก็ต่อเมื่อบินมาถึงมันแล้ว ขณะที่กำลังมองหาสนามบินอยู่ก็พอดีสัญญาณไฟสีแดงสว่างขึ้นเรียงราย ทำให้เห็นเป็นรูปสี่เหลี่ยมสีดำ ฉันหักลำแสงจากคอมไฟเบื้องล่างพุ่งขึ้นมาเป็นลำในท้องฟ้าราวกับเป็นน้ำดับเพลิงที่พุ่งจากกระบอกฉีด แสงนั้นหมุนไปรอบๆ วกกลับลงมาต่ำ กวาดไปที่ลานบินทำให้เห็นเป็นทางสีทอง ฉันบินวนอีกครั้งหนึ่งเพื่อที่จะสังเกตสิ่งกีดขวางต่างๆ ให้ดี สนามบินนี้มีอุปกรณ์สำหรับตอนกลางคืนที่ดีมาก ฉันลดความเร็วและร่อนลงเหมือนกับจะจมหายไปในความมืด

ฉันร่อนลงเมื่อเวลา ๒๓ น. ตามเวลาท้องถิ่น ฉันไปยังหอบังคับการ แสงจากคอมไฟสว่างจ้าส่องจับนายทหารและทหารซึ่งเหมือนกับปรากฏขึ้นวูบหนึ่งแล้วก็กลืนหายไปในความมืด เจ้าหน้าที่ที่นั่นดูเหมือนจะสุภาพอ่อนโยนที่สุดในโลก เขาตรวจเอกสารของฉันแล้วเติมน้ำมันให้จนเต็ม การจอดแวะของฉันคงจะเรียบร้อยภายในยี่สิบ

นาที

"ขอให้บินวนกลับมาเหนือสนามบินอีกทีนะครับ มิฉะนั้นเราก็ไม่อาจจะรู้ว่าคุณบินขึ้นได้เรียบร้อยดีหรือเปล่า"

ไปกันเถอะ

ฉันแล่นไปบนทางสีทองนั้น แล้วก็โฉบบินขึ้นไปโดยไม่มีอะไรมาขัดขวาง เครื่องบิน "ซีมูน" ของฉันนี่แม้ว่าจะบรรทุกน้ำหนักเกิน ก็ยังทะยานขึ้นได้ก่อนหมดลานบิน แสงจากคอมไฟส่องตามฉันมาทำให้หากล้าได้ไม่สะดวก แต่ลำแสงนั้นก็ผลจากไปในที่สุด คงเป็นเพราะรู้แล้วว่ามันทำให้ฉันตาพร่า ฉันบินกลับมาที่พอดีเจอแสงไฟเข้าอย่างจังอีกครั้งหนึ่ง แต่คราวนี้ลำแสงนั้นเพียงแต่สัมผัสฉันแล้วก็รีบผละไป ส่องแสงสีทองนั้นไปที่อื่น ฉันรู้สึกว่าการหลบเวทมนตร์นี้แสดงถึงมารยาทอันนุ่มนวลอย่างที่สุด ในตอนนี้ฉันหากล้าอีกครั้งหนึ่ง แล้วบ้ายหน้าสู่ทะเลทราย

ข่าวจากกรมอุตุนิยมวิทยาที่ปารีส ตูนิส และเบนกาซินรายงานว่ ลมพัดไปในทางเดียวกับเส้นทางบินด้วยความเร็วสามสิบกิโลเมตรต่อชั่วโมง ฉันคำนวณว่า เครื่องบินคงรักษาระดับความเร็วสามร้อยกิโลเมตรต่อชั่วโมง ในขณะที่เครื่องบินกำลังบ้ายหน้าไป ปกติจุดที่อยู่กึ่งกลางระหว่างอเล็กซานเดรีย และไคโร เมื่อเป็นเช่นนี้ฉันจะได้ไม่บินเหนือชายฝั่งตามคำสั่งห้าม แม้ว่าเครื่องบินจะบินผิดเส้นทางไปในทางหนึ่งทางใดบ้าง ฉันก็คงจะจับทางได้ถูกโดยอาศัยแสงไฟจากทางซ้ายหรือทางขวาจากเมืองใดเมืองหนึ่งนั่นหรือโดยอาศัยแสงไฟที่มีอยู่ตามลุ่มน้ำในล โดยทั่วๆ ไป ฉันจะต้องใช้เวลาบินสามชั่วโมงยี่สิบ ถ้าหากว่าทางลมไม่เปลี่ยนแปลงหรือสามชั่วโมงสี่สิบกิโลเมตรถ้าว่าลมเกิดตกไป พันห้าสิบกิโลเมตรที่เป็นทะเลทรายนั้นทอดอยู่เบื้องหน้า

พระจันทร์ลับไปแล้ว เหลือแต่ความมืดกับแสงดาว ฉันไม่เห็นแสงไฟใดๆ ที่จะยึดถือได้เป็นเครื่องหมาย นอกจากสัญญาณวิทยุแล้วฉันจะไม่ได้รับสัญญาณอื่นใดจากมนุษย์จนกว่าจะถึงแม่น้ำไนล์ ฉันไม่พยายามสังเกตอะไรอื่น นอกจากเข็มทิศของฉัน ฉันไม่สนใจสิ่งใดนอกจากเจ้าเข็มบางๆ สลัวๆ ที่เคลื่อนขึ้นลงอยู่อย่างช้าๆ บนหน้าปัดของเครื่องวัดที่อยู่ในความมืด เมื่อเปรวัวย้ายที่ไป ฉันก็ปรับเครื่องเพื่อชดเชยการเคลื่อนที่ไปของศูนย์ถ่วงน้ำหนัก

ฉันนำเครื่องบินมาที่ระดับสองพันเพราะได้รับรายงานว่าเป็นระดับที่มีลมช่วยนานๆ ครั้ง ฉันเปิดไฟดูหน้าปัดต่างๆ ซึ่งไม่มีพรายน้ำแต่ส่วนใหญ่ฉันชอบอยู่ในความมืดท่ามกลางขมขมแสงอันริบหรี่เหล่านี้ แสงนั้นเรืองๆ ราวกับเป็นแสงดาว เป็นแสงที่ลึกลับไม่รู้จักหมดสิ้น และสร้างความเข้าใจให้แก่เราได้เช่นเดียวกับหมู่ดาว ฉันก็เป็นเหมือนกับนักดาราศาสตร์ที่กำลังศึกษากลศาสตร์ของดาวอยู่ และก็มีความรู้ลึกซึ้งขั้นขั้นแข็งและผ่องใสเช่นเดียวกัน

โลกภายนอกนั้นดับไปหมดแล้ว แม้แต่เปรวัวก็กลับไปหลังจากที่ฝืนลิ้มตาดอยู่เป็นเวลานาน ฉันสำนึกถึงความเดียวดายของตัวเองได้ดีขึ้น ได้ยินแต่เสียงเบาสม่ำเสมอของเครื่องยนต์ มองเห็นแต่ดวงดาวที่หยุดนิ่งอยู่บนแผงหน้าปัดเบื้องหน้าฉัน

อย่างไรก็ดี ฉันก็ใช้เวลานั้นครุ่นคิด เราไม่ได้มีแสงจันทร์และไม่ได้รับคลื่นวิทยุ ไม่มีสายสัมพันธ์ใดๆ ไม่ว่าจะน้อยนิดสักแค่ไหนที่จะรั้งเราไว้กับโลกนี้จนกว่าเราจะบินไปถึงแสงสว่างที่เป็นทางยาวตามแม่น้ำไนล์ เราอยู่นอกเหนือทุกสิ่งทุกอย่าง เครื่องยนต์เท่านั้นที่ยังพยุงเราให้อยู่รอดไปในความมืดสนิทนี้ เรากำลังผ่านหุบเขาที่มืดและกว้างใหญ่แห่งเทพนิยาย ผ่านดินแดนที่จะเป็นเครื่องพิสูจน์ *ที่นี้ไม่มีใครคอยช่วยเราที่นี้ไม่มีใครแก้ตัวใหม่ถ้าเกิดการผิดพลาดใดๆ เราอยู่ในอุ้งหัตถ์แห่งพระเจ้า*

มีแสงรั่วออกมาจากรอยต่อของแผงไฟฟ้า ฉันปลุกเปรวัวเพื่อให้เขาช่วยปิดแสงนั้น เปรวัวขยับตัวอยู่ในความมืด หายใจพืดพาดแล้วเดินมาอย่างอึดอัด เขาวุ่นอยู่กับผ้าเช็ดหน้าและกระดาษดำ ขลุมนอยู่พักหนึ่งแล้วแสงนั้นก็หายไป มันมาบ่อนทำลาย

บรรยากาศในขณะนี้ เพราะมันไม่ใช่แสงที่เรืองสลัวๆ เหมือนแสงจากเข็มบนหน้าปัด แต่ดูเป็นแสงจากในทึบคล้ำมากกว่าจะเป็นแสงจากดาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งมันทำให้ฉันตาพร่าจนไม่เห็นแสงอื่นๆ

บินมาสามชั่วโมงแล้ว ทันใดนั้น มีแสงซึ่งดูสว่างจ้าขึ้นทางขวามือ เมื่อเหลียวไปมอง ฉันเห็นแสงสว่างเรืองอยู่รอบๆ หลอดไฟที่ปลายปีก แสงซึ่งก่อนหน้านี้มองไม่เห็นได้สว่างวูบวาบขึ้น บางทีก็เห็นชัด บางทีก็เลือนรางอย่างไม่เป็นจังหวะ นี่แสดงว่า ฉันบินเข้ามาในกลุ่มเมฆซึ่งสะท้อนแสงจากหลอดไฟ ความจริงเมื่อเข้าใกล้เมืองที่จะต้องพยายามสังเกตเห็นเช่นนี้ ฉันปรารถนาที่จะเห็นท้องฟ้าปลอดโปร่งมากกว่าแสงสว่างเรืองๆ เป็นรูปกลดที่ปลายปีกทำทำว่าจะไม่ยอมไปไหนอีกแล้ว อากาศเริ่มปั่นป่วน ทำให้เครื่องบินสะเทือนไปทั้งลำ ฉันกำลังบินอยู่ในก้อนเมฆมืดมาซึ่งไม่แน่ว่าจะกว้างใหญ่แค่ไหน เมื่อลอยลำขึ้นมาที่ระดับสองพันห้าร้อยก็ยังไม่พ้น เมื่อลดระดับลงมาที่พันเมตร แสงรูปกลดนั้นก็ยังไม่ยอมไปไหน คงอยู่ที่นั่นและส่องสว่างอยู่อีกเอาละข้างมันเถอะ ฉันทำอย่างอื่นดีกว่า แล้วก็รู้ว่าจะพ้นไปเมื่อไรกัน อยากรู้ก็ดี ฉันไม่ชอบแสงที่ทำให้นึกถึงโรงแรมชั้นเลวนี้เลย

ฉันลองคำนวณดู "ตอนนี้สะเทือนหน่อย เป็นของธรรมดา แต่ตลอดทางมา แม้ว่าได้บินในระดับสูงและในอากาศที่ปลอดโปร่ง ฉันรู้สึกว่าเครื่องบินสะเทือนมาตลอดทาง นี่แสดงว่าลมคงพัดอยู่ตลอดเวลาและความเร็วของฉันคงสูงกว่าสามร้อยกิโลเมตรต่อชั่วโมง แต่อย่างไรก็เถอะ ฉันก็ไม่รู้อะไรแน่นอนนัก เอาไว้รอให้พ้นจากก้อนเมฆนี้ก่อนค่อยหาทางรู้ตำแหน่งจะดีกว่า

แล้วเราก็พ้นจากก้อนเมฆนั้น แสงเรืองนั้นหายไปอย่างฉับพลันแต่หายไปอย่างป่วนมากกว่า ฉันมองไปข้างหน้าและสังเกตเห็นเท่าที่จะสังเกตเห็นได้ว่า ฉันอยู่ระหว่างก้อนเมฆ เมฆก้อนต่อไปกำลังรออยู่เบื้องหน้าแล้วแสงเรืองนั้นก็ปรากฏขึ้นอีก

ดูว่าจะไม่มีทางหลุดพ้นไปจากปุยขาวเหล่านี้ได้ ยกเว้นเพียงแค่อสองสามวินาที ฉันเริ่มจะวิตกเพราะนี่ก็บินมาแล้วสามชั่วโมงครึ่ง ฉันควรมาอยู่ใกล้แม่น้ำไนล์แล้ว ถ้าเป็นไปตามคาด ถ้าโชคดีหน่อย ฉันควรสังเกตเห็นมันได้ตามช่องว่างระหว่างเมฆซึ่งไม่ค่อยจะมีมากนักเลย ฉันไม่กล้าที่จะบินต่ำลงไปอีก ถ้าหากว่าบังเอิญบินช้ากว่าที่คิด ฉันยังคงบินอยู่เหนือบริเวณที่ราบสูงอีก

ฉันยังไม่รู้สึกวิตกอะไรเลย กลัวอยู่อย่างเดียวว่าจะเสียเวลาไปข้างเท่านั้น แต่ความใจเย็นของฉันก็มีขอบเขต คือไม่เกินสี่ชั่วโมงสิบห้านาทีของเวลาบินหลังจากช่วงเวลานี้แล้ว แม้ว่าจะไม่มีลมเลยซึ่งเป็นไปได้ยาก ฉันก็คงจะบินเลยลุ่มแม่น้ำไนล์แล้ว

เมื่อมาถึงชายเมฆ แสงเรืองนั้นก็กระพริบถี่มากขึ้นทุกทีแล้วก็ดับวูบไป ฉันไม่ชอบรหัสลับจากปีศาจร้ายแห่งราตรีกาลเช่นนี้เลย

ดาวดวงหนึ่งโผล่ขึ้นมาเบื้องหน้าฉัน สว่างจ้าดังประกาย จะเป็นดาวหรือประกายกันแน่ อยากรู้ก็ตาม ฉันก็ไม่ชอบแสงสว่างซึ่งดูผิดธรรมชาติเช่นนี้อีกเหมือนกัน ซึ่งดูคล้ายกับว่า เป็นดาวนำทางหรือเป็นการเชื้อเชิญไปสู่อันตราย

เปรโวตื้นขึ้นฉายไฟดูหน้าปัด ฉันผลัดตะเกียงและตัวเขาออกไป ฉันเพิ่งมาถึงช่องว่างระหว่างเมฆและต้องการฉวยโอกาสนี้มองลงไปข้างล่าง เปรโวหลับต่อไป

อย่างไรก็ดี ข้างล่างนี้ไม่มีอะไรจะให้ดู
บินมาสี่ชั่วโมงห้านาทีแล้ว เปรโวมานั่งข้างๆ ฉัน

"น่าจะถึงไครโรแล้วนะ...."

"นั่นนะสิ....."

"นั่นมันดาวหรือประกาศารกันแน่"

ฉันได้ชะลอเครื่องลง นั่นคงเป็นเหตุที่ทำให้เปรวโด้ขึ้น ในระหว่างเวลาบินแล้ว เขาไวต่อการเปลี่ยนแปลงของเสียงมาก ฉันเริ่มลดระดับลงอย่างช้าๆ เพื่อที่จะลงไปใต้กลุ่มเมฆ

ฉันเพิ่งศึกษาแผนที่ดู ตอนนี้ฉันไม่เสี่ยงอะไรแล้ว เพราะว่าอย่างไรก็ดี ฉันคงมาถึงดินแดนที่อยู่ระดับน้ำทะเลแล้ว ฉันบินต่ำลงไปอีกและกลับลำไปทางเหนือ โดยหวังว่าจะเห็นแสงไฟจากเมืองได้จากทางหน้าต่าง ฉันคงบินเลยมาแล้ว มันควรอยู่ทางซ้ายมือ เวลานี้ฉันบินอยู่ใต้กลุ่มเมฆ แต่ยังมีอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งอยู่ต่ำลงไปทางซ้าย ฉันเลี้ยวหลบไป ทิศทางในขณะนี้คงอยู่ระหว่างทิศเหนือกับทิศตะวันออกเฉียงเหนือ

เจ้าเมฆนั้นอยู่ต่ำลงไปมากและมาบังสิ่งต่าง ๆ หมด ฉันไม่กล้าที่จะลดระดับลงไปอีก เครื่องวัดความสูงอ่านระดับสีร่อยแต่ฉันไม่รู้ความดันของอากาศในขณะนี้ ฉันตะโกนบอกเปรวโด้ซึ่งก้มลงมาว่า "จะบินไปที่ทะเล แล้วจะร่อนลงต่ำกว่านี้อีก เพื่อที่จะได้ไม่ชนกับอะไร....."

อย่างไรก็ดี ไม่รู้แน่ว่าฉันล่องลอยมาอยู่เหนือทะเลแล้วหรือยัง เจ้าเมฆนั้นไม่ยอมให้เรามองทะลุผ่านลงไปถึงความมืดเบื้องล่างเลย ฉันชะงักหน้าไปชิดหน้าต่าง พยายามเพ่งมองลงไป พยายามมองหาแสงสว่างหรือเครื่องหมายอื่นใด ฉันเหมือนกับผู้ที่ค่อยเขี่ยขี้เถ้าและพยายามมองหาถ่านไฟแห่งชีวิตซึ่งคุกรุ่นอยู่ในกองไฟ

"นั่นกระโจมไฟในทะเล!"

เราเห็นเจ้าแสงกระพริบอันหลอกลวงนั้นพร้อมๆ กัน ประสาทช่างหลอกลอนจริงๆ ! มันอยู่ที่ไหนกันเล่าเจ้ากระโจมไฟผีหรือเจ้าภูตราตรี เพราะว่าในเสี้ยววินาทีที่เปรวโด้และฉันชะงักออกไปเพื่อที่จะมองหามันแถวๆ สามร้อยเมตรห่างออกไปนั่นเอง ในทันทีนั้น.....

"อา!"

นั่นเองเป็นเสียงเดียวที่โพล่งออกมา ฉันคิดว่าความรู้สึกเดียวที่มีอยู่ก็คือโลกทั้งโลกแตกสลายไปดังโครมใหญ่ เรากะทบกับพื้นด้วยความเร็วสองร้อยเจ็ดสิบ กิโลเมตรต่อชั่วโมง

ฉันคิดเช่นกันว่า ในเสี้ยววินาทีต่อมานั้น ฉันไม่ได้นึกถึงอะไรนอกจากจะรอลเปลวเพลิงสีม่วงอันมหึมาซึ่งจะเกิดจากการระเบิดและซึ่งจะทำให้เราทั้งสองอันตรธานไป เปรวโด้และฉันต่างไม่รู้สึกลัวหวาดหวั่นอะไรเลยแม้แต่น้อย ร่างกายของฉันเป็นเพียงการรอลและรอล รอลเปลวเพลิงอันโชติช่วงซึ่งในวินาทีนั่นเองจะทำให้เราสูญสิ้นไป

แต่เปลวเพลิงนั้นไม่มาถึง จะมีก็แต่เพียงแผ่นดินไหวซึ่งสร้างความพินาศให้แก่ห้องนักบิน กระชากหน้าต่างหลุดออกไป โยนแผ่นโลหะให้ปลิวว่อนไปหลายร้อยเมตรและทำเสียงระเบิดที่ดังสนั่นเข้าไปถึงภายในร่าง เครื่องบินสั่นสะเทือนเหมือนกับเป็นมิดที่ถูกขว้างไปติดกับกระดานแข็ง เราก็กิ่งไปด้วยแรงสะเทือนนั้น หนึ่งวินาที สองวินาที เครื่องบินยังสั่นอยู่ ฉันรอดด้วยความกระวนกระวายอย่างที่สุด พลังงานที่สะสมไว้น่าจะทำให้เครื่องบินระเบิดออกไปอย่างลูกระเบิด แต่เจ้าแผ่นดินไหวนี้ยังคงมีต่อไปโดยไม่มีการระเบิดที่เด็ดขาดติดตามมา

ฉันไม่เข้าใจเลยถึงกรรมวิธีที่มองไม่เห็นนี้ ไม่เข้าใจเลยถึงการสะเทือน แรงสะท้าน และการรอลคอยอันไม่รู้จักจบสิ้น.....ห้าวินาที หกวินาที...ทันใดนั้นเรารู้สึกว่าเครื่องบินหมุนตัวไป แรงกระแทกที่ตามมาทำให้หูหรือกระเด็นออกไปทางหน้าต่างและปีก

ชาวปลิวว่อนไป จากนั้นก็ไม่มีอะไรอีก ไม่มีอะไรเลยนอกจากการหยุดนิ่งสนิท ฉันทะโกน
บอกเปรโวว่า

"กระโดดเร็ว !"

เขาก็ร้องขึ้นมาในเวลาเดียวกันว่า

"ไฟ !"

เราพรุดออกไปทางหน้าต่างที่เปิดอ้าอยู่แล้วมายืนห่างออกไปสี่สิบเมตร
ฉันทามเปรโวว่า

"บาดเจ็บไหม" เขาตอบว่า

"ไม่"

แต่เขาก็เอามือกุมหัวเขา ฉันทพูดกับเขาว่า

"ลองคลำและขยับตัวดู แน่จะว่าไม่มีอะไรหักเลย" เขาตอบฉันว่า

"ไม่เป็นไรหรอก เป็นกระบอกดับเพลิงนะ....."

ฉันนึกคิดว่า เขาบ้าไปแล้ว และคงจะกระโดดโลดเต้น....

แต่ในที่สุดเขาก็เบือนหน้าไปจากเครื่องบิน ซึ่งคงไม่ลุกไหม้แน่แล้ว หันมา
มองฉัน และพูดต่อไปว่า

"ไม่เป็นไรหรอก เป็นกระบอกดับเพลิงนะที่ติดมากับขาม"

- ๓ -

ข้าง ยากแก่การอธิบายจริงๆ ว่า ทำไมเราถึงรอดตายมาได้ ฉันเดินเอาไฟ
ฉายส่องย้อนดูรอยเครื่องบินบนพื้นดิน ห่างจากจุดที่มันมาหยุดนิ่งลงสองร้อยห้าสิบเมตร
ก็มีแผ่นเหล็กหงิกๆ งอๆ ตกอยู่แล้ว และจากนั้นมาตลอดทางก็มีแผ่นโลหะเกลื่อนกลาด
อยู่ เราจะรู้ก็ต่อเมื่อรุ่งสว่างว่า เราได้มาชนแบบเฉียดๆ กับยอดของพื้นที่ราบสูงใน
ทะเลทรายตรงที่มีความลาดน้อยมาก ที่จุดตก ทราบเป็นรอยโหว่เหมือนถูกขูดด้วยคันไถ
มที่มา เครื่องบินก็ไม่ได้ดีลังกาแต่ใส่ห้องไปด้วยแรงเร็วพร้อมกับสายหางสะบัดไปมา
มันเลี้ยวไปด้วยความเร็วสองร้อยเจ็ดสิบกิโลเมตรต่อชั่วโมง ที่เรารอดชีวิตมาได้ ก็คง
เป็นเพราะว่าที่ตรงนั้นมีก้อนกรวดดำกลมที่กลิ้งไปได้ง่ายบนพื้นทราย ซึ่งทำหน้าที่เป็น
ลูกสีนรองรับเรา

เปรโวปลดชั่วแบตตารีออกเพื่อกันอัคคีภัยที่อาจเกิดได้ภายหลังเนื่องจาก
การลัดวงจร ฉันทมานั่งฟังเครื่องยนต์และครุ่นคิด การที่เครื่องบินสะเทือนขณะที่กำลังบิน
อยู่ในระดับสูงนั้น แสดงว่าตลอดเวลาที่ชั่ววินาทีของการบิน ฉันทอยู่ในกระแสลม
ความเร็วห้าสิบกิโลเมตรต่อชั่วโมง แต่ถ้าหากว่าลมเกิดเปลี่ยนทิศทางไปจากที่กรม
อุตุนิยมวิทยารายงานไว้ ฉันทก็ไม่อาจรู้ได้ ดังนั้นตำแหน่งของฉันทในขณะนี้ควรอยู่ในพื้นที่
สี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างและยาวสี่ร้อยกิโลเมตร

เปรโวมานั่งข้างฉันทและพูดว่า

"ข้างมหัศจรรย์จริงๆที่เรายังไม่ตาย....."

ฉันไม่ได้ตอบอะไร และก็ไม่ได้รู้สึกยินดีเลย ฉันคิดอะไรได้อย่างหนึ่ง ซึ่ง
สะกิดใจฉันท และทำให้ฉันทเริ่มกระวนกระวายใจเล็กน้อยแล้ว

ฉันขอให้เปรโวเปิดไฟฉายของเขาไว้เพื่อให้ฉันรู้ตำแหน่งเขา แล้วฉันก็ถือ
ไฟฉายก้าวตรงออกไป ฉันทสำรวจพื้นดินอย่างตั้งใจ ก้าวไปอย่างช้าๆ เดินเป็นครึ่งวงกลม
ฉันทเปลี่ยนทางเดินหลายครั้งและมองพื้นดินอย่างถี่ถ้วนอยู่ตลอดเวลา เหมือนกับว่าจะหา
แหวนหรืออะไรที่หายไป หรือเหมือนกับตอนที่เพ่งมองหาแสงไฟแห่งชีวิตจากเครื่องบิน
ตัวฉันทอยู่ในความมืด ก้มมองและเดินตามวงกลมสีขาวที่เลื่อนไปข้างหน้าอยู่ตลอดเวลา

ไขแล้วหละ....ไขแล้วหละ....ฉันเดินกลับมายังเครื่องบินอย่างช้าๆ นั่งลงใกล้ห้องนักบิน และครุ่นคิด ฉันได้ไปหาสิ่งซึ่งจะสร้างความหวังให้แก่ฉัน แต่ก็ไม่ได้พบสิ่งนั้น ฉันได้ไปหาสัญญาณหนึ่งใดแห่งชีวิต แต่ชีวิตก็ไม่ได้ให้สัญญาณตอบรับฉัน

"เปรวโว ผมหาต้นหญ้าไม่เจอเลยแม้แต่กระจุกเดียว..."

เปรวโวนิ่งเงิบ ฉันไม่รู้ว่าเขาเข้าใจฉันหรือเปล่า เอาไว้พูดกันถึงเรื่องนี้อีกครั้งเมื่อตอนที่แสงอรุณจะมาขับไล่ม่านแห่งความมืดมนให้จางหายไปดีกว่า ตอนนี้ฉันมีแต่ความรู้สึกเหนื่อยอ่อนใจอย่างมาก ฉันคิดว่า "ไม่รู้สิว่าอยู่ที่ไหน ภายในรัศมีสี่ร้อย กิโลเมตรในทะเลทราย...." ทันใดนั้นฉันก็ลุกพรุดขึ้น

"น้ำ !"

ถึงเก็บน้ำมันและถังเก็บน้ำมันเครื่องรั่วหมด ถึงเก็บน้ำก็เช่นกัน น้ำซึมไปในทรายหมดแล้ว เราพบแต่กาแฟครึ่งลิตรที่กันกระดิกที่แตกแล้วกับเหล้าองุ่นขาวอีกเศษหนึ่งส่วนสี่ลิตรในกันกระดิกอีกใบหนึ่ง เรากรองและผสมมันเข้าด้วยกัน เราบองุ่นนิดหน่อยและผสมลูกหนึ่ง ฉันคำนวณว่า "นี่เป็นเสบียงพอที่จะช่วยให้เดินไปได้สักห้าชั่วโมงกลางแดดในทะเลทราย..."

เรากลับเข้ามาในห้องนักบินเพื่ออรุณรุ่งอรุณ ฉันเฝ้าดวงลงนอนและพยายามหลับ ก่อนที่จะหลับไป ฉันทบทวนสถานการณ์ของเรา เราไม่รู้ตำแหน่งของเราเลย มีเครื่องดีมไม่ถึงลิตร ถ้าหากว่าเราไม่เบนไปจากเส้นทางบินก็คงจะมีใครมาช่วยเราในแปดวัน จะหวังให้เร็วไปกว่านั้นไม่ค่อยได้หรอก แต่ก็คงจะสายเกินไปถ้าหากว่าเราบินเฉียดไปจากเส้นทาง กว่าจะมีใครมาพบเราได้ก็คงอีกหกเดือน จะไปหวังเครื่องบินอย่างไรได้ในเมื่อเขาต้องค้นหาเราตามเส้นทางยาวสามพันกิโลเมตร

"เฮ้อ ! น่าเสียดาย..." เปรวโวบอก

"ทำไมล่ะ"

"ให้มันเสร็จทีเดียวกักรู้แล้วรู้รอดไป"

ไม่ควรจ่านอย่างรวดเร็วจนนี้ เราต้องมีใจสู้แม้ว่าจะมีโอกาสเล็กน้อยเพียงใดที่จะมีเครื่องบินมาช่วยเราอย่างมหัศจรรย์ เราก็ไม่ควรจะพลาดโอกาสนั้น เราก็ไม่ควรอยู่กับที่อีกเช่นกัน เพื่อจะมีแหล่งน้ำอยู่ใกล้ๆ วันนี้เราจะเดินทางไปทั้งวัน แล้วก็กลับมาที่เครื่องบิน ก่อนจะออกเดินไปก็จะเขียนอักษรตัวโตๆ บอกทางเอาไว้บนพื้นทราย

ฉันขดตัวพยายามจะให้หลับถึงเช้า ฉันรู้สึกสุขใจที่จะหลับลง ความเหน็ดเหนื่อยทำให้ฉันเคลิ้ม เห็นอะไรต่ออะไร ฉันไม่ได้อยู่คนเดียวในทะเลทราย ภาวังค์ของฉันเต็มไปด้วยเสียง ความทรงจำ และเสียงกระซิบกระซาบความในใจ ฉันสบายดี ยังไม่รู้สึกระหายน้ำ ฉันปล่อยให้ตัวเองเข้าสู่ภวังค์เหมือนกับเข้าสู่การผจญภัย ความฝันก็คืบคลานเข้ามาครอบคลุมสภาพความเป็นจริง

อา! เหตุการณ์ช่างต่างไปมากเมื่อฟ้าสว่าง

- ๔ -

ฉัน ชอบซาฮารามาก เคยไปค้างในดินแดนนอกความปกครองและเคยตื่นมามองดูพื้นทรายสีทองอันกว้างใหญ่ไพศาล ซึ่งมีระลอกอันเกิดขึ้นจากแรงลมเหมือนเป็นทะเล ฉันเคยนอนรอการช่วยเหลืออยู่ใต้ปีกเครื่องบิน แต่คราวนี้ช่างไม่เหมือนกับคราวก่อนๆ

เราออกเดินข้ามเนินโค้งๆ ไป พื้นดินเป็นทรายปกคลุมไปด้วยก้อนกรวดสีดำเป็นประกายที่เคลื่อนไหวอยู่ดูราวกับเป็นเกล็ดโลหะ เนินทุกแห่งที่ล้อมรอบ อยู่ก็เป็นประกายวาววับเหมือนเสื้อเกราะ เราอยู่ท่ามกลางโลกที่มีแต่หินแร่ ล้อมรอบด้วยทัศนียภาพที่ทำด้วยเหล็ก

เมื่อข้ามเนินลูกแรกแล้ว เนินลูกต่อไปเบื้องหน้าก็มีสีดำเป็นมันปลาบเช่นกัน เราเดินลากเท้าไปเพื่อให้เห็นเป็นเส้นทางเพื่อที่จะได้กลับมาถูก เราหันหน้าเข้าหาพระอาทิตย์ ฉันได้ตัดสินใจเดินไปทางทิศตะวันออก โดยไม่คำนึงถึงเหตุใดๆ ทั้งๆ ที่ทุกอย่าง เช่น รายงานจากกรมอุตุนิยมวิทยา และเวลาบิน ต่างก็บ่งให้เชื่อว่าเราได้ข้ามแม่น้ำไนล์มาแล้ว แต่ทว่าเมื่อได้ลองเดินไปทางทิศตะวันตกหน่อยหนึ่ง ฉันรู้สึกไม่สบายใจอย่างบอกไม่ถูก เลยเก็บความคิดที่จะเดินไปทางตะวันตกไว้สำหรับพรุ่งนี้ ส่วนทิศเหนือก็ปล่อยไว้ชั่วคราวก่อน แม้ว่ามันควรจะเป็นทางไปสู่ทะเล สามวันให้หลัง เมื่อจวนๆ จะหมดสติไปแล้ว และถึงคราวที่เราตัดสินใจจะทิ้งเครื่องบินอย่างเด็ดขาด และจะเดินไปจนกว่าจะหมดสติไปจริงๆ นั้น เราก็มุ่งหน้าไปทางตะวันออกอีกเช่นกัน ความจริงเป็นระหว่างทิศตะวันออกกับทิศตะวันออกเฉียงเหนือมากกว่า

แต่ก็อีกนั่นแหละ ช่างขัดกับเหตุผลทั้งปวง ขัดกับความหวังทั้งหลาย เมื่อรอดมาแล้วเราจึงพบว่า นั่นเป็นทางเดียวที่ช่วยให้เราได้รอดมา เพราะว่าถ้าไปทางเหนือโดยไม่มีเรือแรงเช่นนั้น เราจะไปไม่ถึงทะเลแน่

เมื่อมาคิดดูอีกทีในวันนี้ แม้ว่าจะดูเหลือเชื่อก็จริง ฉันยังรู้สึกว่าได้เลือกทิศทางนั้น ไม่ใช่เพราะว่ามีสิ่งใดบ่งชี้ให้ทำไป แต่เป็นด้วยเหตุผลเดียวที่ว่า ทิศนั้นได้เคยช่วยชีวิตกิโลเมจจากเทือกเขาอันเดสเมื่อคราวที่ฉันได้พยายามค้นหาเขา โดยไม่รู้ตัว ทิศทางนี้ได้กลายมาเป็นทิศทางแห่งชีวิตรอดสำหรับฉัน

หลังจากที่เดินมาแล้วห้าชั่วโมง ทิวทัศน์ก็เริ่มเปลี่ยนไป ตรงหุบระหว่างเนินทรายมีรอยเหมือนทางน้ำไหล เราเดินไปตามหุบนั้น ก้าวเท้ายาวๆ เพื่อไปให้ได้ไกลที่สุด และกลับมาให้ทันก่อนค่ำถ้าไม่พบอะไรเลย ทันใดนั้นฉันหยุดชะงักลง

"เปรวัว"

"อะไร?"

"รอยเท้า..!"

เราลืมหึมทั้งร่องรอยไว้ตามทางที่เดินมาเป็นเวลาเท่าไรแล้ว ถ้าหาทางกลับไม่ได้นั่นหมายถึงความตาย

เราหันหลังกลับ เดินเยื้องไปทางขวา เมื่อเดินไปได้ไกลพอสมควร ก็เลี้ยวและพยายามเดินไปให้ตั้งฉากกับทางแรกที่เดินมา โดยหวังที่จะมาตัดกับรอยเท้าในช่วงที่เรายังไม่ลืมหึมทั้งร่องรอยไว้บนพื้นทราย

หลังจากที่ได้พบเส้นทางเดิมแล้ว เราก็ออกเดินต่อไป แต่ร้อนจัดชื้นและภาพลวงตาต่างๆ ก็ตามมา แต่ยังเป็นเพียงแค่ภาพลวงตาเบื้องต้นเท่านั้นเอง เราเห็นเป็นทะเลสาบอันกว้างใหญ่ซึ่งจะเลือนหายไปเองเมื่อเดินเข้าใกล้ เราตัดสินใจเดินออกจากหุบเพื่อปีนขึ้นไปบนเนินที่สูงสุด โดยหวังที่จะมองสำรวจไปรอบ ๆ

เครื่องบินตกที่ลิเบีย

เราเดินมาหกชั่วโมงแล้ว ก้าวเท้ายาวๆ แบบนี้ควรจะได้เป็นระยะทางสามสิบกิโลเมตร เรามาถึงบนยอดเนินต่ำๆ นั้นแล้วก็นั่งลง ช้างล่างลงไป หุบทรายของเราไหลไปยังทะเลทรายซึ่งปราศจากก้อนหิน มองออกไปเห็นแต่แสงสว่างระยิบระยับบาดสายตา กับความเว้งว่างอันไม่มีขอบเขต ที่ขอบฟ้าโน้น แสงแดดทำให้เกิดเป็นภาพลวงตาซึ่งพิสดารขึ้นบ้างแล้ว ป้อมปราการยอดแหลมแห่งสุहर่า สิ่งก่อสร้างที่มีลวดลายเรขาคณิตเป็นเส้นในแนวตรงแถมยังมีพื้นที่สีดำๆ ดูราวกับเป็นสวนปาล์ม สวนนั้นอยู่ต่ำลงมาจากก้อนเมฆก้อนสุดท้ายที่ยังเหลืออยู่ เพราะก้อนเมฆใหญ่เหล่านี้จะสลายตัวในตอนกลางวันและก่อตัวใหม่ในตอนกลางคืน สวนนั้นเป็นเพียงเงาของก้อนเมฆ

ไม่มีประโยชน์อะไรที่จะเดินต่อไปอีก ความพยายามเช่นนี้จะไม่ให้ผลอะไรเลย เราควรกลับไปยังเครื่องบินของเรา ไปยังเจ้าสิงขางแดงซึ่งตั้งอยู่เป็นสัญญาณซึ่งบางทีเพื่อนนักบินที่ออกตามหาอาจพอสังเกตเห็นได้ แม้ว่าฉันจะไม่ฝากความหวังไว้กับการตามหามากนัก แต่ก็ดูเหมือนว่าจะเป็นโอกาสสุดท้ายแห่งสวัสดิภาพ ที่นั่นโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เราได้สัมผัสของเหลวหยดสุดท้ายไว้และบัดนี้เรามีความจำเป็นอย่างยิ่งยวดแล้วที่จะดื่มมัน เราต้องกลับไปที่นี่เพื่อให้ชีวิตอยู่รอด ถึงอย่างไรเราก็คงไปไม่ได้ไกล ไปไม่พ้นขอบชายอันคับแคบซึ่งกำหนดโดยความกระหายน้ำของเราเอง

ช่างยากเย็นอะไรเช่นนี้ที่จะหันหลังกลับ ในเมื่อเราอาจจะกำลังเดินไปสู่ชีวิตใหม่ เลยจากภาพลวงตานี้ไปหน่อย ที่ขอบฟ้าข้างหน้านั้นอาจจะมีเมืองจริงๆ มีธรรมน้ำจืด และทุ่งหญ้ารกคอกอยู่ ฉันรู้ว่าทำถูกต้องแล้วที่จะไม่เดินต่อไป แต่อย่างไรก็ดี ในขณะที่สิ้นใจหันหลังกลับนั้น ฉันมีความรู้สึกว่าคุณอย่างดับวูบไป

เรามานอนอยู่ข้างเครื่องบิน เราได้เดินมากกว่าหกสิบกิโลเมตรและไม่มีอะไรจะให้ดื่มอีกแล้ว การเดินไปทางตะวันออกไม่ได้ทำให้พบสถานที่ใดที่พอจะรู้จักเลย ไม่มีเพื่อนนักบินคนใดได้บินมาเหนือดินแดนนี้ เราจะทนต่อไปได้อีกนานเท่าไรกัน ตอนนี้เรารู้สึกกระหายน้ำเหลือเกินแล้ว.....

เราก่อไฟกองใหญ่ขึ้นกองหนึ่งจากชิ้นหักพังของปีกเครื่องบิน เตรียมน้ำมันและแผ่นแมกนีเซียมบางๆ ไว้ เพื่อที่จะให้ได้แสงไฟสีขาวอันสว่างจ้า รอให้มีดสนิทก่อนแล้วจึงจะจุดกองเพลิงขึ้น....แต่ว่าปวงมนุษย์ไปอยู่ที่ไหนกันหมดแล้ว

ตอนนี้เปลวเพลิงปลิวขึ้นไปในอากาศ เราเฝ้ามองไฟแห่งสัญญาณแห่งทะเลทรายของเราที่กำลังเผาไหม้ไปอย่างสงบเสงี่ยม เฝ้ามองสาสน์ที่เจียบและสุกใส

ของเราแผ่กระจายออกไปในความมืด ฉันคิดว่าสาสน์นี้เป็นเสียงวิงวอนอันจับใจที่แฝงด้วยความรัก เราขอน้ำดื่มแต่เราก็ขอให้ผู้อื่นติดต่อกับเราด้วย ขอให้มิไฟอีกดวงหนึ่งสว่างขึ้นเกิดในความมืด ไฟจะเกิดขึ้นก็ด้วยน้ำมือนุชย์เท่านั้น ขอให้ใครก็ได้ตอบเรามา

ฉันนึกเห็นสายตาของเมียฉัน ฉันจะไม่เห็นอะไรอื่นนอกจากสายตาคู่นั้น สายตาที่เต็มไปด้วยคำถาม ฉันนึกเห็นสายตาของทุกคนซึ่งคงยากที่จะพบฉันอีก สายตาเหล่านี้ก็เป็นคำถาม สายตาทั้งหมดถามฉันและตำหนิฉันที่ไม่ตอบ ฉันตอบ ! ฉันตอบ! ฉันตอบอย่างสุดแรงในความมืดนี้ ฉันไม่อาจส่งเปลวเพลิงที่ลุกโชติช่วงไปกว่านี้ได้อีกแล้ว

ฉันทำดีที่สุดแล้ว เราทำดีที่สุดแล้ว เราได้เดินมาหกสิบกิโลเมตร โดยแทบจะไม่ได้ดื่มอะไรเลย เดี่ยวนี้ไม่มีอะไรจะให้ดื่มอีกแล้ว จะเป็นความผิดของเราหรืออาหารที่จะทนอยู่ได้ไม่นาน ถ้ามีน้ำละก็เราจะนอนกอดกระดิกอยู่ที่นี้ไม่ไปไหนหรอก แต่นี่นับตั้งแต่วันที่ที่น้ำอีกสุดท้ายหมดไปจากถ้วย นาฬิกาเครื่องหนึ่งเริ่มก็ทำงาน นับตั้งแต่วันที่ที่ฉันกลืนน้ำหยดสุดท้ายลงไป ตัวฉันก็เริ่มจมดิ่งลง จะให้ทำอะไรได้ละ ในเมื่อเวลานำฉันไปอย่างไม่หยุดยั้ง เปรี้ยวร้องไห้ ฉันดบไหล่เขาเบาๆ พร้อมทั้งพูดปลอบว่า

"ถ้าถึงคราวก็ช่วยไม่ได้นะ"

เขาตอบฉันว่า

"อย่าคิดไปว่าผมร้องไห้เพราะสงสารตัวเอง...."

ไอ้ แนละ ฉันรู้เรื่องนี้ดี ไม่มีอะไรหรอกที่เราจะทนไม่ได้ ฟรุ้งนี้ มะรินนี้ ฉันจะรู้ดีเองว่าเมื่อถึงเวลาเข้าจริงๆ ก็ไม่มีอะไรเลยที่เราจะทนไม่ได้ ฟรุ้งนี้ มะรินนี้ ฉันจะรู้ดีเองว่าเมื่อถึงเวลาเข้าจริงๆ ก็ไม่มีอะไรเลยที่เราจะทนไม่ได้ การทนทุกข์ทรมานไม่ใช่เรื่องที่ฉันพะวงเท่าไร ฉันเองก็คิดไว้เช่นนั้น

ในครั้งหนึ่งที่ฉันติดอยู่ในห้องนักบินและคิดว่าจะจมน้ำตาย ฉันก็ไม่ได้ทุกข์ทรมานอะไรนัก บางครั้งฉันคิดว่าจะไม่รอด แต่นั่นก็ไม่ใช่เหตุการณ์ใหญ่หลวงเลย คราวนี้ก็เช่นกัน ฉันจะไม่ทรมานตายเท่าไรหรอก ฟรุ้งนี้ฉันคงเรียนรู้สิ่งแปลกๆ ขึ้นไปอีกเกี่ยวกับเรื่องนี้ และแม้ว่าจะก่อกองไฟกองใหญ่เช่นนี้ก็ตาม ในส่วนลึก ฉันอาจจะเลิกลืมที่จะติดต่อกับผู้อื่นแล้วก็ได้ใครจะรู้.....?

"อย่าคิดว่าเพราะสงสารตัวเอง...." ไซไซ นี่คือน้ำที่ที่เราจะทนไม่ได้ ทุกๆครั้งที่ฉันนึกเห็นสายตาที่รอคอยอยู่ ฉันรู้สึกเหมือนถูกเขียดเฉือน อยากจะลุกพรวดพราดขึ้นแล้ววิ่งตรงไปข้างหน้า ที่โน่นมีเสียงร้องขอความช่วยเหลือ ที่โน่นมีผู้ประสพภัยอยู่

รู้สึกวาทบาทจะสลับเปลี่ยนไปอย่างประหลาด ฉันเคยคิดอยู่เสมอว่าควรจะเป็นเช่นนี้ อย่างไรก็ตามก็เปโรโวมี่ส่วนช่วยให้ฉันมั่นใจขึ้นเต็มที่ ไซไซ ต่อหน้าความตาย เปโรโวกี้จะไม่รู้สึกทรมานตายใจอย่างที่มีใครต่อใครชอบพรรณนา แต่เป็นสิ่งที่อื่นต่างหากเล่าที่เขาและฉันก็เหมือนกันไม่อาจจะทนได้

เอาละ ฉันยอมแล้วที่จะกลับไป กลับไปคืนหนึ่งหรือหลายๆ ศตวรรษ ถ้าฉันหลับแล้วจะมีอะไรแตกต่างกันละ แล้วนั่นก็จะเป็นความสันติสุขอะไรเช่นนั้น!

แต่เสียงร้องที่ตั้งอยู่ที่โน่น ความหวังอาลัยอันร้อนรุ่มที่มีอยู่ที่โน่นเล่า....ฉันไม่อาจทนนิ่งภาพได้ ฉันไม่อาจยืนกอดอกดู *ผู้ประสพภัย* เหล่านั้นได้ ทรายใดที่ยังไม่มีข่าวจากฉัน ทุกๆ วินาทีจะคอยเขียดเฉือนใจคนที่ฉันรักที่ละน้อยๆ ฉันรู้สึกตัวเองคุกกรุ่นไปด้วยอารมณ์โคล้ง ทำไมจะต้องมีอุปสรรคเหล่านี้มาขัดขวางไม่ให้ฉันไปช่วยผู้ที่กำลังจะตายอยู่แล้ว ด้วยความกระวนกระวายใจได้ทันเวลา ทำไมไฟกองนี้ไม่ช่วยพาเสียงร้องของเราไปให้สุดโลก ใจเย็นไว้ก่อนนะ!.....เรามาแล้ว! เรามาช่วยแล้ว!

แมกนี่เซียมเผาไหม้ไปหมดแล้ว ไฟของเราค่อยๆ มอดลง เดียวนี้เหลือเป็นเพียงกองถ่านที่ยังพอให้เรานั่งผิงไอร้อนได้ สาสนอันสุขสว่างของเราสิ้นสุดไปแล้ว มีอะไรในโลกนี้ที่เปลี่ยนแปลงไปบ้างหรือ ฉันรู้ดีว่าไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงเลย สาสนนั้นเป็นเพียงคำสวดวิงวอนที่ไม่มีใครรับฟัง

เอาละ ฉันนอนดีกว่า

- ๕ -

ใน ตอนรุ่งเช้า เราใช้ผ้าชุบน้ำค้างตามปีกเครื่องบิน ได้นำป็นสีและน้ำมันมาฉีดผิวไม่ถึงครึ่งถ้วย ในเมื่อไม่มีอะไรดีไปกว่านี้ เราก็จำใจตีด้วยความพะอืดพะอม อย่างน้อยก็ยังได้ความชุ่มชื้นนิดหน่อยที่ริมฝีปาก เมื่อตีมจลองกันเสร็จแล้ว เปรโวพูดขึ้นว่า

"โชคดีนะที่ยังมีป็นอยู่"

ฉันรู้สึกหงุดหงิดขึ้นทันที หันไปมองเขาด้วยสีหน้าที่ดูและไม่เป็นมิตร ในเวลานี้ฉันรู้สึกเกลียดการปล่อยตัวไปตามอารมณ์อ่อนไหวที่สุด ฉันมีความต้องการอย่างยิ่งที่จะมองทุกสิ่งในแง่ดี การเกิดก็ดี การเติบโตขึ้นมาก็ดี และการตายด้วยการกระหายน้ำก็ดีล้วนแต่เป็นของธรรมดา

ฉันคอยฆ่าเสียงเปรโวอยู่ พร้อมทั้งจะพูดอย่างเจ็บแสบเพื่อให้เขาเงียบไป ถ้าหากว่าจำเป็น แต่ในขณะที่พูดกับฉันนั้น เปรโวตั้งอยู่ในความสงบเหมือนกับว่ากำลังพูดถึงถึงปัญหาด้านอนามัย เขาเอ่ยถึงเรื่องนี้หน้าตาเฉยราวกับพูดว่า "เราควรระวังมือ" เมื่อวานฉันก็ได้ครุ่นคิดถึงเรื่องนี้ไว้แล้ว ตอนที่สังเกตเห็นปลอกใส่ปืนที่ทำด้วยความครุ่นคิดของฉันในตอนนั้นสมเหตุสมผล ไม่ได้เกิดจากอารมณ์อ่อนไหว อารมณ์อ่อนไหวจะเนื่องมาจากเรื่องของสังคมเท่านั้น เช่นเมื่อรู้สึกว่าจะอาจเสี่ยงที่จะสร้างความผิดหวังให้แก่ผู้ที่เรารับผิดชอบได้แต่จะไม่เนื่องมาจากปืน

ยังไม่มีใครมาค้นหาเรา หรือถ้าจะพูดให้ถูกเขาคงกำลังค้นหาเราอยู่ที่อื่น เช่น ในอาราเบีย อย่างไรก็ตาม เราไม่ได้ยินเสียงเครื่องบินเลยแม้แต่น้อย จนกระทั่งวันรุ่งขึ้น เมื่อเราออกเดินไปจากเครื่องบินของเราแล้ว เราจึงได้ยินเสียงเครื่องบินที่บินอยู่แต่ไกลเพียงครั้งเดียว ในตอนนั้นเรามีแต่ความเฉยเมย เราเป็นเพียงจุดดำจุดหนึ่งในพันจุดที่มีอยู่ในทะเลทราย จะหวังให้สังเกตเห็นได้อย่างไร ถ้าคิดว่าเสียงนั้นทำให้ทรนทรใจเลยก็ เป็นการคิดผิดโดยสิ้นเชิง ฉันไม่รู้สึกทรนทรใจเลย ผู้ค้นหาทั้งฉันเหมือนอยู่กันคนละโลก

จะต้องใช้เวลาค้นหาสักสิบห้าวันสำหรับเครื่องบินที่มาตกในทะเลทราย ถ้าหากไม่รู้จะอะไรเลยเกี่ยวกับเครื่องบินลำนั้น นอกจากว่ามันอยู่ในรัศมีสามพันกิโลเมตร ก็นี่เขาคงกำลังค้นหาเราอยู่ระหว่างทริโปลีแดนกับเปอร์เซีย อย่างไรก็ตาม ในตอนนี้ แม้โอกาสจะมีน้อยเต็มที ฉันก็ยังหวังในเรื่องนี้อยู่บ้าง ในเมื่อไม่มีอะไรอื่นที่จะหวังได้ ฉันเปลี่ยนกลวิธีไป ตัดสินใจที่จะออกสำรวจคนเดียว เปรโวเตรียมเชื้อเพลิงไว้คอยทำพร้อมที่จะจุดหากว่ามีเครื่องบินผ่านมา....แต่ก็ไม่มีมา

ฉันออกเดินไป ไม่รู้เหมือนกันว่าจะมีแรงเดินกลับมาใหม่ สิ่งที่ฉันเรียนรู้เกี่ยวกับทะเลทรายในลิเบียก็หวนกลับมาสู่ความทรงจำของฉัน ในทะเลทรายซาฮารา มีความชื้นเหลืออยู่ 40 % แต่ที่นี่มีความชื้นอยู่เพียง 18 % ชีวิตต่างๆ ระบายไปเหมือนกับเป็นไอน้ำ ชาวเบดวง นักเดินทาง และนายทหารประจำเมืองชั้นจะบอกให้รู้ว่า เราทนได้ สิบเก้าชั่วโมงโดยไม่ดื่มอะไร หลังจากยี่สิบชั่วโมง ดาเริ่มจะพรั่า เห็นแสงระยิบระยับ นั้นแหละจะเป็นวาระสุดท้าย การคุกคามของความกระหายเป็นไปอย่างรวดเร็ว

เจ้าลมตะวันตกเฉียงเหนืออันวิปริต ที่ทำให้เราหลงผิด และคาดคะเนผิด จนมาติดอยู่บนที่ราบสูงนี้ มาบัดนี้เจ้าคงจะช่วยต่อชีวิตให้เราบ้าง แต่จะได้นานสักเท่าไร ก่อนที่แสงระยิบระยับนั้นจะเกิดขึ้น

*ฉันก็ออกเดินไป มีความรู้สึกไม่ต่างอะไรไปกับว่ากำลังพายเรือน้อยออกไป
กลางมหาสมุทร*

อย่างไรก็ดี แสงอรุณลดความน่าสลดของทิวทัศน์ลงไปบ้าง ฉันเอามือชก กระเป๋าทิ้งและเริ่มออกเดิน เมื่อวานเย็น เราได้เอาบ่วงไปวางไว้ตามปากโพรงที่ ดุมีพิรุณ ความเป็นพรานในตัวฉันตื่นตัวขึ้น ก่อนอื่นฉันไปตรวจดูกับดักที่วางไว้แต่ฉันก็ วางเปล่า

ฉันไม่มีเลือดมาดื่ม อันที่จริง ฉันก็ไม่ได้หวังอะไรนักหรอก
แม้ว่าจะไม่ค่อยรู้สึกผิดหวังนัก ก็ยังอดพิศวงใจไม่ได้ สัตว์เหล่านี้มีชีวิตอยู่ ได้อย่างไรกันในทะเลทราย มันคงเป็นพวก "เฟเนซ" หรือสุนัขจิ้งจอกทะเลทราย เป็น พวกสัตว์กินเนื้อ มีหูยาวใหญ่ ตัวไม่โตไปกว่ากระต่ายนัก ฉันไม่อาจทนความอยากรู อยากรู้เห็นได้ จึงเดินตามรอยเท้าของมันไป รอยเท้านั้นพาฉันไปยังลำธารทรายเล็กๆ ที่ นั้นฉันเห็นรอยเท้าของมันบนพื้นทรายได้อย่างชัดเจน ฉันชมความงามของรอยฝ่าเท้าที่ มีนิ้วสามนิ้วเป็นรูปแฉก นึกถึงเจ้าสัตว์น้อยที่คงวิ่งเหยาะๆ ไปในตอนเช้า คอยเลียน้ำค้าง ไปตามก้อนหิน พอถึงตอนนี้ระยะห่างระหว่างรอยเท้าเพิ่มมากขึ้น แสดงว่ามันเริ่มออกวิ่ง ที่นั่นมันไปเจอเพื่อนของมันตัวหนึ่ง แล้วทั้งสองก็วิ่งคู่กันไป ฉันรู้สึกยินดีอย่าง ประหลาด ที่ได้มาพบเห็นการเดินเล่นในยามเช้าเช่นนี้ ฉันชอบสัญญาณแห่งชีวิต อย่าง น้อยก็ช่วยให้ลืมความกระหายลงไปบ้าง....

ในที่สุด ฉันก็มาถึงสถานที่หากินของเจ้าสุนัขจิ้งจอก พวกนี้มีต้นไม้แห้ง เล็กๆ โผล่ขึ้นจากทรายเป็นหย่อมๆ ทุกๆ ร้อยเมตรขนาดเท่าขามใหญ่ๆ เห็นจะได้ ตาม กิ่งเต็มไปด้วยหอยทากตัวเล็กๆ สีทองเจ้าเฟเนซจะมาที่ค้ำหลังเสียบึงในตอนเช้า ฉันมาเจอ ความลึกลับอันยิ่งใหญ่แห่งธรรมชาติเข้าแล้ว

เจ้าเฟเนซจะไม่แวะไปที่ต้นไม้ทุกๆ ต้น บางต้นที่เต็มไปด้วยหอยทากก็ไม่ สนใจ มันจะเดินไปรอบๆ ต้นไม้บางต้นด้วยความระแวงและรอบคอบอย่างเห็นได้ชัด บาง ต้นที่มันเข้าไปก็จะไม่ชบกินอะไรมากนัก มันกินหอยสักสองสามตัวแล้วก็เปลี่ยน ร้านอาหารไป

จะว่ามันเสแสร้งไม่ยอมกินให้อิ่มเสียเลยทีเดียวนั้นเพื่อที่จะสนุกสนานกับการ เดินเล่นในตอนเช้าให้นานต่อไปอีกหน่อยอย่างนั้นหรือ คงไม่ใช่เช่นนั้น การกระทำเช่นนี้ ตรงกับหลักวิธีอันสำคัญยิ่งต่อชีวิตรอดของมันจนเกินไป ถ้าหากว่าเจ้าเฟเนซกินหอยบน ต้นแรกจนอิ่ม ภายในไม่กี่ครั้ง สิ่งมีชีวิตก็จะหมดไปจากต้นไม้ต้นนั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ เจ้าเฟ เนซก็จะทำลายสัตว์เลี้ยงของมันหมดไปที่ละต้นๆ แต่มันก็ฉลาดเกินกว่าที่จะทำเช่นนั้น กับสัตว์เลี้ยงของมัน ไม่เพียงแต่ว่าในการกินอาหารทุกๆ มื้อ มันจะเที่ยวไปตามหย่อม ไม้ต่ำๆ นั้นสักร้อยกว่าต้น แต่จากกิ่งหนึ่ง มันจะไม่ยอมกินหอยเกินกว่าหนึ่งตัวอีกด้วย ทุกอย่างเป็นไปราวกับว่ามันสำนึกถึงการเสี่ยงอันตรายอย่างดี *ถ้ามันกินให้อิ่มอย่างไม่ ระมัดระวัง หอยทากจะหมดไป และถ้าหอยทากหมดไป เฟเนซก็จะไม่เหลืออยู่*

รอยเท้าพานักกลับไปยังรูของมัน มันอยู่ที่นี้เอง กำลังฟังเสียงฉันอยู่ และ คงตื่นตระหนกกับเสียงฝีเท้าของฉัน ฉันพูดกับมันว่า "เจ้าจิ้งจอกเอ๋ย ฉันไม่รอดแน่แล้ว แต่ ก็แปลกที่ฉันยังเลิกสนใจในตัวเจ้า...."

ฉันยืนฝืนอยู่ที่นั่น ดูเหมือนว่าเราจะปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ทุกชนิดได้
แม้ความคิดที่ว่ามันคงจะอยู่รอดไปได้อีกสามสิบปี ก็ไม่ทำให้ความปีติยินดีของมนุษย์ผู้
หนึ่งต้องหม่นหมองไปสามสิบปี สามวัน....ก็เป็นการมองเห็นคนละแง่เท่านั้น
แต่ทว่า ยังมีภาพบางภาพที่จะต้องลืม.....

ในตอนนี่ ฉันออก
เดินไปตามทางของฉัน บางสิ่ง
ในตัวฉันได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว
เนื่องด้วยความเหน็ดเหนื่อย
ภาพลวงตานั้น ถ้าไม่มีจริงฉันก็
ประดิษฐ์ขึ้น

.... "เฮ้!"

ฉันขมมือและร้อง
ออกไป แต่ผู้ที่กำลังโบกมือให้
ฉันอยู่นั้นเป็นเพียงหินดำๆ ก้อน
หนึ่ง

ทุกอย่างในทะเลทรายเริ่มมีชีวิตชีวาขึ้น ฉันอยากจะปลุกชาวเบตวงคนนั้น แต่เขาก็
กลายเป็นท่อนไม้ดำๆ ไป ท่อนไม้หรือ มันมาอยู่ที่นี่ได้อย่างไรกัน ฉันก้มลงไปมอง พยายาม
ยกกิ่งที่หักอยู่ขึ้นมา มันเป็นหินอ่อน! ฉันเงยหน้าขึ้นมองไปรอบๆ เห็นหินอ่อนสีดำ
ก้อนอื่นๆ ไม้แห่งป่าดึกดำบรรพ์มาหักพังเกลื่อนกลาดอยู่ตรงนี้ในระยะแรกแห่ง
วิวัฒนาการของโลกเมื่อแสนปีมาแล้ว วาดภัยได้ทำให้ป่าซึ่งเสมือนวิหารหลังใหญ่
พังทลายลงมา ศตวรรษแล้วศตวรรษแล้วได้เปลี่ยนแปลงท่อนไม้ที่เป็นดังเสาหินมา
เหล่านี้ไป ทำให้มันมีประกายดังเหล็กกล้าและกลายมาเป็นหิน เป็นแก้วสีหมึก ฉันยัง
สังเกตเห็นตาไม้ เห็นลำต้นที่เคยบิดไปมาเพราะเคยมีชีวิตสิงอยู่ ฉันนับจำนวนวงแหวน
บนท่อนไม้ ป่าที่เคยเป็นที่พำนักของเหล่าสฤณาและเคยเต็มไปด้วยเสียงไพเราะ บัดนี้
ถูกพระเจ้าสาปแช่งให้กลายเป็นเกลือแร่ ฉันรู้สึกทิวทัศน์นี้ช่างไม่เป็นมิตร ซากหักพัง
ที่ตั้งตระหง่านอยู่ที่นี่ ดูมีสีดำยิ่งกว่าเกราะเหล็กแห่งภูเขาที่ได้ผ่านมา ที่นี่ไม่ให้การต้อนรับ
ฉันเลย จะให้ฉันทำอะไรอยู่ที่นี้เล่า ฉันผู้เป็นสิ่งเดียวที่มีชีวิต ท่ามกลางหินอ่อนอันคง
กระพันเหล่านี้ ฉันผู้ที่จะดับสลาย ผู้ที่มีร่างกายอันจะเน่าเปื่อยไป จะให้ฉันทำอะไรอยู่ที่
นี้เล่าท่ามกลางนิรันดรภาพ

ถ้ารวมเมื่อวานนี้ด้วย ฉันเดินเป็นระยะทางเกือบแปดสิบกิโลเมตรแล้ว
อาการวิงเวียนที่ฉันมีอยู่ในขณะนี้ คงเนื่องมาจากความกระหายน้ำ หรือไม่ก็จากพระ
อาทิตย์ ในแสงแดด กิ่งไม้เหล่านี้ดำเป็นมันปลาบเหมือนแบด้วยน้ำมัน แดดเผาผลาญมายัง
ซากอันไม่รู้จักแตกสลายเหล่านี้ ทรายหรือสุนัขจิ้งจอกอันตรธานไปหมดแล้ว เหลือ
เพียงแต่แห่งเหล็กหมึกมา ฉันกำลังเดินอยู่บนที่นั่น รู้สึกว่าแสงแดดบาดเปรี้ยวๆ ลงมา
บนศีรษะ อา! ที่โน่น.....

"เฮ้! เฮ้!"

"นั่งเสียเถอะ ที่โน่นไม่มีอะไรหรอก เอ็งเพื่อไปเอง"

ฉันพูดกับตัวเองเช่นนี้เพราะต้องการตั้งสติให้มั่นคง ช่างยากเหลือเกินที่จะ
ปฏิเสธสิ่งที่ฉันเห็นอยู่ ช่างยากลำบากที่จะขมใจไม่ร้องออกไปยังขบวนอูลูที่เดินอยู่
ข้างหน้า....นั่น....ไม่เห็นหรือ...

"ไอ้โง่ เอ็งรู้ดีว่านี่ก็ฝืนไปเอง....."

"ถ้าอย่างนั้น ในโลกนี้ก็ไม่มีอะไรแท้จริงละสิ....."

ไม่มีอะไรแท้จริงหรอก นอกจากกางเขนที่อยูบนยอดเขา ห่างออกไปเบื้อง

หน้ายี่สิบกิโลเมตร กางเขนหรือประกาศคารกันแน่.....

แต่นั้นไม่ใช่ทางไปทะเลนี้ อย่างงั้นก็ต้องเป็นกางเขน ฉันได้ศึกษาแผนที่ตลอดทั้งคืนแต่ก็ไม่มีประโยชน์อะไร ในเมื่อฉันไม่รู้ตำแหน่งของตัวเอง ฉันได้แต่พยายามค้นหาสัญลักษณ์ต่างๆ ที่แสดงถึงสถานที่ที่มีมนุษย์อยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่งใดในแผนที่ ฉันได้เห็นวงกลมเล็กๆ กับกางเขนอันหนึ่งคล้ายคลึงกับอันนี้ ฉันอ่านคำอธิบายสัญลักษณ์ว่า "ศาสนสถาน" ไกลๆ กางเขนนั่น ฉันได้เห็นจุดต่างๆ ฉันดูคำอธิบายอีกและอ่านว่า "บ่อน้ำถาวร" ฉันสะดุ้งและตะลึงงันไป อ่านเสียงดังๆ ออกมาว่า "บ่อน้ำถาวร....บ่อน้ำถาวร...บ่อน้ำถาวร!" สมบัติอาลีบาบาหรือจะเทียบอะไรได้กับบ่อน้ำถาวร ห่างจากที่นั่นไปหน่อยมีวงกลมขาวสองวง ฉันอ่านคำอธิบายว่า "บ่อน้ำตามฤดูกาล" ความเลิศลอลดน้อยลงไปบ้าง แต่ทว่ารอบๆ นั้น ไม่มีอะไรอีกเลย ไม่มีอะไรอีกเลยจริงๆ

นั่นอย่างไรล่ะ ศาสนสถานของฉัน! นักบวชได้ติดตั้งกางเขนอันสูงใหญ่ไว้บนภูเขา เพื่อชี้ชวนผู้ที่มาอัปปางในทะเลทราย ฉันก็เดินไปหามันซิ ฉันก็วิ่งไปหานักบวชโตมินิแกนเหล่านี้ซิ.....

"แต่ในลิเบีย มีแต่อารามของนักบวชนิกายกอปต์เท่านั้น"

".....ไปหานักบวชโตมินิแกนผู้ขยันขันแข็งเหล่านั้นซิ เขามีห้องครัวอันรุ่มร้อน ปูด้วยด้วยกระเบื้องสีแดง ในลาน มีสุบน้ำขึ้นสนิมอันมหัศจรรย์อยู่อันหนึ่ง ได้สุบน้ำขึ้นสนิม อ้อ! เอาได้แล้วใช่ไหม.....ได้สุบน้ำขึ้นสนิมนั่นก็คือบ่อน้ำถาวร! อ้อ! เมื่อถึงที่นั่นแล้วฉันจะฉลองให้ถึงใจ ฉันจะสั่นกระดิ่งที่ประตุนั้น ฉันจะไปตีระฆังใหญ่ใบนั้น

"ไอ้โง่ ที่เอ็งบรรยายนั้นเป็นภาพของบ้านในโปรวังซ์ ถึงกระนั้นมันก็ไม่มีการฆังหรือ"

".....เมื่อฉันไปตีระฆังใหญ่ใบนั้น! คนเฝ้าประตูจะชูแขนขึ้นและร้องว่า

"ท่านเป็นทูตแห่งสวรรค์!" เขาจะเรียกนักบวชทุกคนซึ่งจะรีบวิ่งมา เขาจะเลี้ยงฉลองฉันเหมือนเป็นเด็กยากจน เขาจะผลักฉันไปทางห้องครัวพร้อมทั้งบอกฉันว่า "ลูกเอ๋ย....รอเดี๋ยวๆ เราจะวิ่งไปที่บ่อน้ำถาวรแล้วจะรีบกลับมา....." "ฉันคงรู้สึกยินดีอย่างเหลือล้น....."

อย่าเลย ฉันไม่อยากร้องให้หรือก เพียงเพราะเจ้ากางเขนนั่นหายไปจากยอดเขาเท่านั้น

ทิศตะวันตกให้แต่ความหวังที่หลอกลวง ฉันเลี้ยวไปทางเหนือ

ทางทิศเหนือ อย่างน้อยก็เต็มไปด้วยเสียงเพลงแห่งทะเล

อ้อ!....ข้ามเนินนี้มาแล้ว นั่นไงเบื้องหน้า นั่นคือนครที่สวยงามที่สุดในโลก

"เอ็งรู้ดีว่า นั่นเป็นเพียงภาพลวงตา....." ฉันรู้ดีว่านั่นเป็นเพียงภาพลวงตา จะมาลวงอะไรฉันได้ แต่ถ้าหากว่าฉันเองนะพอใจที่จะเดินทางไปทางภาพลวงตาเล่า ถ้าหากว่าฉันพอใจที่จะชมขอบเมืองที่ล้อมรอบด้วยกำแพงและเต็มไปด้วยธงทิวในแสงแดดนั้นเล่า ถ้าหากว่าฉันพอใจที่จะเดินไปข้างหน้าอย่างกระฉับกระเฉง ในเมื่อฉันมีความสุข.....เฮ้อ! ข่าน่าหิวเราะ! เปรวอกับปิ่นของเขา ฉันชอบความมีนเมาของฉันมากกว่า ฉันเมาแล้ว ฉันจะกระหายน้ำตายอยู่แล้ว!

ฉันสร้างเมาเมื่อแดดร่มลง ฉันหยุดลงอย่างฉับพลัน หวาดกลัวและรู้สึกว่าจะอยู่เดียวดายและห่างไกล ภาพลวงตาจะหายไปตอนใกล้ค่ำ สุบน้ำ ปราสาทราชวังและวัดวาอารามล้วนหมดสิ้นไปจากขอบฟ้า ซึ่งกลายมาเป็นเพียงขอบฟ้าของทะเลทราย

"สมละซี.....จวนจะมืดแล้ว เอ็งจะต้องรอให้สว่าง แต่พรุ่งนี้รอยเท้าก็จะหายไป คราวนี้ไม่รู้ว่าจะอยู่ที่ไหนเลยจริงๆ...."

"อย่างนั้นก็เดินต่อไปตรงๆ ก็แล้วกัน....มีประโยชน์อะไรที่จะหันหลังกลับไปอีก ฉันไม่อยากจะเปลี่ยนหนทางอีก เมื่อฉันกำลังจะเอื้อมถึง เอื้อมแขนถึงทะเลอยู่แล้ว....."

"เห็นทะเลที่ไหนกัน ถึงอย่างไรเอ็งก็ไปไม่ถึงทะเลหรอก มันคงอยู่ห่างไปสักสามร้อยกิโลเมตร ขณะนี้เปรโวกำลังเฝ้าชะเง้อคอยอยู่ใกล้ๆ "ซีมุน" บางทีอาจจะมีการขบวนอุลูลผ่านไปเห็นเขาแล้วก็ได้....."

เออะละ ฉันจะกลับไปละ แต่ก่อนจะกลับขอส่งเสียงเรียกไปยังปวงมนุษย์ก่อน

"เฮ้!"

พิภพเจ้ากรรมนี่มีคนอยู่นี่นา...

"เฮ้! เพื่อนมนุษย์ทั้งหลาย...."

เสียงฉันแหบ ฉันไม่มีเสียงแล้ว รู้สึกละลายใจที่ได้ร้องออกมาแบบนี้....ฉันยังตะโกนอีกครั้งหนึ่ง

"เฮ้! เพื่อนมนุษย์ทั้งหลาย...."

เสียงที่เปล่งออกมาดูเคอะเขินและอวดดี แล้วฉันก็หันหลังกลับ

หลังจากเดินอยู่สองชั่วโมง ฉันสังเกตเห็นแสงไฟซึ่งเปรโวได้จุดขึ้นด้วยความกลัวที่ยังไม่เห็นฉันกลับมา อ่า! ฉันไม่รู้สึกละอายใจกับอะไรเลยจริงๆ....

เดินอีกหนึ่งชั่วโมง อีกห้าร้อยเมตร อีกร้อยเมตร อีกห้าสิบ

"อ่า!.... "

ฉันหยุดลงด้วยความตะลึง ความปีติยินดีกำลังท่วมท้นเข้ามา ฉันพยายามระงับความรู้สึกที่รุนแรงนั้น จากแสงในกองไฟ ฉันเห็นเปรโวยืนคุยอยู่กับชาวอาหรับสองคนที่ยืนฟังเครื่องดนตรีอยู่ เขายังไม่สังเกตเห็นฉัน ท่าทางยังดีใจไม่หาย อ่า!....ถ้ารออยู่ที่นั่นเหมือนอย่างเขา ป่านนี้คงหมดทุกชีไปแล้ว ฉันร้องด้วยความดีใจ

"เฮ้!..."

ชาวเบดวงทั้งสองสะดุ้งและหันมามอง เปรโวผลจากเขาและก้าวมาหาฉันแต่ผู้เดียว ฉันอ้าแขนออกไป เปรโวพุงข้อศอกฉันไว้ นี่ฉันจะล้มแล้วหรือ ฉันพูดขึ้นว่า

"ในที่สุดก็พ้นเคราะห์แล้วซี"

"อะไรนะ"

"พวกอาหรับ"

"อาหรับที่ไหนกัน"

"อาหรับที่อยู่กับคุณนั่นไงละ"

เปรโวมองดูฉันอย่างแปลกใจ ฉันมีความรู้สึกว่าเขากำลังเผยความลับอันคับอกกับฉันอย่างไม่เต็มใจ

"ไม่มีพวกอาหรับนี่...."

คราวนี้ ฉันคงจะต้องร้องไห้ละ

- ๖ -

ที่นี่ เรามีชีวิตอยู่ได้สิบเก้าชั่วโมงโดยปราศจากน้ำ ตั้งแต่เมื่อเย็นวานนี้เราดื่มอะไรละ เพียงน้ำค้างไม่กี่หยดตอนรุ่งอรุณ แต่ลมตะวันออกเฉียงเหนือยังคงพัดอยู่ตลอดเวลา ทำให้น้ำในตัวเราระเหยช้าลงและช่วยให้เมฆก่อตัวอยู่ได้บ้างในสวนสูงของท้องฟ้า อ่า!.....ถ้าเมฆนั้นลอยลงมาทางนี้ ถ้าฝนจะตกได้แต่ฝนก็ไม่เคยตกในทะเลทราย

"เปรโว มาช่วยกันตัดร่มชูชีพออกเป็นสามเหลี่ยมเยอะๆ แล้วปูลงกับพื้นเอาหินทับไว้ ถ้าลมไม่เปลี่ยนทิศทาง พุ่งนี้เข้าเราเอาผ้าเหล่านี้มาปิดคงจะเก็บน้ำค้างมาใส่

ไว้ในถังน้ำมันได้บ้าง"

เรากางผ้าขาวหกผืนเรียงกันไว้ใต้แสงดาว เปรโวแหงะถึงเก็บน้ำมันอันหนึ่ง ให้เปิดอ้า ขณะนี้เราไม่มีอะไรที่จะทำนอกจากรอรู้อรุณ

เปรโว ได้ค้นพบสัมลुकหนึ่งอย่างมหัศจรรย์ในซากเครื่องบิน เราแบ่งกัน ขึ้นเดินไปหมด แต่กระนั้นก็ดี นั้นเป็นเพียงสิ่งเล็กน้อย ในเมื่อเราต้องการน้ำยีสบิลิตร

ฉันนอนอยู่ข้างกองไฟ มองผลไม้ที่สะท้อนแสงไฟนี้และรำพึงว่า "คนเรา ไม่รู้ความหมายของสัมลुकหนึ่งหรือ....." ฉันรำพึงอีกว่า "เราคงจะไม่รอดแน่ แต่คราวนี้ ก็อีกเช่นกัน ความแน่ใจเช่นนี้ก็ไม่ได้ลดความสุขใจของฉันให้น้อยลง เวลาที่ฉันกำส้ม ครึ่งลูกอยู่ในมือเป็นขณะหนึ่งในชีวิตของฉันที่ฉันมีความสุขมากที่สุด....." ฉันเอนตัวลง นอน ค่อยๆ ละเลียดผลไม้ของฉัน ฉันนอนนับดาวตก ในเพียงแค่นาทีนี้ ฉันรู้สึกมีความสุขอย่างบอกไม่ถูก พุดกับตัวเองต่อไปว่า "ชีวิตของเราเป็นไปตามกฎเกณฑ์ของมันในโลกนี้ แต่เราจะไม่เข้าใจโลกนี้หรือ ถ้าหากว่าเราไม่ได้เผชิญมาด้วยตัวเอง" ฉัน เพิ่งเข้าใจความหมายของบุหรื และริ่มแก้วสุดท้ายของนักโทษประหารในวันนี้เอง แต่ก่อนฉันไม่เข้าใจว่าเขาอมรับสิ่งเล็กๆ น้อยๆ นั้นเพื่ออะไร อย่งไรก็ดี ฉันเชื่อแล้วว่า เขาคงได้รับความสุขมาก เราคิดไปว่าเขากล้าหาญถ้าเขายืมออกมาในขณะนั้น แต่เขายืมเพราะพอใจในริ่มแก้วนั้นต่างหาก เราไม่รู้หรือว่า เขาได้เปลี่ยนทัศนคติไปแล้ว ชั่วโมงสุดท้ายที่เหลืออยู่ที่ความหมายเหมือนเป็นชีวิตหนึ่งสำหรับเขา

เราได้นำมาจำนวนมาก สักสองลิตรเห็นจะได้ จบกันเสียที่ความกระหาย เรารอดตายแล้ว เรามีอะไรดีมีแล้ว ฉันตักน้ำจากถังเก็บน้ำมันขึ้นมาด้วยหนึ่ง นำในถ้วยมี สีสวยเป็นสีเขียวอมเหลือง แต่พออีกแรก ฉันรู้สึกที่กำลังดื่มอะไรที่มีรสน่าสะอิดสะเอียน มากจนแม้ว่าจะมีความกระหายอย่างรุนแรง ฉันก็ยังต้องสำรวมและกลั้นใจก่อนที่จะกลืน อีกนั้นลงไปได้ ถึงจะเป็นน้ำโคลน ฉันก็คงดื่มได้ แต่รสโลหะที่บาดคอเช่นนี้ช่างรุนแรง เกินกว่าความกระหายของฉัน

ฉันมองเปรโว เขาเดินเป็นวงกลมตามองพื้นเหมือนกัน กำลังตั้งใจหาอะไรสักสิ่งหนึ่ง ทันใดนั้นเขาก็ก้มลงและอาเจียนโดยไม่ได้หยุดเดิน สามสิบวินาทีต่อมาฉันก็ เอาบ้าง ร่างของฉันสิ้นสะท้านไปหมด การอาเจียนนั้นรุนแรงจนกระทั่งฉันต้องทรุดเขาลงขยุมนิ้วมือจมเข้าไปในทราย ในระหว่างเวลาสิบห้านาที เราไม่ได้พูดอะไรกัน ท้องของเราขยายออกขยับอยู่ไม่หาย เราอาเจียนเอาน้ำดีออกมาหมด

จบไปแล้ว ฉันยังรู้สึกคลื่นเหียนอยู่เพียงเล็กน้อย แต่ความหวังครั้งสุดท้ายของเราทั้งหมดไปด้วย ฉันไม่รู้ว่าความล้มเหลวของเราเนื่องมาจากสารเคมีที่ทหารมชุชีพ อยู่ หรือเนื่องมาจากคาร์บอนเตตราคลอไรด์ที่ตกตะกอนอยู่ในถังเก็บน้ำมันกันแน่ เรา ควรใช้ภาชนะอื่นหรือไม่ก็ผ้าชนิดอื่น

อ้าว เร็วเข้า สว่างแล้ว ออกเดินได้ เราจะหนีพื้นที่ราบสูงอันสสารเลวนี้ รีบเดินก้าวยาวๆ ออกไปข้างหน้าจนกว่าจะล้มไปเอง ฉันจะทำตามตัวอย่างของกิโอเมในเทือกเขาอันเดส ฉันคิดถึงเขามากตั้งแต่เมื่อวานนี้แล้ว ฉันจะฝ่าฝืนคำสั่งอันเด็ดขาดที่ห้ามไม่ให้ทิ้งซากเครื่องบินไป จะไม่มีใครมาหาเราที่นี่หรือ

เราค้นพบอีกครั้งหนึ่งว่า ไม่ใช่เราหรือที่ เป็นผู้ประสพภัย ผู้ประสพภัยคือ เขาเหล่านั้นที่รอคอยเราอยู่ต่างหาก ความเจียบของเราเป็นภัยคุกคามเขา เขาเหล่านั้น กำลังระทมทุกข์อยู่เพราะเข้าใจผิดอย่างร้ายกาจ เราจะไม่มีไปหาพวกเขาได้อย่างไร ก็

โยเมก็เหมือนกัน เขาเล่าให้ฉันฟังเมื่อกลับมาจากอันเดสว่า เขาก็วิ่งไปหาผู้ประสพภัย
เหมือนกัน นี่เป็นความจริงข้อหนึ่งแห่งสากลโลก

"ถ้าผมตัวคนเดียวในโลกนี้" เปร์โวกล่าวขึ้น "ผมจะนอนลงไป"

แล้วเราก็เดินตรงไปข้างหน้าระหว่างทิศตะวันออกกับทิศ
ตะวันออกเฉียงเหนือ ถ้าเราข้ามแม่น้ำไนล์มาแล้ว ทุกก้าวที่ก้าวออกไป จะพาเราเดินลึก
เข้าไปในความไพศาลแห่งทะเลทรายอาราเบียเข้าทุกที

สำหรับเหตุการณ์ในวันนั้น ฉันจำอะไรไม่ได้เลยนอกจากความริบร้อนของ
ฉัน จะริบร้อนไปไหนก็ไม่รู้ หรือจะไปยังจุดจบ ฉันจำได้ว่าได้แต่เดินก้มหน้ามองพื้น
ทรายเพราะรู้สึกเบื่อหน่ายกับภาพลวงตาเต็มที โดยอาศัยเข็มทิศ เราแก้ไขทิศทางของ
เราเป็นครั้งคราว บางครั้งเราก็เอนลงเพื่อให้หายใจสะดวกขึ้นนิดหน่อย ผ่าทางที่เก็บไว้
สำหรับตอนกลางคืน ฉันก็ได้โยนทิ้งไปไหนแล้วก็ไม่รู้ ฉันจำได้เพียงแค่นี้ ความทรงจำ
ของฉันลดความสับสนลงก็ต่อเมื่ออากาศสดชื่นขึ้นในตอนเย็น ฉันก็เป็นเหมือนทราย
เมื่ออยู่ภายใต้แสงแดดก็จะดูว่างเปล่าและขาวโพลนไปหมด

เราตัดสินใจที่จะพักแรมกันเมื่ออาทิตย์ลับขอบฟ้าไป ฉันรู้ว่าเราควรเดิน
ต่อไปอีกเพราะเราคงไม่รอดคืนนี้ไปถ้าเราไม่มีอะไรดื่ม แต่เราได้เอาผ้าร่มชูชีพนั้นมา
ด้วย ถ้าไม่ใช่ผ้าสารเคมี เคมีที่ทามันอยู่นั้นเป็นพิษ บางทีฟุ้งนี้เข้าเราอาจจะมีอะไรดื่ม
บ้าง เราควรจะทำผ้ารับน้ำค้างนั้นออกกางอีกครั้งหนึ่งในแสงดาว

ทางทิศเหนือ ท้องฟ้าปลอดโปร่งปราศจากเมฆหมอก ลมได้แปรผันและได้
เปลี่ยนทิศทางไปแล้ว เรารู้สึกถึงไอร้อนที่พัดวูบมาจากทะเลทราย เหมือนกับว่าเจ้าสัตว์
ร้ายได้ตื่นขึ้นและมาเลียมือและหน้าของเรา

ถ้าฉันออกเดินต่อไปอีก ก็คงไปไม่ได้ไกลกว่าสิบกิโลเมตร ฉันเดินมาสาม
วันเต็มๆ โดยไม่มีอะไรดื่ม รวมเป็นระยะทางกว่าร้อยแปดสิบกิโลเมตรแล้ว.....

ขณะที่จะหยุดเดินนั้น

"สาบานได้ว่านั่นเป็นทะเลสาบ" เปร์โวพูด

"คุณจะบ้าแล้วหรือ"

"ตอนนี้ ตอนใกล้ค่ำเช่นนี้ จะเป็นภาพลวงตาไปได้อย่างไร"

ฉันไม่ตอบ ฉันเลิกเชื่อสายตาตัวเองตั้งนานแล้ว ไม่ใช่ภาพลวงตาอย่างนั้น
หรือ อาจเป็นไปได้ แต่มันคงเป็นภาพหลอนในประสาทของเราอยู่ดี ทำไมเปร์โวจึงหลงเชื่อ
อยู่อีกได้

เปร์โวยังคงอ้อนอยู่

"อยู่แค่นี้สิบนาทีเท่านั้นเอง ผมจะไปดู....."

ความดีอ้อนทำให้ฉันเคืองขึ้นมาบ้าง

"ไปดูซิ ไปเดินเล่นหน่อย.....จะเป็นผลดีต่อสุขภาพ รู้ไว้ด้วยว่าถ้า

ทะเลสาบของคุณนั้นมีจริง ก็เป็นทะเลสาบน้ำเค็ม ถึงจะเค็มหรือไม่เค็มก็ไม่รู้ว่ามันอยู่ใน
นรกหรือสวรรค์ไหนและโดยเฉพาะอย่างยิ่ง มันไม่มีจริง"

เปร์โวเดินห่างออกไปแล้ว ตาจ้องไปข้างหน้า ฉันรู้จักแรงดึงดูดที่ไม่มีอะไร
ทานได้นั้นดี ฉันคิดว่า "ก็มีคนละเมอที่เดินตรงไปให้รถไฟทับ" ฉันรู้ว่าเปร์โวจะไม่
กลับมา ความว่างเปล่าเบื้องหน้าจะสะกดเขาไว้ เขาไม่อาจจะหันหลังกลับได้ เขาจะล้ม
ลงไกลออกไปอีกหน่อยหนึ่ง เขาจะตายทางโน้น ฉันทางนี้ ทั้งหมดนี้ช่างไม่ค่อยมี
ความหมายอะไร...

ฉันคิดว่า
ความเพิกเฉยที่มีอยู่ใน
ขณะนี้ เป็นฤกษ์กลางที่ไม่
ดีนัก เมื่อคราวที่จะจมน้ำ
ตาย ฉันก็เคยรู้สึกสงบใจ
เช่นนี้เหมือนกัน คราวนี้
ฉันนอนคว่ำลงบนพื้นหิน
แล้วถือโอกาสเขียน
จดหมายลา

จดหมายของฉันสละสลวยและภูมิฐานมาก ฉันพร่ำให้คิดแนะนำต่างๆ ขณะที่
อ่านทาน ฉันมีความรู้สึกหลงภูมิใจในตัวเองอยู่กลางๆ คนอื่นคงจะมาพูดว่า
"จดหมายลาฉบับนี้เยี่ยมยอดจริงๆ น่าเสียดายที่เขาตายไปแล้ว"

ฉันอยากจะรู้ว่าฉันอยู่ในสภาพไหนแล้ว ฉันพยายามรวบรวมน้ำลาย นี่ก็
ชั่วโมงมาแล้วขณะที่ฉันไม่ได้กลืนน้ำลายเลย ฉันไม่มีน้ำลายเหลืออยู่อีกแล้ว ถ้าฉันปิด
ปากลงจะมีเหมือนกาวเหนียวๆ มาปิดริมฝีปากฉัน ซึ่งเมื่อแห้งคงจะจับตัวเป็นปุ่มแข็งๆ
อย่างไรก็ดี ฉันยังสามารถกลืนอากาศลงในคอได้อีก ตาของฉันก็ยังไม่พร่าไปด้วยแสง
ระยิบระยับ ต่อเมื่อภาพอันเจิดจ้านั้นมาถึง ฉันจึงจะรู้ว่าเหลือเวลาอยู่อีกสองชั่วโมง

ค่าแล้ว พระจันทร์คืนนี้เป็นข้างขึ้น เปรโวยังไม่กลับมา ฉันนอนหงาย
ครุ่นคิดอยู่กับสิ่งที่รู้แจ้งเหล่านี้ ความรู้สึกในอดีตเรื่องหนึ่งหวนกลับมา ฉันพยายามที่จะ
จับเรื่องราว ฉันอยู่.....ฉันอยู่....ฉันอยู่บนเรือ ฉันกำลังจะไปอเมริกาใต้ ฉันได้มานอน
หงายอยู่เช่นนี้บนดาดฟ้าชั้นบน ปลายของเสากระโดงเรือ เคลื่อนไหวไปมาอย่างช้าๆ
ท่ามกลางกลุ่มดาว ในตอนนี้สิ่งที่ขาดไป ก็คือเสากระโดงเรือ อย่างไรก็ตาม ฉันกำลังอยู่ใน
เรือที่กำลังพาฉันไปยังจุดหมายปลายทางซึ่งอยู่นอกความสามารถของฉันที่จะ
เปลี่ยนแปลงได้ เทวทูตได้จับฉันมามัดตรึงไว้อยู่กับเรือลำนี้

ฉันนึกถึงเปรโวที่ยังไม่กลับมา ฉันไม่เคยได้ยินเขาคร่ำครวญเลยแม้แต่ครั้ง
เดียว ข้างดีเหลือเกิน! ฉันคงทนฟังการโอดครวญได้ยาก เปรโวเป็นชายชาตรี

อา!.....นั่นใจเขาอยู่ห่างออกไปห้าร้อยเมตร กำลังส่งไฟฉายอยู่ไปมา
เขาคงหารอยเท้าของตัวเองไม่เจอ ฉันไม่มีไฟฉายที่จะให้สัญญาณตอบ ฉันลุกขึ้นและ
ตะโกนออกไป แต่เขาไม่ได้ยิน

ไฟฉายอีกดวงหนึ่งสว่างขึ้น ห่างจากเขาไปสองร้อยเมตร นั่นมีดวงที่สาม
ให้ตายซี.....ยังกับเป็นการไล่ต้อนสัตว์ที่เดียว ฉันคือสิ่งที่พวกเขา กำลังค้นหา

ฉันตะโกน

"เฮ้!"

แต่ไม่มีใครได้ยิน

ไฟฉายทั้งสามยังสอดสายส่งสัญญาณอยู่ต่อไป

ในตอนกลางคืนเช่นนี้ฉันไม่บ้า ฉันรู้สึกตัวดี มีความปกติสุข ฉันมองด้วยความ
ความตั้งอกตั้งใจ มีไฟฉายสามดวงอยู่ห่างออกไปข้างหน้าห้าร้อยเมตร

"เฮ้!"

ยังไม่มีใครได้ยินอีก

ฉันตกใจกลัวอย่างสุดขีดอยู่ครู่หนึ่ง นั่นเป็นครั้งเดียวที่ฉันคุมสติไม่อยู่ อา!

ฉันวิ่งได้อยู่อีกนี่

"รอดด้วย....รอดด้วย..."

พวกเขากำลังหันหลังกลับไป พวกเขาจะเดินห่างออกไปหาในที่อื่น และฉันกำลังจะล้มลงอยู่แล้ว ฉันกำลังจะล้มลงทุกๆ ที่กำลังจะได้เริ่มต้นชีวิตใหม่ ทั้งๆ ที่มีผู้ที่กำลังอ้าแขนรับฉันอยู่

"เฮ้!....เฮ้!...."

"เฮ้!...."

พวกเขาได้ยินแล้ว ฉันหายใจไม่ออก ฉันหายใจไม่ออก แต่ยังคงวิ่งต่อไปอีก ฉันวิ่งไปทางเสียงนั้น "เฮ้!...." ฉันสังเกตเห็นเปรโวแล้วก็ล้มลง

"อา!....เมื่อฉันเห็นแสงไฟเหล่านี้...."

"แสงไฟที่ไหนกัน"

จริงซี้ เขาอยู่คนเดียว

คราวนี้ฉันไม่รู้สึกละเลยและผิดหวังอะไรเลย แต่กลับโกรธและโพล่ง

ออกมาว่า

"แล้วทะเลสาบของคุณล่ะ?"

"ยิ่งเดินไป มันก็ยิ่งห่างออกไปทุกที ผมเดินไปได้สักครึ่งชั่วโมง จากนั้นก็พบว่ามันอยู่ไกลเกินไปเสียแล้ว ก็เลยกลับมาแต่ตอนนี้ผมแน่ใจแล้วว่าเป็นทะเลสาบ...."

"คุณเป็นบ้าไปแล้ว บ้ามาก อา.....ทำไมต้องทำเช่นนี้ด้วย....ทำไม"

เขาทำอะไร เขาทำทำไม ฉันร้องไห้ด้วยความโกรธเคืองแต่ก็รู้ว่าโกรธเคืองเรื่องอะไร เปรโวอธิบายด้วยเสียงกระเส่าว่า

"ผมอยากจะทำอะไรดีจริงๆ.....ริมฝีปากของคุณขาวเหลืองเกินไป"

อา.....ความโกรธเคืองของฉันอันตรายเกินไป ฉันยกมือขึ้นกุมขมับ เหมือนกับว่าเพิ่งตื่น มีความรู้สึกเศร้าๆ ฉันอธิบายค่อยๆ ว่า

"ฉันเห็นเหมือนอย่างที่คุณเห็นอยู่ในขณะนี้ ฉันเห็นอย่างแจ่มชัด และไม่อาจผิดพลาดได้ ฉันเห็นไฟสามดวง เปรโว ฉันเห็นจริงๆ"

เปรโวเงยไปครู่หนึ่ง

"จริงซี้" เขาอมรับในที่สุด "แยะแล้ว"

ความร้อนระเหยไปจากพื้นดินอย่างรวดเร็วในบริเวณที่ขาดไอน้ำเช่นนี้ อากาศเริ่มหนาวแล้ว ฉันลุกขึ้นแล้วเดินไปมา ในไม่ช้าร่างทั้งร่างก็สิ้นเทาไปหมดจนแทบทนไม่ได้ การขาดน้ำทำให้เลือดลมเดินไม่สะดวก ฉันรู้สึกว่าความเย็นเยือกแทรกซอเข้าไปจนถึงกระดูก ไม่ใช่เป็นความหนาวเย็นจากภายนอกเพียงอย่างเดียว ขากรรไกรฉันสั่นกระแทกกัน ทั้งร่างสั่นสะท้านไปหมด มือสั่นมากจนไม่อาจใช้ไฟฉายได้ ฉันไม่เคยกลัวความหนาวมาก่อนเลย แต่บัดนี้จะกลับมาตายลงด้วยความหนาว ความกระหายน้ำช่างมีผลประหลาดอะไรเช่นนี้

ฉันได้โยนผ้ายางทิ้งไปในที่ใดที่หนึ่ง ด้วยความเมื่อยล้าที่จะถือมันไว้ในความร้อน ลมค่อยๆ เย็นลงทุกทีๆ ฉันพบว่าในทะเลทราย ไม่มีอะไรที่จะใช้เป็นที่พักกำบังลมได้เลย ทะเลทรายนั้นเตียนราบเหมือนกับเป็นหินอ่อน ไม่มีร่มเงาอะไรเลยในตอนกลางวัน และปล่อยให้เราอยู่กลางลมในตอนกลางคืน ไม่มีต้นไม้สักต้น รั้วสักรั้ว หรือหินสักก้อนที่จะกำบังฉันได้ ลมกรรโชกเข้าใส่ฉัน เหมือนเป็นกองทหารม้าที่ควบตะบึงมาในที่โล่ง ฉันเดินไปรอบๆ เพื่อที่จะหนี ฉันนอนลงและลุกขึ้น ยืนหรือนอนก็ไม่ต่างอะไรกัน แล่น้ำแข็งนั้นยังเขี่ยนตีฉันอยู่ตลอดเวลา ฉันจะหนีก็ไม่ได้ หมดแรงแล้ว ฉันไม่อาจวิ่งหนีเพชรฆาตนี้ได้ ฉันคุกเข่าลงกุมศีรษะยื่นคอให้!

ฉันเพิ่งรู้ตัวหลังจากนั้นหน่อยหนึ่ง เมื่อตะกี้ฉันได้ลุกขึ้นและเดินตรงไปข้างหน้าทั้งๆ ที่ตัวยังสั้นอยู่ตลอดเวลา ฉันอยู่ที่ไหนอา!.....ฉันได้ออกเดิน ฉันได้ยินเปรีโว เสียงของเขานี่เองที่ปลุกให้ฉันรู้ตัวขึ้น

ฉันเดินกลับมาหาเขา ตัวยังสั้นอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งมีอาการสะอึกที่ทำให้สะเทือนไปทั่วร่าง ฉันบอกตัวเองว่า "ไม่ใช่เป็นเพราะความหนาวหรอก เป็นสิ่งอื่น นี่หมายถึงอวสานของเราเป็นแน่" ฉันขาดน้ำนานเกินไปแล้ว ฉันได้เดินมามาก เมื่อวานขึ้นและเมื่อวาน เมื่อตอนที่ออกไปคนเดียว

ฉันรู้สึกเศร้าใจที่จะจบลงในความหนาว ฉันชอบภาพดวงตาที่ฉันสร้างขึ้นเองมากกว่า กางเขน ชาวอาหรับ และแสงไฟ ผลที่สุดซึกจะน่าสนใจแล้ว ฉันไม่ชอบให้ลมมาเฉียดตี ทำอย่างกับว่าฉันเป็นทาส.....

ฉันคุกเข่าลงอีกแล้ว

เราได้เอาหูกยาติดตัวมาด้วยนิหนอย ยาดมสลบอีเธอร์และแอลกอฮอล์ 90 ดีกรี อย่างละร้อยกรัมและไอโอดีนขวดเล็กขวดหนึ่ง ฉันพยายามดื่มอีเธอร์สองสามอีก็ มีความรู้สึกเหมือนกับว่ากลืนมิดเข้าไป ลองดื่มแอลกอฮอล์ 90 ดีกรีดูบ้าง แต่มันกลับทำให้ลำคอฉันตีบตันไป

ฉันขุดหลุมในทราย นอนลงแล้วเอาทรายกลบตัวฉัน เหลือโผล่อยู่แค่ใบหน้า เปรีโวค้นพบเศษไม้และจุดกองไฟขึ้นแต่ไฟก็มอดไปอย่างรวดเร็ว เขาปฏิเสธไม่ยอมฝังตัวเองในทรายและเลือกขอยเท้าอยู่กับที่ แต่เขาคิดผิด

ลำคอฉันยังตีบอยู่ เป็นลางไม่ค่อยดี อย่างไรก็ตาม ฉันรู้สึกสบายขึ้นบ้าง รู้สึกสงบ รู้สึกสงบกว่าที่นึกว่าจะเป็นไปได้เป็นไหนๆ ฉันถูกบังคับให้เดินทาง ถูกมัดอยู่กับดาตไฟฟ้าเรือของเทวทูตที่ลอยล่องไปในแสงดาว แต่ฉันก็คงไม่เศร้าเท่าไรนัก.....

ฉันไม่รู้สึกหนาวแล้ว ถ้าหากว่าฉันไม่กระดุกกระดิกเลย ฉันจึงลี้มร่างกายที่ฝังอยู่ในทรายนี้ได้ ฉันตั้งใจจะไม่กระดุกกระดิกตัวแล้วฉันจะไม่ต้องทนทุกข์ทรมานอะไรอีกประการหนึ่งความเจ็บปวดจริงๆ มีอยู่น้อยมาก..... แม้จะมีความทรมานบ้างแต่ก็มีความเหน็ดเหนื่อยและความเพื่อผสมโรงอยู่เป็นส่วนใหญ่ ทุกสิ่งทุกอย่างเปลี่ยนแปลงเป็นหนังสือภาพ เป็นเทพนิยายที่โหดร้ายนิดหน่อย....เมื่อตะกี้ฉันลมได้ตามล่าฉันและฉันได้วิ่งหนีไปรอบๆ เหมือนกับเป็นสัตว์ที่ถูกตามล่า จากนั้นฉันหายใจไม่ค่อยออกมีใครเอาเข้ามากดหน้าอกฉันไว้ เข้าข้างหนึ่ง ฉันได้ต่อสู้กับเทวทูตที่กดฉันไว้ ฉันไม่เคยอยู่คนเดียวในทะเลทราย แต่บัดนี้พอกันเสียที่ ฉันเลิกเชื่อสิ่งต่างๆ ที่ล้อมรอบอยู่ได้แล้ว และหวนกลับมาหาตัวเอง หลับตาเสีย ไม่กระดิกแม้กระทั่งขนตา ภาพที่หลังไหลมาเหล่านี้พาฉันไป ฉันกำลังไปสู่ความฝันอันสงบสุข สายธารทั้งหลายจะสงบลงในห้วงลึกแห่งท้องทะเล

ลาก่อน ลาก่อนทุกๆ คนที่ฉันรัก ไม่ใช่ความผิดของฉัน ที่ร่างกายของคนเราไม่อาจทนอยู่ได้สามวันโดยไม่ดื่มอะไร ฉันไม่เคยนึกกว่าจะเป็นทาสแห่งธารน้ำเช่นนี้ ฉันไม่เคยเฉลียวใจว่าต้องตกอยู่ในกำกับของมันถึงเพียงนี้ เราคิดว่ามนุษย์อาจบุกเบิกไปข้างหน้า เราคิดว่ามนุษย์มีเสรีภาพ เราไม่เห็นหรือว่ามีเชือกผูกกับเราไว้กับธารน้ำ ผูกเราไว้เหมือนเป็นสายรอกกับเจ้าแม่ธรณี ถ้าก้าวไกลเกินไปก้าวหนึ่งก็ตาย

นอกจากที่ได้สร้างความทรมานใจให้แก่คุณ ฉันไม่เสียใจอะไรอื่น ผลที่สุดแล้ว ฉันเป็นฝ่ายที่ได้เปรียบถ้าฉันรอดกลับไป ฉันจะเริ่มใหม่อีก ฉันต้องการใช้ชีวิต ชีวิต

มนุษย์ไม่ใช่ชีวิตในเมือง

เรื่องนี้ไม่เกี่ยวกับเรื่องการบินหรือ เครื่องบินเป็นเครื่องมือหาชีวิตอุปสรรคไม่ เราไม่ได้เสี่ยงชีวิตเพื่อเครื่องบิน เช่นเดียวกับชาวนาที่ไม่ได้ไถนาเพื่อคนใด โดยอาศัยเครื่องบิน เรานี้ออกจากเมือง หนีพวกหัวการค้าทั้งหลายไป เพื่อที่จะมาพบกับความจริงในแบบอย่างของชาวนา

เราทำงานแบบมนุษย์ และมีความกังวลใจแบบมนุษย์ เราอยู่กับลม แสง ดาว ราตรี ทราย ทะเล เราอยู่กับภัยแห่งธรรมชาติ เรารุ่งอรุณเหมือนชาวสวนที่รอฤดูใบไม้ผลิ เรารอให้ถึงสนามบินราวกับว่ามันเป็นสวนสวรรค์ และเราเฝ้าหาความจริงจากกลุ่มดาว

ฉันจะไม่คร่ำครวญอะไร ฉันเดินมาสัปดาห์แล้ว ฉันกระหายน้ำ ฉันเดินตามทางบนพื้นทราย น้ำค้างเคยเป็นความหวังของฉัน ฉันได้พยายามกลับสู่เหย้า และเผ่าพันธุ์มนุษย์ซึ่งฉันลืมนึกไปว่าอาศัยอยู่ที่ไหนในภพนี้ นี่เป็นความกังวลใจของผู้มีชีวิต ฉันอดคิดไม่ได้ว่า สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญมากกว่าการที่จะเลือกว่าเย็นนี้จะไปดมหรสพโรงใด

ฉันไม่เข้าใจมหาชนที่อาศัยอยู่ตามชนเมือง คนที่เรียกว่าตัวเองเป็นมนุษย์ แต่อย่างไรก็ช่างเถอะ ช่างดูไม่ต่างอะไรไปจากมดทำอะไรไปตามแรงบีบบังคับโดยไม่รู้ตัวเสียด้วยซ้ำ จนกลายเป็นสภาพที่น่าเศร้าเช่นเดียวกันกับกิจวัตรที่ปฏิบัติอยู่นั้นแหละ เขาเหล่านั้นทำอะไรเมื่อมีเวลาว่าง เขาทำอะไรกันในวันอาทิตย์อันไร้สาระของเขานั้น

ครั้งหนึ่ง ฉันได้ยืมดนตรีของโมซาร์ทในโรงงานแห่งหนึ่งของรัสเซีย ฉันเอาเรื่องนี้มาเขียน และได้รับจดหมายตาสองร้อยฉบับ ฉันไม่เคืองพวกที่ชอบแต่เสียงแสบแก้วหูหรือ เขาไม่เคยรู้จักเสียงเพลงชนิดอื่น แต่ฉันเกลียดผู้ที่ถือท้ายและสนับสนุนดนตรีแสบแก้วหูต่างหาก ฉันไม่ชอบที่จะเห็นใครบ่อนทำลายเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

ฉันมีความสุขกับอาชีพของฉัน ฉันเป็นชาวนาที่เร่ร่อนไปตามสนามบิน บนรถไฟสายนอกเมือง ฉันรู้สึกอึดอัดมากกว่าอยู่ที่นี้มากมายนัก ผลที่สุดความหรรหรานนั้นอยู่ที่นี้!.....

ฉันไม่เสียใจอะไร ฉันเสี่ยง และเป็นฝ่ายแพ้ นี่เป็นเรื่องธรรมดาสำหรับอาชีพของฉัน แต่อย่างน้อยฉันก็ได้เคยสูดกลิ่นไอแห่งลมทะเล

ผู้ที่เคยประสบสิ่งนี้มาครั้งหนึ่งแล้ว จะไม่อาจลืมได้อีกเลย ไม่จริงหรือ เพื่อนร่วมงานทั้งหลาย ไม่ใช่การดำเนินชีวิตอย่างเสี่ยงอันตรายหรือ ที่สำคัญนั้นเป็นกฎเกณฑ์ที่พอดี ฉันไม่ค่อยชอบนักสู่วเลย ไม่ใช่การเสี่ยงอันตรายหรือ ที่ฉันชอบ ที่ชอบนั้นฉันรู้ดี ฉันชอบชีวิต

ดูเหมือนว่าท้องฟ้าจะสว่างแล้ว ฉันเอามือข้างหนึ่งออกจากทราย ผ้าร่มชูชีพ ผืนหนึ่งกางอยู่แค่เอื้อม ฉันคลำมันดู มันแห้ง รอสักหน่อย น้ำค้างจะลงก็ตอนรุ่งสาง แต่รุ่งอรุณก็มาถึงโดยที่ฟ้าของเราไม่ได้ขึ้นเลย ความนึกคิดของฉันอลหม่านนิดหน่อย ฉันได้ยินเสียงตัวเองว่า "หัวใจของที่นี่แห้ง....หัวใจแห้ง....หัวใจแห้งจนไม่มีแม้แต่ น้ำตา"
"ไปกันเถอะ เปร์โว ทราบใดที่ล่าคองยังไม่ตีบสนิท เราต้องเดิน"

ลมตะวันตกที่ทำให้น้ำระเหยไปจากตัวคนหมดภายในสิบเก้าชั่วโมงพัดมาแล้ว หลอดอาหารของฉันยังคงไม่ตีบ แต่มันแข็งและปวด ฉันรู้สึกเหมือนว่ามีอะไรรัดคั้นๆ อยู่ในไม่ช้า อาการไอจะเกิดขึ้น ฉันเคยได้ยินพูดถึงและรอมันอยู่ ตอนนั้นรู้สึกลิ้นคับปาก แต่สิ่งที่ร้ายแรงที่สุดคือ ฉันเริ่มเห็นจุดสว่างๆ แล้ว ถ้าเปลี่ยนมาเป็นประกายระยิบระยับเมื่อไร ฉันก็จะนอนลง

เราเดินเร็ว อาศัยเวลาที่อากาศในตอนรุ่งเช้ายังสดชื่นอยู่ เราคิดว่าเมื่อแดดจ้า เราจะเลิกเดินแล้ว เมื่อแดดจ้า....

เราไม่มีสิทธิ์ที่จะให้เหงื่อออก ไม่มีสิทธิ์แม้กระทั่งจะหยุดรออากาศอันสดชื่นนี้เป็นความสดชื่นที่มีความชื้นอยู่เพียงสิบแปดเปอร์เซ็นต์ ลมที่พัดอยู่นี้มาจากทะเลทราย มันมาลอบไล่เราอย่างอ่อนโยนและหลอกลวง เลือดของเรากำลังจะระเหยไป

ในวันแรก เราได้กินองุ่นนิดหน่อย ในสามวันที่แล้วมาได้กินส้มครึ่งลูกกับขนมครึ่งชิ้น จะเอาน้ำลายจากไหนมาช่วยเคี้ยวอาหารเล่า แต่ฉันไม่รู้สึกริวเลย รู้สึกแต่กระหายน้ำ ตั้งแต่นี้ไปดูเหมือนว่าสิ่งที่ฉันรู้สึกไม่ใช่ความกระหายน้ำ แต่เป็นอาการที่เกิดจากความกระหายน้ำมากกว่า ลำคอที่แข็ง ลิ้นที่เหมือนกับปูนขาว อาการคันและรสอันพะอืดพะอมที่มีอยู่ในปาก ความรู้สึกเหล่านี้เพิ่งเกิดขึ้นใหม่กับฉัน จริงอยู่ น้ำคงจะช่วยรักษาได้ แต่ในความทรงจำของฉัน ไม่มีอะไรที่จะเชื่อมโยงยารักษาเข้ากับอาการเหล่านั้น ความกระหายมีอาการเหมือนกับโรคมากขึ้นเรื่อยๆ และต่างกับความอยากมากขึ้นทุกที

ดูเหมือนว่า สายน้ำ และผลไม้เป็นภาพที่บาดเจ็บน้อยลงไปแล้ว ฉันสัมผัสมีอันเปลี่ยนแปลงปลั่งของผลส้มเช่นเดียวกับที่สัมผัสความคิดถึงของใครต่อใครไปด้วย ฉันสัมผัสทุกสิ่งทุกอย่างไปหมดแล้วก็ได้

เรานั่งลง แต่จะต้องออกเดินต่อไป เราเลิกเดินเป็นระยะทางยาวๆ แล้วหลังจากเดินไปได้ห้าร้อยเมตร เราล้มลงด้วยความเหนื่อย ฉันรู้สึกปีติยินดีมากที่ได้นอนแผ่ลง แต่ก็ต้องออกเดินต่อไป

ทิวทัศน์เปลี่ยนไป ก้อนหินมีน้อยลง ในตอนนี้เราเดินอยู่บนทราย สองกิโลเมตรข้างหน้ามีเนินทรายและบนเนินทรายนั้นเห็นต้นไม้เดี่ยวๆ ขึ้นอยู่เป็นหย่อมๆ ฉันชอบทรายมากกว่า หินเหล็ก ทะเลทรายสีทอง ทะเลทรายชาฮารา ฉันคิดว่าฉันจำได้ในตอนนี้เราหมดแรงทุกๆ สองร้อยเมตร

"อย่างไรก็ดี เราจะเดิน อย่างน้อยก็ไปให้ถึงต้นไม้เหล่านั้น"

นั่นมันสุดแรงแล้วจริงๆ ที่จะไปได้ แปดวันต่อมา เมื่อเรานั่งรถย้อนตามรอยเท้าของเรากลับไปยัง "ซีโมน" เราวัดระยะทางที่เราได้พยายามเดินมาเป็นครั้งสุดท้ายนี้ได้แปดสิบกิโลเมตร รวมแล้วฉันได้เดินเป็นระยะทางร่วมสองร้อยแล้ว จะให้เดินต่อไปสักเท่าไรกัน

เมื่อวานนี้ ฉันเดินไปอย่างไม่หวังอะไร วันนี้คำว่าความหวังก็ไม่มี ความหมายเสียแล้ว วันนี้เราเดินเพราะว่าเราเดิน คงเป็นทำนองเดียวกับวัวที่ลากคันไถ เมื่อวานนี้ฉันฝันถึงสวนส้มแห่งแดนสวรรค์เหลืออยู่สำหรับฉัน ฉันไม่เชื่อแล้วว่าส้มมีจริง

ไม่มีอะไรเหลืออยู่ในตัวฉันอีกแล้ว นอกจากความเหี่ยวแห้งของหัวใจ ฉันจะล้มลงโดยไม่รู้สึกสิ้นหวัง ไม่มีแม้กระทั่งความทุกข์โศกซึ่งฉันเสียดาย ความโศกเศร้านั้นคงจะอ่อนโยนตั้งนำทิพย์สำหรับฉัน เราสงสารตัวเอง และคร่ำครวญให้กับตัวเอง

เหมือนกับตัวเองเป็นเพื่อนคนหนึ่ง แต่ฉันไม่มีเพื่อนเหลืออยู่อีกเลยในโลกนี้

เมื่อมาพบฉันดวงตาแดงกล้า คนอื่นคงคิดไปว่า ฉันได้ร้องขอความช่วยเหลือและทนทุกข์ทรมานมาก แต่ด้วยความรุ่มร้อนใจ ความเสียใจ และความทรามอันอ่อนโยนเหล่านี้ ยังเป็นความมั่งคั่งอยู่ดี ฉันไม่มีสมบัติอะไรเหลืออยู่แล้ว หญิงสาวในวัยแห่งความสดชื่น ได้พบกับความทุกข์และร้องไห้ เมื่อรักแรกได้ผ่านไป ความทุกข์แสดงถึงความอ่อนไหวต่อชีวิต ส่วนฉันไม่มีความทุกข์เหลืออยู่อีกแล้ว.....

ฉันคือทะเลทราย ฉันไม่สามารถรวบรวมน้ำลาย ฉันไม่สามารถรวบรวมภาพต่างๆ เช่นกัน ภาพเหล่านั้นคงอ่อนหวานและให้ฉันคร่ำครวญถึงมันได้ พระอาทิตย์ได้ทำให้แหล่งน้ำตาของฉันเหือดแห้งไปหมดแล้ว

อย่างไรก็ดี นั่นอะไร ความหวังพัดวูบมาเหมือนลมวูบหนึ่งในทะเล อะไรหนอที่มาสะกิดสัญชาตญาณของฉัน ก่อนที่จะมาสู่จิตสำนึก ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงเลย แต่ทุกอย่างได้เปลี่ยนแปลงไป ทรายคืนนี้ กองหิน และต้นไม้หย่อมเล็กๆ นั้น ไม่เป็นเพียงทิวทัศน์เท่านั้นแล้ว แต่เป็นเหมือนฉากแห่งชีวิตจากที่ยังว่างเปล่าอยู่แต่ก็พร้อมแล้ว ฉันมองเปเรโว เขาสังหรณ์และแปลกใจเช่นเดียวกับฉัน แต่ก็ยังไม่เข้าใจเหมือนกันว่ารู้สึกอะไร

ฉันสาบานได้ว่า อะไรบางอย่างกำลังจะเกิดขึ้น

ฉันสาบานได้ว่า ทะเลทรายเริ่มมีชีวิตชีวาขึ้น ฉันสาบานได้ว่า ความเงียบและปราศจากสิ่งใดของสถานที่นี้ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างกะทันหัน ซึ่งสร้างความสะทกสะท้านใจได้มากกว่าเสียงอีกทีกแห่งตลาดสาธารณะเสียอีก.....

เรารอดตายแล้ว มีรอยเท้าบนพื้นทราย

อา....สำหรับเรา ร่องรอยของมนุษย์ได้สูญหายไปนานแล้ว เราได้ถูกตัดเผ่าพันธุ์ เราได้อยู่แต่ลำพังในโลก ผุงชนได้อพยพไปและลืมทิ้งเราไว้ มาบัดนี้เราได้ค้นพบรอยเท้าอันมหัศจรรย์แห่งมนุษย์ประทับอยู่บนทราย

"เปเรโว ตรงนี้ คนสองคนได้แยกทางกัน...."

"ตรงนี้ มีอุลลูมาคูกเขาลง"

"ตรงนี้...."

อย่างไรก็ดี เรายังไม่รอดตายทีเดียว เราจะคอยอยู่เฉยๆ ไม่ได้ ในอีกไม่กี่ชั่วโมงจะไม่มีใครช่วยเราได้แล้ว การคุกคามของความกระหายนับตั้งแต่เริ่มอาการไอนั้นรวดเร็วมาก คอของเรา.....

ฉันเชื่อว่าอุลลูขบวนนี้โขยกเขยกอยู่ที่ไหนสักแห่งหนึ่งในทะเลทราย

เราจึงเดินต่อไปอีก ทันใดนั้นฉันได้ยินไก่อ้วน กิโยเมเคยเล่าให้ฟังว่า "ในตอนท้ายๆ ฉันได้ยินเสียงไก่อ้วนในภูเขาคันเดส ฉันได้ยินเสียงรถไฟด้วย....."

ฉันนึกถึงเรื่องนี้ได้ทันทีในขณะที่ได้ยินเสียงไก่อ้วน ฉันบอกตัวเองว่า "ตานะ หลอกหลอนฉันก่อน คงเป็นเพราะความกระหายน้ำ หูฉันทนได้นานกว่า....." แต่เปเรโวคว้าแขนฉันไว้

"คุณได้ยินหรือเปล่า"

"อะไร"

"ไก"

"แล้วไง....แล้วไง...."

แล้วไง ไ้อ้โง่ แล้วนั่นก็หมายถึงชีวิตนะซิ.....

ฉันเห็นภาพหลอนภาพสุดท้าย เป็นภาพของหมาสามตัวที่วิ่งไล่กัน เปรี้ยวก็มองด้วยแต่ไม่เห็นอะไร แต่ทว่าเราทั้งสองได้ขู่มือเรียกชาวเบตวงนั้นพร้อมกัน เราทั้งสองเปล่งเสียงออกไปเต็มปอดพร้อมกัน เราทั้งสองหัวเราะออกมาด้วยความปลื้มปิติ!....

เสียงของเราได้ยินไปไม่ไกลกว่าสามสิบเมตร หลอดเสียงของเรานั้นแห้งผาก เวลาพูดกัน เราส่งเสียงค่อยๆ โดยไม่ทันได้สังเกตเสียงด้วยซ้ำ....

ชาวเบตวงและอุลลุของเขา ซึ่งเพิ่งโผล่ออกมาจากข้างหลังกองดินนั้น บัดนี้กำลังเดินห่างออกไปอย่างช้าๆ เขาอาจจะอยู่คนเดียวในที่นี้ ปีศาจร้ายได้ดลบันดาลให้เราเห็นเขา แล้วก็พาเขาไป.....
เราไม่อาจจะออกวิ่งได้

ชาวอาหรับอีกคนหนึ่งโผล่ขึ้นมาบนเนินทราย เขาหันข้างให้เรา เราตะโกนเรียกเขาด้วยเสียงอันแหบแห้ง พร้อมทั้งโบกมือไปมา มีความรู้สึกคล้ายกับที่เราได้ส่งสัญญาณอันมหึมาออกไปเต็มท้องฟ้า แต่ชาวเบตวงคนนั้นก็ยังคงมองไปทางขวาอยู่ดี

ขณะนี้เขาค่อยๆ หันมาอย่างช้าๆ ในวินาทีที่เขาหันหน้ามาทางนี้นั่นเอง ทุกอย่างก็จะสิ้นสุดลง ในวินาทีที่เขาหันมามองเรา เขาจะลบร่องรอยแห่งความกระหายแห่งความตายและภาพลวงตาต่างๆ ให้หมดไป เขาเริ่มหันมา โลกนี้เริ่มเปลี่ยนแปลงไปแล้ว เพียงแค่เอี้ยวไหล่เท่านั้น เพียงแต่ขยตามามองเท่านั้น เขาก็สร้างชีวิตขึ้นมาสำหรับฉัน เขาดูไม่ผิดอะไรจากพระเจ้าเลย.... นั่นเป็นเรื่องมหัศจรรย์....

เขาเดินบนทรายมาหาเรา เหมือนเป็นพระเจ้าที่เดินมาบนพื้นทะเล....

ชาวอาหรับคนนั้นเพียงแต่มองดูเรา แล้วก็เอามือกดไหล่ของเราให้นอนลง เขาก็เชื้อฟิงเขา **ในที่นี้เชื้อชาติ ภาษา และการแบ่งแยกไม่มีอยู่...มีแต่ชนเร่ร่อนในทะเลทรายที่ยากจนคนหนึ่งได้วางมือแห่งหเวะลงบนไหล่ของเรา**

เรานอนคอยอยู่ ศีรษะคลุกอยู่กับทราย ในตอนต่อมา เรานอนและก้มศีรษะลงในอ่าว ดิมเหมือนกับเป็นวัวเป็นควาย ชาวอาหรับคนนั้นตกใจ และบังคับให้เราหยุด ดิมอยู่ตลอดเวลา แต่พอเขาปล่อยเรา เขาก็จุ่มหน้าลงไปใต้อ่างน้ำอีก

"น้ำ"

น้ำ เจ้าไม่มีรส เจ้าไม่มีสี ไม่มีกลิ่น ไม่รู้ว่าจะให้คำจำกัดความได้อย่างไรดี เราดื่มและลิ้มรสโดยไม่รู้จักตัวเจ้า ไม่ใช่ว่า เจ้าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต เจ้าคือชีวิต เจ้าให้ความสุข ซึ่งซึมซาบเข้ามาในร่างกายของเราอย่างที่ประสาทสัมผัสไม่อาจอธิบายได้ เจ้าได้ให้อ่านาต่างๆ ซึ่งเราอมเสียสละแล้วกลับคืนมาให้เราพร้อมกับตัวเจ้า สายธารแห่งชีวิตที่ได้เหือดแห้งไปจากหัวใจของเรา ก็ได้หลังไหลมาอีกด้วยอานิสงส์แห่งเจ้า

เจ้าเป็นสมบัติที่มีค่ามากที่สุดในโลก แต่ก็บอบบางมากเช่นกัน เจ้าไหลออกมาอย่างบริสุทธิ์ผุดผ่องจากส่วนลึกของโลก เราอาจตายในแหล่งน้ำที่มีแมงกิ้งก่า เข็มเจือปน อาจตายห่างจากทะเลสาบน้ำเค็มเพียงสองก้าว อาจตายแม้ว่า จะมีน้ำค้างสองลิตร ที่มีเกลือแฉะบางอย่างละลายอยู่ เจ้าไม่ยอมให้มีอะไรมาเจือปน ไม่ยอมให้มีอะไรมาแปรคุณภาพ เจ้าเป็นเทพเจ้าที่ข้างมีอารมณ์อ่อนไหวง่าย

ความสุขที่เจ้าให้แก่เรานี้ ข้างดูง่ายและเป็นธรรมดาเหลือเกิน

เบตวงแห่งลิเบีย เธอผู้ที่ได้ช่วยเราไว้ อยากรู้ก็ดี เธอได้สูญหายไปจาก

ความทรงจำของเราโดยจะไม่หวนกลับมาอีกแล้ว ฉันจะจำใบหน้าของเธอไม่ได้อีกเลย เธอคือ "มนุษย์" ใบหน้าของเธอในความทรงจำของฉันคือใบหน้าของมนุษย์ทุกคน เธอไม่ได้มองหน้าเราเลย แต่เธอก็ได้รู้จักเราแล้ว เธอคือภราดาอันเป็นที่รัก ฉันก็เช่นเดียวกัน ฉันจะรู้จักเธอในมนุษย์ทุกคน

ในโมโนภาพของฉัน เธอคือผู้ที่ประเสริฐ มีเมตตาจิต คือผู้ยิ่งใหญ่ที่มีอำนาจที่จะให้น้ำดื่ม พร้อมกับตัวเธอ เพื่อนของฉันและศัตรูของฉันทุกคนได้ก้าวเข้ามา แล้วฉันก็ไม่มีศัตรูเหลืออยู่เลยแม้แต่คนเดียวในโลกนี้

บทที่ ๘ เพื่อนมนุษย์

- ๑ -

ใน ครั้งนี้อีกเช่นกัน ฉันอยู่เคียงข้างกับความจริงที่ฉันไม่เข้าใจมาก่อน ฉันคิดว่าคงจะไม่รอดแล้ว ฉันได้สิ้นหวังในทุกสิ่งทุกอย่างแล้ว แต่เมื่อยอมรับสถานการณ์นั้นนั่นแหละ ฉันจึงพบกับสันติสุข ในเวลานั้น เราได้พบกับตัวเราเอง คงไม่มีอะไรที่จะมีค่าเกินความรู้สึกอันเต็มเปี่ยมนี้อีกแล้ว ความรู้สึกนี้สร้างความพอใจอะไรบางอย่างให้แก่เรา ตรงตามความต้องการอันเป็นสาร์ตละสำคัญ ซึ่งเราไม่เคยรู้มาก่อนว่ามีอยู่

ฉันเดาเอาว่า โบนาฟุส ผู้ตราครุฑอยู่กับลมและแสงแดดคงเคยรู้จักกับสันติสุขเช่นนี้ ก็โยเมในหิมะก็เช่นกัน ฉันเองจะลืมได้อย่างไรว่า ในตอนที่ฝังตัวอยู่ในทรายเหลือแต่ศีรษะ เมื่อความกระหายน้ำค่อยๆ แผลพเอาอยู่ในลำคอ ภายใต้แสงดาวต่างเสียดคลมฉันรู้สึกอบอุ่นใจอย่างมาก

ทำอย่างไรจึงจะช่วยให้การหลุดพ้นเช่นนี้เกิดขึ้นกับเรา? สำหรับมนุษย์แล้ว เราคิดว่าทุกอย่างดูขัดแย้งกันไปหมดในตัวของมันเอง เราช่วยให้คนนี้อยู่กินอย่างสบายเพื่อจะๆ ได้สร้างสรรค์แต่เขากลับซบเซาไป ผู้พิชิตศัตรูจนราบเรียบกลับอ่อนแอลง ผู้มีใจกว้างถ้าปล่อยให้ร่ำรวยขึ้นกลับเป็นคนตระหนี่ ลัทธิการเมืองต่างๆ ที่อ้างว่าจะเกื้อกูลมนุษยชาติจะสำคัญอะไรกับเราเล่า ถ้าเรายังไม่รู้อยู่อีกว่า มนุษย์ประเภทไหนที่จะได้รับความเกื้อกูลจากลัทธิเหล่านั้น เราไม่ใช่วัวควายที่ต้องบารุง คนอย่างปาสกาลที่เกิดมาอย่างยากจน มีความหมายมากกว่าผู้มั่งมายทั้งหลายที่เกิดมาอย่างร่ำรวย

สาร์ตละสำคัญนั้น ใครเล่าจะคาดคะเนได้ เราแต่ละคนเคยรู้จักกับความปลื้มปีติอันสูงสุด ในสถานการณ์ซึ่งไม่มีอะไรพอที่จะให้เป็นที่คาดหมายได้ก่อนว่าจะเป็นเช่นนั้น ความปลื้มปีติเหล่านั้นจะอยู่ในความทรงจำของเราแสนนาน เราจะเสียดายแม้กระทั่งความยากแค้นที่ผ่านมา ถ้าหากว่ามันได้ช่วยสร้างความปลื้มใจให้แก่เรา เมื่อมาพบเพื่อนเก่า เราทุกคนคงเคยรู้สึกชื่นชมแม้กระทั่งในความทรงจำที่ไม่ค่อยจะดีบางอย่าง

เรารู้อะไรบ้างละ นอกจากว่าสภาพการณ์ที่ไม่คาดฝันอาจเป็นคุณประโยชน์แก่ตัวเรา ความจริงสำหรับมนุษย์นั้นอยู่ที่ไหนกัน

ความจริงไม่ใช่เป็นเรื่องที่เราจะพิสูจน์กันได้ ถ้าหากว่าเป็นในดินแห่งนี้ ไม่ใช่แห่งอื่น ที่ต้นส้มจะเจริญงอกงามให้ออกดอกออกผล พื้นดินผืนนั้นนั้นแหละคือความจริงสำหรับต้นส้ม ถ้าหากว่าศาสนาหนึ่ง อารยธรรมหนึ่ง ค่านิยมหนึ่ง กิจกรรมแบบหนึ่งไม่ใช่แบบอื่นๆ ช่วยให้นักบุญพบกับความปลื้มปีติของตัวเอง ช่วยให้เขาพบความยิ่งใหญ่อันไม่เคยรู้มาก่อนว่ามีอยู่ ค่านิยมนั้น อารยธรรมนั้น กิจกรรมแบบนั้น คือความจริงสำหรับเขา เหตุผลนะหรือ ปล่อยให้เป็นหน้าที่ของตรรกวิทยาที่จะสรรหา เพื่อมาอธิบายเรื่องของชีวิตเอาเองจะดีกว่า

ตลอดเนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ ฉันยกตัวอย่างเรื่องราวของบุคคลบางคน ที่ดูราวกับว่าได้กระทำตามเสียงเรียกร้องอันสูงส่ง ที่ได้เลือกทะเลทรายหรือการบิน ในทำนองเดียวกันผู้อื่นที่ได้เลือกวัดวาอาราม แต่ฉันคงพลาดวัตถุประสงค์ไป ถ้าหากผู้อ่านจะเข้าใจว่าฉันเชื่อเชิญผู้อ่านให้ชื่นชมมนุษย์เหนือสิ่งอื่นใด *สิ่งที่น่าชมก่อนสิ่งอื่นคือสถานการณ์ที่เปิดโอกาสให้มนุษย์เราตื่นตัวต่างหาก*

จริงอยู่ เสียงเรียกร้องนั้นมีส่วนอยู่บ้าง บางคนจะขังตัวอยู่ในร้าน ส่วนบางคนจะตั้งหน้าก้าวไปในทิศทางที่ต้องการ ในเรื่องราวของเขาผู้นี้เมื่อตอนเป็นเด็ก เราคงพบความกระตือรือร้นบางอย่างที่สื่อให้เห็น และอธิบายให้รู้ถึงชะตาชีวิตของเขา แต่ประวัติที่อ่านในภายหลังนั้น มักทำให้หลงผิด ความกระตือรือร้นเหล่านั้นเราคงพบว่ามีอยู่สำหรับเกือบทุกคน ในคืนแห่งภัยพิบัติหรืออัคคีภัย เราทุกคนคงเคยพบเห็นพวกพ่อค้าขายของเล็กๆ น้อยๆ ที่กลับรู้จักแสดงตัวเองให้ยิ่งใหญ่กว่าที่เคย เขาเหล่านั้นจะไม่เข้าใจผิดถึงความหมายของเหตุการณ์ ที่สร้างความรู้สึกอันเต็มเปี่ยมให้มีขึ้นเลย คืนแห่งอัคคีภัยนั้น จะฝังแน่นอยู่ในชีวิตของเขา แต่ทว่า ด้วยขาดโอกาสใหม่ ขาดสถานการณ์ที่เหมาะสม ขาดความเชื่อที่บิบบังคับ เขาเหล่านั้นก็จะกลับไปอีกโดยไม่ได้เชื่อในความยิ่งใหญ่ของตัวเอง จริงอยู่ เสียงเรียกร้องมีส่วนช่วยให้นักบุญเราตื่นตัวขึ้นมา แต่ก็ต้องรู้จักสร้างสถานการณ์อีกเช่นกัน เพื่อที่จะให้เสียงเรียกร้องนั้นตื่นตัวขึ้นมาได้

กลางคืนในท้องฟ้า กลางคืนในทะเลทราย
...นั่นเป็นโอกาสที่หาได้ยากและไม่เปิดให้กับมนุษย์ทุกคน
อย่างไรก็ดี ถ้าสถานการณ์เป็นไป มนุษย์ทุกคน
แสดงความต้องการอย่างเดียวกัน

ฉันจะไม่ออกนอกเรื่องเลย ถ้าจะเล่าเรื่องของคืนหนึ่งในสเปน ที่ช่วยให้ฉันเข้าใจในเรื่องนี้ ฉันได้กล่าวถึงเพื่อนหลายคนแล้วและอยากจะทำให้ทั่วถึง

คราวนั้นเป็นที่แนวรบในแมดริด ซึ่งฉันไปที่นั่นในฐานะผู้สื่อข่าวคืนวันนั้นฉันกินอาหารอยู่ในหลุมหลบภัยร่วมกับนายร้อยหนุ่มคนหนึ่ง

- ๒ -

เรา กำลังคุยกันอยู่เมื่อโทรศัพท์ดังขึ้น มีการโต้เถียงกันอยู่นาน เกี่ยวกับการเข้าโจมตีในท้องถื่นแถบนั้น คำสั่งที่มาจากกองเสนาธิการทหาร สั่งให้เข้ายึดบ้านซึ่งกลายเป็นป้อมสองสามหลังในซานเมืองอันเป็นที่อยู่อาศัยของพวกคนงาน คำสั่งนั้นโหดเหี้ยมและไร้ความหมาย ผู้กองได้แต่ยกไหล่และเดินกลับมาหาเรา "พวกเราคคนแรกที่ไม่ไปก็....." เขาพูดแล้วผลักแก้วคอนยัคมาให้ฉันกับนายสิบที่นั่งอยู่ด้วย "เดี่ยวคุณออกไปเป็นคนแรกกับผม" เขาพูดกับนายสิบ

"ดีแล้วไปนอนเสีย"

นายสิบลูกนั้นไปนอนแล้ว ส่วนพวกเราประมาณสิบลูกคนนั่งกันอยู่รอบโต๊ะ ไม่ยอมหลับนอน ช่องโหว่ของห้องนี้ทุกช่องถูกอุดไว้หมดจนแสงไม่อาจลอดออกไปได้ แสงไฟภายในห้องสว่างจ้ามากจนฉันรู้สึกกระคายตา เมื่อห้านาทีที่แล้ว ฉันได้แอบมองออกไปทางช่องปิ่นโดยได้เอาผ้าที่อุดช่องนั้นไว้ออกไปเสีย ภายใต้แสงจันทร์ที่สร้างความรู้สึกอันอ้างว้าง ฉันสังเกตเห็นบ้านภายนอกที่ปรักหักพังเหมือนเป็นบ้านผีสิง ในขณะที่เอาผ้าอุดเข้าไว้ที่เดิม ฉันรู้สึกเหมือนกับว่ากำลังลบแสงจันทร์ที่เป็นเหมือนหยาดน้ำมันออกไป ในตอนนี้ภาพของป้อมสี่เหลี่ยมมน้ำเงินยังติดตาฉันอยู่

ทหารพวกนี้คงจะไม่ได้กลับมาหรอก แต่เขาก็นิ่งไว้เพราะไม่อยากจะโวยวาย การเข้าโจมตีเป็นกฎเกณฑ์อย่างหนึ่ง เราต้องดวงความเป็นมนุษย์ออกมากลุ่มหนึ่งเหมือนตัวขว้างออกจากยุงฉาง เราโยนเมล็ดข้าวออกไปกำมือหนึ่งเพื่อเป็นการหวาน

เราดีมคอนยัคกัน ทางข้างขวามีคนเล่นหมากรุก ทางข้างซ้ายมีการเล่าเรื่องตลกสู้กันฟัง ฉันอยู่ที่ไหน ชายผู้หนึ่งเดินเข้ามา ทำทางเขาตึงๆ แล้ว เขาก็มีอันขึ้น ลูบเคราอันหยาบกระด้าง ขำเสียงมาทางเราด้วยท่าทางกะลุ่มกะเหลี่ย เหลี้ยวมองคอนยัค หันหน้ากลับไปแล้วก็หันกลับมามองคอนยัคอีกแล้วเบี่ยงสายตาไปที่ผู้กองอย่างวิงวอน ผู้กองหัวเราะเบาๆ ชายผู้นั้นชักจะเริ่มหวังบ้าง จึงหัวเราะด้วย เสียงหัวเราะเบาๆดังขึ้นในหมู่คนที่กำลังมองดูอยู่ ผู้กองค่อยๆ เลื่อนขวดมาหาตัวเอง ชายผู้นั้นแสวงท่าตาเศร้าสลด การหยอกล้อแบบเด็กเริ่มต้นขึ้นเช่นนี้ ซึ่งดูคล้ายกับเป็นระบำใบ้ ในท่ามกลางควีนบุรี่ที่หนาทึบ ความอิดโรยจากการอดหลับอดนอน และมโนภาพของการเข้าโจมตีที่จะมีขึ้น ระบายนั้นดูเหมือนฝัน

เหมือนกับว่าเราซึ่งตัวเองอยู่อย่างอบอุ่นในใต้ท้องเรือ และหยอกล้อกันทั้งๆ ที่ภายนอกถูกระเบิดกำลังระเบิดอยู่ทั่ว ส่งเสียงดังราวกับเสียงคลื่นในทะเล

ในอีกไม่ช้า คนเหล่านี้ก็จะชำระล้างเหงื่อไคล ใจเหล้า และความเปราะเปื้อนที่เกิดจากการรอดตายออกไปด้วยน้ำกรดแห่งสงครามยามราตรี ฉันรู้สึกว้าวุ่นเขาอยู่ใกล้ความบริสุทธิ์สะอาดนั้นแล้ว แต่เขาก็ยังเด่นร่าอยู่อีก ยังเด่นระบำคนขี้เมา กับขวดเหล้าให้นานที่สุด เล่นหมากรุกอยู่อีกให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้ เขาจะพยายามจะใช้ชีวิตให้ถึงที่สุด แต่ทว่าบนหิ้งมีนาฬิกาปลุกอยู่เรือนหนึ่ง เมื่อกระดิ่งของมันดังขึ้น ชายหนุ่มพวกนี้ก็จะลุกขึ้นบิดขี้เกียจและกระซิบเข้มนัด ผู้กองจะปลดปืนออกมา คนขี้เมาก็จะสร้างเมมา แล้วเขาทั้งหมดจะเดินไปอย่างไร้ร่องรอยตามทางแคบๆ ที่ค่อยๆ ลาดขึ้นไป จนกระทั่งถึงช่องสี่เหลี่ยมสีน้ำเงินในแสงจันทร์ เขาจะใช้คำพูดต่างๆ เช่น "สงครามเวร" หรือ "หนาวสะ!" แล้วก็ก้าวออกไป

เมื่อถึงเวลา ฉันไปดูนายสิบลูกที่กำลังจะตื่นขึ้น เขาอนอนอยู่บนเตียงเหล็กในห้องใต้ถุนที่รุ่งรัง ฉันมองดูเขาอนหลับตาพริ้ม ดูเต็มไปด้วยความสุข ไม่มีความกระวนกระวายใจใดๆ เขาทำให้ฉันนึกไปถึงคืนแรกในลิเบียที่ฉันกับเปอร์โวไปติดอยู่ด้วยกันสองคนทีนั้นโดยปราศจากน้ำ ก่อนที่ความกระหายน้ำจะรุนแรงเกินไป เราสามารถนอนหลับไปได้เพียงครั้งเดียวและครั้งเดียวเท่านั้น เป็นเวลาสองชั่วโมง ขณะที่กำลังจะหลับ ฉันมีความรู้สึกว้าวุ่นกำลังจะใช้อำนาจหนึ่งที่อยู่ กล่าวคืออำนาจที่จะปฏิเสธโลกปัจจุบัน ร่างกายของฉันยังสงบ ยังอยู่ในความควบคุมของฉันอยู่ ครั้นเมื่อเอาหัวซุกไว้ในแขนแล้ว คิณนั้นจะแตกต่างอย่างไรเล่าจากคืนแห่งความสุขคืนอื่นๆ

ในทำนองเดียวกัน นายสิบผู้กำลังนอนขดตัวหลับอยู่ มองไม่เห็นเป็น เรือนร่าง ผู้ที่มาปลุกเขาได้จุดเทียนปักเอาไว้กับขวดเหล้า ในที่แรก ฉันไม่เห็นอะไร โผล่ออกมาจากกองที่ไม่เป็นรูปเป็นร่างเลยนอกจากร่องเท้าคู่หนึ่ง ซึ่งเป็นร่องเท้าคู่ ใหญ่เสริมเหล็ก เสริมตะปู ร่องเท้าของพวกเขาถูกลีหรือพวกเขาเข้ากินค่า

ชายผู้นี้ยังสวมใส่ชุดทำงานและติดเครื่องมือครบครัน ทุกอย่างที่อยู่บนร่าง ของเขาล้วนแต่เป็นเครื่องมือทำงานทั้งนั้น เช่นที่ใส่กระสุนปืน สายสะพายหนัง เข็มขัด ทหาร ฯลฯ เขาเป็นเสมือนกับม้าที่ใช้ไถนาที่ตกแต่งด้วยเครื่องอานต่างๆ และบังเหียน ในห้องใต้ถุนบางแห่งในมอรอคโค มีโม้มที่ใช้ม้าตาบอดลาก ในที่นี้ ภายใต้แสงสลัวของ เทียนไข ม้าตาบอดตัวหนึ่งกำลังถูกปลุกขึ้นมาให้ลากหินต่อไป

"เฮ้! หมู"

เขาค่อยๆ กระดิกตัว โผล่หน้าที่กระเชิงออกมาพิมพ์อะไรจั่วเจียอยู่ไม่รู้ แล้วก็พลิกตัวกลับไปทางฝาผนังอีกครั้ง ยังไม่ยอมตื่น อยากรจะหลับต่อไปอีก อยากรจะ กลับไปสู่สันติสุขเยี่ยงในนครภุมารดา และอยากรจะกลับไปยังเมืองบาดาลแห่งความฝัน มือที่เปิดและปิดอยู่นั้น เหมือนกับว่าจะไขว่คว้าสาหร่ายอันลึกลับอะไรอยู่ก็ไม่รู้ เขาควร จะต้องปล่อยมือจากมันนะซิ เรานั่งลงที่บนเตียง ใครคนหนึ่งค่อยๆ สอดแขนเข้าใต้คอ ข้อนศีรชะเขาขึ้นมาแล้วยิ้มให้ ข้างดูอ่อนโยนเสียจริงๆ เหมือนกับม้าที่ลูบไล้ลำคอให้ กันในบรรยากาศอันอบอุ่นของคอกม้า "เฮ้ เพื่อนเอ๋ย" ในชีวิตฉันไม่เคยเห็นอะไรที่ดู อ่อนโยนกว่านี้ นายสิบพยายามเป็นครั้งสุดท้ายที่จะกลับคืนไปสู่ความฝันอันแสนสุข ที่ จะปฏิเสธโลกแห่งดินปืน ความเหนื่อยล้าและหนาวเย็น แต่ก็สายไปแล้ว อะไร บางอย่างจากภายนอกมาครอบงำตัวเขาไว้ ในทำนองเดียวกับเด็กถูกลงโทษที่ค่อยๆ ตื่นขึ้นมาเพราะเสียงระฆังของโรงเรียน ในวันอาทิตย์ เขาได้ลี้มโตะนักเรียน กระดานดำ และโทษทัณฑ์ของเขาไปหมดแล้ว เขาฝันถึงการไปเล่นสนุกที่ท้องนา แต่ก็ไม่เป็นผล ระฆังที่ยังดังก้องตลอดเวลาอย่างไรความปราณีเขากลับมาสู่ความยุติธรรมของมนุษย์

นายสิบก็เหมือนกับนักเรียนผู้นั้น ที่ต้องกลับคืนมาสู่ร่างอันอืดโรยและ เหนื่อยอ่อนอย่างช้าๆ ร่างนี้เขาไม่ต้องการจากมัน ในอีกไม่ช้าร่างที่ตื่นขึ้นมาในความ หนาวสะท้านนี้ จะรู้สึกถึงความปวดหนึบตามข้อกระดูก แล้วจะรู้สึกถึงน้ำหนักของ สรรพาวุธ การวิ่งชมชาน และความตาย ซึ่งก็ไม่เชิงเป็นความตายหรอก แต่เป็นกอง เลือดเป็นเมือกที่เปื้อนมือที่ยันกายให้ลุกขึ้น เป็นการหายใจขัดๆ เป็นความเย็นเยือก รอบข้าง ไม่เชิงความตายหรอกแต่เป็นความอึดอัดที่มากับความตาย ตลอดเวลาที่มอง เขา ฉันนึกถึงความระทระทวยของฉันในคราวที่ต้องตื่นขึ้นมาเผชิญกับความกระหาย แสงแดดและทรายกันใหม่อีก ต้องกลับมาเผชิญกับชีวิตอีกครั้งหนึ่ง ชีวิตอันเป็นความ ฝันที่ไม่อาจเลือกได้

ตอนนี้เขายืนขึ้นแล้ว มองเขม็งมาทางเรา

"ได้เวลาแล้วหรือ"

ตอนนี้แหละที่ความเป็นมนุษย์ก็ปรากฏ ตอนนี้แหละที่มนุษย์ไม่อยู่ได้ ตรรกวิทยาใดๆ เขายิ้ม อะไรหนอเป็นสิ่งเชื่องชวน ฉันยังจำคืนหนึ่งในปารีสได้ ในคืนนั้น ฉันกับแมรมอชได้ไปเลี้ยงฉลองกันกับเพื่อนสี่ห้าคน จะเป็นเนื่องในโอกาสใดก็จำไม่ได้ แล้ว ในตอนเช้าตรู่ เรามายืนอยู่ที่ธรณีประตูของบาร์แห่งหนึ่ง รู้สึกเบื่อตัวเองที่ได้พูด มาก ที่ได้ดื่มมาก ที่ได้เห็นดีเห็นงามโดยไม่จำเป็น ขณะนี้ท้องฟ้าเริ่มสว่างแล้ว ใน ฉับพลันนั้น แมรมอชบีบแขนฉันอย่างแรง จนฉันรู้สึกถึงเล็บของเขา นี่ เวลาที่ดาการ์ นะ...." นี่เป็นเวลาที่ช่างเครื่องจะขยี้ตาและเอาถุงคลุมใบพัดออก นี่เป็นเวลาที่นักบินจะ ไปอ่านรายงานของกรมอุตุนิยมวิทยา ดู แผ่นดินทั้งหมดจะเต็มไปด้วยเพื่อนนักบิน แสง ทองปรากฏที่ขอบฟ้า การตระเตรียมงานฉลองนั้นกำลังดำเนินอยู่ แต่เป็นสำหรับผู้อื่น ผ้าปูโต๊ะแห่งงานฉลองได้ปูออกไปแล้ว แต่เราไม่ได้อยู่ในจำนวนผู้รับเชิญ ผู้อื่น

ต่างหากที่จะเป็นผู้เสี่ยง.....

"ที่นี่ มีแต่ความเลอะเทอะ....." แมรมอชพูดลงท้าย

แล้วหมีละ งานฉลองไหนดนอที่หมีได้รับเชิญซึ่งคัมค่าที่จะยอมตาย หมีเคยเล่าเรื่องราวส่วนตัวให้ฉันฟัง เรื่องของหมีนะ หมีเคยทำงานบัญชี เล็กๆ น้อยๆ อยู่ที่บาร์เซโลนา ในครั้งนั้น หมีคุ้นเคยกับการเอาตัวเลขมาเรียงกันโดยไม่ กังวลอะไรนัก เกี่ยวกับการแบ่งแยกของประเทศ แต่เพื่อนคนหนึ่งก็อาสาสมัครไป แล้ว คนที่สอง แล้วคนที่สาม หมีเองก็เปลี่ยนไปอย่างประหลาดและไม่คาดฝัน หมีค่อยๆ พบ ที่ละเล็กละน้อยว่า งานการที่ทำอยู่ข้างดูไร้สาระ ความพอใจ ความกังวล ความ สะดวกสบายเล็กๆ น้อยๆ ทั้งหมดเหล่านี้ล้วนไม่เป็นสาระ สิ่งสำคัญนั้นไม่ได้อยู่ที่นั่น ใน ที่สุดหมีก็ได้รับข่าวการตายของเพื่อนคนหนึ่ง ที่ถูกฆ่าตายในเขตมัลลกา เขาไม่ใช่ เพื่อนสนิทถึงขนาดที่หมีจะเกิดอยากแก้แค้นแทนหรือก ส่วนเรื่องการเมื่อนั้น ก็ไม่ใช่ เรื่องที่หมีจะพะวงเลย อย่างไม่รู้ดี หมีได้รับข่าวนั้นเข้าไปในชะตาชีวิตที่แคบๆ ของหมี เหมือนกับเป็นลมทะเลที่กรรโชกมา เพื่อนคนหนึ่งมองหมีในเช้าวันนั้น

"ไปกันแล้วยัง"

"ไปซิ" แล้วหมีก็ "ไป"

ฉันนึกอะไรได้บางอย่าง พอที่จะมาอธิบายให้เข้าใจได้บ้างว่า อะไรคือ ความจริงข้อนั้นที่หมีไม่สามารถกล่าวออกมาเป็นคำพูดได้ แต่ที่ยังผลให้หมีกระทำไป เช่นนั้น

เมื่อนกเปิดน้ำบินผ่านไปเป็นฝูง ในระยะเวลาที่มันอพยพถิ่นที่อยู่ ที่ เบื้องล่าง ในดินแดนที่มันบินผ่านไปนั้น จะเกิดความอลหม่านที่น่าสันทัด เหมือนกับว่าฝูงเปิดที่บินไปเป็นรูปสามเหลี่ยมใหญ่ นั้น สร้างแรงดึงดูดให้แก่ฝูง เปิดบ้าน ซึ่งจะเริ่มโผบินบ้างอย่างกระท่อนกระแท่น เสียงเรียกจากป่าดงคองหรือ ฟืนสัญชาติญาณอะไรบางอย่าง ที่ยังเหลืออยู่ในเปิดเหล่านี้

ด้วยเหตุนี้แหละ เปิดในท้องนาจึงเปลี่ยนสภาพเป็นนกย้ายถิ่นไป สำหรับในเวลาหนึ่งนาที่นั้น

ด้วยเหตุนี้แหละ ในหัวทึบๆ ที่เคยมีแต่ภาพอันดำด้อยของบ่อ ของ หนองน้ำ หรือของเล่า จึงเกิดมีภาพของทวีปอันไพศาล เกิดความรู้สึกชอบใน ลมที่พัดอยู่ไกลฝั่ง และในภูมิประเทศของทะเล เจ้าสัตว์น้อยนี้ไม่ถึงว่า สมอง ของมันจะกว้างใหญ่พอที่จะบรรจุภาพอันเลอเลิศไว้ได้มากมายถึงเพียงนี้ ดูซิ มันกระพือปีก เมื่อข้าว เมื่อหนอน และอยากจะเป็นนกเปิดน้ำกับเขาบ้าง

ฉันนึกถึงเสียงผาของฉันโดยเฉพาะ ฉันเคยเลี้ยงพวกเสียงผาที่ซูบี พวก เราทุกคนที่นั่นเลี้ยงเสียงผา เราขังมันไว้ในกรงดาชายที่อยู่กลางแจ้ง เพราะว่าไม่มีสัตว์ อื่นที่จะบอบบางไปกว่ามันซึ่งต้องการลมให้พัดอยู่เป็นอาฉิม แม้จะจับมาตั้งแต่อ่อนแต่ ออก มันก็อยู่ได้และเชื่องพอที่จะมากินหญ้าในมือ มันยอมให้ลูบไล้และชอบเอาปาก เปียกๆ มาดมอุ้งมือ เราคิดว่ามันเชื่องแล้ว คิดว่าได้ปกป้องไม่ให้มันพบกับความ ตรอมใจอันไม่มีสาเหตุที่ทำให้พวกเสียงผาดับไปอย่างเจ็บบๆ และตายไปอย่าง ละมุนละไมที่สุด

.....และแล้ววันหนึ่ง ท่านจะเห็นมันหันหน้าไปทางทะเลทราย เอาเขาเล็กๆ ของมันยื่นไว้กับรั้วราวกับว่ามีแรงดึงดูดมัน มันไม่รู้หรอกว่ามันต้องการจะหนีจากไป นม ที่ท่านเอาไปให้ มันมาดื่ม มันยังยอมให้ลูบไล้อยู่อีก ยังเอาปากมาซุกในอุ้งมือของท่าน อย่างน่ารักยิ่งขึ้นอีก.....แต่พอปล่อยมือไปไม่ทันไร หลังจากที่แสวงวังไปอย่างร่าเริง หนอยหนึ่ง มันก็จะกลับมาที่รั้วดาชายอีก ถ้าท่านไม่ไปยุ่งกับมัน มันจะอยู่ของมันอย่าง นั้น จะพยายามผลัดดันสิ่งกีดขวางออกไปสักน้อยก็หาไม่ มันเพียงแต่เอาเขาน้อยๆ

ของมันก้มลงยื่นไว้กับรั้ว จนกระทั่งตายอยู่ที่นั่น จะเป็นฤดูสืบพันธุ์หรือว่าเป็นเพียงแค่ความต้องการที่จะวิ่งควบตะบึงไปอย่างไม่ต้องเหลียวหลัง มันเองก็ไม่รู้ ในวันที่ท่านจับมันมา มันยังไม่ทันจะได้ลืมหันมองโลกเลย มันไม่เคยรู้อะไรเลยถึงความอิสระในทะเลทราย ถึงกลิ้งตัวผู้ก็เช่นกัน

แต่ท่านย่อมฉลาดกว่ามันมาก ท่านรู้ดีว่า สิ่งของมันต้องการคือความกว้างใหญ่ไพศาลที่จะช่วยให้มันบรรลุผล มันต้องการที่จะเป็นเสียงผาและโลดแล่นไปตามลีลาของมัน มันต้องการที่จะรู้จักการวิ่งเฟ่นตรงแนวไปด้วยความเร็วร้อยสามสิบกิโลเมตรต่อชั่วโมง เมื่อมันโผนทะยานออกไปนอกทางตรงบ้าง ที่โน้นและที่นั่น ก็ให้เห็นเป็นเหมือนเปลวเพลิงวูบขึ้นที่ตรงนั้น

จะสำคัญอะไรหรือพวกหมาใน ก็ในเมื่อความจริงสำหรับเสียงผาก็คือการรู้รสความกลัวอันเป็นสิ่งเดียวที่จะบังคับให้มันเอาชนะตัวเองได้ ที่จะให้มันแสดงควมโลดโผนอันสุดยอด จะสำคัญอะไรหรือพวกสิงโต ก็ในเมื่อความจริงสำหรับเสียงผา ก็คือการถูกตะปบจนร่างฉีกขาดไปกลางแดด ท่านมองดูมันและนึกว่า เอ๊ะ มันกำลังตรอมใจ

ความตรอมใจคือการปรารถนาอะไรบางอย่าง... สิ่งที่ปรารถนานั้นมีอยู่ แต่ขาดคำพูดที่จะอธิบายออกมา

สำหรับเรานั้น ยังขาดอะไรอยู่บ้างเล่า?

หนูได้พบอะไรที่นี่หนอ ที่ทำให้เกิดความรู้สึกว่าไม่ได้หลบเลี่ยงชะตาของตัวเองอีกต่อไป บางทีอาจจะเป็นอ้อมแขนแห่งภราดรภาพที่ซอมนใบหน้าที่ริ้วเรียวของหนูขึ้นมา หรืออาจจะเป็นรอยยิ้มอ่อนโยน ที่ไม่ได้แสดงความสงสาร แต่เป็นการแบ่งรับสถานการณ์เดียวกัน "เฮ้! เพื่อนเอ๋ย...."

ความสงสารยังหมายถึงสองฝ่าย ยังหมายถึงการแบ่งแยกอยู่อีก แต่เมื่อความสัมพันธ์มาถึงขีดหนึ่งแล้ว การเป็นบุญคุณกันและการสงสารกันต่างก็หมดความหมายไป เหลือแต่บรรยากาศที่ทำให้รู้สึกเหมือนเป็นนักโทษที่ถูกปลดปล่อยนั้นแหละ

เราเองก็เคยรู้จักกับความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นเช่นนี้เหมือนกัน เมื่อตอนที่บินข้ามแดนริโอเดโอโรที่ียังอยู่นอกความปกครองโดยบินไปพร้อมๆ กันสองลำ ฉันไม่เคยได้ยินผู้ประสภภัยกล่าวขอบคุณผู้ที่ลงไปช่วยเลย มีหน้าซำ ขณะที่กำลังขนย้ายลงไปประณีย์จากลำหนึ่งไปยังอีกลำหนึ่งอย่างเหนื่อยยาก เรามักจะด่าว่ากันบ่อยๆ "ซวยจริงๆ! เป็นความผิดของคุณแท้ๆ ที่เดียวที่ทำให้เครื่องบินเสีย ไม่ใช่เพราะคุณมัวแต่ชอบบินทวนกระแสมที่อยู่ระดับสองพันหรือ นี่ถ้าคุณยอมบินตามผมลงมาต่ากว่านั้นสักหน่อย ป่านนี้เราถึงปอร์ตเอเตียนกันแล้ว" ผู้ที่ยอมเสี่ยงชีวิตของตนเองก็ต้องกลับต้องได้ละอายใจที่เป็นคนช่วย จะให้เราขอบคุณเขาเรื่องอะไรกันเล่า เรามีสิทธิ์ในชีวิตเราเช่นกัน เราเป็นกิ่งไม้ของต้นเดียวกัน ฉันช่างภูมิใจในตัวเธอที่มาช่วยฉัน

ทำไมเขาเหล่านั้นที่กำลังประคองหมู่ไปสู่ความตายจะต้องสงสารหมู่ด้วยเล่า ทหารแต่ละคนเสี่ยงอันตรายเพื่อผู้อื่น ในนาที่นั่นแหละ เราพบความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันที่ไม่ต้องการคำพูดใดๆ ฉันเข้าใจที่หมู่ออกจากบาร์เซโลนา มา ที่นั่น หมู่คงจะยากจน เสรีจากงานแล้วบางทีต้องอยู่ตัวคนเดียว ความเพลิดเพลिनทางด้านวัตถุก็ไม่อาจทำให้ลืมหันตัวเองไปได้เท่าไรนัก ที่นี้หมู่คงมีความรู้สึกว่าได้เป็นตัวของตัวเองขึ้นมาได้เข้ามารวมในสากลโลก หมู่เอ๋ย หมู่ผู้ต่ำศักดิ์ ต่ำสกุล ความรักได้อำแขนรับหมู่แล้ว

ฉันไม่สนใจใยดีที่จะรู้หรือกว่า คำพูดอันมีโวหารของนักการเมืองผู้ที่ทำให้หมู่คล้อยตามนั้น จะจริงหรือไม่ จะมีเหตุผลหรือไม่ ถ้าคำพูดเหล่านั้นนั่งองงามขึ้น

สำหรับหมู่ ในทำนองเดียวกับพืชที่หวานไปได้ออกงามขึ้นละก็ มันก็ได้ตอบสนองต่อความต้องการของหมู่ หมู่ผู้เป็นเหมือนพื้นดินที่เลือกเฟ้นเมล็ดข้าว เป็นผู้เดียวเท่านั้นที่จะตัดสินได้

- ๓ -

สาย สัมพันธะระหว่างเรากับพี่น้องของเรามาจากจุดหมายร่วมกันซึ่งอยู่นอกเหนือไปจากเรา สายสัมพันธ์เท่านั้นที่จะสร้างความรู้สึกเหมือนถูกปลดปล่อยให้แก่เรา เราเรียนรู้จากประสบการณ์ว่า **ความรักนั้นไม่ใช่การมองตากัน แต่เป็นการมองไปด้วยกัน**ในทิศทางเดียวกันต่างหาก มิฉะนั้นแล้ว ทำไมเล่าในศตวรรษแห่งความสะดวกสบายนี้เอง เราจึงรู้สึกปลื้มปีติอย่างเหลือล้นยามเมื่อเราแบ่งเสียบึงขึ้นสุดท้ายกันในทะเลทราย นักสังคมศาสตร์จะว่าอย่างไรก็ไม่รู้ สำหรับพวกเราทุกคนที่ได้รู้สึกรู้สีกว่าความปลื้มปีติของการปฏิบัติงานกุศลในทะเลทรายแล้ว ความยินดีอื่นใดจะลดน้อยไปหมด

นี่เองอาจจะเป็นเหตุผลที่ทำให้โลกของเราทุกวันนี้ มีแต่ความร้าวฉานอยู่รอบๆ ตัวเรา ทุกคนต่างสรรเสริญเยินยอความเชื่อมั่นที่ได้ช่วยให้เขาพบความรู้สึกอันเต็มเปี่ยมดังกล่าว เราทุกคนต่างใช้คำพูดที่ขัดแย้งกัน สำหรับกล่าวถึงความลึกลับเดียวกันนี้ เราแบ่งแยกกันในเรื่องวิธีการซึ่งเป็นผลลัพธ์จากการให้เหตุผลของเรา แต่ไม่ใช่ในเรื่องจุดหมาย เรามีจุดหมายเดียวกัน

เช่นนี้แล้วก็จะอย่าแปลกใจเลย สำหรับเขาผู้ที่ไม่เคยคาดฝันมาก่อนถึงความรู้สึกที่หลับอยู่ในตัวเขา ครั้งเดียวเท่านั้นที่ความรู้สึกนั้นจะตื่นขึ้นมา ก็ในห้องใต้ถุนของพวกอนาชนในบาร์เซโรนาและจะเป็นด้วยความเสียสละ ความช่วยเหลือเจือจุนซึ่งกันและกัน หรือด้วยใจรักความเป็นธรรมจนเกินไประหว่างแล้วแต่ สำหรับเขาผู้นั้น สัจธรรมจะมีอยู่เพียงข้อเดียวคือ สัจธรรมของอนาชน ส่วนผู้ใดก็ตามที่ครั้งหนึ่งเคยอยู่ยามเพื่อความคุ้มครองพวกนางซีผู้เยาว์วัยที่มากุศเขาสวดวิงวอนอย่างตัวสั่นอยู่ในอารามของสเปน เขาผู้นั้นย่อมจะยอมตายเพื่อคริสตจักร

ถ้าท่านจะกล่าวแย้งแมรมอช ในขณะที่เขากำลังข้ามเทือกเขาอันเดสไปทางด้านซีสี่ พร้อมด้วยความรู้สึกอึดอัดใจในซัยซนะ ถ้าท่านจะไปขัดแย้งเขาในขณะนั้นว่า เขาเข้าใจผิด จดหมายการค้าเหล่านี้ ย่อมไม่คุ้มค่าต่อการเสี่ยงชีวิต แมรมอชคงหัวเราะเยาะท่าน เพราะสัจธรรมสำหรับเขาก็คือความรู้สึกถึงความเป็นมนุษย์ที่มีขึ้นในขณะที่เขาข้ามเทือกเขาอันเดส

ถ้าท่านต้องการอธิบายให้คนที่ไม่ปฏิเสธสงครามเข้าใจถึงความโหดร้ายทารุณของมัน ก็อย่ารีบไปประณามเขาว่าป่าเถื่อน แต่ควรพยายามที่จะเข้าใจเขาเสียก่อนที่จะตัดสินว่าเขาเป็นคนอย่างไร

ลองพิจารณากรณีของนายทหารผู้หนึ่งที่อยู่ทางใต้ดูบ้าง ในระหว่างสงครามที่ริฟนั้น เขาอยู่ที่กองหน้าที่ตั้งมั่นอยู่ที่มุมเขาระหว่างภูเขาสองลูกในบริเวณนอกความปกครอง เย็นวันหนึ่งพวกอาหรับทางเทือกเขาฝั่งตะวันตกส่งทูตลงมาเจรจากับเขา ขณะที่กำลังดื่มน้ำชาตามพิธีกันอยู่นั้น เสียงปืนก็ดังกระหึ่มขึ้น เผ่าชนจากเทือกเขาฝั่งตะวันออกยกกำลังมาโจมตีที่มั่น นายร้อยที่กำลังทำการขับไล่พวกทูตฝ่ายศัตรูออกไป ก่อนที่จะเริ่มสู้รบก็ได้รับคำตอบจากพวกเขาว่า "วันนี้เราเป็นแขกของท่าน พระเจ้าไม่อนุญาตให้เราละทิ้งพวกท่านไป" พวกเขาให้ความร่วมมือกับนายทหารผู้นั้น ช่วยรักษา

ที่มันไว้แล้วก็ปีนกลับขึ้นไปยังที่พำนักบนเขาสูง

คืนวันก่อนที่จะถึงคราวที่พวกเขาจะเข้าโจมตีที่มันบ้าง เขาส่งทูตลงมาหา นายร้อยอีก

"เมื่อคืนก่อน เราช่วยท่านไว้...."

"ถูกต้อง"

"เราเสียลูกกระสุนไปเพื่อท่านสามร้อยนัด"

"ถูกต้อง"

"เพื่อความยุติธรรม ท่านควรจะคืนลูกกระสุนให้เรา"

นายร้อยผู้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ไม่อาจแสวงประโยชน์จากการได้เปรียบที่เกิดขึ้นเพราะความมีน้ำใจสูงของฝ่ายศัตรูได้ เขาได้คืนกระสุนที่จะถูกนำมาใช้สู้รบกับเขาเองให้ศัตรูไป

สัจธรรมสำหรับมนุษย์ คือสิ่งที่ทำให้ความเป็นมนุษย์เกิดขึ้นในตัวเขา นายร้อยผู้นี้เคยรู้ถึงการเกี่ยวพันอันสูงศักดิ์ ความซื่อตรงต่อกติกา ความเคารพนับถือซึ่งกันและกันเยี่ยงเอาชีวิตเป็นเดิมพัน เขาคงจะลองเปรียบเทียบกันดูแล้วระหว่างความรู้สึกอันสูงส่งที่ได้เคยพบเห็นนั้น กับคำพูดลมๆ แล้งๆ ของนักการเมืองที่ชอบทำหน้าซื่อๆ แต่คิดในช่องอในกระดุก ที่ชอบดบไหลหรือลูบหลังพวกอาหรับพวกเดียวกันนี้เมื่อต้องการแสดงถึงภราดรภาพ ที่ป้อยอและเหยียดหยามพวกเขาในขณะเดียวกัน ดังนั้นถ้าท่านให้เหตุผลคัดค้านเขา เขาก็คงได้แต่ส่งสารและเหยียดหยามท่านบ้างเท่านั้น และเขานั้นเองที่เป็นฝ่ายถูก

แต่ท่านก็เป็นฝ่ายถูกเช่นเดียวกันที่จะเกลียดชังสงคราม

เพื่อที่จะเข้าใจมนุษย์ และความต้องการของมนุษย์ เพื่อที่จะรู้จักมนุษย์ใน ส่วนที่เป็นแก่นสารอันสำคัญ ท่านไม่ควรเอาความเชื่อมั่นในสัจธรรมของแต่ละฝ่ายมา โต้แย้งกัน ไขแล้ว ท่านเป็นฝ่ายถูก เป็นฝ่ายถูกทุกๆ ท่าน ตรรกวิทยาพิสูจน์ได้หมด แม้แต่ผู้ที่กล่าวหาว่าความทุกข์ร้อนในโลกนี้เกิดจากพวกคนหลังค่อม ก็เป็นฝ่ายถูก ถ้าเราประกาศสงครามกับพวกคนหลังค่อม เราจะฝึกความรู้สึกอันรุนแรงให้เกิดขึ้นได้ในไม่ช้า เราจะแก้แค้นอาชญากรรมของพวกคนหลังค่อม แน่นอนทีเดียว พวกคนหลังค่อมก็ ประกอบอาชญากรรมเช่นเดียวกัน

เพื่อที่จะเข้าใจถึงสาระสำคัญของมัน เราต้องลืมความแบ่งแยกไว้ชั่วขณะหนึ่ง ถ้ายอมรับความแบ่งแยกแล้ว คัมภีร์แห่งสัจธรรมอันเที่ยงแท้ก็จะตามมาและก็จะไม่พ้นการหลงไหลคลั่งไคล้ในความคิดของตนแต่ฝ่ายเดียว เราอาจแบ่งแยกมนุษย์ ออกเป็นฝ่ายซ้ายกับฝ่ายขวา พวกหลังค่อมกับพวกหลังไม่ค่อม พวกเผด็จการหลงชาติ กับพวกนิยมประชาธิปไตย ใครเล่าจะไปโต้แย้งการแบ่งแยกเช่นนี้ได้ แต่ท่านรู้ดีว่าสัจธรรมนั้นคือสิ่งที่คลายความยุ่งยากของโลก หาใช่สิ่งที่สร้างความโกลาหลไม่ สัจธรรมคือคำพูดที่ชี้ให้เห็นสิ่งอันเป็นสากล นิวตันไม่ได้ค้นพบ "กฎวิทยาศาสตร์" ที่ซ่อนเร้นมานานในทำนองข้อเฉลยของปริศนา สิ่งที่เขาทำนั้นเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ เขาวางรากฐานของภาษามนุษย์ที่อาจใช้อธิบายการหล่นของลูกแอปเปิ้ลลงในทุ่งหญ้าได้ดีเท่ากับการโผล่ขึ้นจากขอบฟ้าของดวงอาทิตย์ *สัจธรรมไม่ใช่สิ่งที่ต้องพิสูจน์แต่เป็นสิ่งที่คลี่คลายความยุ่งยาก*

จะมัวถกเถียงเรื่องลัทธิอยู่ทำไม ในเมื่อทุกๆ ลัทธิต่างมีข้อพิสูจน์ ต่างขัดแย้งกัน การถกเถียงเช่นนั้นจะทำให้ความหวังในหลักชัยของมนุษย์หมดสิ้นไป ทั้งๆ ที่มนุษย์ทุกแห่งหนรอบๆ ตัวเราต่างแสดงถึงซึ่งความต้องการในสิ่งเดียวกัน

เขาต้องการได้รับการปลดปล่อย ผู้ที่ใช้จอบเสียมย่อมต้องการรู้
ความหมายของการใช้จอบเสียมของเขา การขุดดินที่น่าอัปยศสำหรับนักโทษ
อุกฉกรรจ์ ย่อมไม่เหมือนกับการขุดคันที่เพิ่มความภาคภูมิใจแก่นักสำรวจ *คุณนั้นไม่ได้
อยู่ตรงที่ที่มีการขุดดินหรือและไม่ใช้ความทารุณทางด้านวัตถุ คุณนั้นอยู่ตรงที่ที่มีการ
ขุดดินนั้น ไม่ได้มีความหมาย ไม่ได้สร้างสายสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ขุดกับมวลมนุษย์
เราต้องการที่จะหนีออกไปจากคุก*

มีประชาชนสองร้อยล้านคนใน
ยุโรป ที่ยังหาความหมายใดไม่ได้และต้องการ
ที่จะชุบตัวเองขึ้นมา อุตสาหกรรมได้จุด
กระชากพวกเขาออกมาโดยไม่ทันได้ลืมหาย
ของตระกูลชาวนาแล้วเอามาทิ้งไว้ในดง
คนงานอันกว้างใหญ่ ซึ่งมีลักษณะคล้ายชุม
ทางรถไฟอันระเกะระกะไปด้วยขบวนรถไฟสี
ดำ

จากส่วนลึกของเมืองกรรมกรนั้น พวกเขาต้องการที่จะตื่นขึ้นมา

ยังมีผู้อื่นอีกที่ยังติดอยู่ในเฟื่องจักรแห่งอาชีพและไม่สามารถที่จะพบกับ
ความปีติยินดีของผู้บุกเบิก ความปีติยินดีของนักปราชญ์ เขาหลงเชื่อไปว่า เพื่อที่จะให้
เขาเติบโตใหญ่ขึ้นมานั้น ก็เพียงแต่ให้เครื่องนุ่งห่มอาหาร และตอบสนองความต้องการ
ทุกอย่างของพวกเขา ก็เพียงพอ เขาคงจะค่อยๆ ยึดมั่นในฐานะแกนๆ ของเขาที่ละน้อย
และกลายมาเป็นชนชั้นกลางอย่างที่นักเขียนกรเดอะลีนได้บรรยายไว้ หรือเป็น
นักการเมืองประจำหมู่บ้าน หรือเป็นช่างเทคนิคผู้ไม่เจริญทางด้านจิตใจ แต่ทว่าถึงเขา
จะเป็นผู้มีความรู้ ก็ไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นผู้มีอารยธรรมและความเจริญด้านสติปัญญา ผู้
ที่เชื่อว่าอารยธรรมนั้นขึ้นอยู่กับความทรงจำในสูตรต่างๆ ย่อมเข้าใจในอารยธรรมอย่าง
ไม่ถูกต้อง นักเรียนวิศวะ ปี ๒ ที่เรียนไม่ค่อยเก่งคนหนึ่ง จะรู้เรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติและ
กฎแห่งธรรมชาติดีกว่าเดการ์ตหรือปาสกาล *แต่เขาจะสามารถใช้ความคิดให้ดำเนินไป
อย่างล้าลึกได้เท่าเทียมกันหรือ*

ความต้องการที่จะชุบตัวเองขึ้นมา มีอยู่อย่างกลางๆ ไม่มากก็น้อยในทุกตัว
คน แต่ทางออกบางทางมักทำให้หลงผิด แน่ละเราอาจจะกระตุ้นมนุษย์ขึ้นมาโดยการ
ให้สวมเครื่องแบบ พวกเขาจะร้องเพลงสดดีสงคราม และตีมน้ำสาบานระหว่างเพื่อนฝูง
พวกเขาจะได้ลืมนรสัจธรรมที่เขาแสวงหา แต่น้ำสาบานที่เขาตีมนั้น จะทำให้เขาต้อง
เสียชีวิตไป

เราอาจขุดเทวรูปไม้ขึ้นมาและรื้อฟื้นความเชื่องมงายเก่าๆ ที่เคยใช้ได้ผล
มาแล้วบ้างน้อยบ้าง เราอาจรื้อฟื้นลัทธิเยอรมันให้มัวเมาอยู่กับการทะนงตนว่าเป็น
คนเยอรมันและเป็นเพื่อนร่วมชาติของบีโธเฟิน

แต่ทว่า เทวรูปเขานั้นเป็นเทวรูปกินคน สำหรับผู้ที่ตายไปเพื่อความเจริญ
ของวิชาการ หรือเพื่อการรักษาพยาบาลผู้เจ็บปวด การตายไปของเขาเป็นการรับใช้ต่อ
ชีวิต บางทีก็ดูไม่เลวที่จะตายไปเพื่อการขยายดินแดน แต่เดี๋ยวนี้สงครามกลับทำลาย
สิ่งที่อ้างว่าต้องการส่งเสริม ในสมัยนี้มีไซเป็นการสละเลือดเนื้อเพียงเล็กน้อยเพื่อที่จะ
ฟื้นชีวิตชีวาให้แก่ชาติทั้งชาติ ตั้งแต่ที่สงครามเป็นการรบบพุ่งกันด้วยเครื่องบินและแก๊ส

พิษ มันก็เป็นเพียงศีลกรรมอันนองเลือด ต่างฝ่ายต่างหลบกำบังอยู่หลังกำแพงคอนกรีต และแต่ละฝ่ายไม่มีอะไรทำที่ตีไปกว่าการส่งฝูงบินออกไปคืนแล้วคืนเล่า ไปทิ้งระเบิดจู่โจมจนถึงใจกลางฝ่ายศัตรู ทำลายศูนย์สำคัญแห่งการดำรงชีวิต ทำให้การผลิตและการลำเลียงหยุดชะงักไป ชัยชนะจะเป็นของผู้ยอยยับไปที่หลังแล้วทั้งสองฝ่ายก็ยอยยับไปด้วยกัน

ในโลกที่กลายเป็นทะเลทราย เรากระหายที่จะพบเพื่อน ความกระหายน้ำสาบานที่มีให้ดื่มระหว่างเพื่อนนั้น ทำให้เราอมรับคุณธรรมของสงคราม แต่เราไม่จำเป็นต้องทำสงครามเพื่อที่จะพบกับความอบอุ่นของไหล่ที่เคียงกันอยู่และมุ่งไปยังจุดหมายเดียวกัน เราเข้าใจผิดในเรื่องสงคราม ความเกลียดชังกัน ไม่เพิ่มอะไรให้กับความลึบโลดใจที่จะได้มุ่งหน้าไปด้วยกันเลย

เราจะเกลียดชังกันทำไม เราอยู่ร่วมสถานการณ์เดียวกัน ลอยล่องไปในดวงดาวเดียวกัน เป็นลูกเรือในนาวาเดียวกัน จริงอยู่การขัดแย้งกันระหว่างอารยธรรมต่างๆ ย่อมส่งเสริมการสร้างสรรคใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น แต่การที่อารยธรรมต่างๆ จะเข่นฆ่ากันเองนั้น เป็นความอุบาทว์อย่างมหันต์

ในเมื่อการปลดปล่อยของเรา ต้องการเพียงแต่ความรู้สำนึกถึงจุดหมายที่ผูกพันเราอยู่ร่วมกัน ทำไมเราจึงไม่ใฝ่หาจุดหมายที่รวมเราทุกคนเข้าด้วยกันเล่า ศัลยแพทย์ที่กำลังวินิจฉัยโรคจะไม่พะวงต่อเสียงโอดครวญของผู้ป่วยที่เขาากำลังตรวจอยู่ เพราะว่าเขาอาศัยผู้ป่วยคนนี้เพื่อที่จะรักษามนุษย์ต่างหาก ศัลยแพทย์มีบทบาทอันเป็นสากล นักวิทยาศาสตร์ที่กำลังไตร่ตรองสมการอันเลิศลอยที่ทำให้เข้าถึงทั้งอะตอมและกลุ่มดาวก็มีบทบาทอันเป็นสากลเช่นกัน และก็เป็นเช่นนี้แม้กระทั่งสำหรับคนเลี้ยงแกะธรรมดา เพราะถ้าหากว่าผู้ที่เฝ้าฝูงแกะไม่ก็ตัวอย่างสงบเสงี่ยมได้แสงดาว รู้สึกรับบทบาทของตัวเองแล้วละก็ เขาจะพบว่าตัวเองไม่เป็นข้ารับใช้ แต่เขาเป็นนายยาม และนายยามทุกคนย่อมมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อจักรวรรดิทั้งหมด

คิดหรือว่า คนเลี้ยงแกะคนนั้นจะไม่ปรารถนาที่จะรู้สำนึกถึงบทบาทและหน้าที่ของตน ฉันทเคยไปเยี่ยมโรงเรียนแห่งหนึ่งที่ตั้งอยู่บนเนินเขาที่แนวรบของแมดริด ห่างจากสนามเพลาะหาร้อยเมตร ภายในกำแพงอิฐเดี่ยวๆ ที่ใช้เป็นกำบัง นายสิบตรีผู้หนึ่งทำการสอนพฤกษศาสตร์อยู่ เขาจะแยกส่วนต่างๆ ของดอกโกเกอลีโกออกให้ดู การกระทำของเขาเพียงพอที่จะดึงดูดพวกทหารที่มีหนวดเครารุงรังให้ผละจากโคลนตมที่อยู่รอบๆ และได้ขึ้นมาบนนักจาริกบุญเพื่อมาหาเขาโดยไม่กลัวเกรงต่อกระสุนปืนใหญ่ เมื่อขึ้นมาอยู่รอบๆ นายสิบผู้นั้นแล้วพวกเขาจะมานั่งขัดสมาธิ เอามือเท้าคาง พวกเขาจะขมวดคิ้ว กัดฟันเพราะไม่ค่อยเข้าใจบทเรียนนี้มากนัก แต่มีคนบอกเขาว่า "พวกคุณเป็นคนที่รักการศึกษา เพิ่งออกจากปากจากถ้า ต้องรีบตามมนุษยชาติให้ทันซิ" พวกเขาจึงรีบก้าวหนังกๆ ตามมนุษยชาติไป

เราจะมีความสุขก็เมื่อเราสำนึกถึงบทบาทแม้เพียงเล็กน้อยที่สุดของเรา เมื่อเป็นเช่นนั้น เราจึงจะมีชีวิตอยู่อย่างสันติสุข จะตายไปอย่างสันติสุข เพราะว่าสิ่งที่ให้ความหมายต่อชีวิตก็ให้ความหมายต่อความตาย

ความตายจะดูอ่อนโยนนัก เมื่อเป็นไปตามกฎเกณฑ์ธรรมดา ชาวนาแก่ๆ ของโปรวังซ์ เมื่อมาถึงวาระสุดท้ายแห่งการครองสมบัติ ก็จะมอบหมายส่วนแบ่งของแพะและต้นมะกอกให้แก่ลูกๆ เพื่อให้พวกเขาส่งต่อไปยังลูกยังหลานต่อๆ กันไปอีก ในตระกูลชาวนาไม่เชิงมีการแตกดับไปหรอก ชีวิตเมื่อถึงเวลาที่จะกะเทาะออกเหมือนฝักถั่ว ให้เป็นเมล็ดพันธุ์

ครั้งหนึ่ง ฉันเคยไปอยู่เคียงข้างชานาสามคนที่เฝ้าศพมารดาของเขาอยู่
แน่นละ ภาพนั้นเป็นภาพที่เศร้าสลด สายรักที่เชื่อมโยงไว้ถูกตัดออกไปเป็นครั้งที่สอง
เป็นครั้งที่สองที่สายสัมพันธ์ที่เชื่อมคนต่างชั่วอายุได้ขาดสะบั้นลง ลูกชายทั้งสาม
จะต้องอยู่แต่ลำพัง ต้องเรียนรู้ทุกอย่าง แต่จะไปจะไม่มีมารดาอยู่ร่วมกันในวันฉลอง
รอบๆ โต๊ะของครอบครัวอีกแล้ว ลื่นแล้วซึ่งร่มโพธิ์ที่ทุกคนเคยมาพักพิง แต่ฉันก็รู้สึก
เช่นกันว่าในการหลุดขาดจากกันนั้น ชีวิตอาจเกิดขึ้นได้อีกเป็นครั้งที่สอง ถึงคราวแล้วที่
ลูกๆ จะนำหน้าออกไปเพื่อเป็นจตุรรมผลและเป็นผู้เฒ่าของบ้าน จนกระทั่งถึงคราวที่จะ
ส่งอำนาจบังคับบัญชาต่อไปให้เด็กครอกนั้นที่กำลังเล่นกันอยู่ในลาน

ฉันมองดูผู้เป็นแม่ ผู้หญิงชานาแก่ๆ เธอมีใบหน้าสงบแต่เข้มแข็ง ริม
ฝีปากเข้มเรียบ จากใบหน้าที่เคยเปลี่ยนมาเป็นหน้ากากหินนี้ ฉันอาจเดาเค้าหน้าของลูกๆ
ได้ หน้ากากนี้เคยใช้เพื่อเป็นแม่พิมพ์สำหรับพวกเขา ร่างนี้เคยเป็นแม่พิมพ์สำหรับร่างของ
พวกเขาซึ่งเป็นตัวอย่างอันสวยงามของมนุษยชาติ มาบัดนี้เธออบสลายและนอนลง
เหมือนฝักถั่วที่ถูกกะเทาะเอาเมล็ดออกไปแล้ว ถึงคราวที่พวกลูกๆ จะใช้เลือดเนื้อเป็น
พ่อพิมพ์แม่พิมพ์สำหรับจะผลิตมนุษย์น้อยๆ ออกมาอีกต่อไป ในครอบครัวชานานี้ไม่มีใคร
ใครตาย แม่ตายไปแล้ว ขอให้แม่(คนต่อไป) จงเจริญ!

ใช่แล้ว ภาพนั้นเป็นภาพที่เศร้าสลด แต่ภาพการสืบตระกูลนี้ก็ดูธรรมดา
เหลือเกิน ในขณะที่ทิ้งร่างที่มีผมขาวไว้ร่างแล้วร่างเล่าตลอดทาง ตระกูลนี้ได้สืบต่อกัน
มาตลอดการแปรรูปเหล่านี้ เพื่อที่จะไปยังสังขารใดเล่า

นี่เองที่เป็นเหตุให้เสียงระฆังที่บอกข่าวการตายในเย็นวันนั้นไม่ได้แสดงถึง
ความสิ้นหวังเลยแต่แสดงถึงความร่าเริงอันเรียบๆ และนุ่มนวลมากกว่า เสียงระฆัง
เดียวกันที่ฉลองการตายและการเกิดนี้ ประกาศอีกครั้งหนึ่งว่า ภัยหนึ่งได้ผ่านไปและอีก
ภัยหนึ่งกำลังจะมา เราจะรู้สึกแต่ความสงบสุขอย่างมากในเวลาที่ยังเสียงเพลงฉลอง
การหมั้นระหว่างหญิงชรา กับผืนแผ่นดิน

*สิ่งที่ถ่ายทอดกันมาจากภัยหนึ่งสู่ภัยหนึ่งอย่างช้า ๆ ราวกับเป็นการเจริญ
งอกงามของตนไม่เช่นนี้คือชีวิต คือจิตสำนึกด้วยเช่นกัน เป็นการคืบหน้าทีละก้าว
เช่นนี้ เราเกิดขึ้นมาจากมวลสารที่หลอมตัว จากสะเก็ดดาว จากเซลล์มีชีวิตที่มีขึ้นได้
อย่างมหัศจรรย์ และแล้วเราค่อยๆ คืบหน้าไปจนกระทั่งเขียนโคลงกลอนและคะเน
น้ำหนักของทางช้างเผือก*

ผู้เป็นแม่ไม่ได้ถ่ายทอดแต่เฉพาะชีวิต เธอได้สอนลูกๆ ให้รู้ภาษา ได้ฝาก
ต่อไปซึ่งความรู้ที่ค่อยๆ สะสมกันมาตลอดหลายศตวรรษ นั่นคือมรดกแห่งปัญญา
ซึ่งเธอเองก็ได้รับถ่ายทอดมา นั่นคือวัฒนธรรม หลักความคิด และความเชื่อจำนวนหนึ่ง
ซึ่งทำให้เห็นถึงข้อแตกต่างระหว่างนิวตันหรือเชกสเปียร์กับมนุษย์ป่าเถื่อนที่อาศัยอยู่
ในถ้ำ

จากความหิวกระหาย ซึ่งเป็นความหิวกระหายที่ผลักดันทหารในสเปนให้
ยอมเสี่ยงต่อการตกเป็นเป้าเพื่อไปเรียนพฤกษศาสตร์ ที่ผลักดันแมรมอซให้ข้าม
มหาสมุทรแอตแลนติกได้ และที่ผลักดันใครคนหนึ่งให้เขียนบทกลอนนั้น สิ่งที่เราได้
เรียนรู้ก็คือว่า การสร้างสรรค์นั้นยังไม่ได้สิ้นสุดลง เรายังต้องเรียนรู้สำนักอีกต่อไปถึงตัว
เราเองและจักรวาล ในยามดึกเรายังต้องทอดสะพานไปข้างหน้าอีก ผู้ที่ไม่รับรู้เรื่องนี้
เห็นจะมีแต่พวกที่นึกว่าฉลาดและสุขุมแล้วจึงเพิกเฉยด้วยคิดว่าจะขอพึ่งเพียงแต่ตน
แต่ทุกอย่างคัดค้านความสุขเช่นนี้ เพื่อนที่รัก เพื่อนร่วมงานของฉัน ท่านเป็นพยานให้

ฉันได้ ตอนใดเล่าที่เรามีความสุข

- ๔ -

ใน ตอนนี้ เมื่อจวนจะถึงหน้าสุดท้ายของหนังสือเล่มนี้อยู่แล้ว ฉันหวนคิดถึงพวกเสมียนพนักงานที่ดูแก่ ที่เคยเป็นเหมือนกองเกียรติดยศให้แก่เราในตอนรุ่งอรุณของเที่ยวบินแรก ในคราวที่เราโชคดีได้รับเลือกให้เป็นนักบินและกำลังเตรียมตัวสำหรับสิ่งที่จะก่อให้เกิดความเป็นมนุษย์แก่ตัวเรา เขาเหล่านั้นช่างเหมือนกับเรา จะต่างกันตรงที่ว่า พวกเขายังไม่รู้ตัวว่ามีความกระหาย

มีคนจำนวนมากเหลือเกินที่ถูกปล่อยให้หับอยู่

เมื่อสองสามปีก่อนนี้ ในระหว่างการเดินทางในรถไฟอันยาวนาน ฉันเกิดนึกอยากเยี่ยมเยียนสรรพสิ่งที่กำลังเคลื่อนที่ไปอยู่นี้ สามวันเต็มๆ ที่ฉันติดอยู่ในขบวนรถ สามวันเต็มๆ ที่ต้องทนฟังเสียงอันสม่ำเสมอเหมือนเสียงกรวดบนหาดทราย ในตอนตีหนึ่ง ฉันลุกขึ้นและเดินผ่านรถตู้ต่างๆ จนตลอดขบวน ดูนอนนั้นว่างเปล่า รถนั่งชั้นหนึ่งก็เช่นกัน

ในขบวนรถนั่งชั้นสาม มีกรรมกรชาวโปแลนด์หลายร้อยคนที่ถูกเนรเทศออกจากฝรั่งเศสให้กลับประเทศของตน ฉันต้องก้าวข้ามร่างของใครต่อใครไปบ้าง มาหยุดอยู่ภายใต้แสงไฟที่สลัว ตู้รถที่ไม่มีการจัดแบ่งนี้ ช่างเหมือนกับห้องโถงทั่วไปและมีกลิ่นอับเหมือนเป็นโรงทหารหรือสถานีตำรวจ ฉันสังเกตเห็นฝูงชนนอนระเกะระกะอยู่สะบักสะบอมไปกับแรงสะเทือนของขบวนรถดวน พวกเขาตกอยู่ในฝันร้ายและกำลังจะกลับไปสู่ความยากแค้นของเขาอีก ศีรษะที่ใหญ่และเกลี้ยงเกลากลับไปมาบนมานั่งไม้ผู้ชาย ผู้หญิง เด็ก พลิกตัวไปมาเหมือนถูกจุ่มด้วยเสียงและแรงสะเทือนที่คุกคามเข้าไปถึงในความฝันที่เขาไปหลบซ่อนอยู่ เขาไม่ได้พบแม้กระทั่งอ้อมแขนอันอบอุ่นของการนอนหลับสนิท

ในตอนนั้น ฉันรู้สึกคล้ายกับว่าพวกเขาเกือบจะสูญเสียศักดิ์ศรีแห่งมนุษย์ไปแล้ว ถูกโยนไปมาจากมุมหนึ่งไปยังอีกมุมหนึ่งของยุโรปด้วยแรงปั่นป่วนทางเศรษฐกิจ ถูกขับไล่จากบ้านเล็กๆ ในจังหวัดนอร์ ต้องพรางจากสวนเล็กๆ และจากกระถางเยราเนียมสามใบ ซึ่งฉันเคยสังเกตเห็นตามหน้าต่างบ้านของพวกเขาชาวโปแลนด์ เขาได้นำติดตัวมาก็แต่เครื่องครัว ผ้าห่ม และผ้ามาน ซึ่งห่อรวมกันไว้อย่างลวกๆ และทุลักทุเล ทุกอย่างที่เขาได้ลบล้างและทำให้หลงใหล ทุกสิ่งที่เขาได้หัดให้เชื่องในระยะเวลาสี่ห้าปีที่อยู่ในฝรั่งเศส เช่น แมว หมา หรือเยราเนียม ทุกสิ่งเหล่านั้นเขาต้องสลະมันไป จะเอาติดตัวมาได้ก็แต่เครื่องครัวเท่านั้น

เด็กคนหนึ่งกำลังดูนมแม่ ซึ่งเห็น้อยอ่อนและดูราวกับว่ากำลังหับอยู่ชีวิตยังหมุนเวียนไปในความสับสนยุ่งเหยิงและไร้ความหมายของการเดินทางนี้ ฉันมองดูผู้เป็นพ่อซึ่งมีศีรษะหนักและเกรียนเหมือนกับเป็นก้อนหิน เขาขดตัวหับอยู่อย่างอึดอึดในชุดทำงานที่ยับยู่ยี่

มนุษย์ผู้นี้ดูไม่ต่างอะไรกับดินเหนียวกองหนึ่ง เหมือนกับซากที่ไม่เป็นรูปร่างที่มักเห็นอยู่ตามม้านั่งของตลาดกลางในยามค่ำคืน ฉันคิดว่าปัญญาหนั้นไม่ได้อยู่ที่ความทุกข์ยาก หรืออยู่ที่ความสกปรก หรือความอัปลักษณ์ ในวันหนึ่งชายกับหญิงคนเดียวกันนี้ได้มาพบกัน และฝ่ายชายคงยิ้มให้ เขาคงเอาดอกไม้มาให้หลังจากเลิกงานแล้ว เขาอาจจะเป็นคนงุ่มง่ามและขี้อาย คงกลัวจนตัวสั่นว่าจะได้รับการเมินเฉย ฝ่ายหญิงซึ่งมีจริตตามธรรมชาติของหญิงสาวที่เชื่อมั่นในเสน่ห์ของตัวเองอาจจะชอบบกลั่นแกล้งให้เขาประหม่ายิ่งขึ้นอีกก็ได้ ผู้ที่ในวันนี้ได้กลายมาเป็นเครื่องจักรกลสำหรับชุด

ดินและทบตี ในวันนั้นคงรู้สึกปั่นป่วนระริกในหัวใจอย่างมีความสุข สิ่งที่เขาใจไม่ได้ก็คือทำไมเขาจึงกลายมาเป็นกองดินเช่นนี้ เขาผ่านไปในแม่พิมพ์อันร้ายกาจใดที่ได้จารึกรอยไว้เหมือนเป็นเครื่องบีบสัตว์เมื่อแก่ยังรักษาความสง่างามไว้ ทำไมดินเหนียวที่เป็นมนุษย์นี้จึงบอบสลายไป

ฉันเดินต่อไปท่ามกลางฝูงชนที่นอนหลับทวายอยู่เหมือนกับฝันร้าย ได้ยินเสียงที่ฟังไม่ได้ชัด ซึ่งมีทั้งเสียงกรนแหบๆ เสียงบ่นพึมพำและเสียงรอกเท้าที่ลากไปกับพื้น ยามเมื่อกระสับกระส่ายหรือพลิกข้างที่เมื่อระบบ รวมทั้งเสียงที่อ้ออยู่ไม่ขาดสายของบกรวดบนหาดทราย

ฉันนั่งลงตรงหน้าหญิงชายคู่หนึ่ง ระหว่างเขาทั้งสองนั้น เด็กคนหนึ่งได้พยายามแทรกตัวเข้าไปและใช้ที่ตรงนั้นนอนซุกอยู่ ทังๆ ที่หลับอยู่นั้น เขาพลิกตัวและหันใบหน้าเข้าสู่แสงไฟที่เปิดไว้อย่างสลัวๆ

โอ้! ใบหน้านั้นช่างน่ารักอะไรเช่นนี้ เชื้อสายของหญิงชายคู่นี้เป็นประหนึ่งผลไม้ทอง ผู้ที่เกิดจากสิ่งมีชีวิตอันเทอะทะนั้นก็กลับเต็มไปด้วยความนิ่มนวล งดงามประทับใจ ฉันก้มลงไปมองหน้าผากที่เรียบและริมฝีปากที่บั้งแต่ด่อนโยนนั่น ฉันพูดกับตัวเองว่า นี่เป็นใบหน้าของนักดนตรี นี่คือโมซาร์ทเมื่อตอนเด็ก นี่คือความหวังอันสวยสดแห่งชีวิต เจ้าฟ้าน้อยๆ ในเทพนิยายคงไม่ต่างอะไรไปจากเขา ถ้าได้รับการปกป้องดูแลและอบรมอย่างดีละก็ โตขึ้นเขาจะเป็นอะไรไม่ได้แล้ว?

Mozart

ถ้าหากในสวนหนึ่ง พันธุ์กุหลาบได้แปลงไปจนเกิดมีกุหลาบพันธุ์ใหม่ขึ้น ชาวสวนก็จะตื่นเดินกันไปหมดทุกคน เขาจะแยกกุหลาบนั้นออกมาเพื่อดูและทะนุถนอม แต่ทว่าคนสวนสำหรับมนุษย์นั้นหาไม่มี โมซาร์ทน้อยนี้ก็จะผ่านเข้าไปในเครื่องบีบเช่นเดียวกับคนอื่น โมซาร์ทจะขึ้นชมอย่างสุดแสนอยู่กับดนตรีที่เสื่อมทรามในบรรยากาศที่เหม็นอับตามบาร์

สิ้นหวังเสียแล้วสำหรับโมซาร์ท

ฉันเดินกลับมาอยู่ที่นั่งของฉัน ฉันพูดกับตัวเองว่า คนพวกนี้ไม่ทุกข์ทรมานกับสถานการณ์ของตัวเองเท่าไรหรอก ไม่ใช่เป็นเรื่องของความสงสารที่ทำให้ฉันไม่สบายใจอยู่ในขณะนี้ ไม่ใช่เรื่องที่จะต้องทำใจอ่อนไหวกับความทุกข์ที่จะเวียนมาตลอดกาล ผู้ที่อยู่ในความทุกข์นั้นหาได้รู้ตัวไม่ ในที่นี้เป็นบางอย่างในฐานะสวนหนึ่งของมนุษยชาติ ไม่ใช่ในสวนตัวที่รู้สึกเจ็บช้ำที่รู้สึกกระทบกระเทือน ฉันไม่ค่อยเชื่อเรื่องความสงสารเท่าไรนัก

สิ่งที่ทำให้ฉันไม่สบายใจ ไม่ใช่ความยากแค้น ซึ่งถ้าเอาเข้าจริงๆ แล้ว เราก็ทำความเคยชินได้เช่นเดียวกับความเกียจคร้าน ชาวตะวันออกบางแห่งยังใช้ชีวิตอย่างเสื่อมโทรมมาได้หลายชั่วอายุคนและยังขึ้นขอบเสียดด้วย สิ่งที่ทำให้ฉันไม่สบายใจนั้น ไม่อาจรักษาได้ด้วยการแจกอาหารแก่ผู้ยากจน สิ่งที่ทำให้ฉันไม่สบายใจนั้น ไม่ใช่รอยบทรอยบวม หรือความน่าเกลียดน่าชัง แต่เป็นว่าในแต่ละบุคคลเหล่านั้น ส่วนหนึ่งที่เป็นโมซาร์ท ได้ถูกทำลายไป

พระจิตเจ้าแต่ผู้เดียว ซึ่งถ้าเสด็จมาสถิตในดินเหนียวนั้นจึงจะ

สามารถเสกสร้างมนุษย์

ชีวประวัติ แองเดก ซูเปรี ANTOINE DE SAINT - EXUPERY

- ๑๙๐๐ : เกิดที่เมืองลียง วันอาทิตย์ที่ ๒๙ มิถุนายน
- ๑๙๐๙ : เข้าโรงเรียนเยซุอิต ที่เมืองมังส์
- ๑๙๑๕ : เข้าโรงเรียนมงเกร ที่ วิลส์ฟรังซ์-ซูร์-โชน
- ๑๙๑๗ : จบมัธยมศึกษา เตรียมเข้าโรงเรียนนายเรือ
- ๑๙๑๙ : สอบข้อเขียนเข้าโรงเรียนนายเรือได้ แต่ตกสัมภาษณ์
- ๑๙๒๑ : รับราชการทหาร ประจำกองการบินที่เมืองสตราสบูร์ค ภายหลังจากย้ายไปประจำที่เมืองราบัต ได้วุฒิปัตรีนักบินพลเรือน
- ๑๙๒๓ : ประสบอุบัติเหตุทางเครื่องบิน ปลดประจำการ
- ๑๙๒๖ : เป็นนักบินฝึกหัดของบริษัทลาเตโกแอร์ ที่เมืองตุลูล
- ๑๙๒๗ : เป็นนักบินขนส่งไปรษณีย์ ระหว่างตุลูลและกาซาบลังกา เป็นนายสนามบินที่แหลมซุบี เขียนหนังสือเรื่อง "ไปรษณีย์ใต้" (COURRIE SOUD/ SOUTHERN MAIL)
- ๑๙๒๙ : เป็นผู้จัดการของบริษัทการบิน อาเอโรปอสตา ที่อาร์เจนตินา นุกเบิกเส้นทางบินระหว่างบูเอโนสเอเรส กับ ปุนตา-อาเรเนส เขียนหนังสือเรื่อง "เที่ยวบินกลางคืน" (VOL DE NUIT / NIGHT FIGHT)
- ๑๙๓๐ : บินค้นหาภัยโยเมซึ่งเครื่องบินอัปปางในเทือกเขาอันเดส
- ๑๙๓๑ : แต่งงานกับ คอนซูเอโล ซุนชิน ลาออกจากงานอเมริกาใต้ เพราะบริษัทอาเอโรปอสตา ล้มละลาย ประจำเที่ยวบินกลางคืนระหว่างกาซาบลังกา กับปอร์ตเอเดียน
- ๑๙๓๔ : เข้าทำงานในแผนกประชาสัมพันธ์ของบริษัทแอร์ฟรานซ์
- ๑๙๓๕ : เป็นผู้สื่อข่าวของหนังสือพิมพ์ปารีส-ซัวร์ ที่กรุงมอสโคว์ เป็นเวลาหนึ่งเดือน พยายามทำลายสถิติเวลาบิน ระหว่างปารีสกับไซงอน แต่เครื่องบินเกิดอัปปางในทะเลทรายลิเบีย
- ๑๙๓๖ : เป็นผู้สื่อข่าวสงครามสเปน
- ๑๙๓๘ : ประสบอุบัติเหตุทางเครื่องบิน ขณะพยายามบินจากนิวยอร์กไป แตรา-เด-ฟูเอโก (อเมริกาใต้) เขียนหนังสือเรื่อง "แผ่นดินของเรา" (TERRE DES HOMMES)
- ๑๙๓๙ : เป็นนักบินลาดตระเวน
- ๑๙๔๐ : เขียนหนังสือเรื่อง "ป้อมปราการ" (CITADELLE)
- ๑๙๔๐ : เขียนหนังสือเรื่อง "นักบินประจัญบาน" (PILOTTE DE GUERRE)
- ๑๙๔๓ : พิมพ์เรื่อง "เจ้าชายน้อย" (LE PETIT PRINCE) เป็นนักบินลาดตระเวนประจำการในแอฟริกาเหนือ
- ๑๙๔๔ : หายสาบสูญไปในขณะที่ออกบินลาดตระเวน วันที่ ๓๑ กรกฎาคม

